

STAATSBLAG VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

9

BESCHIKKING van de Minister van Justitie a.i. van 9 januari 1964, houdende plaatsing in het Staatsblad van de tekst van

1. de Rechtspleging bij de Land- en Luchtmacht
2. de Rechtspleging bij de Zeemacht
3. de Provisionele Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof
4. het Wetboek van Militair Strafrecht, en
5. de Wet op de Krijgstucht.

De Minister van Justitie a.i.,

Gelet op artikel IX, lid 3, van de Rijkswet van 4 juli 1963 (Stb. 294) en op artikel VII, lid 3, van de Rijkswet van 4 juli 1963 (Stb. 295);

Besluit:

de tekst van:

1. de Rechtspleging bij de Land- en Luchtmacht
 2. de Rechtspleging bij de Zeemacht
 3. de Provisionele Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof
 4. het Wetboek van Militair Strafrecht, en
 5. de Wet op de Krijgstucht,
- zoals deze laatstelijk zijn gewijzigd, in het *Staatsblad* te plaatsen als bijlage van deze beschikking.

's-Gravenhage, 9 januari 1964.

De Minister voornoemd,

E. H. TOXOPEUS.

Uitgegeven de achtentwintigste januari 1964.

De Minister van Justitie,

Y. SCHOLTEN.

Tekst van de Rechtspleging bij de Land- en de Luchtmacht, gearresteerd bij Besluit van de Souvereine Vorst der Verenigde Nederlanden van 20 juli 1814 (Stb. 85), laatstelijk gewijzigd bij de Rijkswet van 4 juli 1963, Stb. 294.

RECHTSPLEGING BIJ DE LAND- EN DE LUCHTMACHT

EERSTE TITEL

Algemene bepalingen, rechten en plichten der commanderende generaals en commanderende officieren

Artikel 1. Geen militair mag, wegens enig strafbaar feit, in rechten betrokken worden, dan volgens de wet, in de gevallen en volgens de wijze door dezelve voorgeschreven.

Artikel 2. Elke militair, op bevel van een daartoe bevoegde macht, opgeroepen, of in verzekering genomen, is verplicht te gehoorzamen.

Artikel 3. Wij kunnen commandanten aanwijzen als commanderend generaal.

Wij bepalen over welke personen, aan de rechtsmacht van de militaire rechter onderworpen, de commanderende generaal

de bevoegdheden zal uitoefenen, welke hem bij deze wet zijn toegekend, alsmede bij welke krijgswet hij de benoemingen zal verrichten, die deze wet hem opdraagt.

Artikel 4. Elke officier en onderofficier is bevoegd militairen van lagere rang, die worden verdacht van een ernstig strafbaar feit, voorlopig arrest aan te leggen indien de omstandigheden onverwijld vrijheidsbeneming vorderen.

Artikel 5. Het voorlopig arrest, in het vorige artikel bedoeld, duurt niet langer dan 24 uren, behoudens verlenging op last van de commanderende officier ingevolge artikel 7. Indien de commanderende officier niet binnen 24 uren van de zaak heeft kennis genomen, kan een andere commanderende officier het arrest telkens — doch ten hoogste driemaal — met 24 uren verlengen.

Artikel 6. Van het gepleegde feit en het eventueel opgelegde arrest zal terstond worden gerapporteerd aan de commanderende officier onder wie de verdachte ressorteert.

Artikel 6a. Wij kunnen bepalen, dat de bevoegdheden, welke deze wet toekent aan de commanderende officier, ten aanzien van militairen die zich buiten Nederland bevinden worden uitgeoefend door een andere officier.

Indien de verdachte niet ressorteert onder een commanderende officier of andere officier, als bedoeld in het vorige lid, zal van het gepleegde feit kennis worden gegeven aan de daartoe door Ons aangewezen commanderende generaal. Deze of namens hem de hoofdofficier, die hij daartoe heeft aangewezen, handelt vervolgens voor zover mogelijk als ware hij de commanderende officier van de verdachte.

Artikel 7. Na ontvangst van het rapport, bedoeld in artikel 6, zal de commanderende officier onverwijld de zaak onderzoeken.

Indien ernstige bezwaren tegen de verdachte zijn gerezen en tevens uit bepaalde omstandigheden blijkt, dat vrijheidsbeneming is geboden, hetzij in verband met het bestaan van gevaar voor vlucht of van een gewichtige reden van maatschappelijke veiligheid, gelegen in de persoon van de verdachte, hetzij in verband met de handhaving van de krijgstucht onder andere militairen, kan de commanderende officier bevelen dat de verdachte in arrest zal worden gesteld of gehouden.

Het bevel kan slechts worden verleend in geval van een misdrijf, bedoeld in artikel 64, tweede lid onder *b*, van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering, dan wel een misdrijf omschreven in het Wetboek van Militair Strafrecht.

Zodra de grond waarop het arrest werd bevolen of gehandhaafd niet meer aanwezig is, wordt de invrijheidstelling van de gearresteerde gelast.

De commanderende officier rapporteert elk geval, waarin het voorlopig arrest langer dan 4 dagen duurt, terstond rechtstreeks aan de commanderende generaal, onder wie de verdachte ressorteert.

Artikel 8. Bijaldien de commanderende officier bevindt, dat de verdachte wel schuldig is aan hetgeen hem is ten laste gelegd, doch het feit van dien aard is dat het buiten strafrechtelijke behandeling kan worden afgedaan, zal hij de krijgstuchtelijke afdoening zelf ter hand nemen of deze overlaten aan een andere tot straffen bevoegde meerdere.

Artikel 9. Vervallen.

Artikel 10. Indien op grond van het gemelde onderzoek omtrent een feit niet vallende onder artikel 2, 1°, van de Wet op de Krijgstucht, door de commanderende officier, onder wie de verdachte ressorteert, een beslissing is genomen als bedoeld in artikel 8, of indien bij hem twijfel bestaat of de zaak buiten strafrechtelijke behandeling kan worden afgedaan, ofwel

indien hij van oordeel is, dat de zaak voor de militaire rechter moet worden gebracht, zal hij van zijn beslissing en bevinding moeten kennis geven aan de commanderende generaal onder wie de verdachte ressorteert.

Artikel 11. Indien de commanderende generaal of namens hem de hoofdofficier die hij daartoe heeft aangewezen na bekomen advies van de auditeur-militair en nadat de verdachte zo mogelijk is gehoord, van oordeel is, dat de zaak door de militaire rechter moet worden onderzocht en beoordeeld, zal, ook in het geval, in artikel 8 bedoeld, de verdachte naar de militaire rechter worden verwezen, ten einde, tegen dezelve zal kunnen worden geprocedeerd in maniere als bij deze wet is bepaald.

Onze Minister van Defensie kan de commanderende generaal opdragen een zaak naar de militaire rechter te verwijzen.

Artikel 12. Ingeval de commanderende generaal of de hoofdofficier, bedoeld in artikel 11, daarentegen de zaak bevindt van dien aard, dat dezelve buiten strafrechtelijke behandeling kan worden afgedaan, zal hij, nadat hem van de schuld genoegzaam zal zijn gebleken, de krijgstuuchtelijke afdoening overlaten aan de commanderende officier of een andere tot straffen bevoegde meerdere.

Artikel 13. De verdachte die zich in voorlopig arrest bevindt, kan, zodra dit arrest langer dan 14 dagen heeft geduurd, de kriegsraad die bevoegd zou zijn tot kennisneming van de zaak, verzoeken een termijn vast te stellen binnen welke hetzij een beschikking tot verwijzing moet zijn genomen, hetzij het arrest moet zijn opgeheven. De kriegsraad beschikt onverwijld op dit verzoek, de verwijzingsautoriteit, de auditeur-militair en de verdachte gehoord. De gestelde termijn kan op vordering van de verwijzingsautoriteit door de kriegsraad telkens voor een bepaalde tijd worden verlengd; de auditeur-militair en de verdachte gehoord.

De verdachte kan zich bij de behandeling van een verzoek en een vordering als bedoeld in het vorige lid door zijn raadsman doen bijstaan.

Artikel 14. Verwijzing naar de militaire rechter, die de grondslag uitmaakt van de in te winnen informatiën, geschiedt op straffe van nietigheid bij schriftelijke beschikking. Zij vermeldt, behalve de naam en de voornamen van de beklaagde, het korps of onderdeel daarvan, waartoe hij behoort, en de rang of stand, in welke hij daarbij dient, en behelst een omschrijving van het feit, hetwelk hem ten laste wordt gelegd.

Bij de beschikking tot verwijzing wordt tevens bepaald of de beklaagde al dan niet in arrest zal worden gesteld of zal blijven. Artikel 7, tweede en derde lid, is hierbij van overeenkomstige toepassing.

Een afschrift van deze beschikking zal aan de beklaagde en aan de betrokken auditeur-militair worden ter hand gesteld.

Artikel 14a. De commanderende generaal of namens hem de hoofdofficier die hij daartoe heeft aangewezen, kan, zolang de zaak nog niet ter terechtzitting aanhangig is gemaakt, op advies van de auditeur-militair de verwijzing naar de militaire rechter intrekken of de beschikking tot verwijzing wijzigen.

De verwijzing kan niet worden ingetrokken wegens vermeende onbevoegdheid van de militaire rechter.

Artikel 14b. Na intrekking van de verwijzing kan de zaak, behoudens de uitzonderingen in de wet vermeld, niet opnieuw naar de militaire rechter worden verwezen.

Indien de verwijzing wordt ingetrokken wegens onbevoegdheid van de autoriteit, die over de verwijzing heeft beslist, kan de bevoegde autoriteit de zaak alsnog naar de militaire rechter verwijzen.

Indien voorts het begane feit naar het oordeel van de autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen, een krijgstuuchtelijk vergrijp oplevert, handelt hij overeenkomstig het bepaalde in artikel 12.

Indien de verwijzing wordt ingetrokken, wordt de beklaagde die zich in voorlopig arrest bevindt, onverwijld in vrijheid ge-

steld, behalve indien de intrekking van de verwijzing plaatsvindt wegens onbevoegdheid van de autoriteit die over de verwijzing heeft beslist. In dit laatste geval kan het arrest gedurende ten hoogste 4 dagen voortduren, ten einde de bevoegde autoriteit in de gelegenheid te stellen daarover een beslissing te nemen.

Artikel 14c. De intrekking van de verwijzing naar de militaire rechter en de wijziging van de beschikking tot verwijzing geschieden bij schriftelijke beschikking, waarvan een afschrift aan de auditeur-militair zal worden toegezonden en aan de beklaagde zal worden ter hand gesteld.

Indien de verwijzing naar de militaire rechter wordt ingetrokken op grond van onbevoegdheid van de autoriteit, die over de verwijzing heeft beslist, van onvoldoende aanwijzing van schuld, van niet-strafbaarheid van het feit of van de beklaagde of omdat uit anderen hoofde geen recht tot strafvordering aanwezig is, wordt van die grond in de beschikking melding gemaakt.

Ingeval artikel 12 wordt toegepast wordt daarvan insgelijks in de beschikking melding gemaakt.

Bij de beschikking wordt tevens bepaald, of de beklaagde, die zich in arrest bevindt, daaruit al dan niet zal worden ontslagen.

Artikel 14d. De verdachte kan na intrekking der verwijzing, ter zake van hetzelfde feit wederom naar de militaire rechter verwezen worden, indien nieuwe bezwaren zijn bekend geworden.

Als nieuwe bezwaren kunnen enkel worden aangemerkt verklaringen van getuigen of van de verdachte en stukken, bescheiden en processen-verbaal, welke later zijn bekend geworden of niet zijn onderzocht.

Zo mogelijk wordt de verdachte ter zake van de nieuwe bezwaren gehoord voordat hij opnieuw naar de militaire rechter wordt verwezen.

Artikel 15. Wanneer de autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen, tegen het advies van de auditeur-militair, mocht nalaten, de zaak naar de militaire rechter te verwijzen, kan de auditeur-militair, indien hij nochtans mocht vermenen, dat het belang van de justitie zodanige verwijzing vereist, aan de autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen, schriftelijk en met opgave van redenen, het verzoek doen, daarover door het Hoog Militair Gerechtshof te doen beslissen.

De autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen zal alsdan de stukken, welke tot de zaak betrekking hebben, met zijn beschouwingen over de zaak, mitsgaders het verzoek van de auditeur-militair, binnen vijf dagen na ontvangst van het verzoek aan het Hoog Militair Gerechtshof inzenden, ten einde het Hof daarop, na bekomen advies van de advocaat-fiscaal, disponere zoals het, naar bevind van zaken, zal vermenen te behoren.

Ingeval bij resolutie van het Hof de verwijzing van de verdachte naar de militaire rechter mocht zijn bepaald, zal de autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen daaraan dadelijk het nodige gevolg geven, en, bij verwijzing naar de militaire rechter, die resolutie in de door hem te nemen beschikking vermelden en wijders aan de stukken in de zaak toevoegen.

Artikel 16—20. Vervallen.

TWEDE TITEL

EERSTE HOOFDSTUK

De raadsman; de kennisneming van de processtukken

Artikel 21. De verdachte is te allen tijde bevoegd een of meer raadsliden te kiezen. Artikel 38, tweede, derde en vierde lid, van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering is van toepassing.

Artikel 22. Aan de verdachte of beklaagde wordt, indien hij daarom verzoekt, onverwijld een raadsman toegevoegd in de volgende gevallen:

a. indien het een nog niet naar de militaire rechter verwezen verdachte betreft, die zich in voorlopig arrest bevindt, zodra dit arrest 14 dagen heeft geduurd;

b. indien de beklaagde naar de militaire rechter is verwezen en in zijn zaak informatiën worden gehouden;

c. indien de beklaagde naar de militaire rechter is verwezen en hij zich in voorlopig arrest bevindt;

d. indien de zaak ter terechtzitting aanhangig is gemaakt.

Indien de verdachte of beklaagde in omstandigheden komt te verkeren waarin hij de bevoegdheid heeft om toevoeging van een raadsman te verzoeken, wordt hem dit onverwijld medegedeeld.

Geen toevoeging vindt plaats indien de verdachte of beklaagde reeds een gekozen raadsman heeft.

Een toegevoegde raadsman kan steeds door een gekozen raadsman worden vervangen.

Artikel 23. Als raadslieden mogen worden gekozen of toegevoegd advocaten, binnen het Rijk de praktijk uitoefenende, en voorts officieren, geen lid van de krijgsraad, officier-commissaris of secretaris zijnde. Nochtans zal de toevoeging van een officier alleen dan geschieden, indien een advocaat niet beschikbaar is, tenzij de beklaagde uitdrukkelijk zijn wens te kennen geeft, dat hem een officier als raadsman worde toegevoegd.

De toevoeging geschiedt door de president van de krijgsraad, bedoeld in artikel 35, uit de advocaten en voorts op verzoek van de president door de commanderende officier onder wiens bevelen de officier is gesteld wiens toevoeging de president wenselijk acht, een en ander voor zover de betrokkene bereid is zich deze toevoeging te laten welgevalen.

In Suriname en de Nederlandse Antillen kunnen ook als raadsman worden gekozen of toegevoegd personen, die bevoegd zijn om aldaar als raadsman in strafzaken op te treden.

Artikel 24. Na de verwijzing heeft de raadsman vrije toegang tot de beklaagde die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, kan hij hem alleen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van de inhoud door anderen wordt kennis genomen, een en ander onder het vereiste toezicht met inachtneming van de huishoudelijke reglementen en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

Voor de verwijzing bestaat het in het eerste lid bedoelde recht slechts indien het voorlopig arrest langer dan 14 dagen heeft geduurd, voor zover de commanderende officier van de verdachte althans niet eerder tot vrij verkeer tussen de raadsman en de verdachte toestemming geeft.

Artikel 25. Het vrije verkeer tussen de raadsman en de verdachte kan op de gronden en op de wijze omschreven in artikel 50, tweede lid, van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering worden verboden of beperkt.

Een daartoe strekkende beslissing wordt voor de verwijzing genomen door de verwijzingsautoriteit, gehoord de auditeur-militair. Na de verwijzing wordt deze beslissing genomen door de officier-commissaris. De beslissingen in dit lid bedoeld worden onverwijld schriftelijk aan de raadsman en aan de verdachte of beklaagde medegedeeld.

De officier-commissaris onderwerpt zijn beslissing onverwijld aan het oordeel van de krijgsraad. De krijgsraad besluit zo spoedig mogelijk na de raadsman te hebben gehoord, althans schriftelijk te hebben opgeroepen. De krijgsraad kan bij zijn beslissing het verbod opheffen, wijzigen of aanvullen.

Artikel 26. Alle belemmeringen van het vrije verkeer tussen raadsman en verdachte of beklaagde, ingevolge het vorige artikel bevolen, nemen een einde zodra de informatiën zijn afgelopen dan wel — indien geen informatiën worden gehouden — zodra het afschrift van de beschikking tot verwijzing aan de beklaagde ter hand is gesteld.

Artikel 27. Voordat de verdachte naar de militaire rechter is verwezen, kan de verwijzingsautoriteit hem op zijn verzoek toestaan van processtukken kennis te nemen.

Aan de verdachte wordt op zijn verzoek inzage verleend van alle processtukken die bij de behandeling door de krijgsraad van een verzoek als bedoeld in artikel 13 aan de orde komen. Niettemin kan de krijgsraad op verzoek van de auditeur-militair, indien het belang van het onderzoek dit vordert, de verdachte de kennisneming van bepaalde processtukken onthouden.

Artikel 28. Na de verwijzing wordt aan de beklaagde op zijn verzoek toegestaan van de processtukken kennis te nemen.

Niettemin kan de kennisneming van bepaalde processtukken hem, indien het belang van het onderzoek dit vordert, tijdelijk worden onthouden. De beslissing hierover berust bij de officier-commissaris, indien informatiën worden gehouden en bij de auditeur-militair, indien dit niet het geval is. Artikel 31 van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering is van toepassing.

Artikel 28a. Indien de overeenkomstig de artikelen 27 en 28 aan de verdachte of beklaagde ter inzage gegeven processtukken niet volledig zijn, wordt dit hem schriftelijk medegedeeld.

Artikel 28b. Ingeval de beklaagde op grond van artikel 28 de kennisneming van processtukken wordt onthouden, kan hij daartegen binnen 3 dagen na de mededeling, vermeld in het vorige artikel, een bezwaarschrift indienen bij de krijgsraad; deze geeft onverwijld een beslissing op het bezwaarschrift.

Artikel 28c. Indien informatiën worden gehouden, dienen eventuele beperkingen in de kennisneming van de processtukken voor het sluiten van de informatiën te worden opgeheven.

De kennisneming van alle processtukken in het oorspronkelijke of in afschrift mag de beklaagde niet worden onthouden na het sluiten van de informatiën of indien geen informatiën zijn gehouden zodra de dagvaarding is betekend.

Artikel 28d. De wijze waarop de kennisneming van processtukken mag geschieden, wordt geregeld bij algemene maatregel van rijksbestuur.

De verdachte kan van de stukken waarvan hem de kennisneming is toegestaan, afschrift krijgen; doch het onderzoek mag daardoor niet worden opgehouden.

Omtrent het verstrekken van afschrift en het kosteloos bekomen daarvan worden regelen gesteld bij algemene maatregel van rijksbestuur.

Artikel 28e. Ten aanzien van de bevoegdheid van de raadsman tot kennisneming van de processtukken en het bekomen van afschrift daarvan vinden de artikelen 27—28d overeenkomstige toepassing.

TWEDE TITEL

TWEDE HOOFDSTUK

Informatiën voor de officier-commissaris

Artikel 29. Bij elke krijgsraad wordt voor een tijdvak van ten minste één jaar ten minste één officier met de rang van kapitein of een hogere rang tot commissaris benoemd, ten einde in naam de militaire rechter verwezen zaken, waarvan de krijgsraad, waarbij hij is benoemd, kan kennis nemen, al zulke informatiën te nemen als vereist worden.

Bij de krijgsraden in de overzeese rijkdelen kunnen ook officieren der zeemacht dan wel eervol ontslagen officieren tot officier-commissaris worden benoemd, mits zij ten minste de rang van kapitein of een daarmee gelijkstaande rang bekleden of bekleed hebben.

De benoeming tot officier-commissaris geschiedt door de commanderende generaal.

Artikel 132 is ten aanzien van de officier-commissaris van overeenkomstige toepassing.

De secretaris van de krijgsraad of degene, die hem vervangt, treedt tevens op als secretaris van de officier-commissaris.

Artikel 30. De autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen, kan, mits overeenkomstig het advies van de auditeur-militair, bepalen, dat informatiën niet behoeven te worden genomen, indien naar zijn oordeel de zaak van eenvoudige aard is, bepaaldelijk ten aanzien van het bewijs.

De auditeur-militair maakt dan binnen een maand na de dag der verwijzing de zaak ter terechtzitting aanhangig op de wijze, als in artikel 114a is bepaald, nadat de dag der terechtzitting overeenkomstig het tweede lid van artikel 114 is vastgesteld.

Indien de beschikking tot verwijzing is gewijzigd, vangt de termijn bedoeld in het vorige lid aan op de dag waarop de beschikking tot wijziging aan de auditeur-militair is toegezonden.

Bij een wijziging van de beschikking tot verwijzing kan op advies van de auditeur-militair worden bepaald, dat alsnog informatiën zullen worden genomen.

Artikel 31. De duur van het arrest, bedoeld in artikel 14, tweede lid, is ten hoogste 14 dagen. Deze termijn vangt aan met de dag waarop de verdachte naar de militaire rechter is verwezen. Op vordering van de auditeur-militair kan de duur van het arrest door de krijgsraad telkens met 30 dagen worden verlengd.

Artikel 32. De beklaagde die zich niet in arrest bevindt, kan in de periode tussen de verwijzing en de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting in de gevallen en op de gronden omschreven in artikel 7, tweede en derde lid, in arrest worden gesteld:

a. door de auditeur-militair, indien in de zaak geen informatiën worden genomen dan wel de informatiën zijn afgelopen.

b. en overigens op vordering van de auditeur-militair door de officier-commissaris.

De auditeur-militair en de officier-commissaris zenden van de inarreststelling onverwijld bericht aan de krijgsraad die de inarreststelling al dan niet bekrachtigt.

Een arrest als bedoeld in het eerste lid is slechts van kracht gedurende een termijn van 30 dagen, gerekend van het ogenblik van de tenuitvoerlegging. Op vordering van de auditeur-militair kan de krijgsraad het arrest telkens met 30 dagen verlengen.

Artikel 33. In elk geval waarin bij de verwijzing arrest is toegepast of gehandhaafd, wordt de beklaagde zo spoedig mogelijk, doch in elk geval binnen 4 dagen, gehoord, in het geval in artikel 32, eerste lid onder a bedoeld, door de auditeur-militair, in andere gevallen door de officier-commissaris. Hetzelfde geldt, indien na de verwijzing, doch voor de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting, arrest wordt toegepast. De beklaagde kan zich door een raadsman doen bijstaan.

Alvorens de krijgsraad overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 31 en 32 een arrest bekrachtigt of verlengt, stelt hij de verdachte en zijn raadsman in de gelegenheid te worden gehoord.

Artikel 34. Zodra de grond waarop een arrest als bedoeld in de artikelen 31 en 32 werd bevolen of verlengd niet meer aanwezig is, wordt de invrijheidstelling van de beklaagde gelast.

Vanaf het tijdstip der verwijzing tot de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting is de auditeur-militair bevoegd de invrijheidstelling van de beklaagde te gelasten. Gelijke bevoegdheid komt tijdens dit tijdsbestek toe aan de krijgsraad, hetzij op vordering van de officier-commissaris, hetzij op verzoek van de beklaagde of zijn raadsman.

De auditeur-militair wordt in de gelegenheid gesteld op een vordering of verzoek als bedoeld in het vorige lid te worden gehoord. Hetzelfde geldt voor de beklaagde die voor de eerste

maal om opheffing van het arrest verzoekt. Hij kan zich doen bijstaan door zijn raadsman.

Artikel 34a. Degene die over de inarreststelling beslist, beslist tevens over de aard van het toe te passen arrest.

De krijgsraad, die een arrest bekrachtigt of verlengt, kan bepalen dat in de aard van het arrest verzachting wordt gebracht.

Voor het overige zijn de bepalingen betreffende de inarreststelling van overeenkomstige toepassing ten aanzien van een verzachting in de aard van het arrest en die betreffende de invrijheidstelling ten aanzien van een verzachting in de aard van het arrest.

Artikel 35. De autoriteit, die een zaak naar de militaire rechter heeft verwezen, stelt de beschikking tot verwijzing en verdere stukken in handen van de auditeur-militair bij de krijgsraad, welke hij tot kennisneming van de zaak bevoegd acht, ten einde het nodige te verrichten.

Artikel 36. Alle zodanigen, die ter oorzaak dat zij in de zaak enigszins zijn betrokken, of klachten deswege hebben ingegeven, of ook, uit hoofde, dat dezelve aan de beschuldigde, hetzij in den bloede, hetzij door huwelijk zijn vermaagschap, volgens het bepaalde bij artikel 136, niet zouden mogen zijn leden van een krijgsraad over de beklagde, zullen ook niet mogen optreden als officier-commissaris noch als secretaris.

Artikel 37. De officier-commissaris, de auditeur-militair en de secretaris mogen elkander niet bestaan tot in de vierde graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Artikel 38. Een officier die lager in rang of — bij gelijkheid van rang — lager in anciënniteit is dan de beklaagde, zal niet dan met instemming van de autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen, als officier-commissaris kunnen optreden.

Indien de beklaagde een officier is, zal ook de secretaris een officier moeten zijn.

Artikel 39. Een officier-commissaris en secretaris zullen niet dan met toestemming van de president, met verlof vertrekken.

Artikel 40. De officier-commissaris zal zich zoveel mogelijk alle dagen moeten bezighouden met het horen van de beklaagde, mitsgaders met het nemen van andere informatiën, en zulks zolang tot dezelve zullen afgelopen zijn.

Artikel 41. De auditeur-militair kan bij alle verhoren en confrontatie-verhoren tegenwoordig zijn, indien de officier-commissaris hem daartoe uitnodigt. Hij is daartoe steeds bevoegd, indien de raadsman bij het verhoor tegenwoordig is.

Zo dikwijls hij bij de verhoren tegenwoordig is, wordt daarvan in die verhoren aantekening gehouden, en zal hij bevoegd zijn, aan de officier-commissaris de nadere vraagpunten op te geven, die hij verlangt gesteld te worden en waarop de officier-commissaris, naar bevind van zaken, zal beschikken.

Artikel 41a. Voor zover het belang van het onderzoek dit naar het oordeel van de officier-commissaris niet verbiedt, is de raadsman bevoegd de verhoren bij te wonen. De officier-commissaris bevordert, op het verzoek van de raadsman, dat deze bij de verhoren tegenwoordig kan zijn, zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

Indien de raadsman het verhoor bijwoont, nodigt de officier-commissaris hem uit om in of buiten tegenwoordigheid van de te verhoren persoon de vragen op te geven, die hij wenst te zien gesteld.

Indien de raadsman het verhoor niet bijwoont, kan hij de vragen opgeven, die hij wenst te zien gesteld.

Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van de raadsman van een beklaagde die zich naar het oordeel van de officier-commissaris desbewust en zonder dat van een geldige

reden van verhindering blijkt, aan zijn verschijning tijdens de informatiën onttrekt.

Artikel 42. De auditeur-militair zal de vereiste artikelen voor het verhoor van de beklaagde in gereedheid brengen.

Op deze artikelen, zomede op die, welke de officier-commissaris daarna mocht wensen te stellen, zal de beklaagde worden gehoord.

Artikel 43. De artikelen zullen vragen bevatten omtrent alle daden en omstandigheden, in de beschikking tot verwijzing of de stukken ten laste van de beklaagde voorkomende.

Artikel 44. In elk der vraagpunten, waarop een gearresteerde of gerequireerde persoon zal worden gehoord, zal niet meer dan één feit of één omstandigheid gesteld worden.

Artikel 45. Het zal ook, aan de beklaagde vrijstaan, om, indien hij mocht vermenen, wettige redenen te hebben tot het recuseren van de officier-commissaris of van de secretaris, zulks, met decencie, voor te dragen.

Artikel 46. In dat geval zal daarvan dadelijk worden rapport gedaan aan de president, welke ingeval hij de aangevoerde redenen gegrond mocht oordelen, een ander zal aanwijzen in de plaats van de verworpene of gerecuseerde doch in het tegenovergestelde geval, zal ordonneren dat de benoemde met de zaak voortga.

Artikel 47. Vervallen.

Artikel 48. Zo spoedig mogelijk na ontvangst door de auditeur-militair van de beschikking tot verwijzing en verdere stukken zal de beklaagde door de officier-commissaris voor de eerste maal worden gehoord.

Artikel 49. Wanneer de beschuldigde bij het eerste verhoor, het hem ten laste gelegde strafbaar feit, geheel of ten dele mocht hebben bekend, zal hij, de volgende dag op zijn confessie, worden gerecolleerd, en indien hij daarbij persisteert, zal dit persistit, onder hetzelfde verhoor, gesteld worden.

Artikel 50. Indien de beschuldigde bij het recollement zijn confessie geheel of ten dele mocht herroepen, zal, daarvan mede, onder hetzelfde verhoor, aantekening worden gehouden.

Artikelen 51—52. Vervallen.

Artikel 53. De auditeur-militair zorgt dat de beslissingen tot ontslag, arrest en verandering in de wijze van hetzelve worden geëxecuteerd.

Van een en ander wordt aan de commanderende officier gerapporteerd.

Artikel 54. Wanneer een beklaagde, die zich op vrije voeten bevindt, na het eerste verhoor, vrijheid bekomt, om weder te vertrekken, belooft hij, bij handtasting, aan de officier-commissaris, van zich, telkens, op ontbod, weder in persoon te zullen vervoegen voor hem of voor de krijgsraad.

Artikel 55. Dezelfde belofte legt een gearresteerde af, bij zijn ontslag uit het arrest, na enig verhoor, voor de officier-commissaris, geordonneerd.

Artikel 56. Van deze afgelegde belofte wordt aantekening, onder het laatste verhoor, gemaakt.

Artikel 57. Wanneer een beklaagde zich in arrest bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, onder goede bewaring voor de officier-commissaris gebracht, en op gelijke wijze teruggebracht.

Artikel 58. Wanneer de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, door de provoost geweldige, door een deurwaarder of door een dienaar der openbare macht, gerequireerd, om, tegen zekere dag en uur, welke zo kort mogelijk zullen worden bepaald, in persoon ter aangevoerde plaatse, voor de officier-commissaris te verschijnen,

ten einde, ter zake van het hem bij de beschikking tot verwijzing, ofwel ingevolge de artikelen 69 en 70, ten laste gelegde, te antwoorden op zodanige artikelen, als aan hem zullen worden voorgehouden,

Wanneer hij onder bevel is van een commanderende officier, zal de officier-commissaris aan die officier letteren-requisitoir zenden met verzoek, dat de beklaagde zal worden gelast om op een daarbij op te geven dag, uur en plaats voor hem te verschijnen. De commanderende officier geeft aan dat verzoek gevolg.

Artikel 59. Vervallen.

Artikel 60. Bijaldien de gerequireerde alsdan mocht uitblijven, zal de officier-commissaris daarvan rapport doen aan de commanderende officier van gerequireerde, die zal zorgdragen dat deze alsnog voor de officier-commissaris verschijnt. Hij kan daartoe het arrest van de niet-verschenen gerequireerde ordonneren.

Artikel 61. De officier-commissaris zal elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden, en doen beantwoorden; voorts die antwoorden zoveel doenlijk met de eigen woorden van de beklaagde en met de minst mogelijke verandering van stijl en uitdrukking, doen aantekenen.

Artikel 62. Hij zal in alle verhoren evenzeer zich toeleggen om de onschuld te ontdekken, als om bewijs en erkenning van schuld in te winnen.

Artikel 63. Men zal nimmer door het aandoen van pijn of ongemakken, door bedreigingen van dezelve, door belofte van vrijstelling of vermindering van straf ofwel door strikvragen, de beschuldigde zoeken te brengen tot confessie, doch hem wel mogen onder het oog brengen, zowel dat de rechter, op bewijzen zonder bekentenis kan en moet straffen, als de onwaarschijnlijkheid zijner verdediging.

Artikel 64. Aan de beklaagde zullen, ten overstaan van de officier-commissaris, de informatiën of de verklaringen der getuigen, distinctelijk worden voorgelezen, mitsgaders aan dezelve worden vertoond alle stukken tot zijn zaak behorende.

Artikel 65. De beklaagde zal wijders, over alles, wat tot de zaak enige betrekking heeft, nader worden gehoord, zo dikwijls als tot een volledig onderzoek der waarheid nodig zal zijn.

Artikel 66. De officier-commissaris zal nochtans, zoveel mogelijk, zorgen, dat, buiten de confrontatiën, in één zaak niet meer dan vier, of uiterlijk vijf verhoren plaatshebben, tenware bijzondere redenen het doen van meerdere verhoren, mochten wenselijk maken.

Artikel 67. Op elk alzo voorgehouden stuk zal gesteld worden het navolgende: „aan de beklaagde N.N. vertoond en voorgehouden in het verhoor de” en zal voorts de secretaris daaronder zijn naamtekening stellen, ten blijk, dat diezelfde stukken aan de beklaagde vertoond en voorgehouden zijn.

Artikel 68. Aan de beschuldigde zal ook distinctelijk worden afgevraagd, of hij, tegen de getuigen of getuigenissen aan hem voorgehouden, mitsgaders tegen de vertoonde stukken, iets heeft in te brengen, en zal zulks mede bij het verhoor, nauwkeurig worden aangetekend.

Artikel 69. Indien, in een verhoor of in de loop van het proces, aanleiding voorkomt, om de beschuldigde ook van een ander strafbaar feit te verdenken, zal de officier-commissaris ook daaromtrent, op vraagpunten van de auditeur-militair, of op die welke hijzelf wenst te stellen, de beschuldigde onderwerpen, mits zulks vooraf, aan dezelve, wordt bekendgemaakt.

Artikel 70. Wanneer een beschuldigde uit zichzelf belijdt een strafbaar feit, waarvan geen, of geen genoegzame informatiën zijn ingewonnen, zal de officier-commissaris de beschul-

digde afvorderen een nauwkeurige opgave daarvan, met bepaling van tijd en plaats, wanneer zulks zou zijn gebeurd, om te ontdekken, of de beschuldigde zichzelf heeft willen bezwaren, en om aanleiding tot nader onderzoek te hebben.

Artikel 71. Indien een der gevallen, bedoeld in de artikelen 69 of 70 zich mocht voordoen, zal de auditeur-militair onverwijld de nodige maatregelen nemen, opdat omtrent de vervolging van het strafbare feit, van hetwelk de beschuldigde nader verdacht wordt, worde beslist.

Artikel 72. Indien een beschuldigde zich, tot zijn verontschuldiging, beroept op een omstandigheid, die het feit onmogelijk of hoogst onwaarschijnlijk zou maken, of doen vervallen, bij voorbeeld door te zeggen dat hij zich, ten tijde dat het feit gepleegd werd, elders heeft bevonden, of, door zich te beroepen op lijfswear, zal men hem onderhouden over die verdediging, en hem afvragen opgave, zo van de namen der getuigen, die iets daarvan zouden weten, als van de omstandigheden, die aanleiding zouden kunnen geven tot opsporing van bewijs.

Artikel 73. Wanneer een beschuldigde, zonder de onbevoegdheid van de rechter te beweren, of nadat die stelling door de krijgsraad is verworpen, zich onwillig toont om te antwoorden op alle of sommige vraagpunten, die hem worden voorgehouden, of zijn antwoorden zodanig onbetamelijk inricht, dat het klaarblijkelijk is, dat hij zich aan zijn verplichting om te antwoorden, wil onttrekken, en, na herhaalde vermaningen, daarvan niet terugkomt, zal dit in een verbaal, of in het slot van het verhoor door de secretaris worden aangetekend.

Artikel 74. Vóór het sluiten van het laatste verhoor, zal de beschuldigde uitdrukkelijk worden afgevraagd, of, en zo ja, wat hij nog tot zijn verdediging of verschoning heeft in te brengen, en op welke getuigen, bewijzen of omstandigheden hij zich, te dien einde, beroept, waarna de vragen en antwoorden aan hem duidelijk en langzaam zullen worden voorgelezen.

Artikel 75. Indien de beschuldigde weigert het verhoor te ondertekenen, zal daarvan bij het slot van hetzelfde aantekening worden gemaakt, en het verhoor in dat geval, ook zonder die ondertekening, bestaanbaar zijn.

Artikel 76. Ten opzichte van het aantekenen van enige verandering, bijvoeging of uitlegging, en het ondertekenen van het verhoor, zal gehandeld worden, evenals hierna bij dat van de getuigen, onder de artikelen 91, 92, 93 en 94 is bepaald.

Artikel 77. Indien een beschuldigde de Nederlandse taal niet verstaat, zal daarin worden gehandeld als, hierachter bij de artikelen 95 en 96, ten opzichte van de getuigen, is vastgesteld.

Artikel 78. De getuigen, welke de officier-commissaris, de auditeur-militair of de raadsman menen dat behoren te worden opgeroepen, zullen op door de auditeur-militair te stellen vraagpunten of op die welke de officier-commissaris wenst te stellen dan wel de raadsman wenst gesteld te zien, door de officier-commissaris worden gehoord; derzelver antwoorden of verklaringen zullen met ede, invoege als bij artikel 94 is voorgescreven, worden gesterkt, bijaldien geen redenen daartegen zijn, en deze alzo afgegeven getuigenissen in geschrifte gesteld en ondertekend worden.

Artikel 79. Wanneer deze getuigen tot de krijgsmacht behoren en onder bevel zijn van een commanderende officier zal de officier-commissaris aan die commanderende officier letteren-requisitoir zenden, met verzoek, dat die getuigen worden gelast of geciteerd om op een daarbij opgegeven dag, uur en plaats te verschijnen om te worden gehoord of om met een beklagde of onderling te worden geconfronteerd.

De commanderende officier geeft aan dat verzoek gevolg. Hij zal de gerequireerde getuigen desnoods onder de vereiste voorzorgen derwaarts zenden.

Artikel 80. Bijaldien zij alsdan, zonder door ziekte of andere volstrekte beletselen verhinderd te zijn, niet verschijnen, of onwillig zijn om te getuigen, zal daarvan aan de commanderende officier rapport worden gedaan, die de niet verschenen getuigen, bij arrest of op andere wijze tot het geven van getuigenis constringeren zal.

Artikel 80a. Wanneer de in artikel 79 bedoelde getuigen niet onder bevel zijn van een commanderende officier, zal de officier-commissaris hen op de in het eerste lid van artikel 58 aangegeven wijze requireren om op een daarbij aan te geven dag, uur en plaats te verschijnen.

Wanneer deze getuigen op de hun gedane oproeping niet verschijnen, zal de officier-commissaris hen opnieuw kunnen oproepen en daarbij hun medebrenging kunnen bevelen.

Artikel 81. De officier-commissaris kan aan een andere officier-commissaris vraagpunten toezenden, ten einde getuigen daarop te horen.

De getuige wordt zo mogelijk onder ede gehoord, invoege als bij artikel 94 is voorgescreven.

De vraagpunten met de antwoorden erop worden aan de officier-commissaris, die met het houden van informatiën in de zaak belast is, teruggezonden.

Artikel 82. Indien die getuigen burgerpersonen zijn en zich in Nederland bevinden, zullen gelijke vraagpunten op dezelfde wijze en met hetzelfde doel kunnen worden verzonden aan de rechter-commissaris, belast met het behandelen van strafzaken bij de rechtbank, waaronder zij behoren. Deze hoort de getuigen zo mogelijk onder ede.

Ten aanzien van het verhoor van in Suriname en de Nederlandse Antillen verblijvende getuigen vindt het voorgaande lid overeenkomstige toepassing.

Artikel 83. Bijaldien de officier-commissaris of de auditeur-militair meent, dat het wenselijk is, dat getuigen, die burgerpersonen zijn en zich niet in een ander rijkdeel bevinden, verschijnen om te worden gehoord of met een beklagde of onderling te worden geconfronteerd, zal de officier-commissaris die getuigen op de in het eerste lid van artikel 58 aangegeven wijze requireren om op een daarbij aan te geven dag, uur en plaats te verschijnen.

Artikel 84. Bijaldien deze getuigen op de hun gedane oproeping niet verschijnen, zal de officier-commissaris hen opnieuw kunnen oproepen en tevens hun medebrenging kunnen bevelen.

Artikel 85. Vervallen.

Artikel 86. Bij het requireren of citeren van getuigen, zal tevens aan dezelven opgave worden gedaan, van de zaak of de namen der beschuldigten, omtrent welke hun getuigenis wordt gevorderd.

Artikel 87. Letteren-requisitoir, aan buitenlandse rechters, zullen moeten behelzen belofte van vergoeding der redelijke kosten, daarop vallende, en toezegging van, in gelijke gevallen, wederkerig dezelfde dienst aan de justitie te zullen bewijzen.

Artikel 88. Wanneer door de officier-commissaris of de auditeur-militair dienstig wordt geoordeeld, dat een rechterlijke bezichtiging geschiedt van de plaats, waar het feit is begaan, of dat de getuigen daar ter plaatse zelve worden gehoord of eindelijk dat een lijk of zwaar gekwetst persoon nauwkeurig door medicinae doctoren of chirurgiën, ten overstaan van de officier-commissaris worde geschouwd en onderzocht, zal zulk een bezichtiging en schouw te zijnen overstaan, geassisteerd met de secretaris, in presentie van de auditeur-militair plaatshebben. Aan de verdachte en zijn raadsman wordt voor zover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, door de officier-commissaris toegestaan hierbij geheel of gedeeltelijk tegenwoordig te zijn; zij kunnen verzoeken dat zij aanwijzingen mogen doen of inlichtingen mogen geven of

dat bepaalde opmerkingen in het proces-verbaal zullen worden vermeld.

In deze en andere gevallen waarin het nodig mocht worden geoordeeld de voorlichting van deskundigen in te winnen, alsmede van hen zodanige verslagen te vragen, als in het belang van het onderzoek zal worden vereist, zullen zij, bevorens tot hun verrichtingen over te gaan, in handen van de officier-commissaris, naar de wijze hunner godsdienstige gezindheid, de eed of de belofte afleggen, dat zij hem verslag naar hun geweten zullen geven.

Dezelfde persoon kan als getuige en als deskundige worden gehoord, mits hem, vóór het afleggen van de eed of de belofte, de voor beiden bestemde eden worden voorgehouden.

Indien het bij dit onderzoek noodzakelijk is, dat een woning tegen de wil van de rechthebbende wordt betreden, zal de commissaris van politie, of, in een gemeente waar geen commissaris van politie is, de burgemeester van de betrokken gemeente of die hem vervangt, de daartoe nodige last verlenen, en daarbij desverkiezende tegenwoordig zijn. Van het binnentreden wordt, binnen vierentwintig uren proces-verbaal opgemaakt, hetwelk bij de stukken zal worden gevoegd.

Een last, als bedoeld in het voorgaande lid, zal in Suriname en de Nederlandse Antillen worden verleend door de plaatselijk bevoegde autoriteit.

Artikel 89. De oproeping van getuigen en deskundigen in het voorgaande artikel vermeld, geschiedt overeenkomstig de voorschriften, vervat in de artikelen 79, 80, 80a, 83 en 84.

Artikel 90. De officier-commissaris zal:

a. vóór de aanvang van het verhoor aan iedere getuige ernstig voorhouden deszelfs verplichting om de zuivere waarheid te zeggen, zonder iets te verzwaren, te vergroten, te verkleinen, te verkleinen, te ontweinen, of te verzwijgen;

b. voorts zoveel nodig herinneren het gewicht van de eed, de gevolgen van de meened en de straffen van alle valse getuigenissen;

c. elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden en doen beantwoorden;

d. de getuigen ieder afzonderlijk en één voor één horen, zonder dat de een van het getuigde van de ander visie of communicatie zal mogen hebben, of zich daartoe zal mogen refereren;

e. voor iedere getuige een afzonderlijke akte maken, en dus de antwoorden van meerdere getuigen niet bij elkander, onder of nevens de vraagpunten stellen, ofschoon dezelfde vragen aan verscheidene getuigen worden voorgehouden;

f. de antwoorden der getuigen zoveel doenlijk met derzelver eigen woorden, en met de minst mogelijke verandering van stijl of uitdrukking, doen optekenen;

g. bij het einde van het verhoor aan iedere getuige ernstig afvragen, of hem, betreffende de zaak waarover hij gehoord is, nog iets bewust is, waaraan de justitie gelegen zou zijn;

h. na het eindigen van elk verhoor, door de secretaris, de gedane vragen en antwoorden of opgaven van de getuige duidelijk en langzaam doen voorlezen.

Artikel 91. De getuige zal daarna de voorgelezen antwoorden of opgaven, door hem goedgekeurd, of, volgens zijn begeerte veranderd of vermeerderd, ondertekenen, en wel, zo hij niet schrijven kan, door een kruis of ander teken te stellen, waarbij de secretaris zal verklaren, dat hetzelfde, in zijn tegenwoordigheid, is gesteld.

Artikel 92. Wanneer de getuige een door hem gegeven antwoord, of iets in de door hem gedane opgave verandert, zal hetzelfde niet worden doorgehaald of onleesbaar gemaakt, maar zal de officier-commissaris de herroeping en de wijze, hoe het vorige antwoord of opgave, door de getuige is veranderd, of uitgelegd, door de secretaris doen aantekenen.

Artikel 93. Indien de herroeping, bijvoeging of uitlegging voorvalt; onder een verhoor, zal het worden opgetekend daar waar het voorvalt; indien het bij de voorlezing geschiedt, in het slot; — doch wanneer het, na de ondertekening, voorvalt, zal het daaronder worden geschreven, en weder worden getekend als voren.

Artikel 94. Na de ondertekening zal, geen redenen ter contrarie zijnde, door de getuigen, in handen van de officier-commissaris, naar de wijze hunner godsdienstige gezindheid, de eed of de verklaring afgelegd worden van de gehele waarheid en niets dan de waarheid te hebben gezegd, en zal daarvan, onder het verhoor, behoorlijke aantekening gehouden worden, zullende dit verhoor daarna door de officier-commissaris en de secretaris worden getekend.

Artikel 95. Indien een getuige de Hollandse taal niet mocht verstaan, zal de officier-commissaris een tolk gebruiken.

Artikel 96. Deze tolk zal, in handen van de officier-commissaris, naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, de eed of de belofte afleggen, dat hij zich, in hetgeen, waartoe hij geroepen is, getrouw zal kwijten, en daarvan niets aan anderen openbaren.

Artikel 97. De officier-commissaris zal, bijaldien hij het dienstig oordeelt, of door de auditeur-militair deze confrontatie mocht worden verlangd, de beschuldigde met een of meer getuigen, of met andere beschuldigten, ofwel de getuigen onderling, horen.

Artikel 98. Deze confrontatiën zullen, tot nader onderzoek der waarheid, moeten plaatshebben ingeval twee of meer medeplachtigen bij hun verhoren merklijk verschillen, of ook de verklaringen der getuigen en de antwoorden der beschuldigten, in gewichtige punten, met elkander niet overeenkomen.

Artikel 99. Deze confrontatie zal op de navolgende wijze moeten geschieden: wanneer een beschuldigde blijft ontkennen de waarheid van een of meer feiten of omstandigheden, waarop hij reeds is gehoord, en de officier-commissaris een confrontatie heeft geordonneerd, zal deze de beschuldigde eerst in generale bewoordingen afvragen of hij bekennen wil de waarheid van het feit of van de feiten welke hij dusverre ontkend heeft.

Artikel 100. De beschuldigde, hierop weigerachtig of op een onvoldoende wijze, antwoordende, wordt een getuige binnengebracht, en de beschuldigde afgevraagd, of hij die persoon kent; zo ja, hoe zijn naam is, en waar hij woont; indien hij zegt die persoon niet te kennen, wordt dezelve aangemaand, zo dit te pas komt, om zich, door opgave van deze of gene omstandigheid, bekend te maken.

Artikel 101. Voorts wordt de beschuldigde afgevraagd, of hij enige reden heeft, waarom die persoon bij de rechter, niet als een geloofwaardige getuige, zou behoren te worden aangenomen, of om te vermoeden, dat die persoon hem tegen de waarheid zou willen bezwaren of benadelen, met aanmaning om die redenen terstond op te geven.

Artikel 102. Vervolgens wordt het eerste artikel aan de beschuldigde door de officier-commissaris aangezegd en de getuige wijders ondervraagd over de inhoud van het aan de beschuldigde aangezegd artikel en daarna het antwoord van de beschuldigde en de getuige, door de secretaris, aangetekend en voorgelezen.

Artikel 103. Na een bevestigend antwoord van de getuige tracht de officier-commissaris, op de meest gepaste wijze, aanleiding te geven tot een brede woordenwisseling tussen de getuige en de beschuldigde, om deze tot bekentenis der waarheid te brengen.

Artikel 104. Het voorgevallene naar aanleiding van het voorgaande artikel wordt, door de secretaris, weder aangekend, dus ook aan de ene kant zodanige omstandigheden, als de getuige tot nadere bevestiging of opheldering van zijn vorige verklaring, ten opzichte van dat punt, mocht hebben opgegeven, en aan de andere kant de beantwoording van de beschuldigde daartegen, en deszelfs bijgebrachte redenen of beroep op daadzaken tot zijn onschuld of verschoning.

Artikel 105. Op gelijke wijze, als in de drie laatstvoor- gaande artikelen is vermeld, zal, bij de confrontatie van artikel tot artikel, worden voortgegaan.

Artikel 106. Na de afloop der artikelen, betreffende een getuige, worden dezelve, met de door de secretaris daarop ge- stelde aantekeningen van al het voorgevallene, duidelijk voor- gelezen.

Artikel 107. Hierop wordt de getuige afgevraagd of hij nog iets te veranderen of bij te voegen heeft, en, invoege als bij artikel 94 voorgeschreven, de eed afgenomen op zijn ver- klaring bij dezen afgelegd.

Artikel 108. Na het afleggen, als voormeld, van de eed door de getuige, wordt eindelijk aan de beschuldigde afge- vraagd, of hij, in zijn opgave, nog iets wil veranderen of bij- voegen.

Artikel 109. Het verhandelde in de drie vorige artikelen, in het slot van de confrontatie vermeld zijnde, wordt het ver- hoor ondertekend door de beschuldigde en getuige, benevens de officier-commissaris en de secretaris.

Artikel 110. Op dezelfde wijze wordt gehandeld met andere getuigen, ieder afzonderlijk.

De confrontatiën tussen getuigen onderling worden gehou- den overeenkomstig de artikelen 99 tot en met 109.

Artikel 111. Indien een beschuldigde zich op een of meer der, tegen hem geconfronteerde getuigen, onder het verhoor, beroept, zal de officier-commissaris de zodanigen, in zijn tegen- woordigheid, horen.

Artikel 112. De confrontatiën met medeplichtigen worden gehouden op dezelfde wijze als die met getuigen, behalve dat hun de eed niet wordt afgenomen.

Artikel 113. Nadat de informatiën zijn afgelopen, wordt daarvan door de officier-commissaris schriftelijk kennis ge- geven aan de auditeur-militair. Aan de auditeur-militair wor- den alle ingewonnen verhoren, informatiën en bewijsstukken toegezonden.

Indien de auditeur-militair van oordeel is, dat een andere krijgsraad van de zaak behoort kennis te nemen, zal hij de stukken daartoe aan de auditeur-militair bij die krijgsraad toe- zenden.

TWEEDE TITEL

DERDE HOOFDSTUK

Aanhangig maken der zaak bij en samenstelling van de arron- dissementskrijgsraden bij de land- en de luchtmacht

Artikel 114. Nadat de informatiën zijn afgelopen en de auditeur-militair bij de krijgsraad, die van de zaak zal kennis nemen, daarvan rapport heeft ontvangen, maakt hij binnen een maand na ontvangst van het rapport de zaak ter terecht- zitting aanhangig.

De dag der terechtzitting wordt door de president van de krijgsraad op het verzoek en de voordracht van de auditeur- militair bepaald.

Artikel 114a. De zaak wordt ter terechtzitting aanhangig gemaakt door een dagvaarding vanwege de auditeur-militair aan de beklaagde betekend.

De dagvaarding behelst een opgave van het feit, dat ten laste wordt gelegd, met vermelding omstreeks welke tijd en waar ter plaatse het begaan zou zijn, alles op straffe van nietig- heid, alsmede een vermelding van de omstandigheden, waar- onder het feit zou zijn gepleegd.

De dagvaarding wordt met opgave van de getuigen en des- kundigen, door de auditeur-militair gedagvaard of nog te dag- vaarden, zo spoedig mogelijk en ten minste tien dagen voor de voor de terechtzitting bepaalde dag, door een deurwaarder of een dienaar der openbare macht aan de beklaagde betekend, onder opgave van een door de auditeur-militair gewaarmerkt afschrift.

Deze termijn van tien dagen kan op verzoek van de be- klaagde worden verkort, mits in het exploit dat verzoek wordt opgenomen en door hem ondertekend.

Artikel 115. Wanneer een officier voor de krijgsraad moet terechtstaan, zullen voor de behandeling van diens zaak de leden van die raad van lagere rang of van mindere anciën- niteit in rang dan de beklaagde, worden vervangen door offi- cieren van hogere rang of van gelijke rang en hogere anciën- niteit.

Artikelen 116—117. Vervallen.

Artikel 118. Het rechtsgeding op de terechtzittingen van de krijgsraad wordt, op straffe van nietigheid, in het openbaar gehouden, tenzij de krijgsraad, om gewichtige redenen, ont- leend aan de openbare orde of de zedelijkheid, in de notulen te vermelden, mocht bevelen, dat het rechtsgeding geheel of gedeeltelijk met gesloten deuren zal plaatshebben.

De krijgsraad kan om redenen, ontleend aan de belangen der krijgstuft of der ondergeschiktheid, in de notulen te vermelden, aan militairen beneden zekere rang en om redenen, ont- leend aan het algemeen belang, aan minderjarigen het bijwonen van de behandeling van enig rechtsgeding geheel of gedeeltelijk doen beletten.

Indien een der getuigen, deskundigen, tolken of andere aan- wezigen de stilte of de orde op de terechtzitting stoort of teke- nen geeft van goed- of afkeuring en vruchteloos door de pre- sident is gewaarschuwd of het bevel van de president om zich te verwijderen niet heeft opgevolgd, kan hij op diens last worden verwijderd en zo nodig gedurende de tijd der terecht- zitting worden in bewaring gehouden.

Artikel 119. De beklaagde is gedurende de gehele behan- deling ter terechtzitting tegenwoordig.

Niettemin kan de president bevelen, dat de beklaagde de gehoorzaal verlate, ten einde een getuige of medebeklaagde buiten zijn tegenwoordigheid worde ondervraagd. In dat geval wordt, op straffe van nietigheid, daarna met het onderzoek der zaak niet voortgegaan, dan nadat vooraf de beklaagde is onder- richt van hetgeen in zijn afwezigheid is voorgevallen.

Zo de beklaagde de stilte of de orde op de terechtzitting stoort en vruchteloos door de president is gewaarschuwd, kan de krijgsraad zijn verwijdering uit de gehoorzaal bevelen, en zo nodig, dat hij gedurende de tijd der terechtzitting in be- waring worde gehouden. De behandeling der zaak wordt voort- gezet evenals ware de beklaagde tegenwoordig gebleven.

De raadsman van de beklaagde blijft in dit geval met de verdediging belast.

Artikel 120. De krijgsraad houdt zitting met een president en twee door de commanderende generaal benoemde leden, welke laatsten de rang van officier moeten bekleden.

De leden zullen in de regel gedurende ten minste één jaar deze functie blijven vervullen, behoudens het bepaalde bij ar- tikel 132.

Tot leden van de krijgsraad zullen niet worden benoemd:

1. officieren, die de leeftijd van vijftig jaren nog niet hebben bereikt;
2. officieren van het Wapen der Koninklijke Marechaussee;
3. officieren, die de rang van tweede luitenant bekleden.

Bij de krijgsraden in Suriname en de Nederlandse Antillen kunnen ook tot lid worden benoemd officieren van de zee-macht, die voldoen aan de eisen van benoembaarheid, gesteld in artikel 129a, derde lid, van de Rechtspleging bij de Zee-macht. Bij gebreke van officieren, die voldoen aan de eisen van benoembaarheid, in het derde lid gesteld, kunnen bij de krijgsraden in Suriname en de Nederlandse Antillen ook andere officieren en eervol ontslagen officieren tot lid worden benoemd.

Op verzoek van de president van de krijgsraad kunnen, ingeval dit in verband met de rang of de anciënniteit van de beklagde noodzakelijk is, door de president van het Hoog Militair Gerechtshof aan te wijzen militaire leden of militaire raden van dat Hof als lid van de krijgsraad optreden.

Artikel 121. De president van een arrondissementskrijgsraad binnen Nederland wordt door Ons op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Defensie voor het leven benoemd. Hij moet de volle ouderdom van dertig jaren hebben bereikt en aan een Rijks- of daarmede gelijkgestelde Nederlandse Universiteit hebben verkregen:

hetzij de graad van doctor in de rechtswetenschap;

hetzij de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid of de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze graad of deze hoedanigheid verkregen is op grond van het afleggen van een examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht. Een militair in werkelijke dienst kan niet als president van een krijgsraad optreden.

Wanneer de president van een krijgsraad de volle ouderdom van 70 jaren heeft bereikt, wordt hem met ingang van het daarop volgende kalenderjaar als zodanig door Ons op gelijke voordracht ontslag verleend.

Vóór dit tijdstip kan de president door Ons op eigen verzoek, mede op voordracht van Onze genoemde Ministers, worden ontslagen of door het Hoog Militair Gerechtshof bij een met redenen omklede sententie uit zijn ambt worden ontzet in een der gevallen, genoemd onder de nummers, 1, 2, 3 en 4 letters a, b, c en d van artikel 11 der Wet op de Rechterlijke Organisatie. Artikel 11, tweede lid, dier wet is van toepassing. Het Hoog Militair Gerechtshof spreekt de ontzetting niet uit dan op de vordering van de advocaat-fiscaal voor de krijgsmacht.

De president wordt door het Hoog Militair Gerechtshof bij een met redenen omklede sententie uit zijn ambt ontslagen in een der gevallen, genoemd in artikel 12 der Wet op de Rechterlijke Organisatie.

Het vierde lid en de verdere bepalingen van genoemd artikel 11 en het laatste lid van genoemd artikel 12 zijn te dezen van toepassing, met dien verstande, dat de daar aan de Hoge Raad toegekende bevoegdheid toekomt aan het Hoog Militair Gerechtshof.

Het costume van de president wordt bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld.

Artikel 122. Voor de president van een krijgsraad als bedoeld in het vorige artikel gelden de bepalingen der artikelen 8 en 15 der Wet op de Rechterlijke Organisatie, alsmede artikel 13, met uitzondering van het voorlaatste lid, dier wet, met dien verstande, dat de bij laatstgenoemd artikel aan de Hoge Raad of aan de procureur-generaal bij dat college toegekende bevoegdheden toekomen aan het Hoog Militair Gerechtshof of aan de advocaat-fiscaal. De president kan tevens een met rechtspraak belast lid van de gewone rechterlijke macht zijn. Hij kan tevens president zijn van een mobiele krijgsraad.

Artikel 123. De president van een krijgsraad kan zich, wanneer zijn dienst niet gevorderd wordt, van de plaats, waar hij zijn bediening uitoefent, verwijderen, mits vooraf daarvan, met opgave van de plaats van tijdelijk verblijf, kennis gevende aan de commanderende generaal; voor een afwezigheid gedurende meer dan acht dagen vraagt hij verlof aan de president van het Hoog Militair Gerechtshof.

Artikel 124. Bij ontstentenis, afwezigheid of andere gewichtige verhindering wordt de president van een krijgsraad

vervangen door een president-plaatsvervanger. Op hem zijn de artikelen 121, 122 en 123 van toepassing, behoudens, dat de bepaling van artikel 8 der Wet op de Rechterlijke Organisatie voor hem niet geldt en dat hij als president-plaatsvervanger kan blijven fungeren wanneer hij als militair in werkelijke dienst is.

Artikel 125. De vervangende president blijft, ook nadat de reden voor zijn optreden opgehouden heeft te bestaan, bij voorkeur kennis nemen van die zaken, welke op dat ogenblik reeds bij de krijgsraad in behandeling waren.

Artikel 125a. De president en de president-plaatsvervanger van een krijgsraad in Suriname en de Nederlandse Antillen worden telkens voor de duur van twee jaren benoemd. Op hen zijn overigens de artikelen 121—125 van toepassing, behoudens dat aan de president door Ons ontheffing kan worden verleend van het verbod enig ander ambt als hoofdbetrekking te bekleden en dat de termijn, vermeld in artikel 123, voor hem dertig dagen bedraagt.

Artikel 126. De functie van openbaar aanklager wordt bij een krijgsraad waargenomen door de auditeur-militair.

Bij ontstentenis, afwezigheid of andere gewichtige verhindering kan de auditeur-militair worden vervangen door een substituut. Als waarnemer voor de auditeur-militair of voor de substituut auditeur-militair kan een plaatsvervanger worden aangewezen.

Een militair in werkelijke dienst kan niet als auditeur-militair of substituut auditeur-militair optreden.

De auditeur-militair, de substituut en de plaatsvervanger worden op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Defensie door Ons benoemd, en, al dan niet op eigen verzoek, ontslagen.

Hun costume wordt bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld.

Zij moeten de volle ouderdom van dertig jaren hebben bereikt en aan een Rijks- of daarmede gelijkgestelde Nederlandse Universiteit hebben verkregen:

hetzij de graad van doctor in de rechtswetenschap;

hetzij de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid of de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze graad of deze hoedanigheid verkregen is op grond van het afleggen van een examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht.

Zij kunnen tevens lid zijn van het openbaar ministerie bij de gewone rechterlijke macht. Zij kunnen tevens optreden als openbaar aanklager bij een mobiele krijgsraad.

Artikel 127. Bij elke krijgsraad wordt een secretaris benoemd. Bij ontstentenis, afwezigheid of andere gewichtige verhindering, wordt de secretaris vervangen door een substituut. Als waarnemer voor de secretaris of voor de substituut secretaris kan een plaatsvervanger worden aangewezen.

De secretaris, de substituut en de plaatsvervanger daaronder begrepen, wordt benoemd door de commanderende generaal. De benoeming van de secretaris en de substituut geschiedt voor een tijdvak van ten minste een jaar. Tot secretaris en substituut secretaris zijn alleen officieren benoembaar.

Zij moeten aan een Rijks- of daarmede gelijkgestelde Nederlandse Universiteit hebben verkregen:

hetzij de graad van doctor in de rechtswetenschap;

hetzij de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid of de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze graad of deze hoedanigheid verkregen is op grond van het afleggen van een examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht.

Een plaatsvervanger behoeft niet aan deze eisen te voldoen, voor zover hij niet ter terechtzitting optreedt.

Bij de krijgsraden in Suriname en de Nederlandse Antillen kunnen ook officieren der zeemacht dan wel eervol ontslagen officieren tot secretaris, substituut secretaris en plaatsvervanger worden benoemd. De secretaris en zijn substituut behoeven aldaar niet te voldoen aan het gestelde in het derde lid.

Artikel 128. Ter secretarie van de krijgsraad en ten parquette van de auditeur-militair zijn, voor zoveel nodig, bureelambtenaren werkzaam.

Naar behoefte worden bij de krijgsraad bedienden aangesteld, gesteld.

Artikel 129. De president en leden van deze krijgsraad, mitsgaders de auditeur-militair en de secretaris bij dezelve, zullen elkander onderling niet mogen bestaan tot in de vierde graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Artikel 130. De rang of orde, in welke de leden van de krijgsraad ter vergadering zitting hebben, zal gegrond zijn op hun militaire rang en anciënniteit.

Bij gelijkheid van militaire rang en anciënniteit beslist de leeftijd.

Artikel 131. Vervallen.

Artikel 132. Bij ziekte, overlijden of gewichtige vermindering der benoemde leden, worden door de commanderende generaal zo nodig anderen in hun plaats benoemd.

Artikel 133. In de notulen worden de gehouden besognes van de krijgsraad, en alles nauwkeurig vermeld wat, door dezelve, van dag tot dag is verricht.

TWEEDE TITEL

VIERDE HOOFDSTUK

Rechtsmacht, rechten en plichten der krijgsraden bij het vorige hoofdstuk vermeld

Artikel 134. De krijgsraden in het vorenstaande hoofdstuk vermeld, oefenen uit de criminele justitie ter eerste instantie over alle personen, aan hun rechtsmacht onderworpen.

De aanwijzing van de militaire arrondissementen binnen Nederland tot ten hoogste drie, geschiedt door Ons.

Suriname en de Nederlandse Antillen vormen elk één militair arrondissement.

In de hoofdplaats van elk militair arrondissement is een krijgsraad gevestigd. Deze krijgsraad kan ook buiten de plaats van vestiging elders binnen het militair arrondissement zitting houden.

De hoofdplaatsen der militaire arrondissementen worden door Ons aangewezen.

Wij kunnen — voor zover de omvang of samenstelling van de aldaar aanwezige krijgsmacht daartoe aanleiding geeft — bij algemene maatregel van rijksbestuur bepalen, dat in afwijking van het bepaalde in het vierde lid in Suriname of de Nederlandse Antillen geen krijgsraad zal zijn gevestigd.

Artikel 135. De president en de leden zullen nimmer openbaren, hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet de gevoelens van hun medeleden, zelfs niet die van hunzelf.

Artikel 136. Tot de deliberatiën worden niet toegelaten:

a. die, aan de beschuldigde, bestaan in de zesde of nadere graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap;

b. die, in de zaak van de beschuldigde, enige raad of advies hebben gegeven ofwel die van die zaak als officier-commissaris reeds hebben kennis genomen;

c. die, zelf onwetend, of onbedacht, of indirect ontvangen hebben enige giften, gaven of geschenken, of toezegging daartoe, van de beschuldigde of van zijnerwege, op een tijd dat de zaak, waarover gehandeld wordt, reeds bij de krijgsraad was gebracht, of waarschijnlijk gebracht zou worden; al waren het ook de geringste geschenken van spijs en drank; voor zover, ten aanzien der laatstgemelde, de geringste vermoedens konden plaatshebben, dat die, ter contemplatie van de beschuldiging, gedaan waren;

d. die, tegen de beschuldigde, een proces voor enige rechter aanhangig mochten hebben.

Artikel 137. Indien zij ontdekken, door anderen enige geschenken, te hunnen behoefte, ontvangen, of aan dezelve, te hunnen gevalle, gegeven te zijn, of ook dat zijzelf onbedacht of onwetend die hebben aangenomen, zullen zij dadelijk daarvan aan de krijgsraad kennis geven, en, hetzij de ontvangen geschenken, wederom terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeren op zodanige wijze, als de krijgsraad zal goedvinden.

Artikel 138. Wanneer het twijfelachtig is, of het voorhanden zijnde geval, onder de hiervoren uitgedrukte behoort, of wanneer de president of een lid zich vindt tot de beschuldigde in enige betrekking, hiervoren niet uitgedrukt, doch waarom hij wenst, van de behandeling der zaak te zijn ontslagen, als uit hoofde van bijzondere vriendschap, vijandschap, grote gemeenschappelijke belangen, zal de krijgsraad na vervanging van degene, die dit betreft, daarover beslissen.

Artikel 139. De krijgsraad zal hieromtrent in het oog houden, dat niemand, zonder gewichtige redenen, van de behandeling ener zaak, worde ontslagen, doch tevens dat alle schijn van niet genoegzame onpartijdigheid worde geweerd.

Artikel 140. De president of een lid, uit hoofde van enige betrekking, op of zonder zijn verzoek, van de behandeling ener zaak ontslagen, zal de verdere deliberatiën over die zaak niet mogen bijwonen.

Artikel 141. Indien ook een beschuldigde mocht vermenen, dat de president of een der leden van de krijgsraad, uit hoofde van haat, vijandschap, of om enige andere reden, geen bevoegde rechter in zijn zaak zou kunnen zijn, zal hij die redenen van bezwaar met behoorlijk respect, aan de krijgsraad, mogen voordragen, en verzoek doen tot recusatie.

Artikel 142. In dat geval zal de gerecuseerde zich uit de krijgsraad moeten absenteren, en zal, na zijn vervanging, door de krijgsraad de wettigheid der redenen van recusatie beoordeeld worden.

Artikel 143. Indien de redenen tot recusatie onvoldoende bevonden worden, zal de gerecuseerde wederom plaats nemen.

Artikel 144. Wanneer de redenen van recusatie gegrond bevonden worden, zal de gerecuseerde niet aan de behandeling van de zaak deelnemen.

Artikel 145. Alle besloten brieven, aan de krijgsraad toegezonden, worden door de president geopend, en, bij de eerste vergadering, aan dezelve medegedeeld.

Artikel 146. Vervallen.

Artikel 147. De president heeft het beleid en bestuur over de orde, waarin de zaken zullen worden behandeld, en zorgt, dat iedereen met de meeste spoed prompt en onvertogen recht wedervare.

Artikel 148. De gekozen of toegevoegde raadsman is bevoegd, ter terechtzitting al datgene aan te voeren wat geacht kan worden te strekken tot het in acht nemen van artikel 136 en in het algemeen van de voorgeschreven wijze van rechtpleging, en tot de verdediging van de beschuldigde.

De advocaat, als raadsman gekozen of toegevoegd, draagt ter terechtzitting het costume voor advocaten, voorgeschreven bij artikel 4 van het Reglement n°. II, vastgesteld in voldoening aan artikel 19 der Wet op de Rechterlijke Organisatie en het beleid der justitie.

Op de raadslieden — officieren uitgezonderd — die binnen Suriname of de Nederlandse Antillen voor de militaire rechter optreden, zijn toepasselijk de ter plaatse geldende bepalingen ten aanzien van de orde en discipline en het costume, hetwelk zij ter terechtzitting dragen.

Artikel 149. In de zaken, welke in de krijgsraad worden behandeld, zullen alle stukken, van wederzijde ingeleverd, ter terechtzitting moeten worden gelezen, tenware eenparig mocht worden begrepen, dat de woordelijke lezing van het een of ander, zonder nadeel, kon worden nagelaten en de beklagde en diens raadsman daarmede instemmen.

Ten bezware van de beklagde wordt, op straffe van nietigheid, op geen stukken acht geslagen dan voor zoveel en voor zover zij zijn voorgelezen, behoudens het bepaalde in de laatste zinsnede van het voorgaande lid.

Artikel 150. De president noch een der leden zal enige bewijsstukken mogen ontvangen, buiten hetgeen op een behoorlijke wijze is ingeleverd.

Artikel 150a. Wij kunnen voorschriften vaststellen betreffende de orde van de inwendige dienst bij de krijgsraden.

TWEDE TITEL

VIJFDE HOOFDSTUK

Rechtspleging en handelingen der krijgsraden, in de twee naastvoorgaande hoofdstukken vermeld

Artikel 151. Indien de beklagde zich in arrest bevindt, wordt in de eerste zitting van de krijgsraad, na voordracht van de auditeur-militair, beslist, of de aard en omstandigheden der zaak al dan niet vorderen, dat de beklagde, gedurende het proces, in arrest worde gehouden, en in het eerst gestelde geval tevens bepaald, of, in de aard van het arrest, ook enige verzachting, voor de beklagde, kan worden gemaakt.

Artikel 152. Indien de krijgsraad vermeent, dat de beklagde uit het arrest kan worden ontslagen, of daarin enige verzachting ordonneert, zodat het daarvoor van de wil van de beklagde zou afhangen, om zich te verwijderen, zal de beklagde, bevorens in handen van de president van de krijgsraad, afleggen de belofte, van zich telkens, op ontbod, weder in persoon te zullen sisteren voor de krijgsraad.

Artikel 153. Van deze belofte zal alsdan aantekening worden gemaakt in de notulen van de krijgsraad, achter de dispositie, daartoe genomen.

Artikel 154. Een zodanige beklagde wordt vervolgens telkens, wanneer zijn persoon nodig is, door de provoost geweldige, door een deurwaarder of door een dienaar der openbare macht, gerequireerd, even als hiervoor, bij de informatiën voor de officier-commissaris is bepaald.

Wanneer hij onder bevel is van een commanderende officier, zal de auditeur-militair aan die officier letteren-requisitoir zenden, met verzoek, dat de beklagde zal worden gelast, om op de daarbij opgegeven dag en uur, en ter daarbij vermelde plaats, voor de krijgsraad te verschijnen.

Die officier geeft aan dat verzoek gevolg.

Artikel 155. Wanneer de krijgsraad in enige stand van het geding bevindt, dat de zaak is van dien aard dat een beschuldigde, welke op vrije voeten is, onder verzekerde bewaring behoort te worden gesteld, of dat in de wijze van het arrest een verandering tot meer verzekerde bewaring behoort te worden gemaakt, zal de krijgsraad daaromtrent, hetzij zonder, hetzij op voordracht van de auditeur-militair, naar bevind van zaken, disponeren. Artikel 7, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 156. Indien de krijgsraad daarentegen, in enige stand van het geding, bevindt, dat er redenen of omstandigheden zijn voorgekomen, om een beschuldigde, welke in arrest is, uit het arrest te ontslaan of, in de aard van het arrest, enige verzachting te brengen, zal hij daaromtrent, hetzij ambts-halve, hetzij op voordracht van de auditeur-militair, hetzij op verzoek van de beklagde of diens raadsman, naar bevind van zaken, disponeren.

Artikel 157. De dispositiën tot arrest, ontslag en verandering in de wijze van het arrest zelf, worden aan de beklagde, ter terechtzitting, gecommuniceerd, daarvan aantekening in de notulen gemaakt, en door de auditeur-militair gezorgd, dat dezelve executie bekomen.

Artikel 158. De dispositiën tot arrest worden, zo de omstandigheden, als vrees voor ontvluchting en soortgelijke, dit raadzaam maken, door de auditeur-militair, dadelijk na het nemen derzelve, ter executie gelegd.

Artikel 159. Dadelijk bij de eerste sessie van de krijgsraad, of anderszins in die daaraanvolgende, zullen de verhoren van de niet gedagvaarde of opgeroepen getuigen door de secretaris worden voorgelezen en zal de beklagde, in zijn verhoren, voor de officier-commissaris ondergaan, ter terechtzitting, worden gerecolleerd.

Artikel 160. Na het voorlezen derzelve, zal aan de beklagde worden afgevraagd, of hij bij zijn verhoren persisteert, dan of hij daarbij nog iets te voegen heeft.

Artikel 161. De verhoren voor de officier-commissaris zullen desniettemin alle zodanige kracht hebben, en behouden, alsof dezelve ter terechtzitting hadden plaats gehad, en zal, uit dien hoofde, aan de veranderingen of bijvoegselen van de beklagde, geen meerdere waarde worden toegekend, dan dezelve, in goede justitie verdienen.

Artikel 162. Achter ieder verhoor zal, van dit recollement, melding worden gemaakt, met aantekening van het persistit, of van hetgeen door de beklagde daarbij gevoegd is.

Artikel 163. Wanneer de auditeur-militair, of de krijgsraad van begrip is, dat er nog nadere verhoren, hetzij van de beklagde, hetzij van getuigen, hetzij van deskundigen, hetzij bij wijze van confrontatie, zouden behoren te geschieden, zullen dezelve ter terechtzitting worden gehouden.

Eveneens zullen ter terechtzitting worden gehoord de getuigen en deskundigen, die, op verzoek van de beklagde, op last van de krijgsraad vanwege de auditeur-militair mochten zijn gedagvaard of opgeroepen, of die, vanwege de beklagde zelf gedagvaard of opgeroepen zijnde, ter terechtzitting zijn verschenen. Ten minste tweemaal vierentwintig uren vóór de dag, door de president van de krijgsraad voor het houden der verhoren bepaald, doet de beklagde aan de auditeur-militair schriftelijk opgave van de door hem gedagvaarde of wel te dagvaarden getuigen en deskundigen.

De beklagde of diens raadsman is bevoegd de vraagpunten, welke hij verlangt gesteld te worden, op te geven, waarop de krijgsraad, naar bevind van zaken, zal beschikken.

Artikel 164. In de wijze van het beleggen, houden en sluiten van deze verhoren zal worden in acht genomen, al hetgeen te dezen opzichte, bij de informatiën voor de officier-commissaris, is voorgeschreven.

Indien zich bij deze verhoren een der gevallen voordoet van de artikelen 69 en 70, is artikel 71 van toepassing.

Artikelen 165—166. Vervallen.

Artikel 167. Indien uit het onderzoek omstandigheden mochten zijn bekend geworden, die niet in de tenlastelegging vermeld, rechtens tot verzwaring van straf grond geven, kan de auditeur-militair de krijgsraad daarop mondeling opmerkzaam maken.

Bij gebreke daarvan wordt door de krijgsraad op straffe van nietigheid, op die omstandigheden geen acht geslagen.

Artikel 167a. Indien de auditeur-militair, buiten het geval, in het voorgaande artikel bedoeld, oordeelt, dat de tenlastelegging behoort te worden gewijzigd, legt hij de inhoud van de door hem noodzakelijk geachte wijziging schriftelijk aan de krijgsraad over voordat hij overeenkomstig artikel 169 het woord voert, met vordering, dat die wijziging wordt toegelaten.

Indien de krijgsraad de vordering toewijst, doet deze de inhoud van de aangebrachte wijzigingen in de notulen opnemen. Aan de beklagde wordt een door de secretaris gewaarmerkt afschrift der gewijzigde tenlastelegging op de terechtzitting zelf ter hand gesteld, tenzij de krijgsraad oordeelt, dat met de uitreiking van een, door de secretaris gewaarmerkt afschrift der wijzigingen kan worden volstaan. Is de beklagde niet ter terechtzitting aanwezig, dan wordt hem de gewijzigde tenlastelegging zo spoedig mogelijk ter hand gesteld.

In geen geval worden wijzigingen toegelaten, als gevolg waarvan de tenlastelegging niet langer hetzelfde feit in de zin van artikel 68 van het Wetboek van Strafrecht zou inhouden.

De krijgsraad schorst het onderzoek voor bepaalde tijd.

Met toestemming van de beklagde of diens raadsman kan het onderzoek echter aanstonds worden voortgezet. Deze toestemming is niet vereist, indien de beklagde niet op de terechtzitting aanwezig is.

Artikel 168. Ingeval de krijgsraad vermeent, dat de beklagde nog nader moet worden gehoord, of dat op enig punt nog nader onderzoek moet geschieden, zal de auditeur-militair daartoe het nodige, met de meest mogelijke spoed, in het werk stellen.

Artikel 169. Bijaldien de krijgsraad verstaat, dat de zaak kan worden gehouden voor voldongen, kan de auditeur-militair het woord voeren en legt hij zijn vordering, na voorlezing, aan de krijgsraad over.

Indien de auditeur-militair de oplegging van een straf of maatregel eist, zal hij deze in zijn vordering omschrijven, met vermelding van het strafbaar feit dat zou zijn begaan.

Artikelen 170—175. Vervallen.

Artikel 176. Nadat de auditeur-militair zijn vordering heeft voorgelezen, kunnen de beklagde en zijn raadsman daarop antwoorden.

De auditeur-militair kan daarna andermaal het woord voeren. Aan de beklagde en zijn raadsman wordt op straffe van nietigheid het recht gelaten om het laatst te spreken.

Artikel 177. Indien daarna getuigen of deskundigen opnieuw worden gehoord of stukken worden voorgelezen, of de beklagde nader wordt ondervraagd, kunnen terstond hierna de auditeur-militair en de raadsman van de beklagde nogmaals op de in artikel 176 vermelde voet het woord voeren.

TWEDE TITEL

ZESDE HOOFDSTUK

Van bijzondere berechting van strafbare feiten, als overtredingen in het gemene strafrecht omschreven

Artikel 178. Vervallen.

Artikel 179. Ingeval de zaak een overtreding betreft en daarin overeenkomstig artikel 30 geen informatiën zijn genomen, zal worden nagekomen al hetgeen, bij de drie voorafgaande hoofdstukken, is vastgesteld, voor zover hetzelfde alhier van enige toepassing kan gehouden worden, behoudens:

1°. dat de termijn, bedoeld in het derde lid van artikel 114a, is ten minste vijf dagen;

2°. dat de krijgsraad, na in allen gevalle de auditeur-militair en zijn advies te hebben gehoord, op schriftelijk verzoek van de beklagde, kan bepalen, dat, in afwijking van het bepaalde bij artikel 119, diens tegenwoordigheid bij het onderzoek ter terechtzitting niet wordt vereist;

3°. dat de bepalingen betreffende de schriftelijke opgave der wederzijdse getuigen en deskundigen niet toepasselijk zijn;

4°. dat op de behandeling der zaak ter terechtzitting van de krijgsraad van overeenkomstige toepassing zijn de artikelen 126, 278, 280, 281, 283, 284—288, 290—292, 298—302, 304, 305, 309, 311, 326, 331 en 345, eerste en tweede lid, van het

Wetboek van Strafvordering en met dien verstande, dat hetgeen daarin ten aanzien van de rechtbank, de voorzitter, de rechters, de officier van justitie, de griffier en de verdachte voorkomt, ook geldt ten aanzien van respectievelijk de krijgsraad, de president en de leden van de krijgsraad, de auditeur-militair, de secretaris en de beklagde en dat het proces-verbaal der terechtzitting door de secretaris in de notulen van de krijgsraad wordt opgenomen. De behandeling ter terechtzitting geschiedt overigens overeenkomstig de voorschriften van dit Wetboek.

TWEDE TITEL

ZEVENDE HOOFDSTUK

Van het proces tegen voortvluchtigen

Artikel 180. Wanneer een militair van een strafbaar feit aangeklaagd en voortvluchtig is, zal tegen dezelve, bij indaging, worden geprocedeerd.

Artikel 181. Onder het naastvoorgaande artikel wordt echter niet begrepen het misdrijf van desertie.

Artikel 182. Wanneer een zodanig beschuldigde als, in het eerste artikel van dit hoofdstuk, is vermeld, hetzij, vóór het in arrest stellen of requireren van zijn persoon, hetzij bij of na hetzelfde, en gedurende de loop van het onderzoek voor de officier-commissaris, of de krijgsraad, voortvluchtig wordt en niet te vinden of te apprehenderen is, zal de auditeur-militair het bijeenkomen van de krijgsraad verzoeken.

Artikel 183. De auditeur-militair zal vervolgens aan de krijgsraad bij een memorie of rekest, de staat der zaak voordragen, en daarbij, met overlegging der, onder hem berustende informatiën, verzoeken, autorisatie, om de voortvluchtige, ingeval hij mocht worden ontdekt, te doen apprehenderen en overbrengen in het daartoe geschikt provoosthuis mitsgaders dien onverminderd dezelve te doen dagvaarden, ten einde, tegen zekere bekwame dag en uur, daartoe te prefigeren, in persoon te verschijnen voor de krijgsraad, ter plaatse daarbij alsmede te bepalen, om te aanhoren zodanige eis en conclusie, mitsgaders al zulke preliminaire en andere verzoeken, als hij auditeur-militair, tegen hem, zal willen doen en nemen.

Artikel 184. Het voorschreven verzoek bij de krijgsraad geaccordeerd zijnde, zal daarvan akte verleend, en, bij dezelve akte, de dag in rechten zes weken na het exploit, bepaald worden. — En zullen van deze akte worden geformeerd drie gelijkluidende, zo om te dienen voor de affixie, als om, bij de stukken van het proces gevoegd en aan de gedaagde verzonden te worden.

Artikel 185. Vervolgens zal gemelde akte bij trompslag of trompettengeschal, door de provoost geweldige, van de hoofdplaats van het militair arrondissement of district, of enige andere persoon, machthebbende om militaire exploiten te doen, worden gepubliceerd en geafficheerd, terwijl een derde aan de laatste woon- of verblijfplaats van de voortvluchtige, zo die bekend is, zal worden verzonden, van welk verrichte de provoost geweldige een behoorlijk relaas zal formeren en, aan de auditeur-militair, ter hand stellen.

Artikel 186. Wanneer de gedaagde ten bepaalde dag niet verschijnt zal, ten verzoeken van de auditeur-militair, een andere akte bij de krijgsraad verleend, en in voege als voorschreven gepubliceerd en verzonden worden, met betekening van een nadere dag in rechten, na verloop van gelijke zes weken, na dat exploit.

Artikel 187. Deze indaging zal bij non-comparitie van de gedaagde en herdaagde, voor de derdemaal, en eindelijk nog eens ten alle overvloed voor de vierdemaal, telkens op gelijke termijnen, van zes tot zes weken, op de respectievelijk

daartoe door de auditeur-militair verzochte, en bij de krijgsraad verleende akten, moeten herhaald worden.

Artikel 188. Indien de gedaagde intussen verschijnt, of ontdekt wordt, zal hij dadelijk in verzekerde bewaring gesteld en tegen hem geprocedeerd worden, zoals, omtrent de beklaagden, welke zich in arrest bevinden, bij deze wet is bepaald.

Artikel 189. Doch indien de gedaagde voortvluchtig blijft, en niet te bekomen is, zal de auditeur-militair, nadat de laatste termijn van comparitie verschenen is, dienen van intendith, met alle stukken en relazen daartoe behorende, onder een behoorlijke inventaris.

Artikel 190. Wanneer de krijgsraad de relazen en verdere bijlagen in orde bevindt, zal zij de gedaagde en herdaagde verklaren, vervallen van zijn militaire charge, en dezelve bannen buiten het grondgebied van de Staat.

Artikel 191. De auditeur-militair blijft, niettegenstaande dit vonnis, verplicht zijn informatiën over het strafbaar feit, zoveel doenlijk, tot volkomenheid te brengen, en de beklaagde bevoegd, zich daartegen te verdedigen, doch zal de beklaagde zich begeven in het provoothuis der plaats, waar de krijgsraad resideert.

Artikel 192. In zodanig geval zal, tegen de beklaagde worden voortgeprocedeerd, even alsof hij zich niet verwijderd had, voor zoveel zulks, naar de staat van het oorspronkelijk proces, op hem, nog toepasselijk is.

TWEEDE TITEL

ACHTSTE HOOFDSTUK

Van de vonnissen en derzelver executie

Artikel 193. Binnen veertien dagen, nadat is voldaan aan de voorschriften van de artikelen 176 en 177, dan wel, indien de zaak overeenkomstig het zesde hoofdstuk is behandeld, binnen veertien dagen na het sluiten van het onderzoek, zal de krijgsraad tot het wijzen van het vonnis overgaan.

De krijgsraad beraadslaagt naar aanleiding van het ten laste gelegde en van het onderzoek ter terechtzitting, over het bewezene of niet bewezene der feiten, over derzelver kwalificatie, over het bewezene der schuld van de beklaagde en over de toepassing van de straf of straffen, bij de wet bepaald.

Bij schuldigverklaring wordt de straf opgelegd, op het feit gesteld.

Indien de krijgsraad niet uit wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft geput, dat het ten laste gelegde feit is gepleegd door de beklaagde, of vermeent, dat het feit of de dader niet strafbaar is, of indien uit anderen hoofde ter zake van het feit geen recht tot strafvordering aanwezig is, spreekt hij de beklaagde vrij.

Artikel 194. De president van de krijgsraad doet tot het wijzen van het vonnis hoofdelijke omvraag, beginnende met het jongste lid, en brengende zijn gevoelen het laatste uit.

Artikel 195. De president zal, na zulks, de conclusie opmaken bij eenparigheid, volstreckte meerderheid, of naar hetgeen de aard der zaak en de voorschriften van het recht zullen vereisen.

Artikel 196. Het vonnis zal, vervolgens, overeenkomstig de conclusie, bij de president genomen, worden opgesteld, en alsdan door de krijgsraad geresumeerd en gearresteerd worden.

Artikel 197. Het vonnis zal moeten behelzen de naam en toenaam, mitsgaders de geboorteplaats, en de ouderdom van de beklaagde, en de charge door dezelve bekleed.

Het moet met redenen omkleed zijn en het feit uitdrukken met alle omstandigheden, die volgens de wet tot verzwaring of verlichting van straf aanleiding geven. Indien ter zake van het-

zelfde feit reeds een krijgstuchtelijke straf is opgelegd, wordt daarvan mede in het vonnis melding gemaakt.

Het moet wijders inhouden de beslissing van de krijgsraad over de punten bij artikel 193 vermeld, mitsgaders in geval van veroordeling, de artikelen der wet, welke worden toegepast en de straf of straffen waartoe de beklaagde wordt veroordeeld.

Het bevat voorts de namen van hen, door wie het is gewezen en van de secretaris, die in de raadkamer aanwezig is geweest.

Artikel 198. In allen gevalle gelast de krijgsraad, tenzij hij verklaart tot het geven van zodanige last niet in staat te zijn, dat in beslag genomen, nog niet teruggegeven voorwerpen zullen worden teruggegeven aan een met name genoemde persoon. Zulks laat ieders rechten op het voorwerp onverlet.

De krijgsraad kan gelasten dat een voorwerp, waarover een geding bij de burgerlijke rechter aanhangig is, hangende dit geding op een bepaalde wijze zal worden bewaard, op kosten van ongelijk.

Op een last, ingevolge de voorgaande leden gegeven, is artikel 119 van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing.

Artikel 199. Wanneer de krijgsraad oordeelt een gerequiereerde in persoon tot de doodstraf te moeten verwijzen, zal dezelve de auditeur-militair gelasten, om de beschuldigde te doen nemen in verzekerde bewaring; — zullende het vonnis inmiddels geheim gehouden worden.

Artikel 200. Aan een ter dood veroordeelde zal, tweemaal vierentwintig uren vóór de executie, de dood worden aangezegd door de auditeur-militair.

Artikel 201. Van die tijd af zal aan de veroordeelde de toegang worden vergund van zodanige vrienden en leraars, als hij verkiezen zal.

Artikel 202. Ook zal die toegang van leraars, ter keuze van de beschuldigde bevorens op zijn verlangen worden toegestaan, wanneer de beschuldigde is onder vermoeden van een misdaad, waarop waarschijnlijk de doodstraf volgen zal.

Artikelen 203—204. Vervallen.

Artikel 205. Alle vonnissen moeten ter terechtzitting openlijk uitgesproken of uitgelezen worden door de president in tegenwoordigheid van de auditeur-militair en, behoudens volstreckte verhinderd, van de beklaagde, en voorts, indien de krijgsraad zulks wenselijk oordeelt, door de secretaris op zodanige andere plaats als de krijgsraad zal bepalen.

Indien de zaak overeenkomstig het zesde hoofdstuk is behandeld en de beklaagde zich niet in verzekerde bewaring bevindt, wordt diens presentie bij de uitspraak of uitlezing van het vonnis niet vereist. Indien de beklaagde niet bij de uitspraak tegenwoordig is, wordt hem de slotsom van het vonnis door de secretaris onverwijld schriftelijk gecommuniceerd, onder mededeling van het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat en van de termijn, binnen welke dat rechtsmiddel kan worden aangewend. Artikel 157 is alsdan niet van toepassing.

Na het uitspreken van het vonnis geeft de president de beklaagde, indien hij tegenwoordig is, kennis van het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat en van de termijn, binnen welke dat rechtsmiddel kan worden aangewend.

Artikel 206. De vonnissen zullen, zo spoedig mogelijk, nadat dezelve in kracht van gewijsde zijn gegaan, worden geexecuteerd, tenware de gecondemneerde uitdrukkelijk mocht verlangen, dat deze executie, tot het overwegen van een verzoek om gratie, worde opgeschort.

In het laatste geval kan de gecondemneerde, binnen acht dagen na die waarop het vonnis is in kracht van gewijsde gegaan een verzoekschrift om gratie, ongesloten inleveren of doen inleveren bij de secretaris van de krijgsraad.

Deze inlevering zal de opschorting der executie ten gevolge hebben.

De secretaris zal nauwkeurige aantekening houden van de dag der inlevering van zodanig verzoekschrift, daarvan onmiddellijk kennis geven aan de auditeur-militair en het verzoekschrift onmiddellijk verzenden, daar waar zulks zal zijn vereist.

De executie van het vonnis blijft van rechtswege opgeschort, zolang over het in het tweede lid bedoelde verzoek om gratie wordt geraadpleegd.

Wanneer het verzoek is afgewezen, zal de executie van het vonnis, zodra mogelijk, geschieden.

Artikel 207. De executie zal geschieden door de auditeur-militair, welke zal moeten zorgen, dat aan de letter van het vonnis stipt wordt voldaan, en daarvan rapport zal doen aan de krijgsraadsvergadering.

Artikel 207a. Ten aanzien van de executie van vonnissen strekkende tot het opleggen van een geldboete, vindt het met betrekking tot dergelijke vonnissen in het Wetboek van Strafvordering bepaalde overeenkomstige toepassing.

Echter zal bij ontstentenis van een met de invordering van geldboeten belaste ambtenaar, in de bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen gevallen, de invordering van een aan een militair opgelegde geldboete kunnen geschieden door de bij die maatregel daartoe bevoegd verklaarde officier.

Met machtiging van de bij diezelfde maatregel aangewezen officier kan voorts de aan een militair opgelegde geldboete, hetzij ineens, hetzij bij gedeelten, zonder enige verdere formaliteit van zijn geldelijke militaire inkomsten worden ingehouden.

Artikel 208. Zodra een vonnis zal zijn gepronuntieerd, zal zulks boven aan het hoofd van het originele vonnis, met bijvoeging van de datum, worden aange tekend.

TWEDE TITEL

NEGENDE HOOFDSTUK

Van het appel der vonnissen van de krijgsraden

Artikel 209. De auditeurs-militair en de beklaagden zullen het recht van appel of hoger beroep hebben aan het Hoog Militair Gerechtshof van de vonnissen, bij de krijgsraden gewezen.

Dit appel kan slechts tegen het vonnis in zijn geheel worden ingesteld.

Artikel 210. Van de bepalingen van het voorgaande artikel zijn uitgezonderd de vonnissen, gewezen bij de krijgsraden, welke optreden:

- 1°. onder feitelijke oorlogsomstandigheden, voor zover Wij het recht van hoger beroep uitsluiten of beperken;
- 2°. in een stad of plaats, die dadelijk belegerd of berend is.

Voor zover ingevolge het voorgaande lid geen hoger beroep mogelijk is van vonnissen, gewezen door arrondissements-krijgsraden, zijn ten aanzien van die vonnissen de artikelen 256, 257 en 259 van toepassing.

Artikel 211. Aan de auditeur-militair zal worden toegestaan de tijd van acht dagen, en aan de beklaagde de tijd van tien dagen, na de dag der uitspraak, om te appelleren. Zodra echter een hunner binnen die tijd aan de secretaris mocht hebben verklaard, in het vonnis te willen berusten, verstrijkt voor hem de termijn van appel.

Aan degene, die de beklaagde, ook ingeval hij in hechtenis buiten acces geplaatst is, zal vermenen nodig te hebben, om over het al dan niet instellen van appel met hem te spreken, zal daartoe gelegenheid gegeven worden.

Artikel 212. Het appel wordt ingesteld door een verklaring, af te leggen door degene, die van dat middel gebruik maakt, bij de secretaris van de krijgsraad.

De verklaring van de beklaagde kan ook namens hem geschieden, door zijn raadsman, of door een bijzonder daartoe schriftelijk gevolmachtigde.

Artikel 213. Van de verklaringen, in de artikelen 211 en 212 vermeld, wordt door de secretaris een akte opgemaakt, die door hem met degene, die de verklaring aflegt, wordt getekend. Indien deze niet kan tekenen, wordt de oorzaak van het beletsel in de akte vermeld.

De schriftelijke volmacht, in het tweede lid van artikel 212 bedoeld, of, zo zij voor een notaris in minuut is verleden, een authentiek afschrift daarvan, wordt aan de akte gehecht.

De akte wordt bij de stukken van het proces gevoegd. Van het appel wordt door de secretaris aantekening gedaan in een daartoe bestemd register.

Artikel 214. Indien het appel is ingesteld door de auditeur-militair, geeft de secretaris de beklaagde hiervan onverwijld schriftelijk kennis. Is het beroep ingesteld door de beklaagde, dan geschiedt gelijke kennisgeving aan de auditeur-militair.

Artikel 215. Tenzij de beklaagde reeds appel heeft ingesteld of heeft verklaard in het vonnis te willen berusten, zal, alvorens de tijd van tien dagen, bedoeld bij artikel 211, eerste lid, zal zijn verlopen, indien hij in arrest is, hem door of vanwege de secretaris worden afgevraagd, of hij van het vonnis, te zijnen aanzien gewezen, begeert te appelleren aan het Hoog Militair Gerechtshof.

Artikel 216. Na het interjecteren van het appel, zal zo spoedig mogelijk een kopie authentiek, van het vonnis aan de beklaagde worden afgegeven.

Artikel 217. De secretaris zal gehouden zijn, om, zo spoedig mogelijk, het vonnis, alsmede alle stukken van het proces en verdere nodige informatiën voor de advocaat fiscaal, in te zenden aan het Hoog Militair Gerechtshof.

Artikel 218. Vervallen.

Artikel 219. Indien de beklaagde zich in arrest bevindt, zal hij daarin moeten verblijven, tot het uiteinde der zaak, tenware, door het Hof, op voordracht van de advocaat fiscaal, of van de beklaagde zelf dienaangaande anders mocht worden beslist.

TWEDE TITEL

TIENDE HOOFDSTUK

Van de kosten

Artikel 220. De kosten van het recht geding blijven voor rekening van de Staat.

In geval van vrijspraak beveelt de krijgsraad, dat de kosten, door de beklaagde gemaakt tot dagvaarding en schadeloosstelling van getuigen of deskundigen of tot het bijbrengen van stukken, met uitzondering van de kosten, welke de krijgsraad verklaart nodeloos te zijn gemaakt, de beklaagde door de Staat worden vergoed.

Het bedrag der vergoeding wordt bij vonnis vastgesteld. Door de president wordt daarvoor, zodra het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, een bevelschrift van tenuitvoerlegging afgegeven.

Artikel 220a. Het tarief van gerechtskosten in militaire strafzaken buiten Nederland wordt door Ons geregeld.

TWEEDE TITEL

ELFDE HOOFDSTUK

Van het proces bij vermeende onbevoegdheid van de rechter

Artikel 221. Wanneer de officier-commissaris, of de auditeur-militair, bij het eerste verhoor, of in de loop der informatiën, vermeent, dat, over de zaak of de persoon van de beklaagde, een andere rechter, bij de wet, is gesteld, zal hij (ofschoon de beklaagde de onbevoegdheid van de rechter niet had beweerd, of zelfs zich daaraan vrijwillig had onderworpen) dadelijk hiervan rapport doen aan de krijgsraad.

Artikel 222. In de krijgsraad zal door de officier-commissaris, of de auditeur-militair, naar gelang de sustenu door deze of gene wordt gevoerd, de zaak en de bedenkingen wegens de onbevoegdheid worden voorgesteld, en na daarop in allen gevalle de auditeur-militair en zijn advies te hebben gehoord, naar bevinding door de krijgsraad, worden gedisponeerd.

Artikel 223. Bijaldien de krijgsraad vermeent, dat over de zaak of de persoon van de beklaagde, geen andere rechter bij de wet is gesteld, zal de krijgsraad de officier-commissaris autoriseren, om de informatiën voort te zetten.

Artikel 224. Zo wanneer de krijgsraad bevindt, dat er een andere rechter over de zaak of de persoon van de beklaagde bij de wet is gesteld zal hij vonnis wijzen ten einde daarvan, aan de bevoegde rechter kennis te geven met aanbod om de beschuldigde, indien die in arrest is, over te leveren.

Artikelen 225—227. Vervallen.

Artikel 228. Indien een beklaagde wil beweren dat de officier-commissaris onbevoegd is hem te verhoren omdat, bij de wet over zijn zaak of persoon een andere rechter is gesteld, zal hij zulks, met opgave der gronden aan de officier-commissaris bij zijn eerste, tweede of verdere verhoor, voordragen, voorts daarvan dadelijk door de officier-commissaris en de secretaris worden rapport gedaan aan de krijgsraad.

Artikel 229. Een beklaagde zal diezelfde onbevoegdheid ook, na de afloop der informatiën voor de officier-commissaris, in de krijgsraad, zelf kunnen beweren.

Artikel 230. Na die beweerde onbevoegdheid wordt de beklaagde niet meer gehoord.

Artikel 231. De krijgsraad zal alsdan aan de beklaagde een korte termijn van drie dagen stellen, om die vermeende onbevoegdheid van de rechter in geschrifte te betogen en zodanige conclusie daarbij te nemen als hij te rade worden zal.

Artikel 232. Het zal aan de beklaagde, wanneer hij zich in arrest bevindt, worden toegestaan, om, met zijn raadsman te spreken over de gronden, waarop die onbevoegdheid berust.

Artikel 233. Nadat die schriftuur van de beklaagde is ingekomen, zal de krijgsraad dezelve stellen in handen van de auditeur-militair, om daarop, binnen vierentwintig uren, en uiterlijk drie dagen, zo deze laatste termijn absoluut nodig is, te dienen van zijn schriftelijke conclusie van antwoord.

Artikel 234. De krijgsraad zal daarop de zaak in overweging nemen, en bij vonnis zodanige uitspraak doen, als zij vermeent met de wet overeenkomstig te zijn.

Artikel 235. Wanneer, bij het vonnis van de krijgsraad, de voorgestelde onbevoegdheid van de rechter is verworpen, hebben de auditeur-militair en de beklaagde de tijd van acht dagen, na de pronuntatie van het vonnis, om daarvan het appel aan het Hoog Militair Gerechtshof te interjecteren.

Artikel 236. Gedurende die tijd worden de informatiën niet voortgezet.

Artikel 237. De interjectie van het appel geschiedt voor de secretaris en wordt daarvan alsdan aantekening gemaakt en verder geprocedeerd, als bij deze titel, onder het negende hoofdstuk, is gezegd.

Artikel 238. Bijaldien de auditeur-militair en de beklaagde de termijn tot het appel hebben laten verlopen, zonder daarvan gebruik te maken, worden de informatiën weder voortgezet en vervolgd volgens de wet.

Artikel 239. Vervallen.

Artikel 240. Ingeval de krijgsraad, bij vonnis, vermeent onbevoegd te zijn om te erkennen over de zaak of de persoon van de beklaagde, zal zij, zo de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, daarvan, met toezending der nodige stukken, aan de bevoegde rechter kennis geven, doch zo wanneer de beklaagde in arrest is, zal hij desniettemin daarin verblijven, en de overgave van zijn persoon aan die rechter aangeboden worden.

Artikel 241. Zo wanneer de rechter, aan wie een gedetineerde wordt aangeboden, mocht weigeren of uitstellen, dezelfde over te nemen, zal de krijgsraad de gedetineerde in bewaring doen houden buiten toegang, en daarvan communicatie doen aan het Hoog Militair Gerechtshof, ten einde zulks verder worde gebracht daar en zo het behoort.

Artikel 242. Ingeval de zaak overeenkomstig artikel 30 is behandeld, blijven de voorafgaande voorschriften van dit hoofdstuk buiten toepassing, met uitzondering van de artikelen 240 en 241, en onverminderd de bepalingen van het negende hoofdstuk.

DERDE TITEL

Van de mobiele krijgsraden

Artikel 243. Wij kunnen bij door Ons aan te wijzen delen van de krijgsmacht mobiele krijgsraden instellen, hetzij voor een bepaalde hetzij voor onbepaalde tijd.

Voor het geval instelling door Ons ernstige bezwaren oplevert, kunnen Wij deze aan een commanderende generaal opdragen.

Artikel 244. Voor zover in de volgende artikelen niet anders is bepaald, is hetgeen met betrekking tot de arrondissementskrijgsraden, de president, de leden, de auditeur-militair, de officier-commissaris en de secretaris daarvan, en de rechtspleging in arrondissementen is vastgesteld van overeenkomstige toepassing op de mobiele krijgsraden en de rechtspleging daarbij.

Artikel 245. De president van een mobiele krijgsraad wordt door Ons voor de duur van de instelling van de krijgsraad of voor een bepaalde tijd benoemd.

Wij kunnen een commanderende generaal machtigen onder feitelijke oorlogsomstandigheden de president van en de auditeur-militair bij een mobiele krijgsraad te benoemen.

In geval van oorlog kunnen, onverminderd het bepaalde in de artikelen 122, laatste volzin, en 126, laatste volzin, slechts officieren in werkelijke dienst als president van en auditeur-militair bij een mobiele krijgsraad optreden. Buiten geval van oorlog kunnen Wij, of in het geval in het voorgaande lid bedoeld de commanderende generaal, officieren in werkelijke dienst benoemen tot president van en auditeur-militair bij mobiele krijgsraden die buiten Nederland optreden.

Voor benoeming tot president, president-plaatsvervanger en auditeur-militair komen in de gevallen in het voorgaande lid bedoeld slechts hoofdofficieren in aanmerking. Tot substituut auditeur-militair en plaatsvervangend auditeur-militair kunnen ook subalterne officieren benoemd worden.

Artikel 246. Bij gebreke van officieren, die voldoen aan de eisen van benoembaarheid, in artikel 120 vermeld, kunnen ook andere officieren en eervol ontslagen officieren tot lid van een mobiele krijgsraad worden benoemd.

Bij gebreke van officieren, die voldoen aan de eisen van benoembaarheid, vermeld in artikel 29, kunnen ook andere officieren en eervol ontslagen officieren tot officier-commissaris bij een mobiele krijgsraad worden benoemd, mits zij ten minste de rang van kapitein of een daarmee gelijkstaande rang bekleed hebben.

Bij gebreke van officieren, die voldoen aan de eisen van benoembaarheid, vermeld in artikel 127, kunnen ook andere officieren en eervol ontslagen officieren tot secretaris van een mobiele krijgsraad worden benoemd.

Artikel 247. De plaats, waar de mobiele krijgsraad zitting houdt, wordt bepaald door de commanderende generaal of, namens deze, door de president.

Artikel 248. In een stad of plaats, die dadelijk belegerd of berend is en waarin noch een arrondissementskrijgsraad, noch een mobiele krijgsraad, als bedoeld in artikel 243, kan optreden, kan de commandant, ook zonder Onze opdracht, een mobiele krijgsraad instellen en daarbij een president en een auditeur-militair benoemen. Deze commandant treedt dan op als commanderend generaal.

Het bepaalde ten aanzien van de eisen van benoembaarheid voor de president, de auditeur-militair en de secretaris bij de mobiele krijgsraden zal in het geval, in het vorige lid bedoeld, worden nagekomen voor zover zulks mogelijk is.

Zo nodig kan de president leden van een zodanige krijgsraad aanwijzen om tevens de functies van officier-commissaris en secretaris waar te nemen.

Artikelen 249—255. Vervallen.

Artikel 256. Alle vonnissen, door mobiele krijgsraden gegeven, zullen, indien geen hoger beroep mogelijk is, alvorens te kunnen worden geëxecuteerd, aan de commanderende generaal worden gepresenteerd ten einde daarop te verlenen fiat executie.

Artikel 257. Indien de commanderende generaal fiat executie heeft verleend, vindt hetgeen in artikel 206 met betrekking tot de opschorting van de executie is bepaald geen toepassing.

Nochtans zal de executie van de doodstraf worden opgeschort, ten einde Ons in de gelegenheid te stellen om, al dan niet ingevolge een daartoe strekkend verzoek, gratie te verlenen. Te dien einde zal de secretaris onverwijld het vonnis met de daarbij behorende stukken aan Ons doen toekomen, vergezeld van een door de krijgsraad overeenkomstig de daarvoor geldende bepalingen opgemaakt advies en de daarbij behorende bescheiden.

De commanderende generaal zal echter, met Onze machtiging de dadelijke executie van de doodstraf kunnen gelasten, indien hij deze gebiedend noodzakelijk acht. Onze machtiging is niet vereist indien de verbinding met Ons volstrekt is uitgesloten. In dit laatste geval geeft de commanderende generaal zo spoedig mogelijk van zijn beslissing aan Ons kennis.

Artikel 258. Vervallen.

Artikel 259. Wanneer de commanderende generaal redenen mocht hebben, om op de vonnissen, als bedoeld in artikel 256, het vereiste fiat executie niet te verlenen, zal hij de executie van dezelve, op zijn verantwoordelijkheid, mogen schorsen, doch zulks ten spoedigste moeten brengen ter kennis van de Vorst, ten einde, door Hoogstdezelve deswege, zal kunnen worden gedisponeerd naar behoren.

Artikel 260. Alle originele vonnissen, door mobiele krijgsraden gegeven, zullen met de daarbij behorende stukken zo spoedig mogelijk aan het Hoog Militair Gerechtshof worden ingezonden om ter griffie van hetzelfde te worden bewaard.

VIERDE TITEL

Artikelen 261—273. Vervallen.

VIJFDE TITEL

EERSTE HOOFDSTUK

Van de auditeurs-militair en de secretarissen

Artikel 274. De auditeurs-militair zullen nasporen en bij de krijgsraden vervolgen alle zodanige strafbare feiten, waarvan de cognitie aan dezelve is opgedragen.

Zij kunnen de nasporing opdragen aan de hulp-officieren van justitie — de kantonrechters uitgezonderd — zomede aan de beampten, genoemd in artikel 141, 6° en 142, van het Wetboek van Strafvordering.

In Suriname en de Nederlandse Antillen kunnen zij de nasporing opdragen aan ambtenaren, die ter plaatse met het opsporen van strafbare feiten zijn belast.

De nasporing vindt niet plaats in gebouwen, vaartuigen, luchtvaartuigen, inrichtingen of terreinen, welke onder militair gezag staan, dan met toestemming van de daarover gestelde militaire autoriteit.

Artikel 275. Zij zullen zich onthouden ter plaatse, waar de krijgsraad, waartoe zij behoren, zitting houdt, en zich niet van daar mogen verwijderen, langer dan vierentwintig uren zonder uitdrukkelijke toestemming van de president van de krijgsraad; doch indien zij, om bijzondere redenen, zich mochten genoodzaakt vinden hun residentie voor een langere tijd dan drie dagen te verlaten, zullen zij daartoe verzoek moeten doen, aan de advocaat-fiscaal bij het Hoog Militair Gerechtshof, hetwelk daarop zal disponeren naar behoren.

Artikel 276. Zij zullen, zoveel dit hun betreft, zorg dragen dat de wetten, reglementen en ordonnantiën nauwkeurig worden nagekomen.

Zij zullen verplicht zijn de bevelen na te komen, welke hun, in hun ambtsbetrekking, door Onze Minister van Justitie, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van de advocaat-fiscaal, of door laatstgenoemde zullen worden gegeven.

Artikel 277. Zij zullen, om naar behoren met dezelve bekend te zijn, en des te beter te kunnen waken, dat daartegen niet wordt gehandeld, een verzameling maken van alle wetten, reglementen, ordonnantiën en andere stukken, die hun ambtshalve van nut kunnen zijn, en aan hen zullen worden toegezonden.

Artikel 278. Zij zullen verplicht zijn, de commanderende generaal en de krijgsraad, respectievelijk te dienen van bericht, consideratiën en advies in alle zaken waarin zulks van hen zal worden gevorderd, en welke de discipline of militaire justitie betreffen.

Artikel 279. Zij zullen, onder het oppertoezicht van het Hoog Militair Gerechtshof, met en benevens de commanderende generaal, het opzicht hebben, over de provoost-huizen in hun arrondissement gevonden wordende, en toezien dat de gedetineerden en geconfineerden, wel bewaard, behoorlijk behandeld en van het nodige voorzien worden, alsmede dat de provoost geweldige zich ingevolge de wet gedrage.

Artikel 280. Te dien einde zullen zij zich, van tijd tot tijd, naar de provoost-huizen begeven, en zich alzo in persoon met de behandeling der gedetineerden en geconfineerden bekendmaken.

Artikel 281. Zij zullen behoorlijke correspondentie houden met de advocaat-fiscaal voor de krijgsmacht, deszelfs bedenkingen en advies innemen, in alle zaken waarin zij zulks nodig oordelen, en, in zaken van gewicht, bijzonder zich van dat advies voorzien, immers in zover, bij hen, enige twijfeling zou mogen overblijven.

Artikel 282. In januari, april, juli en oktober van ieder jaar, zullen zij, aan het Hoog Militair Gerechtshof, en de advocaat-fiscaal bij hetzelfde invenden een lijst van alle zaken, welke in de drie maanden tevoren, in derzelver arrondissementen of districten, respectievelijk aanhangig gebleven zijn.

Artikel 283. Op dezelfde tijdstippen zullen zij een gelijke lijst, aan de commanderende generaal, ter hand stellen, en bovendien gehouden zijn, zo menigmaal hun, naar de staat van enige zaak of proces wordt gevraagd, daarvan de gevorderde opgave doen, zowel aan de commanderende generaal, als aan diegenen, waaraan zij, uit hoofde van hun ambt, zijn gesubjecteerd.

Artikel 284. De voorgemelde in te zenden lijst, zal, behalve de opgave der in de drie laatste maanden afgedane zaken, met opzicht tot de onafgedane zaken, moeten bevatten, de namen, toenames en rangen of charges der beschuldigten, benevens een korte opgave der beschuldiging, of de beschuldigten in arrest zijn, en zo ja, wanneer zij in arrest zijn gekomen, wanneer de procedures zijn begonnen, alsmede wanneer de beschuldigten zijn verhoord, en in welke staat de onafgedane zaken geweest zijn, op de laatste dag der drie maanden, waartoe de lijsten betrekkelijk zijn.

Artikel 285. Zij zullen te dien einde, bij het aanvaarden van hun functie, aanleggen een register of tabellen in de nodige kolommen verdeeld, en daarin dagelijks aantekeningen houden onder de verschillende afdelingen in het vorenstaande artikel vermeld.

Artikel 286. Zij zullen, direct noch indirect, mogen ontvangen of genieten, enige giften, gaven of geschenken, of zich die doen toezeggen, van enige personen, die zij weten of vermoeden onder suspicie van enig strafbaar feit te leggen, of daarvan, door anderen, te worden beschuldigd, noch ook van hen die zij weten of geloven van derzelver naastbestaanden, vrienden of begunstigers te zijn, al waren het ook de geringste geschenken van spijs of drank zover, ten aanzien derzelve, de minste vermoedens, daarbij konden plaatshebben dat die, ter contemplatie van bovengemelde zaken, gedaan werden.

Artikel 287. Indien zij ontdekken, enige geschenken, door anderen, te hunnen behoefte, ontvangen, of aan dezelve, te hunnen respecte, gegeven te zijn, of ook dat zijzelf onwetend of onbedacht die hebben aangenomen, zullen zij daarvan dadelijk aan de krijgsraad, kennis geven, en, hetzij de ontvangen geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeren op zodanige wijze als de krijgsraad zal goedgevinden.

Artikel 288. Zij mogen hun post niet uitoefenen in zaken, waarin, als beschuldigten, worden betrokken personen die hun bestaan in de zesde of nadere graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap, voorbehoudens hun voordracht om, in bijzondere gevallen, van de waarneming ener zaak, te mogen worden verschoond wegens personen daarin, op enigerlei wijze, betrokken.

Artikel 289. In zodanige gevallen zal zulks gebracht worden ter kennis van het Hoog Militair Gerechtshof, hetwelk daaromtrent zal disponeren naar behoren.

Artikel 290. Zij zullen de terechtzitting van de krijgsraad bijwonen, en, in dezelve, de gevorderde ophelderingen geven.

Artikel 291. Zij zullen, op eigen gezag, niet vermogen te openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet hetgeen hun in de informatiën zal voorkomen, ten laste van deze of gene personen, immers niet anders of verder dan hun plicht vereisen zal.

Artikel 292. Ingeval hun mocht worden aangebracht of bekend worden zodanig strafbaar feit als door de militairen, aan de militaire justitie binnen hun arrondissement of district on-

derworpen, mocht zijn begaan en ter cognitie van de krijgsraad behoort, zullen zij gehouden zijn daarvan dadelijk schriftelijk bericht te geven aan de commanderende officier van de verdachte.

De artikelen 7—15 zijn alsdan van toepassing.

Artikel 293. Ingeval hun enig strafbaar feit mocht worden aangebracht of bekendgemaakt, waarover de krijgsraad geen erkenning heeft, zullen zij onverwijld daarvan kennis geven daar en zo het behoort, ten einde, desaanstaande, geprocedeerd of gehandeld worde naar bevinding.

Artikel 294. Zij zullen alle procedures aanvangen voor de krijgsraden, dezelve vervolgens, en zover brengen dat, in de naam van de Souvereine Vorst, daarin kan worden recht gesproken.

Artikel 295. In het voeren dezer procedures zullen zij zich gedragen naar hetgeen te dien opzichte, bij de wetten, is vastgesteld.

Artikel 296. Alle procedures zullen door hen met zoveel spoed voortgezet en ten einde gebracht worden, als de omslachtigheid der zaak maar enigszins gedooft; en zullen zij bijzonder gehouden zijn, zonder enig verzuim, de termijnen na te komen, welke te dien einde bij deze wet zijn voorgeschreven.

Artikel 297. Wegens het verzuim, hetwelk, door hen, door het niet zorgvuldig nakomen der voorgeschreven termijnen, mocht worden gepleegd, zullen zij, naar exigentie van zaken, door het Hoog Militair Gerechtshof, worden gecorrigeerd, gelijk ook de advocaat-fiscaal bij hetzelfde Hof de bevoegdheid zal hebben om de zaken daartoe gedisponeerd zijnde, tegen hen wegens verzuim of excessen in officio, een provisie van justitie, bij het gemelde Gerechtshof, te verzoeken.

Artikel 298. Zij zullen alle autorisatiën, welke hun ambts-halve betreffen, met de meeste promptitude ter executie leggen.

Artikel 299. De secretarissen zullen de krijgsraden in derzelver deliberatiën ook buiten de openbare terechtzittingen assisteren, te dien einde alle notulen van het verhandelde in de vergadering en besognes houden, de missives, en verdere stukken ontwerpen, en wijders al datgene verrichten, wat een secretaris of Minister bij een College van Justitie verplicht is te doen.

Op hen zijn van toepassing de artikelen 286, 287 en 288 alsmede artikel 289, met dien verstande evenwel, dat de hier bedoelde kennisgeving zal geschieden aan de commanderende generaal.

Artikel 300. Zij zullen, onder het raadplegen, de adviezen en stemmen, met de meeste nauwkeurigheid, optekenen, zoveel mogelijk, met bijvoeging der redenen, waarmede die bekleed worden, ten einde, des te beter, de conclusie zal kunnen worden opgemaakt.

Artikel 301. Geen extracten, afschriften of minuten van het verhandelde in de krijgsraad, waardoor van de uitgebrachte adviezen en stemmen van de president en van de leden van de krijgsraad, zou blijken, zullen bij de stukken van het proces worden gevoegd.

Artikel 302. Zij zullen de geëxtendeerde notulen, vonnissen, missives en andere stukken, zonder verwijl, ter resumptie en approbatie of alternatie in de vergadering, voortbrengen, en wel inzonderheid met betrekking tot de notulen in acht nemen, dat die telkens, in de eerstvolgende zitting van de krijgsraad, moeten geresumeerd worden.

Artikel 303. Zij zullen zorg dragen, dat de voormelde stukken vervolgens in orde geschreven en, na door hen ter ordonnantie van de krijgsraad te zijn getekend, door de president van de krijgsraad geparafeerd en prompt geëxpedieerd worden.

Artikel 304. Zij zullen een notulenboek of boek der deliberatiën, een register van gewijsden, en een register der uitgaande brieven houden, alle met behoorlijke bladwijzers voorzien, voorts nog zodanige andere registers, als dienstig zullen bevonden worden.

Artikel 305. Zij zullen geen extracten uit de deliberatiën of vonnissen of andere stukken mogen tekenen of uitgeven, dan nadat dezelve door de krijgsraad zullen zijn goedgekeurd, — edoch zullen zij de stukken altijd zelf tekenen voor en aler die, aan de president om te paraferen worden behandigd.

Artikel 306. Zij zullen de stipste geheimhouding in acht nemen omtrent de adviezen van de president en van de leden en het niet ter openbare terechtzitting in de krijgsraad of bij de officier-commissaris verhandelde.

Artikel 307. Zij zullen alle commissies, uit de krijgsraad gedecerneerd, assisteren, en, bij de inspecties, verhoren van getuigen of beschuldigen, als mede bij de besognes, daaruit voortspruitende, tegenwoordig zijn.

Artikel 308. Zij zullen zich eindelijk en over het algemeen gedragen naar hetgeen ten opzichte der procedures bij de wetten is vastgesteld.

VIJFDE TITEL

TWEDE HOOFDSTUK

Van de provoosten geweldige

Artikelen 309—349. Vervallen.

Artikel 350. De provoost geweldige zullen, voor de officieren-commissarissen ter informatie gecommandeerd, de krijgsraadsvergaderingen en de auditeur-militair dienen als deurwaarders of exploiters, en als zodanig de hun gegeven bevelen behoorlijk uitvoeren; zij zullen de vergaderingen van officieren-commissarissen en van de krijgsraden behoorlijk opwachten en de gearresteerden binnen brengen, bij de pronuntiatiën der vonnissen assisteren, en alle recherches, publicatiën en wat meer van dien aard zij, welke hun worden opgedragen, verrichten.

De dienst van provoost geweldige kan worden waargenomen door een onderofficier van het Wapen der Koninklijke Marechaussee.

Artikelen 351—367. Vervallen.

ZESDE TITEL

Eed (belofte) voor de president en de leden van de krijgsraad, de officieren-commissarissen, auditeurs-militair, secretarissen en provoosten geweldige

Artikel 368. De president en de leden der krijgsraden, de officieren-commissarissen, auditeurs-militair, secretarissen en provoosten geweldige, zullen respectievelijk, vóór het nemen van zitting en het aanvaarden hunner functies, ieder naar de wijze van zijn godsdienstige gezindheid afleggen de navolgende eden of beloften.

Eed (belofte) voor de president en de leden van een krijgsraad

Artikel 369. „Ik zweer (beloof), dat ik mijn post als lid „(president) van de krijgsraad te goeder trouw, met alle vlijt „en naarstigheid, zal waarnemen; — dat ik mij, in de zaken, „bij de krijgsraad voorkomende, zal gedragen met alle op- „rechtheid, eerlijkheid en onpartijdigheid, zonder daarin aan „de partijen toe te dragen enige gunst of ongunst, en zonder „mij daarvan te laten aftrekken door enige beweegredenen „hoegenaamd, en dat ik, zoveel enigszins in mijn vermogen „is, zal in acht nemen en nakomen de voorschriften der wet,

„voor zover die op mij, als lid (president) van de krijgsraad „enige betrekking hebben.

„Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat belooft ik).”

Eed (belofte) voor de officieren-commissarissen en auditeurs-militair

Artikel 370. „Ik zweer (beloof), dat ik mijn ambt als „officier-commissaris (auditeur-militair) te goeder trouw, „met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen, dat ik, zodra „enig strafbaar feit of vermoeden daarvan, (alleen voor de „auditeur-militair: staande ter mijner vervolging als auditeur- „militair) tot mijn kennis zijn gekomen, daarvan zonder uit- „stel, en zoveel mogelijk de rechte waarheid zal trachten op „te sporen, en doen hetgeen mijn ambt vereisen zal, dat ik „daarin zal te werk gaan met alle oprechtheid, eerlijkheid en „onzijdigheid, zonder de schuldige of zijn vrienden of be- „gunstigers te ontzien en zonder de onschuldige te kwellen; „dat ik niet zal openbaren hetgeen in de informatiën, zou „mogen voorkomen, of iets anders hetgeen geheim zou moeten „blijven; en dat ik voorts zoveel enigszins in mijn vermogen „is, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen de voorschrif- „ten der wet, voor zover die mij in mijn kwaliteit enigermate „betreffen.

„Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat belooft ik).”

Eed (belofte) voor de secretaris

Artikel 371. „Ik zweer (beloof), dat ik mijn post als secre- „taris te goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid, zal waar- „nemen; dat ik getrouwelijk en met alle oprechtheid zal aan- „tekenen, opmaken en te boek stellen, mitsgaders expediëren „al wat mij, in mijn officie zal belast worden; dat ik de regis- „ters en andere akten, welke tot mijn toeverzicht behoren, „zorgvuldig zal bewaren; dat ik niet zal openbaren de ge- „voelens van de president of van de leden van de krijgsraad, „of van de officier-commissaris, noch ook hetgeen, in de in- „formatiën, zou mogen voorkomen, of iets anders hetgeen „geheim zou moeten blijven; en dat ik voorts, zoveel enigszins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en „nakomen de voorschriften der wet, voor zover die mij „in mijn kwaliteit enigermate betreffen.

„Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat belooft ik).”

Eed (belofte) voor de provoosten geweldige

Artikel 372. „Ik zweer (beloof), dat ik mijn ambt als „provoost geweldige, met alle vlijt en naarstigheid zal waar- „nemen; dat ik omtrent de gevangenen en geconfineerden, „welke aan mijn bewaring worden toevertrouwd alle oplettend- „heid zal aanwenden, de plaatsen en vertrekken, waarin die „zich bevinden, nauwkeurig visiteren, en, te dien opzichte, al „datgene verrichten zal, wat, volgens de regelen van voor- „zichtigheid, wordt gevorderd; dat ik daarbij nooit uit het oog „zal verliezen, dat de gevangenis alleen is ingericht, om van „de personen der gevangenen verzekerd te zijn, en mij mits- „dien zorgvuldig onthouden zal van alle harde behandeling; „dat ik inzonderheid aan de gevangenen en geconfineerden al „datgene, zo in de verzorging van spijs, drank en andere nood- „wendigheden zal doen worden hetgeen de wet vordert; dat „ik de orders, welke mij worden gegeven, behoorlijk zal achter- „volgen en nakomen, en mij wijders, in alle opzichte gedragen, „zoals mij, bij deze wet en mijn bijzondere instructie, is voor- „geschreven.

„Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat belooft ik).”

Artikel 373. De vorenstaande eden (beloften) worden afgelegd:

a. door de president en de auditeur-militair in handen van het Hoog Militair Gerechtshof ofwel, bij een mobiele krijgsraad, in handen van de commanderende generaal of van de door deze aangewezen hoofdofficier;

b. door de leden, de officier-commissaris, de secretaris en de provoost geweldige in handen van de president.

Indien de eed (belofte) door de president of de auditeur-militair niet in handen van het Hoog Militair Gerechtshof kan worden afgelegd, wordt door de betrokkene eigenhandig een schriftelijke eed (belofte) opgemaakt en ondertekend.

Artikel 374. Ten aanzien van de president-plaatsvervanger, de substituut auditeur-militair, de plaatsvervangende auditeur-militair, de substituut secretaris en de plaatsvervangende secretaris, vinden de voorschriften van deze titel overeenkomstige toepassing.

Additionele bepalingen betreffende de berechting van minderjarigen

I

De voorschriften van dit wetboek zijn ook ten aanzien van minderjarigen van toepassing voor zover in de volgende artikelen niet anders is vastgesteld.

Deze artikelen gelden, met uitzondering van de artikelen II, IX, X, XI en XII, alleen in strafzaken wegens misdrijven of wegens de overtredingen, bedoeld in de artikelen 432 en 433 van het Wetboek van Strafrecht; zij vinden geen toepassing in het proces tegen voortvluchtigen.

Met de uitdrukking beklaagde wordt in de volgende artikelen steeds bedoeld de minderjarige beklaagde die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt.

II

In het bevel tot arrest van de beklaagde kan worden bepaald, dat dit op de voet van de krijgstuchtelijke straffen hetzij van licht arrest hetzij van verzwaard arrest zal worden ten uitvoer gelegd.

III

Voor zover niet anders is bepaald, wordt van alle betekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen of andere schriftelijke mededelingen aan de beklaagde afschrift gezonden aan zijn ouders of zijn voogd alsmede aan zijn raadsman zo hij die heeft. Aan de ouders of de voogd van de beklaagde wordt bovendien, zodra het vonnis kan worden ten uitvoer gelegd, mededeling gedaan van de straf of de maatregel die tegen de beklaagde is uitgesproken, en van het feit ter zake waarvan die uitspraak is gegeven.

De bepaling van het voorgaande lid geldt alleen ten aanzien van de ouders of de voogd die de ouderlijke macht of de voogdij over de beklaagde uitoefenen.

IV

Bij het eerste verhoor deelt de daarmede belaste officier-commissaris de beklaagde die nog geen raadsman heeft, mede, dat hem een raadsman zal worden toegevoegd. Ten spoedigste na afloop van dat verhoor voegt de president van de krijgsraad op het verzoek van die officier-commissaris aan zodanige beklaagde een raadsman toe.

De artikelen 116, tweede zin van het tweede lid, derde, vierde en laatste lid, en 117 zijn van toepassing.

V

De officier-commissaris wint omtrent de beklaagde voor zover nodig inlichtingen in omtrent diens opvoeding, karakter, ontwikkeling en doorgaand gedrag, ook door het horen van getuigen die hem door diens ouders of voogd zijn opgegeven.

VI

De raadsman van de beklaagde kan tijdens de informatiën voor de officier-commissaris bij elk verhoor tegenwoordig zijn, waartoe hij telkens wordt opgeroepen. Niettemin kan de officier-commissaris in het belang van het onderzoek in bepaalde gevallen een verhoor buiten tegenwoordigheid van de raadsman bevelen.

VII

Tijdens de informatiën in het voorgaande artikel bedoeld wordt tot de ouders van de beklaagde, voor zover zij de ouderlijke macht niet hebben verloren, of tot de voogd telkens een uitnodiging gericht om desverlangd bij elk verhoor van de beklaagde, van een getuige of een deskundige tegenwoordig te zijn en daarbij op te merken, wat tot verdediging kan dienen. De officier-commissaris kan echter in het belang van het onderzoek of terwille van noodzakelijke spoed bevelen, dat een verhoor buiten tegenwoordigheid van ouders of voogd geschiede.

VIII

Indien de beklaagde ter terechtzitting van de krijgsraad wordt gedagvaard en geen raadsman heeft, voegt de president hem een raadsman toe.

De artikelen 116, tweede zin van het tweede lid, derde, vierde en laatste lid, en 117 zijn van toepassing.

IX

Het rechtsgeding tegen de beklaagde wordt, tenzij er medebeklaagden zijn die meerderjarig zijn, of de leeftijd van 18 jaren hebben bereikt, niet in het openbaar behandeld. Tot bijwoning van deze niet openbare terechtzitting kan de president van de krijgsraad echter bijzondere toegang verlenen.

Tot bijwoning van alle terechtzittingen worden de ouders of de voogd van de beklaagde opgeroepen. Tegenwoordig zijnde worden zij, nadat de beklaagde, één der medebeklaagden, een getuige of een deskundige zijn verklaring heeft afgelegd, in de gelegenheid gesteld, daartegen in te brengen wat tot verdediging kan dienen.

Niettemin kan de krijgsraad, hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de auditeur-militair, in het belang van het onderzoek bevelen, dat een verhoor van de beklaagde of van een getuige buiten tegenwoordigheid van ouders of voogd geschiede.

X

Indien de ouders of de voogd van de beklaagde als getuigen zijn gedagvaard om te worden gehoord over de opvoeding, het karakter, de ontwikkeling en het doorgaand gedrag van de beklaagde, kunnen zij zich niet verschonen op grond van bloed- of aanverwantschap met deze.

XI

De straf van berisping wordt in een niet-openbare terechtzitting ten uitvoer gelegd door de president van de krijgsraad.

De auditeur-militair draagt zorg, dat de veroordeelde op die terechtzitting tegenwoordig is, en kan daartoe de hulp inroepen van de openbare burgerlijke of militaire macht.

XII

Alle betekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen of andere schriftelijke mededelingen aan ouders of voogd vinden enkel plaats, indien deze een bekende verblijfplaats hebben in het rijksdeel, waar de krijgsraad zitting houdt.

De mededeling, bedoeld in de tweede zin van het eerste lid van artikel III, geschiedt echter steeds, indien de ouders of de voogd die de ouderlijke macht of de voogdij over de beklaagde uitoefenen, een bekende woonplaats hebben.

XIII

Voor zover de behandeling van de strafzaak overeenkomstig de voorschriften van de derde titel geschiedt, zijn van deze additionele bepalingen alleen van toepassing de artikelen I, II, III tweede zin van het eerste lid en tweede lid, IX eerste lid, X, XI en XII. Indien de beklaagde een raadsman heeft, is mede artikel VI toepasselijk.

Additionele bepalingen betreffende de berechting van krijgsgevangenen en andere geïnterneerde personen die ingevolge artikel 65 van het Wetboek van Militair Strafrecht gedeeltelijk met Nederlandse militairen zijn gelijkgesteld

XIV

Het voorlopig arrest zal de tijdsduur van drie maanden niet mogen overschrijden.

XV

De tenlastelegging zal de beklaagde worden medegedeeld in een taal welke hij verstaat. Een afschrift van de tenlastelegging zal aan de raadsman worden gezonden.

XVI

Een raadsman zal ten minste 14 dagen vóór de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting beschikbaar moeten zijn.

De beklaagde is vrij in de keuze van zijn raadsman, mits deze op grond van artikel 116 als zodanig kan optreden, dan wel een officier is van zijn nationaliteit, die zich in Nederlandse krijgsgevangenschap of internering bevindt en bereikbaar is, of een advocaat is van zijn nationaliteit.

Indien de beklaagde geen raadsman kiest, zal de beschermende Mogendheid gedurende ten minste één week gelegenheid worden gegeven een keuze te doen, desgewenst uit een door de president van de krijgsraad ter beschikking gestelde lijst van raadslieden.

Indien noch de beklaagde, noch de beschermende Mogendheid een keuze doen, zal toevoeging van een raadsman plaatsvinden op de wijze als in het vierde lid van artikel 116 omschreven.

Tekst van de Rechtspleging bij de Zeemacht, gearresteerd bij Besluit van de Souvereine Vorst der Verenigde Nederlanden van 20 juli 1814 (Stb. 85), laatstelijk gewijzigd bij de Rijkswet van 4 juli 1963, Stb. 294.

RECHTSPLEGING BIJ DE ZEEMACHT

EERSTE TITEL

Algemene bepalingen, rechten en plichten der vlootvoogden en commanderende officieren

Artikel 1. Geen militair mag, wegens enig strafbaar feit, in rechten betrokken worden, dan volgens de wet, in de gevallen en volgens de wijze, door dezelve voorgeschreven.

Artikel 1a. Een aanwijzing tot vlootvoogd geschiedt door Ons. Tot vlootvoogd kunnen worden aangewezen de vlagofficier die het bevel voert over de gehele zeemacht en de vlag- of hoofdofficier commandant van een maritiem rayon, een smaldeel of een door Ons te bepalen ander verband van eenheden der zeemacht.

Met de uitoefening van de bevoegdheden, die deze wet aan de vlootvoogd opdraagt, kan door Ons worden belast de commanderende officier van een enkele eenheid der zeemacht, die zich buiten Nederland bevindt.

Wij bepalen over welke personen, aan de rechtsmacht van de militaire rechter onderworpen, de vlootvoogd de bevoegdheden zal uitoefenen, welke hem bij deze wet zijn toegekend, alsmede bij welke krijgsraden hij de benoemingen zal verrichten, die deze wet hem opdraagt.

Artikel 2. Elke officier en onderofficier is bevoegd militairen van lagere rang, die worden verdacht van een ernstig strafbaar feit, voorlopig arrest aan te zeggen indien de omstandigheden onverwijld vrijheidsbeneming vorderen.

Artikel 3. Het voorlopig arrest, in het vorige artikel bedoeld, duurt niet langer dan 24 uren, behoudens verlenging op last van de commanderende officier ingevolge artikel 6. Indien de commanderende officier niet binnen 24 uren van de zaak heeft kennis genomen, kan een andere commanderende officier het arrest telkens — doch ten hoogste driemaal — met 24 uren verlengen.

Artikel 4. Van het gepleegde feit en het eventueel opgelegde arrest zal terstond worden gerapporteerd aan de commanderende officier onder wie de verdachte ressorteert.

Artikel 5. Wij kunnen bepalen, dat de bevoegdheden welke deze wet toekent aan de commanderende officier ten aanzien van militairen die zich buiten Nederland bevinden, worden uitgeoefend door een andere officier.

Indien de verdachte niet ressorteert onder een commanderende officier of andere officier, als bedoeld in het vorige lid, zal van het gepleegde feit kennis worden gegeven aan de daartoe door Ons aangewezen vlootvoogd. Deze of namens hem de vlag- of hoofdofficier, die hij daartoe heeft aangewezen, handelt vervolgens voor zover mogelijk als ware hij de commanderende officier van de verdachte.

Artikel 6. Na ontvangst van het rapport, bedoeld in artikel 4, zal de commanderende officier onverwijld de zaak onderzoeken.

Indien ernstige bezwaren tegen de verdachte zijn gerezen en tevens uit bepaalde omstandigheden blijkt, dat vrijheidsbeneming is geboden, hetzij in verband met het bestaan van gevaar voor vlucht of van een gewichtige reden van maatschappelijke veiligheid, gelegen in de persoon van de verdachte, hetzij in verband met de handhaving van de krijgstucht onder andere militairen, kan de commanderende officier bevelen dat de verdachte in arrest zal worden gesteld of gehouden.

Het bevel kan slechts worden verleend in geval van een misdrijf bedoeld in artikel 64, tweede lid onder *b* van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering dan wel een misdrijf omschreven in het Wetboek van Militair Strafrecht.

Zodra de grond waarop het arrest werd bevolen of gehandhaafd niet meer aanwezig is, wordt de invrijheidstelling van de gearresteerde gelast.

De commanderende officier rapporteert elk geval, waarin het voorlopig arrest langer dan 4 dagen duurt, terstond rechtstreeks aan de vlootvoogd, onder wie de verdachte ressorteert.

Artikel 7. Wanneer blijkt dat de verdachte wel schuldig is, doch dat de zaak van dien aard is, dat zij buiten strafrechtelijke behandeling kan worden afgedaan, zal de commanderende officier de krijgstuuchtelijke afdoening zelf ter hand nemen of deze overlaten aan een andere tot straffen bevoegde meerdere.

Artikel 8. Indien op grond van het gemelde onderzoek ontrent een feit, niet vallende onder artikel 2, 1°, van de Wet op de Krijgstucht, door de commanderende officier, onder wie de verdachte ressorteert, een beslissing is genomen als bedoeld in artikel 7, of indien bij hem twijfel bestaat of de zaak buiten strafrechtelijke behandeling kan worden afgedaan, ofwel indien hij van oordeel is, dat de zaak voor de militaire rechter moet worden gebracht, zal hij van zijn beslissing en bevinding moeten kennis geven aan de vlootvoogd onder wie de verdachte ressorteert.

Artikel 8a. Indien de vlootvoogd of namens hem de vlag- of hoofdofficier die hij daartoe heeft aangewezen na bekomen advies van de fiscaal en nadat de verdachte zo mogelijk is gehoord, van oordeel is, dat de zaak door de militaire rechter moet worden onderzocht en beoordeeld, zal, ook in de gevallen, in artikel 7 bedoeld, de verdachte naar de militaire rechter worden verwezen, ten einde tegen dezelve zal kunnen worden geprocedeerd in maniere als bij deze wet is bepaald.

Onze Minister van Defensie kan de vlootvoogd opdragen een zaak naar de militaire rechter te verwijzen.

Artikel 8b. Ingeval de vlootvoogd of de vlag- of hoofd-officier, bedoeld in artikel 8a, daarentegen de zaak bevindt van dien aard, dat dezelve buiten strafrechtelijke behandeling kan worden afgedaan, zal hij, nadat hem van de schuld genoegzaam zal zijn gebleken, de krijgstuuchtelijke afdoening overlaten aan de commanderende officier of een andere tot straffen bevoegde meerdere.

Artikel 8c. De verdachte die zich in voorlopig arrest bevindt, kan, zodra dit arrest langer dan 14 dagen heeft geduurd, de krijgsraad die bevoegd zou zijn tot kennisneming van de zaak, verzoeken een termijn vast te stellen binnen welke hetzij een beschikking tot verwijzing moet zijn genomen, hetzij het arrest moet zijn opgeheven. De krijgsraad beschikt onverwijld op dit verzoek, de verwijzingsautoriteit, de fiscaal en de verdachte gehoord. De gestelde termijn kan op vordering van de verwijzingsautoriteit door de krijgsraad telkens voor een bepaalde tijd worden verlengd, de fiscaal en de verdachte gehoord.

De verdachte kan zich bij de behandeling van een verzoek en een vordering als bedoeld in het vorige lid door zijn raadsman doen bijstaan.

Artikel 9. Verwijzing naar de militaire rechter — die de grondslag uitmaakt van de in te winnen informatiën — geschiedt op straffe van nietigheid bij schriftelijke beschikking. Zij vermeldt, behalve de naam en de voornamen van de beklaagde, de rang of stand, in welke, en de eenheid waarbij hij dient, en behelst een omschrijving van het feit, hetwelk hem ten laste wordt gelegd.

Bij de beschikking tot verwijzing wordt tevens bepaald of de beklaagde al dan niet in arrest zal worden gesteld of zal blijven. Artikel 6, tweede en derde lid, is hierbij van overeenkomstige toepassing.

Een afschrift van deze beschikking zal aan de beklaagde en aan de betrokken fiscaal worden ter hand gesteld.

Artikel 9a. De vlootvoogd of namens hem de vlag- of hoofdofficier, bedoeld in artikel 8a, kan, zolang de zaak nog niet ter terechtzitting aanhangig is gemaakt, op advies van de fiscaal de verwijzing naar de militaire rechter intrekken of de beschikking tot verwijzing wijzigen.

De verwijzing kan niet worden ingetrokken wegens vermeende onbevoegdheid van de militaire rechter.

Artikel 9b. Na de intrekking van de verwijzing kan de zaak, behoudens de uitzonderingen in de wet vermeld, niet opnieuw naar de militaire rechter worden verwezen.

Indien de verwijzing wordt ingetrokken wegens onbevoegdheid van de autoriteit, die over de verwijzing heeft beslist, kan de bevoegde autoriteit de zaak alsnog naar de militaire rechter verwijzen.

Indien overigens het begane feit naar het oordeel van de autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen, een krijgstuuchtelijk vergriep oplevert, zal hij bepalen dat de zaak krijgstuuchtelijk kan worden afgedaan.

Indien de verwijzing wordt ingetrokken, wordt de beklaagde die zich in voorlopig arrest bevindt, onverwijld in vrijheid gesteld, behalve indien de intrekking van de verwijzing plaatsvindt wegens onbevoegdheid van de autoriteit die over de verwijzing beslist. In dit laatste geval kan het arrest gedurende ten hoogste 4 dagen voortduren, ten einde de bevoegde autoriteit in de gelegenheid te stellen daarover een beslissing te nemen.

Artikel 9c. De intrekking van de verwijzing naar de militaire rechter en de wijziging van de beschikking tot verwijzing geschieden bij schriftelijke beschikking, waarvan een afschrift aan de fiscaal zal worden toegezonden en aan de beklaagde zal worden ter hand gesteld.

Indien de verwijzing naar de militaire rechter wordt ingetrokken op grond van onbevoegdheid van de autoriteit, die over de verwijzing heeft beslist, van onvoldoende aanwijzing van schuld, van niet-strafbaarheid van het feit of van de beklaagde

of omdat uit anderen hoofde geen recht tot strafvordering aanwezig is, wordt van die grond in de beschikking melding gemaakt.

Ingeval het derde lid van artikel 9b wordt toegepast, wordt daarvan insgelijks in de beschikking melding gemaakt.

Bij de beschikking wordt tevens bepaald, of de beklaagde die zich in arrest bevindt, daaruit al dan niet zal worden ontslagen.

Artikel 9d. De verdachte kan na intrekking van de verwijzing ter zake van hetzelfde feit wederom naar de militaire rechter worden verwezen, indien nieuwe bezwaren bekend zijn geworden.

Als nieuwe bezwaren kunnen enkel worden aangemerkt verklaringen van getuigen of van de verdachte en stukken, bescheiden en processen-verbaal, welke later zijn bekend geworden of niet zijn onderzocht.

Zo mogelijk wordt de verdachte ter zake van die nieuwe bezwaren gehoord voordat hij opnieuw naar de militaire rechter wordt verwezen.

Artikel 10. Wanneer de autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen, tegen het advies van de fiscaal mocht nalaten de zaak naar de militaire rechter te verwijzen, is de fiscaal bevoegd, indien hij nochtans meent dat het belang van de justitie zodanige verwijzing vereist, genoemde autoriteit schriftelijk en met opgave van redenen het verzoek te doen, daarover door het Hoog Militair Gerechtshof te doen beslissen.

De autoriteit die over de verwijzing heeft te beslissen zal alsdan de stukken, welke tot de zaak betrekking hebben, met zijn beschouwingen over de zaak, mitsgaders het verzoek van de fiscaal, ten spoedigste aan het Hoog Militair Gerechtshof inzenden, ten einde het Hof daarop, na bekomen advies van de advocaat-fiscaal, disponere zoals het, naar bevind van zaken, zal vernemen te behoren.

Ingeval bij resolutie van het Hof de verwijzing van de verdachte naar de militaire rechter mocht zijn bepaald, zal de genoemde autoriteit daaraan dadelijk het nodige gevolg geven en, bij verwijzing naar de militaire rechter, die resolutie in de door hem te nemen beschikking vermelden en wijders aan de stukken in de zaak toevoegen.

Artikelen 11—15. Vervallen.

Artikel 16. Indien een beschuldigde, hetzij vóór het onderzoek der beschuldiging, hetzij gedurende hetzelfde, voortvluchtig mocht worden, zal de commanderende officier daarvan kennis geven aan het Hoog Militair Gerechtshof, met bijvoeging der stukken daartoe behorende.

Deze bepaling geldt niet voor het misdrijf van desertie.

TWEEDE TITEL

EERSTE HOOFDSTUK

De raadsman; de kennisneming van de processtukken

Artikel 17. De verdachte is te allen tijde bevoegd een of meer raadslieden te kiezen. Artikel 38, tweede, derde en vierde lid, van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering is van toepassing.

Artikel 18. Aan de verdachte of beklaagde wordt, indien hij daarom verzoekt, onverwijld een raadsman toegevoegd in de volgende gevallen:

a. indien het een nog niet naar de militaire rechter verwezen verdachte betreft, die zich in voorlopig arrest bevindt, zodra dit arrest 14 dagen heeft geduurd;

b. indien de beklaagde naar de militaire rechter is verwezen en in zijn zaak informatiën worden gehouden;

c. indien de beklaagde naar de militaire rechter is verwezen en hij zich in voorlopig arrest bevindt;

d. indien de zaak ter terechtzitting aanhangig is gemaakt.

Indien de verdachte of beklaagde in omstandigheden komt te verkeren waarin hij de bevoegdheid heeft om toevoeging van een raadsman te verzoeken, wordt hem dit onverwijld medegedeeld.

Geen toevoeging vindt plaats indien de verdachte of beklaagde reeds een gekozen raadsman heeft.

Een toegevoegde raadsman kan steeds door een gekozen raadsman worden vervangen.

Artikel 19. Als raadsliden mogen worden gekozen of toegevoegd advocaten, binnen het Rijk de praktijk uitoefenende, en voorts officieren, geen lid van de krijgsraad, officier-commissaris of secretaris zijnde. Nochtans zal de toevoeging van een officier alleen dan geschieden, indien een advocaat niet beschikbaar is, tenzij de beklaagde uitdrukkelijk zijn wens te kennen geeft, dat hem een officier als raadsman wordt toegevoegd.

De toevoeging geschiedt door de president van de krijgsraad, bedoeld in artikel 32, uit de advocaten en voorts op verzoek van de president door de commanderende officier onder wiens bevelen de officier is gesteld wiens toevoeging de president wenselijk acht, een en ander voor zover de betrokkene bereid is zich deze toevoeging te laten welgevalen.

In Suriname en de Nederlandse Antillen kunnen ook als raadsman worden gekozen of toegevoegd personen, die bevoegd zijn om aldaar als raadsman in strafzaken op te treden.

Artikel 20. Na de verwijzing heeft de raadsman vrije toegang tot de beklaagde die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, kan hij hem alleen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van de inhoud door anderen wordt kennis genomen, een en ander onder het vereiste toezicht met inachtneming van de huishoudelijke reglementen en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

Voor de verwijzing bestaat het in het eerste lid bedoelde recht slechts indien het voorlopig arrest langer dan 14 dagen heeft geduurd, voor zover de commanderende officier van de verdachte althans niet eerder tot vrij verkeer tussen de raadsman en de verdachte toestemming geeft.

Artikel 21. Het vrije verkeer tussen de raadsman en de verdachte kan op de gronden en op de wijze omschreven in artikel 50, tweede lid, van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering worden verboden of beperkt.

Een daartoe strekkende beslissing wordt voor de verwijzing genomen door de verwijzingsautoriteit, gehoord de fiscaal. Na de verwijzing wordt deze beslissing genomen door de officier-commissaris. De beslissingen in dit lid bedoeld worden onverwijld schriftelijk aan de raadsman en aan de verdachte of beklaagde medegedeeld.

De officier-commissaris onderwerpt zijn beslissing onverwijld aan het oordeel van de krijgsraad. De krijgsraad besluit zo spoedig mogelijk na de raadsman te hebben gehoord, althans schriftelijk te hebben opgeroepen. De krijgsraad kan bij zijn beslissing het verbod opheffen, wijzigen of aanvullen.

Artikel 22. Alle belemmeringen van het vrije verkeer tussen raadsman en verdachte of beklaagde, ingevolge het vorige artikel bevolen, nemen een einde zodra de informatiën zijn afgelopen dan wel — indien geen informatiën worden gehouden — zodra het afschrift van de beschikking tot verwijzing aan de beklaagde ter hand is gesteld.

Artikel 23. Voordat de verdachte naar de militaire rechter is verwezen, kan de verwijzingsautoriteit hem op zijn verzoek toestaan van processtukken kennis te nemen.

Aan de verdachte wordt op zijn verzoek inzage verleend van alle processtukken die bij de behandeling door de krijgsraad van een verzoek als bedoeld in artikel 8c aan de orde komen. Niettemin kan de krijgsraad op verzoek van de fiscaal, indien het belang van het onderzoek dit vordert, de verdachte de kennisgeving van bepaalde processtukken onthouden.

Artikel 24. Na de verwijzing wordt aan de beklaagde op zijn verzoek toegestaan van de processtukken kennis te nemen.

Niettemin kan de kennisgeving van bepaalde processtukken hem, indien het belang van het onderzoek dit vordert, tijdelijk worden onthouden. De beslissing hierover berust bij de officier-commissaris, indien informatiën worden gehouden en bij de fiscaal, indien dit niet het geval is. Artikel 31 van het Nederlands Wetboek van Strafvordering is van toepassing.

Artikel 25. Indien de overeenkomstig de artikelen 23 en 24 aan de verdachte of beklaagde ter inzage gegeven processtukken niet volledig zijn, wordt dit hem schriftelijk medegedeeld.

Artikel 25a. Ingeval de beklaagde op grond van artikel 24 de kennisgeving van processtukken wordt onthouden, kan hij daartegen binnen 3 dagen na de mededeling, vermeld in het vorige artikel, een bezwaarschrift indienen bij de krijgsraad; deze geeft onverwijld een beslissing op het bezwaarschrift.

Artikel 25b. Indien informatiën worden gehouden, d'enen eventuele beperkingen in de kennisgeving van de processtukken voor het sluiten van de informatiën te worden opgeheven.

De kennisgeving van alle processtukken in het oorspronkelijke of in afschrift mag de beklaagde niet worden onthouden na het sluiten van de informatiën of indien geen informatiën zijn gehouden zodra de dagvaarding is getekend.

Artikel 25c. De wijze waarop de kennisgeving van processtukken mag geschieden, wordt geregeld bij algemene maatregel van rijksbestuur.

De verdachte kan van de stukken waarvan hem de kennisgeving is toegestaan, afschrift krijgen; doch het onderzoek mag daardoor niet worden opgehouden.

Omtrent het verstrekken van afschrift en het kosteloos bekomen daarvan worden regelen gesteld bij algemene maatregel van rijksbestuur.

Artikel 25d. Ten aanzien van de bevoegdheid van de raadsman tot kennisgeving van de processtukken en het bekomen van afschrift daarvan vinden de artikelen 23—25c overeenkomstige toepassing.

TWEDE TITEL

TWEDE HOOFDSTUK

Informatiën voor de officier-commissaris

Artikel 26. Bij elke krijgsraad wordt ten minste één officier met de rang van luitenant ter zee 1e klasse of een hogere rang tot commissaris benoemd, ten einde in naar de militaire rechter verwezen zaken, waarvan de krijgsraad, waarbij hij is benoemd, kan kennis nemen, al zulke informatiën te nemen als vereist worden.

De benoeming geschiedt door de vlootvoogd, bij de permanente krijgsraad in Nederland voor een tijdvak van ten minste één jaar, bij de andere krijgsraden zo mogelijk voor dat tijdvak en anders voor een vaste termijn van kortere duur of voor de duur van een reis.

Bij de krijgsraden bedoeld in artikel 121a kunnen bij gebreke van officieren met de rang van luitenant ter zee der 1e klasse ook officieren met de rang van luitenant ter zee der 2e klasse oudste categorie tot commissaris worden benoemd.

Bij de permanente krijgsraden in Suriname en de Nederlandse Antillen, alsmede bij de krijgsraden bedoeld in artikel 121a, kunnen bij gebreke van officieren, die aan de eerder vermelde eisen van benoembaarheid voldoen, ook andere officieren en eervol ontslagen officieren tot commissaris worden benoemd, mits zij ten minste de rang van luitenant ter zee der 1e klasse of een daarmee gelijkstaande rang bekleden of hebben bekleed.

De bepaling van artikel 133 is ten aanzien van de officier-commissaris van overeenkomstige toepassing.

De secretaris van de krijgsraad of degene, die hem vervangt, treedt tevens op als secretaris van de officier-commissaris.

Artikel 26a. Bij een verband van eenheden of bij een enkele eenheid der zeemacht kunnen door de vlootvoogd onder wie zij ressorteren een of meer officieren-commissaris worden benoemd. Ter assistentie van deze officieren-commissaris worden op gelijke wijze een of meer secretarissen benoemd.

Met betrekking tot de officieren-commissaris en secretarissen, in dit artikel bedoeld, zijn, voor zover niet anders is voorgescreven, de bepalingen van toepassing, welke gelden voor een officier-commissaris en secretaris bij een krijgsraad als bedoeld in artikel 121a.

De officier-commissaris en secretaris, in dit artikel bedoeld, zullen niet dan met toestemming van de vlootvoogd met verlof vertrekken.

Artikel 27. De autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen, kan, mits overeenkomstig het advies van de fiscaal, bepalen, dat informatiën niet behoeven te worden genomen, indien naar zijn oordeel de zaak van eenvoudige aard is, bepaaldelijk ten aanzien van het bewijs.

De fiscaal maakt dan de zaak binnen een maand na de dag der verwijzing ter terechtzitting aanhangig op de wijze als in artikel 112a is bepaald, nadat de dag der terechtzitting overeenkomstig het tweede lid van artikel 112 is vastgesteld.

Indien de beschikking tot verwijzing is gewijzigd, vangt de termijn bedoeld in het vorige lid aan op de dag waarop de beschikking tot wijziging aan de fiscaal is toegezonden.

Bij een wijziging van de beschikking tot verwijzing kan op advies van de fiscaal worden bepaald, dat alsnog informatiën zullen worden genomen.

Artikel 28. De duur van het arrest, bedoeld in artikel 9, tweede lid, is ten hoogste 14 dagen. Deze termijn vangt aan met de dag waarop de verdachte naar de militaire rechter is verwezen. Op vordering van de fiscaal kan de duur van het arrest door de krijgsraad telkens met 30 dagen worden verlengd.

Artikel 29. De beklaagde die zich niet in arrest bevindt, kan in de periode tussen de verwijzing en de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting in de gevallen en op de gronden omschreven in artikel 6, tweede en derde lid, in arrest worden gesteld:

a. door de fiscaal, indien in de zaak geen informatiën worden genomen dan wel de informatiën zijn afgelopen;

b. en overigens op vordering van de fiscaal door de officier-commissaris.

De fiscaal en de officier-commissaris zenden van de inarreststelling onverwijld bericht aan de krijgsraad die de inarreststelling al dan niet bekrachtigt.

Een arrest als bedoeld in het eerste lid is slechts van kracht gedurende een termijn van 30 dagen, gerekend van het ogenblik van de tenuitvoerlegging. Op vordering van de fiscaal kan de krijgsraad het arrest telkens met 30 dagen verlengen.

Artikel 30. In elk geval waarin bij de verwijzing arrest is toegepast of gehandhaafd, wordt de beklaagde zo spoedig mogelijk, doch in elk geval binnen 4 dagen, gehoord, in het geval in artikel 29, eerste lid onder a bedoeld, door de fiscaal, in andere gevallen door de officier-commissaris. Hetzelfde geldt, indien na de verwijzing, doch voor de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting, arrest wordt toegepast. De beklaagde kan zich door een raadsman doen bijstaan.

Alvorens de krijgsraad overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 28 en 29 een arrest bekrachtigt of verlengt, stelt hij de verdachte en zijn raadsman in de gelegenheid te worden gehoord.

Artikel 31. Zodra de grond waarop een arrest als bedoeld in de artikelen 28 en 29 werd bevolen of verlengd niet meer aanwezig is, wordt de invrijheidstelling van de beklaagde gelast.

Vanaf het tijdstip der verwijzing tot de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting is de fiscaal bevoegd de invrijheidstelling van de beklaagde te gelasten. Gelijke bevoegdheid komt

tijdens dat tijdsbestek toe aan de krijgsraad, hetzij op vordering van de officier-commissaris, hetzij op verzoek van de beklaagde of zijn raadsman.

De fiscaal wordt in de gelegenheid gesteld op een vordering of verzoek als bedoeld in het vorige lid te worden gehoord. Hetzelfde geldt voor de beklaagde die voor de eerste maal om opheffing van het arrest verzoekt. Hij kan zich doen bijstaan door zijn raadsman.

Artikel 31a. Degene die over de inarreststelling beslist, beslist tevens over de aard van het toe te passen arrest.

De krijgsraad, die een arrest bekrachtigt of verlengt, kan bepalen dat in de aard van het arrest verzachting wordt gebracht.

Voor het overige zijn de bepalingen betreffende de inarreststelling van overeenkomstige toepassing ten aanzien van een verzwarende in de aard van het arrest en die betreffende de invrijheidstelling ten aanzien van een verzachting in de aard van het arrest.

Artikel 32. De autoriteit, die een zaak naar de militaire rechter heeft verwezen, stelt de beschikking tot verwijzing en verdere stukken in handen van de fiscaal bij de krijgsraad, welke hij tot kennisneming van de zaak bevoegd acht, ten einde het nodige te verrichten.

Artikel 32a. Wanneer het inwinnen van informatiën door de officier-commissaris bij de krijgsraad op bezwaren zou stuiten kan de vlootvoogd de in het vorige artikel bedoelde stukken in handen stellen van de officier-commissaris bedoeld in artikel 26a.

Artikel 32b. Op de informatiën voor de officier-commissaris bedoeld in artikel 26a zijn dezelfde bepalingen van toepassing als gelden met betrekking tot de informatiën voor de officier-commissaris bij de krijgsraad behoudens dat:

1°. artikel 39 benevens de artikelen 40 en 86, voor zover die op de fiscaal betrekking hebben, niet van toepassing zijn;

2°. het rapport, genoemd in artikel 44, zal worden gedaan aan en de in dat artikel genoemde beslissing zal worden genomen door de vlootvoogd;

3°. de fiscaal wanneer hij na ontvangst van de in artikel 111 bedoelde stukken meent dat de beklaagde nog nader moet worden gehoord of dat nog enige getuigenissen of andere bewijzen moeten worden ingewonnen, de zaak daartoe in handen zal stellen van de officier-commissaris bij de krijgsraad. De beklaagde wordt alsdan in de verhoren, die hij voor de officier-commissaris bedoeld in artikel 26a heeft ondergaan, gerecolleerd en van dit recollement wordt op dezelfde wijze aantekening gemaakt als hierna in het zevende hoofdstuk van deze titel is voorgescreven omtrent de recollementen voor de krijgsraad.

Artikel 33. Alle zodanigen, die ter oorzaak dat zij in de zaak enigszins zijn betrokken of klachten deswege hebben ingebracht, of ook uit hoofde dat dezelve aan de beschuldigde, hetzij in den bloede, hetzij door huwelijk zijn vermaagschap, volgens het bepaalde bij artikel 44, niet zouden mogen zijn leden van een krijgsraad over de beklaagde, zullen ook niet mogen optreden als officier-commissaris noch als secretaris.

Artikel 34. De officier-commissaris, de fiscaal en de secretaris mogen elkander niet bestaan tot in de vierde graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Artikel 35. Een officier van lagere rang of van gelijke rang doch van mindere anciënniteit dan de beklaagde zal niet dan met instemming van de vlootvoogd als officier-commissaris kunnen optreden.

Indien de beklaagde officier is zal ook de secretaris een officier moeten zijn.

Artikel 36. Vervallen.

Artikel 37. De officier-commissaris zal even zo min als de secretaris met verlof vertrekken, tenware zulks ter beoordeling van de president, mocht worden gepermitteerd.

Artikel 38. Zij zullen zoveel mogelijk alle dagen moeten vaceren tot het horen van de beklaagde, mitsgaders tot het nemen van andere informatiën, en zulks zolang tot dezelve zullen zijn afgelopen.

Artikel 39. De fiscaal kan bij alle verhoren en confrontatie-verhoren tegenwoordig zijn, indien de officier-commissaris hem daartoe uitnodigt. Hij is daartoe steeds bevoegd, indien de raadsman bij het verhoor tegenwoordig is.

Zo dikwijls hij bij de verhoren tegenwoordig is, wordt daarvan in het verhoor aantekening gehouden, en zal hij bevoegd zijn, aan de officier-commissaris de nadere vraagpunten op te geven, die hij verlangt gesteld te worden en waarop de officier-commissaris, naar bevind van zaken, zal beschikken.

Artikel 39a. Voor zover het belang van het onderzoek dit naar het oordeel van de officier-commissaris niet verbiedt, is de raadsman bevoegd de verhoren bij te wonen. De officier-commissaris bevordert, op het verzoek van de raadsman, dat deze bij de verhoren tegenwoordig kan zijn, zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

Indien de raadsman het verhoor bijwoont, nodigt de officier-commissaris hem uit om in of buiten tegenwoordigheid van de te verhoren persoon de vragen op te geven, die hij wenst te zien gesteld.

Indien de raadsman het verhoor niet bijwoont, kan hij de vragen opgeven, die hij wenst te zien gesteld.

Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van de raadsman van een beklaagde die zich naar het oordeel van de officier-commissaris desbewust en zonder dat van een geldige reden van verhindering blijkt, aan zijn verschijning tijdens de informatiën onttrekt.

Artikel 40. De fiscaal zal de vereiste artikelen voor het verhoor van de beklaagde in gereedheid brengen; op deze artikelen, zomede op die, welke de officier-commissaris daarna mocht wensen te stellen, zal de beklaagde worden gehoord.

Artikel 41. De artikelen zullen vragen bevatten omtrent alle daden en omstandigheden in de beschikking tot verwijzing of de stukken ten laste van de beklaagde voorkomende.

Artikel 42. In elk der vraagpunten, waarop een gearresteerde of gerequireerde in persoon zal worden gehoord, zal niet meer dan één feit of één omstandigheid gesteld worden.

Artikel 43. Het zal ook aan de beklaagde vrijstaan, om, indien hij mocht vermenen, wettige redenen te hebben ten einde de officier-commissaris of secretaris te recuseren of te verklaren onbevoegd om, in de zaak, in de voorgescreven respectieve kwaliteiten, te fungeren, zulks, met decentie, voor te dragen.

Artikel 44. In dat geval zal, daarvan, dadelijk worden rapport gedaan aan de president, welke, ingeval hij de aangevoerde redenen gegrond mocht oordelen, een ander zal aanwijzen in de plaats van de verworpene, doch, in het tegenovergestelde geval, zal ordonneren dat de benoemde met de zaak voortga.

Artikel 45. Vervallen.

Artikel 46. Zo spoedig mogelijk na ontvangst door de fiscaal van de beschikking tot verwijzing en verdere stukken zal de beklaagde door de officier-commissaris voor de eerste maal worden gehoord.

Artikel 47. Wanneer de beschuldigde, bij het eerste verhoor, het hem ten laste gelegde strafbare feit geheel of ten dele mocht hebben bekend, zal hij de volgende dag op zijn confessie worden gerecolleerd, en indien hij daarbij persisteert, zal dat persistit onder hetzelfde verhoor gesteld worden.

Artikel 48. Indien de beschuldigde, bij het recollement, zijn confessie geheel of ten dele mocht herroepen, zal daarvan mede onder het eerste verhoor behoorlijke aantekening worden gehouden.

Artikelen 49—50. Vervallen.

Artikel 51. De fiscaal zorgt dat de vorenstaande beslissingen tot ontslag, arrest en verandering in de aard daarvan worden geëxecuteerd.

Indien de informatiën worden gehouden voor een officier-commissaris als bedoeld in artikel 26a, is deze zorg opgedragen aan de officier-commissaris.

Van een en ander wordt onmiddellijk aan de commanderende officier gerapporteerd.

Artikel 52. Wanneer een beklaagde, die zich op vrije voeten bevindt, na het eerste verhoor, vrijheid bekomt, om weder te vertrekken, belooft hij, bij handtasting aan de officier-commissaris, van zich, telkens, op ontbod, weder in persoon te zullen vervoegen voor hem of voor de kriegsraad.

Artikel 53. Dezelfde belofte legt een gearresteerde af bij het ontslag uit zijn arrest na enig verhoor, voor de officier-commissaris geordonneerd.

Artikel 54. Van deze afgelegde belofte wordt aantekening, onder het laatste verhoor, gemaakt.

Artikel 55. Wanneer een beklaagde zich in arrest bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, onder secure bewaring voor de officier-commissaris gebracht en, op gelijke wijze, teruggebracht.

Artikel 56. Wanneer de beklaagde zich op vrije voeten bevindt wordt hij, bij ieder verhoor, krachtens een biljet van de secretaris, door een deurwaarder, een dienaar der openbare macht of een onderofficier gerequireerd om, tegen zekere dag en uur, welke zo kort mogelijk zullen worden bepaald, in persoon, ter aangewezen plaatse voor de officier-commissaris te verschijnen, ten einde, ter zake van het hem bij beschikking tot verwijzing, ofwel ingevolge de artikelen 67 en 68, ten laste gelegde te antwoorden op zodanige artikelen als, aan hem, zullen worden voorgehouden.

Wanneer hij onder bevel is van een commanderende officier, zal de officier-commissaris aan die officier letteren-requisitoir zenden met het verzoek, dat de beklaagde zal worden gelast om op een daarbij op te geven dag, uur en plaats voor hem te verschijnen. De commanderende officier geeft aan dat verzoek gevolg.

Artikel 57. Vervallen.

Artikel 58. Bijaldien de gerequireerde alsdan mocht uitblijven, zal de officier-commissaris daarvan rapport doen aan de commanderende officier van gerequireerde, die zal zorgdragen dat deze alsnog voor de officier-commissaris verschijnt. Hij kan daartoe het arrest van de niet-verschenen gerequireerde ordonneren.

Artikel 59. De officier-commissaris zal elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden en doen beantwoorden, voorts die antwoorden, zoveel doenlijk, met de eigen woorden van de beklaagde en met de minst mogelijke verandering van stijl en uitdrukkingen, doen aantekenen.

Artikel 60. Hij zal in alle verhoren evenzeer zich toeleggen, om de onschuld te ontdekken, als om bewijs en erkenning van schuld in te winnen.

Artikel 61. Men zal nimmer, door het aandoen van pijn of ongemakken, door bedreigingen van dezelve, door belofte van vrijstelling of vermindering van straf ofwel door strikvragen, de beschuldigde zoeken te brengen tot confessie, doch hem wel mogen onder het oog brengen, zowel dat de rechter, op bewijzen, zonder bekentenis, kan en moet straffen als de onwaarschijnlijkheid zijner verdediging.

Artikel 62. Aan de beklagde zullen, ten overstaan van de officier-commissaris, de informatiën of de verklaringen der getuigen, distinctielijk worden voorgelezen, mitsgaders aan dezelve vertoond alle stukken tot zijn zaak behorende.

Artikel 63. De beklagde zal wijders, over alles wat tot de zaak enige betrekking heeft, nader worden gehoord, zo dikwijls als, tot een volledig onderzoek der waarheid, nodig zal zijn.

Artikel 64. De officier-commissaris zal nochtans zoveel mogelijk zorgen dat, buiten de confrontatiën in een zaak niet meer dan vier of uiterlijk vijf verhoren plaatshebben, tenware bijzondere redenen het doen van meerdere verhoren mochten wenselijk maken.

Artikel 65. Op elk alzo voorgehouden stuk zal gesteld worden het navolgende: „aan de beklagde N.N. vertoond en voorgehouden in het verhoor de”; — en zal voorts daaronder de secretaris zijn naamtekening stellen, ten blijke, dat diezelfde stukken aan de beklagde vertoond en voorgehouden zijn.

Artikel 66. Aan de beschuldigde zal ook distinctielijk worden afgevraagd of hij, tegen de getuigen of getuigenissen aan hem voorgehouden, mitsgaders tegen de vertoonde stukken, iets heeft in te brengen, en zal zulks bij het verhoor, almede nauwkeurig worden aangetekend.

Artikel 67. Indien, in een verhoor of in de loop van het proces, aanleiding voorkomt, om de beschuldigde ook van een ander strafbaar feit te verdenken, zal de officier-commissaris ook daaromtrent, op vraagpunten van de fiscaal, of op die welke hijzelf wenst te stellen, de beschuldigde onderwerpen, mits zulks vooraf, aan dezelve, wordt bekendgemaakt.

Artikel 68. Wanneer een beschuldigde uit zichzelf belijdt een strafbaar feit waarvan geen, of geen genoegzame informatiën zijn ingewonnen, zal de officier-commissaris de beschuldigde afvorderen een nauwkeurige opgave daarvan, met bepaling van tijd en plaats wanneer en waar zulks zou zijn gebeurd, om te ontdekken, of de beschuldigde zichzelf heeft willen bezwaren en om aanleiding tot nader onderzoek te hebben.

Artikel 69. Indien een der gevallen, bedoeld in de artikelen 67 of 68 zich mocht voordoen, zal de fiscaal onverwijld de nodige maatregelen nemen, opdat omtrent de vervolging van het strafbare feit, van hetwelk de beschuldigde nader verdacht wordt, worde beslist.

Artikel 70. Indien een beschuldigde zich, tot zijn verontschuldiging, beroept op een omstandigheid, die het feit onmogelijk of hoogst onwaarschijnlijk zou maken, of doen vervallen, bij voorbeeld door te zeggen dat hij zich, ten tijde dat het feit gepleegd werd, elders heeft bevonden, of door zich te beroepen op lijfswaar, zal men hem onderhouden over die verdediging en hem afvragen opgave, zo van de namen der getuigen, die iets daarvan zouden weten, als van de omstandigheden, die aanleiding zouden kunnen geven tot opsporing van bewijs.

Artikel 71. Wanneer een beschuldigde, zonder de onbevoegdheid van de rechter te beweren, of, nadat die stelling door de krijgsraad is verworpen, zich onwillig toont om te antwoorden op alle of sommige vraagpunten, die hem worden voorgehouden, of zijn antwoorden zodanig onbetamelijk inricht, dat het klaarblijkelijk is, dat hij zich, aan zijn verplichting om te antwoorden, wil onttrekken, en, na herhaalde vermaningen, daarvan niet terugkomt, zal dit in een verbaal, of in het slot van het verhoor, door de secretaris, worden aangetekend.

Artikel 72. Vóór het sluiten van het laatste verhoor zal de beschuldigde uitdrukkelijk worden afgevraagd, of en zo ja, wat hij heeft in te brengen, en op welke getuigen, bewijzen of omstandigheden hij zich te dien einde beroept, waarna de

vragen en antwoorden, aan hem, duidelijk en langzaam zullen worden voorgelezen.

Artikel 73. Indien de beschuldigde weigert het verhoor te ondertekenen zal, daarvan, bij het slot van hetzelfde, aantekening worden gemaakt, en het verhoor, in dat geval ook zonder die ondertekening, bestaanbaar zijn.

Artikel 74. Ten opzichte van het aantekenen van enige verandering, bijvoeging of uitlegging en het ondertekenen van het verhoor, zal gehandeld worden evenals hierna bij dat van de getuigen onder de artikelen 89, 90, 91 en 92 is bepaald.

Artikel 75. Indien een beschuldigde de Hollandse taal niet verstaat zal daarin worden gehandeld als hierachter bij de de artikelen 93 en 94, ten opzichte van de getuigen, is vastgesteld.

Artikel 76. De getuigen, welke de officier-commissaris, de fiscaal of de raadsman vermenen dat behoren te worden opgeroepen, zullen op door de fiscaal te stellen vraagpunten of op die welke de officier-commissaris wenst te stellen dan wel de raadsman wenst gesteld te zien, door de officier-commissaris worden gehoord; derzelver antwoorden of verklaringen zullen met ede, invoege als bij artikel 92 is voorgeschreven, worden gesterkt, bijaldien geen redenen daartegen zijn, en deze alzo afgegeven getuigenissen in geschrifte gesteld en ondertekend worden.

Artikel 77. Wanneer deze getuigen tot de krijgsmacht behoren en onder bevel zijn van een commanderende officier, zal de officier-commissaris aan die commanderende officier letteren-requisitoir zenden, met verzoek, dat die getuigen worden gelast of geciteerd om op een daarbij op te geven dag, uur en plaats te verschijnen om te worden gehoord of om met een beklagde of onderling te worden geconfronteerd. De commanderende officier geeft aan dat verzoek gevolg. Hij zal de gerequireerde getuige, desnoods onder de vereiste voorzorgen, derwaarts zenden.

Artikel 78. Bijaldien zij alsdan, zonder door ziekte of andere volstrekte beletselen verhinderd te zijn, niet verschijnen, of onwilling zijn om te getuigen, zal daarvan aan de commanderende officier, rapport worden gedaan, die de niet verschenen getuigen, bij arrest of op andere wijze tot het geven van getuigenis constringeren zal.

Artikel 78a. Wanneer de in artikel 77 bedoelde getuigen niet onder bevel zijn van een commanderende officier, zal de officier-commissaris hen op de in het eerste lid van artikel 56 aangegeven wijze doen requireren om op een daarbij aan te geven dag, uur en plaats te verschijnen.

Wanneer deze getuigen op de hun gedane oproeping niet verschijnen, zal de officier-commissaris hen opnieuw kunnen oproepen en daarbij hun medebrenging kunnen bevelen.

Artikel 79. De officier-commissaris kan aan een andere officier-commissaris vraagpunten toezenden, ten einde getuigen daarop te horen.

De getuige wordt zo mogelijk onder ede gehoord, invoege als bij artikel 92 is voorgeschreven.

De vraagpunten met de antwoorden daarop worden aan de officier-commissaris, die met het nemen der informatiën belast is, teruggezonden.

Artikel 80. Indien de getuigen burgerpersonen zijn en zich in Nederland bevinden, zullen gelijke vraagpunten op dezelfde wijze en met hetzelfde doel kunnen worden verzonden aan de rechter-commissaris belast met het behandelen van strafzaken bij de rechtbank, waaronder zij behoren. Deze hoort de getuigen zo mogelijk onder ede.

Ten aanzien van in Suriname of de Nederlandse Antillen verblijvende getuigen vindt het voorgaande lid overeenkomstige toepassing.

Artikel 81. Bijaldien de officier-commissaris of de fiscaal meent, dat het wenselijk is dat de getuigen, die burgerpersonen zijn en zich niet in een ander rijksdeel bevinden, verschijnen om te worden gehoord of met een beklaagde of onderling te worden geconfronteerd, zal de officier-commissaris die getuigen op de in het eerste lid van artikel 56 aangegeven wijze doen requireren om op een daarbij aan te geven dag, uur en plaats te verschijnen.

Artikel 82. Bijaldien deze getuigen op de hun gedane oproeping niet verschijnen, zal de officier-commissaris hen opnieuw kunnen oproepen en tevens hun medebrenging kunnen bevelen.

Artikel 83. Vervallen.

Artikel 84. Bij het requireren of citeren van getuigen zal aan dezen opgave worden gedaan van de zaak, of de namen der beschuldigten, omtrent welke hun getuigenis wordt gevorderd.

Artikel 85. Letteren-requisitoir aan buitenlandse rechters, zullen moeten behelzen, belofte van vergoeding der redelijke kosten, daarop vallende, en toezegging van in gelijke gevallen wederkerig dezelfde dienst aan de justitie te zullen bewijzen.

Artikel 86. Wanneer, door de fiscaal of de officier-commissaris, dienstig wordt geoordeeld, dat een rechterlijke bezichtiging geschiedt van de gelegenheid der plaats, waar het feit is begaan, of dat de getuigen daar ter plaatse zelve worden gehoord, of eindelijk dat een lijk of zwaar gekwetst persoon nauwkeurig door medicinae doctoren en chirurgijns, ten overstaan van de officier-commissaris, worde geschouwd en onderzocht, zal zulk een bezichtiging of schouw te zijnen overstaan, geassisteerd met de secretaris, in presentie van de fiscaal, plaatshebben. Aan de verdachte en zijn raadsman wordt voor zover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, door de officier-commissaris toegestaan hierbij geheel of gedeeltelijk tegenwoordig te zijn; zij kunnen verzoeken dat zij aanwijzingen mogen doen of inlichtingen mogen geven of dat bepaalde opmerkingen in het proces-verbaal zullen worden vermeld.

In deze en andere gevallen, waarin het nodig mocht worden geoordeeld de voorlichting van deskundigen in te winnen alsmede van hen zodanige verslagen te vragen, als in het belang van het onderzoek zal worden vereist, zullen zij, bevorens tot hun verrichtingen over te gaan, in handen van de officier-commissaris, naar de wijze hunner godsdienstige gezindheid, de eed of de belofte afleggen, dat zij hem verslag naar hun geweten zullen geven.

Dezelfde persoon kan als getuige en als deskundige worden gehoord, mits hem, vóór het afleggen van de eed of de belofte, de voor beiden bestemde eden worden voorgehouden.

Indien het bij dit onderzoek noodzakelijk is, dat een woning tegen de wil van de rechthebbende wordt betreden, zal de commissaris van politie of, in een gemeente waar geen commissaris van politie is, de burgemeester van de betrokken gemeente of die hem vervangt de daartoe nodige last verlenen, en daarbij desverkiezende tegenwoordig zijn. Van het binnentreden wordt, binnen vierentwintig uren, proces-verbaal opgemaakt, hetwelk bij de stukken zal worden gevoegd.

Een last, als bedoeld in het voorgaande lid, zal in Suriname en de Nederlandse Antillen worden verleend door de plaatselijk bevoegde autoriteit.

Artikel 87. De oproeping van getuigen en deskundigen in het voorgaand artikel vermeld, geschiedt overeenkomstig de voorschriften, vervat in de artikelen 77, 78, 78a, 81 en 82.

Artikel 88. De officier-commissaris zal:

a. vóór de aanvang van het verhoor, aan iedere getuige, ernstig voorhouden, deszelfs verplichting om de zuivere waarheid te zeggen, zonder iets te verzwaren, te vergroten, te verlichten, te verkleinen, te ontveinzen of te verzwijgen;

b. voorts, zoveel nodig, herinneren het gewicht van de eed, de gevolgen van de meened en de straffen van alle valse getuigenissen;

c. elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden, en doen beantwoorden;

d. de getuigen, ieder afzonderlijk en een voor een, horen, zonder dat de een, van het getuigde van de andere, visie of communicatie zal kunnen reserveren;

e. voor iedere getuige een afzonderlijke akte maken, en dus de antwoorden van meerdere getuigen niet bij elkander, onder of nevens de vraagpunten stellen, ofschoon dezelfde vragen aan verscheidene getuigen worden gedaan;

f. de antwoorden der getuigen, zoveel doenlijk, met derzelve eigen woorden, en met de minst mogelijke verandering van stijl of uitdrukking, door de secretaris, doen optekenen;

g. bij het einde van het verhoor aan iedere getuige ernstig afvragen, of hem, betrekkelijk de zaak, waarover hij gehoord is, nog iets bewust is, waaraan de justitie gelegen zou zijn;

h. na het eindigen van elk verhoor, door de secretaris, de gedane vragen en antwoorden of opgaven van de getuige duidelijk en langzaam doen voorlezen.

Artikel 89. De getuige zal daarna de voorgelezen antwoorden of opgaven, door hem goedgekeurd, of, volgens zijn begeerte, veranderd of vermeerderd, ondertekenen, en wel, zo hij niet schrijven kan, door een kruis of ander teken te stellen, waarbij de secretaris zal verklaren dat hetzelfde in zijn tegenwoordigheid is gesteld.

Artikel 90. Wanneer de getuigen een door hem gegeven antwoord, of iets in de door hem gedane opgave verandert, zal hetzelfde niet worden doorgehaald, of onleesbaar gemaakt, maar zal de officier-commissaris de herroeping en de wijze hoe het vorige antwoord of opgegevene is veranderd of uitgelegd, door de secretaris doen aantekenen.

Artikel 91. Indien de herroeping, bijvoeging of uitlegging voorvalt onder een verhoor, zal het worden opgetekend daar, waar het voorvalt; indien het bij de voorlezing geschiedt, in het slot; — doch wanneer het, na de ondertekening, voorvalt, zal het daaronder worden geschreven en weder worden getekend als voren.

Artikel 92. Na de ondertekening zal, geen redenen ter contrarie zijnde, door de getuigen, in handen van de officier-commissaris, naar de wijze hunner godsdienstige gezindheid de eed of de verklaring afgelegd worden van de gehele waarheid en niets dan de waarheid te hebben gezegd, en zal daarvan, onder het verhoor, behoorlijke aantekening gehouden worden, zullende dit verhoor daarna door de officier-commissaris en de secretaris worden getekend.

Artikel 93. Indien een getuige niet mocht verstaan de Hollandse taal zal de officier-commissaris een tolk gebruiken.

Artikel 94. Deze tolk zal, in handen van de officier-commissaris, naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid de eed of de belofte afleggen, dat hij zich, in hetgeen, waartoe hij geroepen is, getrouw zal kwijten, en daarvan niets aan anderen openbaren.

Artikel 95. De officier-commissaris zal, bijaldien hij het dienstig oordeelt, of door de fiscaal deze confrontatie mocht worden verlangd, de beschuldigde met een of meer getuigen, of met andere beschuldigten, ofwel de getuigen onderling horen.

Artikel 96. Deze confrontatiën zullen tot nader onderzoek der waarheid moeten plaatshebben, ingeval twee of meer medeplichtigen, bij hun verhoren, merklijk verschillen, of ook de verklaringen der getuigen en de antwoorden der beschuldigten, in gewichtige punten met elkander, niet overeenkomen.

Artikel 97. Deze confrontatie zal op de navolgende wijze moeten geschieden: wanneer een beschuldigde blijft ontkennen de waarheid van één of meer feiten of omstandigheden, waarop hij reeds is gehoord, en de officier-commissaris een confrontatie heeft geordonneerd, zal deze de beschuldigde, eerst in generale bewoordingen, afvragen of hij bekennen wil de waarheid van het feit of van de feiten, welke hij dusverre ontkend heeft.

Artikel 98. De beschuldigde hierop weigerachtig of op een onvoldoende wijze antwoordende, wordt een getuige binnengebracht, en de beschuldigde afgevraagd of hij die persoon kent? Zo ja, hoe zijn naam is en waar hij woont, indien hij zegt die persoon niet te kennen, wordt dezelfde aangemaand, zo dit te pas komt, om zich, door opgave van deze of gene omstandigheid, bekend te maken.

Artikel 99. Voorts wordt de beschuldigde afgevraagd, of hij enige reden heeft waarom die persoon bij de rechter niet als een geloofwaardig getuige zou behoren te worden aangenomen of om te vermoeden dat die persoon hem, tegen de waarheid, zou willen bezwaren of benadelen met aanmaning om die redenen terstond op te geven.

Artikel 100. Vervolgens wordt het eerste artikel aan de beschuldigde door de officier-commissaris aangezegd, en de getuige wijders ondervraagd over de inhoud van het aan de beschuldigde aangezegd artikel, en daarna het antwoord van de beschuldigde en de getuige door de secretaris, aangetekend en voorgelezen.

Artikel 101. Na een bevestigend antwoord van de getuige, tracht de officier-commissaris, op de meest gepaste wijze, aanleiding te geven tot een brede woordenwisseling tussen de getuige en de beschuldigde om deze tot bekentenis der waarheid te brengen.

Artikel 102. Het voorgevallene, naar aanleiding van het voorgaande artikel, wordt, door de secretaris, weder aangekend, dus ook aan de ene kant zodanige omstandigheden, als de getuige, tot nadere bevestiging of opheldering van zijn vorige verklaring, ten opzichte van dat punt, mocht hebben opgegeven, en aan de andere kant de beantwoording van de beschuldigde daartegen en deszelfs bijgebrachte redenen, of beroep op daadzaken tot zijn onschuld en verschoning.

Artikel 103. Op gelijke wijze als in de drie laatstvoorgaande artikelen vermeld is, zal, bij de confrontatie, van artikel tot artikel, worden voortgegaan.

Artikel 104. Na de afloop der artikelen betreffende een getuige, worden dezelfde, met de door de secretaris daarop gestelde aantekeningen van al het voorgevallene, duidelijk voorgelezen.

Artikel 105. Hierop wordt de getuige afgevraagd of hij nog iets te veranderen of bij te voegen heeft, en, invoege als bij artikel 92 voorgeschreven, de eed afgenomen op zijn verklaring bij dezen afgelegd.

Artikel 106. Na het afleggen, als voormeld, van de eed door de getuige, wordt eindelijk aan de beschuldigde afgevraagd, of hij, in zijn opgave, nog iets wil veranderen of bijvoegen.

Artikel 107. Het verhandelde in de drie vorige artikelen, in het slot van de confrontatie, vermeld zijnde, wordt het verhoor ondertekend door de beschuldigde en getuige, benevens de officier-commissaris en de secretaris.

Artikel 108. Op dezelfde wijze wordt gehandeld met andere getuigen, ieder afzonderlijk.

De confrontatiën tussen getuigen onderling worden gehouden overeenkomstig de beginselen van de artikelen 97 tot en met 107.

Artikel 109. Indien een beschuldigde zich, op één of meer der tegen hem geconfronteerde getuigen, onder het verhoor, beroept, zal de officier-commissaris de zodanigen, in zijn tegenwoordigheid, horen.

Artikel 110. De confrontatie met medeplichtigen wordt gehouden op gelijke voet, als die met getuigen, behalve dat hun de eed niet wordt afgenomen.

Artikel 111. Nadat de informatiën zijn afgelopen, geeft de officier-commissaris daarvan schriftelijk kennis aan de fiscaal. Daarbij worden de fiscaal alle ingewonnen verhoren, informatiën en bewijsstukken toegezonden.

Indien de fiscaal van oordeel is, dat een andere krijgsraad van de zaak behoort kennis te nemen, zendt hij de stukken aan de fiscaal bij die krijgsraad.

TWEDE TITEL DERDE HOOFDSTUK

Algemene bepalingen betreffende de krijgsraden en het aanhangig maken der zaak

Artikel 112. Nadat de fiscaal bij de krijgsraad, die van de zaak moet kennis nemen, het rapport in het voorgaand artikel vermeld ontvangen heeft, maakt hij binnen een maand de zaak ter terechtzitting aanhangig.

De dag der terechtzitting wordt door de president van de krijgsraad op het verzoek en de voordracht van de fiscaal bepaald.

Artikel 112a. De zaak wordt ter terechtzitting aanhangig gemaakt door een dagvaarding vanwege de fiscaal aan de beklagde betekend.

De dagvaarding behelst een opgave van het feit dat ten laste wordt gelegd, met vermelding omstreeks welke tijd en waar ter plaatse het begaan zou zijn, alles op straffe van nietigheid, alsmede een vermelding van de omstandigheden, waaronder het feit zou zijn gepleegd.

De dagvaarding wordt met opgave van de getuigen en deskundigen, door de fiscaal gedagvaard of nog te dagvaarden, zo spoedig mogelijk en ten minste tien dagen vóór de voor de terechtzitting bepaalde dag, door een deurwaarder of een dienaar der openbare macht aan de beklagde betekend, onder overgave van een door de fiscaal gewaarmerkt afschrift.

Deze termijn van tien dagen kan op verzoek van de beklagde worden verkort, mits in het exploit dat verzoek wordt opgenomen en door hem ondertekend.

Artikel 113. Wanneer een officier voor de krijgsraad moet terechtstaan, zullen voor de behandeling van diens zaak de president, als hij militair is, en leden van die raad van lagere rang of van mindere anciënniteit in rang dan de beklagde, worden vervangen door officieren van hogere rang of van gelijke rang en hogere anciënniteit dan de beklagde.

Artikelen 114—115. Vervallen.

Artikel 116. De president en leden van deze krijgsraad mitsgaders de fiscaal en secretaris bij dezelfde zullen elkander niet onderling mogen bestaan tot in de vierde graad van bloedverwantschap of zwagschap.

Artikel 117. Vervallen.

Artikel 118. Op straffe van nietigheid wordt het rechtsgeding op de terechtzitting bij een permanente krijgsraad in het openbaar en bij een krijgsraad, als bedoeld in artikel 121a, met open deuren gehouden, tenzij de krijgsraad, om gewichtige redenen, ontleend aan de openbare orde of de zedelijkheid, in de notulen te vermelden, mocht bevelen, dat het rechtsgeding geheel of gedeeltelijk met gesloten deuren zal plaatshebben.

De krijgsraad kan om redenen, ontleend aan de belangen der krijgstuicht of der ondergeschiktheid, in de notulen te vermelden, aan militairen beneden zekere rang en om redenen ontleend aan het algemeen belang aan minderjarigen het bijwonen van de behandeling van enig rechtsgeding geheel of gedeeltelijk doen beletten.

Indien een der getuigen, deskundigen, tolken of andere aanwezigen de stilte of de orde op de terechtzitting stoort of tekenen geeft van goed- of afkeuring en vruchteloos door de president is gewaarschuwd of het bevel van de president om zich te verwijderen niet heeft opgevolgd, kan hij op diens last worden verwijderd en zo nodig gedurende de tijd der terechtzitting worden in bewaring gehouden.

Artikel 119. De beklagde is, gedurende de gehele behandeling, ter terechtzitting tegenwoordig.

Niettemin kan de president bevelen, dat de beklagde de gehoorzaal verlate, ten einde een getuige of een medebeklaagde buiten zijn tegenwoordigheid worde ondervraagd. In dat geval wordt, op straffe van nietigheid, daarna met het onderzoek der zaak niet voortgegaan, dan nadat vooraf de beklagde is onderzocht van hetgeen in zijn afwezigheid is voorgevallen.

Zo de beklagde de stilte of de orde op de terechtzitting stoort en vruchteloos door de president is gewaarschuwd, kan de krijgsraad zijn verwijdering uit de gehoorzaal bevelen, en zo nodig dat hij gedurende de tijd der terechtzitting in bewaring worde gehouden. De behandeling der zaak wordt voortgezet, evenals ware de beklagde tegenwoordig gebleven.

De raadsman van de beklagde blijft in dat geval met de verdediging belast.

Artikel 120. Er zullen notulen van de besognes van de krijgsraad worden gehouden, in welke alles nauwkeurig zal worden vermeld, wat door de krijgsraad van dag tot dag is gedaan.

TWEDE TITEL

VIERDE HOOFDSTUK

Instelling en samenvoeging van de krijgsraden

Artikel 121. In elk der rijksdelen is op een door Ons aan te wijzen plaats een permanente krijgsraad gevestigd.

Deze krijgsraden kunnen ook buiten hun plaats van vestiging zitting houden.

Wij kunnen — voor zover de omvang of samenstelling van de aldaar aanwezige krijgsmacht daartoe aanleiding geeft — bij algemene maatregel van rijksbestuur bepalen dat in afwijking van het bepaalde in het eerste lid in Suriname of de Nederlandse Antillen geen permanente krijgsraad zal zijn gevestigd.

Artikel 121a. Wij kunnen bij door Ons aan te wijzen delen der zeemacht krijgsraden instellen, hetzij voor een bepaalde, hetzij voor onbepaalde tijd.

Voor het geval instelling door Ons ernstige bezwaren oplevert, kunnen wij deze opdragen aan de vlootvoogd.

Artikel 122. Een krijgsraad houdt zitting met een president en twee officieren der zeemacht als leden.

De commanderende officier, op grond van wiens rapport aan de vlootvoogd verwijzing van de verdachte naar de militaire rechter heeft plaatsgehad, mag in de krijgsraad niet zitting nemen.

Artikel 123. Vervallen.

Artikel 124. De president van de permanente krijgsraad in Nederland moet de volle ouderdom van dertig jaren hebben bereikt en aan een Rijks- of daarmede gelijkgestelde Nederlandse Universiteit hebben verkregen:

hetzij de graad van doctor in de rechtswetenschap;

hetzij de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid of de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze graad of deze hoedanigheid verkregen is op grond van het afleggen van een examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht. Een militair in werkelijke dienst kan niet als president van de permanente krijgsraad in Nederland optreden.

De in het vorige lid bedoelde president wordt door Ons op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Defensie voor het leven benoemd. Wanneer hij de volle ouderdom van zeventig jaren heeft bereikt, wordt hem met ingang van het daaropvolgend kalenderjaar als zodanig door Ons, op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Defensie, ontslag verleend.

Vóór dat tijdstip kan de president door Ons, op gelijke voordracht op eigen verzoek worden ontslagen of door het Hoog Militair Gerechtshof bij een met redenen omklede sententie uit zijn ambt worden ontzet in een der gevallen, genoemd onder de nummers 1, 2, 3 en 4 letters *a*, *b*, *c* en *d* van artikel 11 der Wet op de Rechterlijke Organisatie. Artikel 11, tweede lid, diervet is van toepassing. Het Hoog Militair Gerechtshof spreekt de ontzetting niet uit dan op de vordering van de advocaat-fiscaal van de krijgsmacht.

De president wordt door het Hoog Militair Gerechtshof bij een met redenen omklede sententie uit zijn ambt ontslagen in een der gevallen, genoemd in artikel 12 der Wet op de Rechterlijke Organisatie.

Het vierde lid en de verdere bepalingen van genoemd artikel 11 en het laatste lid van genoemd artikel 12 zijn te dezen van toepassing, met dien verstande, dat de daarop aan de Hoge Raad toegekende bevoegdheid toekomt aan het Hoog Militair Gerechtshof.

Het costuum van de president wordt bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld.

Artikel 125. Voor de in artikel 124 genoemde president gelden de bepalingen der artikelen 8 en 15 der Wet op de Rechterlijke Organisatie, alsmede artikel 13, met uitzondering van het voorlaatste lid, diervet, met dien verstande, dat de bij laatstgemeld artikel aan de Hoge Raad of aan de procureur-generaal bij dat college toegekende bevoegdheden toekomen aan het Hoog Militair Gerechtshof of aan de advocaat-fiscaal. Deze president kan tevens een met rechtspraak belast lid van de gewone rechterlijke macht zijn.

Artikel 126. De genoemde president kan zich, wanneer zijn dienst niet gevorderd wordt, van de plaats, waar hij zijn bediening uitoefent, verwijderen, mits vooraf daarvan, met opgave van de plaats van tijdelijk verblijf, kennis gevende aan de vlootvoogd; voor een afwezigheid gedurende meer dan acht dagen vraagt hij verlof aan de president van het Hoog Militair Gerechtshof.

Artikel 127. Bij ontstentenis, afwezigheid of andere gewichtige verhindering wordt de genoemde president vervangen door een president-plaatsvervanger.

De artikelen 124, 125 en 126 zijn op hem van toepassing, behoudens dat voor hem niet geldt de bepaling van artikel 8 der Wet op de Rechterlijke Organisatie.

Artikel 128. De vervangende president blijft, ook nadat de reden voor zijn optreden opgehouden heeft te bestaan, bij voorkeur kennis nemen van die zaken, welke op dat ogenblik reeds bij de krijgsraad in behandeling waren.

Artikel 128a. De president en de president-plaatsvervanger van een permanente krijgsraad in Suriname en de Nederlandse Antillen worden telkens voor de duur van twee jaren benoemd. Op hen zijn overigens de artikelen 124—128 van toepassing, behoudens dat aan de president door Ons ontheffing kan worden verleend van het verbod enig ander ambt als hoofdbetrekking te bekleden en dat de termijn, vermeld in artikel 126, voor hem dertig dagen bedraagt.

Artikel 129. Tot president en president-plaatsvervanger van de krijgswaad als bedoeld in artikel 121a kunnen slechts officieren der zeemacht in werkelijke dienst worden benoemd.

De president en de president-plaatsvervanger worden benoemd door de vlootvoogd.

Zij zullen ten minste de rang van luitenant ter zee der 1e klasse moeten bekleden. Zij moeten de leeftijd van 30 jaren hebben bereikt en bij voorkeur een graad of hoedanigheid bezitten als bedoeld in het eerste lid van artikel 124.

De benoeming geschiedt zo mogelijk voor een tijdvak van ten minste één jaar en anders voor een vaste termijn van kortere duur of voor de duur van een reis.

Artikel 129a. De leden van de krijgswaad worden benoemd door de vlootvoogd.

De benoeming geschiedt bij de permanente krijgswaad in Nederland voor een tijdvak van ten minste één jaar; bij de andere krijgswaden zo mogelijk voor dat tijdvak en anders voor een vaste termijn van kortere duur of voor de duur van een reis.

Tot leden van de krijgswaad zullen niet worden benoemd:

1. officieren die de leeftijd van vijftientwintig jaren nog niet hebben bereikt en
2. officieren die de rang van luitenant ter zee 3e klasse bekleden.

Op verzoek van de president van de krijgswaad kunnen, ingeval dit in verband met de rang of anciënniteit van de beklagde noodzakelijk is, door de president van het Hoog Militair Gerechtshof aan te wijzen militaire leden of militaire raden van dat Hof als lid van de krijgswaad optreden.

Artikel 130. Bij de permanente krijgswaden in Suriname en de Nederlandse Antillen kunnen ook tot lid worden benoemd officieren van de landmacht en de luchtmacht, die voldoen aan de eisen van benoembaarheid, gesteld in artikel 120 van de Rechtspleging bij de Land- en de Luchtmacht.

Bij gebreke van officieren, die voldoen aan de eisen van benoembaarheid, in het derde lid van het voorgaande artikel gesteld, kunnen bij de permanente krijgswaden in Suriname en de Nederlandse Antillen, zomede bij een krijgswaad, als bedoeld in artikel 121a, ook andere officieren en eervol ontslagen officieren tot lid worden benoemd.

Artikel 131. De functies van openbaar aanklager worden bij de krijgswaad waargenomen door de fiscaal.

De fiscaal bij een permanente krijgswaad wordt, op gemeenschappelijke voordracht van onze Ministers van Justitie en van Defensie, door Ons benoemd, en, al dan niet op eigen verzoek ontslagen. Zijn costuum wordt bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld. Hij moet de volle ouderdom van dertig jaren hebben bereikt en aan een Rijks- of daarmede gelijkgestelde Nederlandse Universiteit hebben verkregen:

- hetzij de graad van doctor in de rechtswetenschap;
- hetzij de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid of de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze graad of deze hoedanigheid verkregen is op grond van het afleggen van een examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht.

Deze fiscaal kan tevens lid zijn van het openbaar ministerie bij de gewone rechterlijke macht.

De fiscaal bij een krijgswaad als bedoeld in artikel 121a wordt benoemd door de vlootvoogd uit de officieren van administratie of de andere officieren der zeemacht voor zover deze laatsten een graad of hoedanigheid bezitten als bedoeld in het tweede lid. Hij zal ten minste de rang van luitenant ter zee der 1e klasse moeten bezitten en de leeftijd van dertig jaren moeten hebben bereikt. Het vierde lid van artikel 129 en artikel 133 zijn op de in dit lid bedoelde fiscaal van overeenkomstige toepassing.

Bij ontstentenis, afwezigheid of andere gewichtige verhindering wordt de fiscaal vervangen door een fiscaal-plaatsver-

vanger. De voorschriften, welke gelden met betrekking tot de fiscaal, zijn ook van toepassing ten aanzien van zijn plaatsvervanger.

Artikel 132. Bij elke krijgswaad wordt een secretaris benoemd. De benoeming geschiedt door de vlootvoogd, bij een permanente krijgswaad in Nederland voor een tijdvak van ten minste één jaar, bij de andere krijgswaden zo mogelijk voor dat tijdvak en anders voor een vaste termijn van kortere duur of voor de duur van een reis.

Als waarnemer voor de secretaris kunnen zo nodig één of meer secretarissen-plaatsvervanger worden aangewezen ten aanzien van wier benoeming het vorige lid van toepassing is.

Tot secretaris zijn alleen benoembaar officieren van administratie of officieren, die een graad of hoedanigheid bezitten, als bedoeld in het tweede lid van het vorige artikel. Een plaatsvervanger behoeft niet aan deze eis te voldoen, voor zover hij niet ter terechtzitting optreedt.

Bij de permanente krijgswaden in Suriname en de Nederlandse Antillen en bij een krijgswaad als bedoeld in artikel 121a, kunnen, wanneer geen officieren als bedoeld in het derde lid beschikbaar zijn, ook andere officieren en eervol ontslagen officieren tot secretaris worden benoemd.

Artikel 132a. Ter secretarie van de krijgswaad en ten parquette van de fiscaal zijn, voor zoveel nodig, bureelambtenaren werkzaam.

Naar behoefte worden bij de krijgswaad bedienden aangesteld.

Artikel 133. Bij ziekte, overlijden of gewichtige verhindering van de benoemde leden of de secretaris benoemt de vlootvoogd zonodig anderen in hun plaats.

Artikel 134. De rang of orde in welke de leden van de krijgswaad ter vergadering zitting hebben zal gegrond zijn op hun militaire rang en anciënniteit. Bij gelijkheid van rang en anciënniteit beslist de leeftijd.

TWEDE TITEL

VIJFDE HOOFDSTUK

Artikelen 135—141. Vervallen.

TWEDE TITEL

ZESDE HOOFDSTUK

Rechtsmacht, rechten en plichten der krijgswaden bij de twee naast voorgaande hoofdstukken vermeld

Artikel 142. De krijgswaden in de twee naast voorgaande hoofdstukken vermeld, oefenen uit de criminele justitie ter eerste instantie over alle personen aan hun rechtsmacht onderworpen.

Artikel 143. De president en de leden der krijgswaden zullen nimmer openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet de gevoelens van hun medeleden zelfs niet die van hunzelf.

Artikel 144. Tot de deliberatiën worden niet toegelaten:

a. die aan de beschuldigde bestaan in de zesde of nadere graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap;

b. die, in de zaak van de beschuldigde, enige raad of advies hebben gegeven ofwel die van die zaak als officier-commissaris reeds hebben kennis genomen;

c. die, of zelf onwetend of onbedacht of indirect ontvangen hebben enige giften, gaven of geschenken of toezegging daartoe van de beschuldigde of van zijnentwege op een tijd, dat, de zaak waarover gehandeld wordt, reeds bij de krijgswaad was

gebracht, of waarschijnlijk gebracht zou worden al waren het ook de geringste geschenken van spijs en drank, voor zover, ten aanzien der laatstgemelde, de minste vermoedens konden plaatshebben, dat die ter contemplatie van de beschuldiging gedaan waren;

d. die tegen de beschuldigde een proces voor enige rechter aanhangig mochten hebben;

e. die als getuige of deskundige in de zaak zijn opgetreden.

Artikel 145. Indien zij ontdekken door anderen enige geschenken te hunnen behoeve ontvangen of aan dezelve te hunnen gevalle, gegeven te zijn of ook dat zijzelf onbedacht, of onwetend die hebben aangenomen, zullen zij daarvan dadelijk, aan de krijgsraad kennis geven, en, hetzij de ontvangen geschenken wederom terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeren, op zodanige wijze, als de krijgsraad zal goedvinden.

Artikel 146. Wanneer het twijfelachtig is, of het voorhanden zijnde geval onder de hiervoren uitgedrukte behoort of wanneer de president of een lid zich vindt tot de beschuldigde in enige betrekking hiervoren niet uitgedrukt doch waarom hij wenst van de behandeling der zaak te zijn ontslagen, als uit hoofde van bijzondere vriendschap, vijandschap, grote gemeenschappelijke belangen zal de krijgsraad, na vervanging van degene, die dit betreft, daarover beslissen.

Artikel 147. De krijgsraad zal hieromtrent in het oog houden, dat niemand, zonder gewichtige redenen, van de behandeling ener zaak worde ontslagen, doch tevens, dat alle schijn van niet genoegzame onzijdigheid worde geweerd.

Artikel 148. De president of een lid, uit hoofde van enige betrekking, op of zonder zijn verzoek, van de behandeling ener zaak, ontslagen, zal de verdere deliberatiën over die zaak niet mogen bijwonen.

Artikel 149. Indien ook een beschuldigde mocht vermenen, dat de president of een der leden van de krijgsraad, uit hoofde van haat, vijandschap of om enige andere reden, geen bevoegd rechter in zijn zaak, zou kunnen zijn, zal hij die redenen van bezwaar, met behoorlijk respect, aan de krijgsraad mogen voordragen en verzoek doen tot recusatie.

Artikel 150. In dat geval zal de gerecuseerde zich, uit de krijgsraad, moeten absenteren en zal, na zijn vervanging, door de krijgsraad de wettigheid der redenen van recusatie beoordeeld worden.

Artikel 151. Indien de redenen tot recusatie onvoldoende bevonden worden zal de gerecuseerde wederom plaats nemen.

Artikel 152. Wanneer de redenen van recusatie gegrond bevonden worden, zal de gerecuseerde niet aan de behandeling van de zaak deelnemen.

Artikel 153. Alle besloten brieven aan de krijgsraad toegezonden, worden door de president geopend, en, bij eerste vergadering, aan dezelve, medegedeeld.

Artikel 154. Vervallen.

Artikel 155. De president heeft het beleid en bestuur over de orde, waarin de zaken zullen worden behandeld, en zorgt dat iedereen, met de meeste spoed, prompt en onvertogen recht wedervare.

Artikel 156. De gekozen of toegevoegde raadsman is bevoegd ter terechtzitting al datgene aan te voeren, wat geacht kan worden te strekken tot het in acht nemen van artikel 144 en in het algemeen van de voorgeschreven wijze van rechtspleging en tot verdediging van de beschuldigde.

De advocaat, als raadsman gekozen of toegevoegd, draagt ter terechtzitting het costuum voor advocaten voorgeschreven bij artikel 4 van het Reglement n°. II, vastgesteld in voldoening

aan artikel 19 der Wet op de Rechterlijke Organisatie en het beleid der justitie.

Op de raadslieden — officieren uitgezonderd — die in Suriname of de Nederlandse Antillen voor de militaire rechter optreden, zijn toepasselijk de ter plaatse geldende bepalingen ten aanzien van de orde en discipline en het costuum, hetwelk zij ter terechtzitting dragen.

Artikel 157. In de zaken, welke, in de krijgsraad worden behandeld, zullen alle stukken, van wederzijde ingeleverd, ter terechtzitting moeten worden gelezen, tenware eenparig mocht worden begrepen, dat de woordelijke lezing van het een of ander, zonder nadeel, kon worden nagelaten en de beklaagde en diens raadsman daarmede instemmen.

Ten bezware van de beklaagde wordt, op straffe van nietigheid, op geen stukken acht geslagen, dan voor zoveel en voor zover zij zijn voorgelezen, behoudens het bepaalde in de laatste zinsnede van het voorgaande lid.

Artikel 158. De president noch een der leden zal enige bewijsstukken mogen ontvangen buiten hetgeen aan de krijgsraad, op een behoorlijke wijze, is ingeleverd.

Artikel 158a. Wij kunnen voorschriften vaststellen betreffende de orde van de inwendige dienst bij de krijgsraden.

TWEEDE TITEL

ZEVENDE HOOFDSTUK

Rechtspleging en handelingen der krijgsraden

Artikel 159. Indien de beklaagde zich in arrest bevindt, wordt in de eerste zitting van de krijgsraad, na voordracht van de fiscaal beslist, of de aard en omstandigheden der zaak al of niet vorderen, dat de beklaagde, gedurende het proces, in arrest worde gehouden, en in het eerst gestelde geval tevens bepaald of, in de aard van het arrest, ook enige verzachting, voor de beklaagde, kan worden gemaakt.

Artikel 160. Wanneer de krijgsraad, in enige stand van het geding bevindt, dat de zaak is van dien aard, dat een beschuldigde, welke op vrije voeten is, onder verzekerde bewaring behoort te worden gesteld of dat, in de wijze van het arrest, een verandering tot meer verzekerde bewaring behoort te worden gemaakt, zal de krijgsraad daaromtrent, hetzij zonder, hetzij op voordracht van de fiscaal, naar bevind van zaken, disponeren. Artikel 6, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 161. Indien de krijgsraad daarentegen, in enige stand van het geding bevindt, dat er redenen of omstandigheden zijn voorgekomen, om een beschuldigde, welke in arrest is, uit het arrest te ontslaan of, in de aard van het arrest, enige verzachting te brengen, zal hij daaromtrent, hetzij ambtshalve, hetzij op voordracht van de fiscaal, hetzij op het verzoek van de beklaagde of diens raadsman, naar bevind van zaken, disponeren.

Artikel 162. De dispositiën tot arrest, ontslag en verandering in de wijze van het arrest, worden aan de beklaagde ter terechtzitting gecommuniceerd, daarvan aantekening in de notulen gemaakt en door de fiscaal gezorgd dat dezelve executie bekomen.

Artikel 163. De dispositiën tot arrest worden, zo de omstandigheden, als vrees voor ontvluchting en soortgelijke dit raadzaam maken, door de fiscaal, dadelijk na het nemen derzelve ter executie gelegd.

Artikel 164. Dadelijk bij de eerste sessie van de krijgsraad of, anderszins, in die daaraanvolgende, zullen de verhoren van de niet gedagvaarde of opgeroepen getuigen door de secretaris worden voorgelezen en zal de beklaagde in zijn verhoren, voor de officier-commissaris ondergaan, ter terechtzitting, worden gerecolleerd.

Artikel 165. Na het voorlezen derzelve zal aan de beklagde worden afgevraagd, of hij bij zijn verhoren persisteert, dan of hij daarbij ook nog iets te voegen heeft.

Artikel 166. De verhoren voor de officier-commissaris zullen desniettemin alle zodanige kracht hebben en behouden alsof dezelve, ter terechtzitting, hadden plaatsgehad, en zal, uit dien hoofde, aan de veranderingen of bijvoegselen van de beklagde, geen meerdere waarde worden toegekend dan dezelve in goede justitie verdienen.

Artikel 167. Achter ieder verhoor zal van dit recollement melding worden gemaakt met aantekening van het persistit of van hetgeen, door de beklagde, daarbij gevoegd is.

Artikel 168. Wanneer de fiscaal of de krijgsraad van begrip is, dat er nog nadere verhoren, hetzij van de beklagde hetzij van getuigen, hetzij van deskundigen, hetzij bij wijze van confrontatie, zouden behoren te geschieden, zullen dezelve ter terechtzitting worden gehouden.

Eveneens zullen ter terechtzitting worden gehoord de getuigen en deskundigen, die, op verzoek van de beklagde, op last van de krijgsraad vanwege de fiscaal mochten zijn gedagvaard of opgeroepen, of die, vanwege de beklagde zelf gedagvaard of opgeroepen zijnde, ter terechtzitting zijn verschenen. Ten minste tweemaal vierentwintig uren vóór de dag, door de president van de krijgsraad voor het houden der verhoren bepaald, doet de beklagde aan de fiscaal schriftelijk opgave van de door hem gedagvaarde ofwel te dagvaarden getuigen en deskundigen.

De beklagde, of diens raadsman, is bevoegd de vraagpunten, welke hij verlangt gesteld te worden, op te geven, waarop de krijgsraad, naar bevind van zaken, zal beschikken.

Artikel 169. In deze wijze van het beleggen, houden en sluiten van deze verhoren, zal worden in acht genomen al hetgeen te dezen opzichte, bij de informatiën voor de officier-commissaris is voorgeschreven. Indien zich bij deze verhoren een der gevallen voordoet van de artikelen 67 en 68, is artikel 69 van toepassing.

Artikelen 170—171. Vervallen.

Artikel 172. Indien uit het onderzoek omstandigheden mochten zijn bekend geworden, die, niet in de tenlastelegging vermeld, rechtens tot verzwaring van straf grond geven, kan de fiscaal de krijgsraad daarop mondeling opmerkzaam maken.

Bij gebreke daarvan wordt door de krijgsraad, op straffe van nietigheid, op die omstandigheden geen acht geslagen.

Artikel 172a. Indien de fiscaal, buiten het geval in het voorgaand artikel bedoeld, oordeelt dat de tenlastelegging behoort te worden gewijzigd, legt hij de inhoud van de door hem noodzakelijk geachte wijzigingen schriftelijk aan de krijgsraad over voordat hij overeenkomstig artikel 174 het woord voert, met vordering dat die wijziging wordt toegelaten.

Indien de krijgsraad de vordering toewijst, doet deze de inhoud van de aangebrachte wijzigingen in de notulen opnemen. Aan de beklagde wordt een door de secretaris gewaarmerkt afschrift der gewijzigde tenlastelegging op de terechtzitting zelf ter hand gesteld, tenzij de krijgsraad oordeelt, dat met de uitreiking van een, door de secretaris gewaarmerkt afschrift der wijzigingen kan worden volstaan. Is de beklagde niet ter terechtzitting aanwezig, dan wordt hem de gewijzigde tenlastelegging zo spoedig mogelijk ter hand gesteld.

In geen geval worden wijzigingen toegelaten als gevolg waarvan de tenlastelegging niet langer hetzelfde feit in de zin van artikel 68 van het Wetboek van Strafrecht zou inhouden.

De krijgsraad schorst het onderzoek voor een bepaalde tijd.

Met toestemming van de beklagde of diens raadsman kan echter het onderzoek aanstonds worden voortgezet. Deze toestemming is niet vereist, indien de beklagde niet op de terechtzitting aanwezig is.

Artikel 173. Ingeval de krijgsraad vermeent, dat de beklagde nog nader moet worden gehoord, of dat op enig punt nog nader onderzoek moet geschieden, zal de fiscaal daartoe het nodige met de meest mogelijke spoed, in het werk stellen.

Artikel 174. Bijaldien de krijgsraad verstaat, dat de zaak kan worden gehouden voor voldongen, kan de fiscaal het woord voeren en legt hij zijn vordering, na voorlezing, aan de krijgsraad over.

Indien de fiscaal de oplegging van een straf of maatregel eist, zal hij deze in zijn vordering omschrijven, met vermelding van het strafbare feit dat zou zijn begaan.

Bij een krijgsraad als bedoeld in artikel 121a en, indien deze zulks gelast, ook bij een permanente krijgsraad, zal de fiscaal tegelijk met zijn vordering of uiterlijk vier dagen daarna overleggen een overzicht der zaak, zoals daarvan uit de bekentenis of andere verklaring blijkt, mitsgaders een betoog van de schuld of onschuld van de beklagde, afgeleid uit hetgeen beleden of bewezen is. Wanneer de fiscaal de oplegging van een straf of maatregel eist, zal dit betoog tevens de bijzondere redenen bevatten, welke zijn eis dienaangaande hebben bepaald met vermelding van de wet of de wetten, welke op het geval toepasselijk worden geacht.

In het geval in het vorige lid bedoeld zal de president de beklagde en diens raadsman op hun verzoek in de gelegenheid stellen binnen acht dagen na de overlegging van het overzicht een schriftuur van antwoord in te dienen.

Artikelen 175—180. Vervallen.

Artikel 181. Nadat de fiscaal zijn vordering heeft voor-gelezen en in het geval bedoeld in het laatste lid van artikel 174 nadat de schriftuur van antwoord is ingediend, kunnen de beklagde en zijn raadsman het woord voeren. De fiscaal kan daarop antwoorden. Aan de beklagde en zijn raadsman wordt op straffe van nietigheid het recht gelaten om het laatst te spreken.

Artikel 182. Indien daarna getuigen of deskundigen opnieuw worden gehoord of stukken worden voorgelezen, of de beklagde nader wordt ondervraagd, kunnen terstond hierna de fiscaal en de raadsman van de beklagde nogmaals op de in artikel 181 vermelde voet het woord voeren.

TWEDE TITEL

ACHTSTE HOOFDSTUK

Van bijzondere berechting van strafbare feiten, als overtredingen in het gemene strafrecht omschreven

Artikel 183. Vervallen.

Artikel 184. Ingeval de zaak een overtreding betreft en daarin overeenkomstig artikel 27 geen informatiën zijn genomen, zal worden nagekomen al hetgeen, bij de vijf voorafgaande hoofdstukken, is vastgesteld, voor zover hetzelfde alhier van enige toepassing kan gehouden worden, behoudens:

1°. dat de termijn, bedoeld in het derde lid van artikel 112a, is van ten minste vijf dagen;

2°. dat de krijgsraad, na in allen gevalle daarop de fiscaal en zijn advies te hebben gehoord, op schriftelijk verzoek van de beklagde kan bepalen, dat, in afwijking van het bepaalde bij artikel 119, diens tegenwoordigheid bij het onderzoek ter terechtzitting niet wordt vereist;

3°. dat de bepalingen betreffende de schriftelijke opgave der wederzijdse getuigen en deskundigen niet toepasselijk zijn;

4°. dat op de behandeling der zaak ter terechtzitting van de krijgsraad van overeenkomstige toepassing zijn de artikelen 126, 278, 280, 281, 283, 284—288, 290—292, 298—302, 304, 305, 309, 311, 326, 331 en 345 eerste en tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, en met dien verstande, dat hetgeen daarin ten aanzien van de rechtbank, de voorzitter, de

rechters, de officier van justitie, de griffier en de verdachte voorkomt, ook geldt ten aanzien van respectievelijk de krijgsraad, de president en de leden van de krijgsraad, de fiscaal, de secretaris en de beklaagde en dat het proces-verbaal der terechtzitting door de secretaris in de notulen van de krijgsraad wordt opgenomen. De behandeling ter terechtzitting geschiedt overigens overeenkomstig de voorschriften van dit Wetboek.

TWEDE TITEL NEGENDE HOOFDSTUK

Van de vonnissen en derzelver executie

Artikel 185. Binnen veertien dagen nadat is voldaan aan de voorschriften van de artikelen 181 en 182, dan wel, indien de zaak overeenkomstig het achtste hoofdstuk van deze titel is behandeld, binnen veertien dagen na het sluiten van het onderzoek, zal de krijgsraad tot het wijzen van vonnis overgaan.

De krijgsraad beraadslaagt naar aanleiding van het ten laste gelegde en van het onderzoek ter terechtzitting, over het bewezene of niet bewezene der feiten, over derzelver kwalificatie, over het bewezene der schuld van de beklaagde en over de toepassing van de straf of straffen, bij de wet bepaald.

Bij schuldigverklaring wordt de straf opgelegd, op het feit gesteld.

Indien de krijgsraad niet uit wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft geput, dat het ten laste gelegde feit is gepleegd door de beklaagde, of vermeent dat het feit of de dader niet strafbaar is, of indien uit anderen hoofde ter zake van het feit geen recht tot strafvordering aanwezig is, spreekt hij de beklaagde vrij.

Artikel 186. De president van de krijgsraad doet tot het wijzen van het vonnis hoofdelijke omvraag, beginnende met het jongste lid en brengende zijn gevoelens het laatste uit.

Artikel 187. De president zal na zulks, de conclusie opmaken bij eenparigheid, volstrekte meerderheid, of naar hetgeen de aard der zaak en de voorschriften van het recht zullen vereisen.

Artikel 188. Het vonnis zal vervolgens overeenkomstig de conclusie bij de president genomen worden opgesteld, en alsdan, door de krijgsraad, geresumeerd en gearresteerd worden.

Artikel 189. Het vonnis zal moeten behelzen de naam en toenaam, mitsgaders de geboorteplaats en ouderdom van de beklaagde en de charge door dezelve bekleed.

Het moet met redenen omkleed zijn en het feit uitdrukken met alle omstandigheden, die volgens de wet tot verzwaring of verlichting van straf aanleiding geven. Indien ter zake van hetzelfde feit reeds een krijgstuchtelijke straf is opgelegd, wordt daarvan mede in het vonnis melding gemaakt.

Het moet wijders inhouden de beslissing van de krijgsraad over de punten bij artikel 185 vermeld, mitsgaders in geval van veroordeling, de artikelen der wet welke worden toegepast en de straf of straffen waartoe de beklaagde wordt veroordeeld.

Het bevat voorts de namen van hen door wie het is gewezen en van de secretaris, die in de raadkamer aanwezig is geweest.

Artikel 190. In allen gevalle gelast de krijgsraad, tenzij hij verklaart tot het geven van zodanige last niet in staat te zijn, dat in beslag genomen, nog niet teruggegeven voorwerpen zullen worden teruggegeven aan een met name genoemde persoon. Zulks laat ieders rechten op het voorwerp onverlet.

De krijgsraad kan gelasten dat een voorwerp, waarover een geding bij de burgerlijke rechter aanhangig is, hangende dit geding op een bepaalde wijze zal worden bewaard, op kosten van ongelijk.

Op een last, ingevolge de voorgaande leden gegeven, is artikel 119 van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing.

Artikel 191. Wanneer de krijgsraad oordeelt een gerequiereerde in persoon, tot de doodstraf te moeten verwijzen, zal dezelve de fiscaal gelasten om de beschuldigde te doen nemen in verzekerde bewaring, zullende het vonnis inmiddels geheim gehouden worden.

Artikel 192. Aan een ter dood veroordeelde zal tweemaal vierentwintig uren vóór de executie de dood worden aangezegd door de fiscaal.

Artikel 193. Van die tijd af zal aan de veroordeelde de toegang worden vergund van zodanige vrienden en leraars als hij verkiezen zal.

Artikel 194. Ook zal die toegang aan leraars ter keuze van de beschuldigde bevoens, op zijn verlangen, worden toegestaan, wanneer de beschuldigde is onder vermoeden van een misdrijf, waarop waarschijnlijk de doodstraf volgen zal.

Artikelen 195—196. Vervallen.

Artikel 197. Ingeval een vonnis niet voor hoger beroep vatbaar is en strekt tot het opleggen van een mindere straf dan die van de dood, zal de executie eerst geschieden nadat de vlootvoogd het fiat executie heeft verleend.

Wanneer er redenen mochten zijn om het fiat executie niet te verlenen, zal de vlootvoogd Ons daarvan ten spoedigste kennis geven onder toezending van het vonnis en alle op de zaak betrekking hebbende stukken.

Wij kunnen de vlootvoogd opdragen het fiat executie alsnog te verlenen ofwel de zaak tot het nemen van een beslissing in handen doen stellen van het Hoog Militair Gerechtshof.

Artikel 198. Ingeval een vonnis niet voor beroep vatbaar is, en strekt tot het opleggen van de doodstraf, zal de vlootvoogd twee officieren, die geen leden van de krijgsraad geweest zijn, bij zich roepen en met hen de stukken van het proces examineren mitsgaders onderzoeken of het feit behoorlijk beleden of bewezen is en of ook de straf overeenkomstig de voorschriften der wet is opgelegd.

Artikel 199. Nadat het onderzoek, in het voorgaande artikel bedoeld, is afgelopen, zal bij meerderheid van stemmen worden bepaald of het fiat executie al dan niet behoort te worden verleend. Het bepaalde bij artikel 186 is van overeenkomstige toepassing.

Wanneer het fiat executie is verleend, heeft het vonnis kracht van arrest en zal het met inachtneming van het bepaalde bij artikel 205a, zodra doenlijk worden geëxecuteerd.

Wanneer het fiat executie niet is verleend, wordt de veroordeelde in verzekerde bewaring gehouden en de zaak zo spoedig mogelijk tot het nemen van een beslissing ter cognitie van het Hoog Militair Gerechtshof gebracht.

Artikelen 200—203. Vervallen.

Artikel 204. Alle vonnissen moeten ter terechtzitting openlijk uitgesproken of uitgelezen worden door de president in tegenwoordigheid van de fiscaal en, behoudens volstrekte verhindering, van de beklaagde, en voorts, indien de krijgsraad zulks wenselijk oordeelt, door de secretaris op zodanige andere plaats als de krijgsraad zal bepalen.

Indien de zaak overeenkomstig het achtste hoofdstuk van deze titel is behandeld en de beklaagde zich niet in verzekerde bewaring bevindt, wordt diens presentie bij de uitspraak of uitlezing van het vonnis niet vereist. Indien de beklaagde niet bij de uitspraak tegenwoordig is, wordt hem de slotsom van het vonnis door de secretaris onverwijld schriftelijk gecommuniceerd, onder mededeling van het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat en van de termijn, binnen welke dat rechtsmiddel kan worden aangewend. Artikel 162 is alsdan niet van toepassing.

Na het uitspreken van het vonnis geeft de president de beklaagde, indien hij tegenwoordig is, kennis van het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat en van de termijn, binnen welke dat rechtsmiddel kan worden aangewend.

Artikel 205. De vonnissen zullen, zo spoedig mogelijk, nadat dezelve in kracht van gewijsde zijn gegaan, worden geëxecuteerd, tenware de gecondemneerde uitdrukkelijk mocht verlangen, dat deze executie, tot het overwegen van een verzoek om gratie, worde opgeschort.

In het laatste geval kan de gecondemneerde, binnen acht dagen na die waarop het vonnis is in kracht van gewijsde gegaan, een verzoek om gratie, ongesloten, inleveren of doen inleveren bij de secretaris van de krijgsraad.

Deze inlevering zal de opschorting der executie ten gevolge hebben.

De secretaris zal nauwkeurige aantekening houden van de dag der inlevering van zodanig verzoekschrift, daarvan onmiddellijk kennis geven aan de fiscaal en het verzoekschrift onmiddellijk verzenden, daar waar zulks zal zijn vereist.

De executie van het vonnis blijft van rechtswege opgeschort, zolang over het in het tweede lid bedoelde verzoek om gratie wordt geraadpleegd.

Wanneer het verzoek is afgewezen, zal de executie van het vonnis, zodra mogelijk, geschieden.

Artikel 205a. Indien de vlootvoogd fiat executie heeft verleend, vindt hetgeen in het vorige artikel met betrekking tot de opschorting van de executie is bepaald geen toepassing.

Nochtans zal de executie van de doodstraf worden opgeschort, ten einde Ons in de gelegenheid te stellen om, al dan niet ingevolge een daartoe strekkend verzoek, gratie te verlenen. Te dien einde zal de secretaris het vonnis met de daarbij behorende stukken Ons zo spoedig mogelijk doen toekomen, vergezeld van een door de krijgsraad overeenkomstig de daarvoor geldende bepalingen opgemaakt advies en de daarbij behorende bescheiden.

De vlootvoogd zal echter, met Onze machtiging de dadelijke executie van de doodstraf kunnen gelasten, indien hij deze gebiedend noodzakelijk acht. Onze machtiging is niet vereist indien de verbinding met Ons volstrekt is uitgesloten. In het laatste geval geeft de vlootvoogd zo spoedig mogelijk van zijn beslissing aan Ons kennis.

Artikel 206. De executie zal geschieden door de fiscaal, welke zal moeten zorgen, dat aan de letter van het vonnis stipt worde voldaan, en daarvan rapport zal doen aan de krijgsraadsvergadering.

Artikel 206a. Ten aanzien van de executie van vonnissen strekkende tot het opleggen van een geldboete, vindt het met betrekking tot dergelijke vonnissen in het Wetboek van Strafvordering bepaalde overeenkomstige toepassing.

Echter zal bij ontstentenis van een met de invordering van geldboeten belaste ambtenaar, in de bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen gevallen, de invordering van een aan een militair opgelegde geldboete kunnen geschieden door de bij die maatregel daartoe bevoegd verklaarde officier.

Met machtiging van de bij diezelfde maatregel aangewezen officier kan voorts de aan een militair opgelegde geldboete, hetzij ineens, hetzij bij gedeelten, zonder enige verdere formaliteit van zijn geldelijke militaire inkomsten worden ingehouden.

Artikel 207. Zodra een vonnis zal zijn gepronuntieerd zal zulks boven aan het hoofd van het originele vonnis met bijvoeging van de datum worden aangetekend.

Artikel 208. Vervallen.

TWEEDE TITEL

TIENDE HOOFDSTUK

Van het appel der vonnissen van de krijgsraden

Artikel 209. De fiscaals en de beklaagden zullen het recht van appel of hoger beroep aan het Hoog Militair Gerechtshof hebben van alle vonnissen, bij de krijgsraden gewezen.

Dit appel kan slechts tegen het vonnis in zijn geheel worden ingesteld.

Artikel 209a. Van het bepaalde in het eerste lid van het voorgaande artikel zijn uitgezonderd de vonnissen, gewezen bij krijgsraden, welke optreden onder feitelijke oorlogsomstandigheden, voor zover Wij het recht van hoger beroep uitsluiten of beperken.

Artikel 210. Aan de fiscaal zal worden toegestaan de tijd van acht dagen, en aan de beklaagde de tijd van tien dagen na de dag der uitspraak, om te appelleren. Zodra een hunner binnen die tijd aan de secretaris mocht hebben verklaard, in het vonnis te willen berusten, verstrijkt voor hem de termijn van appel.

Aan degene, die de beklaagde, ook ingeval hij in hechtenis buiten acces geplaatst is, zal vermenen nodig te hebben, om over het al dan niet instellen van appel met hem te spreken, zal daartoe gelegenheid worden verleend.

Artikel 211. Het appel wordt ingesteld door een verklaring, af te leggen door degene, die van dat middel gebruik maakt, bij de secretaris van de krijgsraad.

De verklaring van de beklaagde kan ook namens hem geschieden, door zijn raadsman, of door een bijzonder daartoe schriftelijk gevolmachtigd.

Artikel 212. Van de verklaringen, in de artikelen 210 en 211 vermeld, wordt door de secretaris een akte opgemaakt, die door hem met degene, die de verklaring aflegt, wordt getekend. Indien deze niet kan tekenen, wordt de oorzaak van het beletsel in de akte vermeld.

De schriftelijke volmacht, in het tweede lid van artikel 211 bedoeld, of, zo zij voor een notaris in minuut is verleden, een authentiek afschrift daarvan, wordt aan de akte gehecht.

De akte wordt bij de stukken van het proces gevoegd.

Van het appel wordt door de secretaris aantekening gedaan in een daartoe bestemd register.

Artikel 213. Indien het appel is ingesteld door de fiscaal, geeft de secretaris de beklaagde hiervan onverwijld schriftelijk kennis. Is het beroep ingesteld door de beklaagde, dan geschiedt gelijke kennisgeving aan de fiscaal.

Artikel 214. Tenzij de beklaagde reeds appel heeft ingesteld of heeft verklaard in het vonnis te willen berusten, zal, alvorens de tijd van tien dagen, bedoeld bij artikel 210, eerste lid, zal zijn verlopen, indien hij in arrest is, hem door of vanwege de secretaris worden afgevraagd, of hij van het vonnis, te zijnen aanzien gewezen, begeert te appelleren aan het Hoog Militair Gerechtshof.

Artikel 215. Na het interjecteren van het appel zal zo spoedig mogelijk een kopie authentiek van het vonnis aan de beklaagde worden afgegeven.

Artikel 216. De secretaris zal gehouden zijn, om, zo spoedig mogelijk, het vonnis, alsmede alle stukken van het proces en verdere nodige informatiën voor de advocaat fiscaal, in te zenden aan het Hoog Militair Gerechtshof.

Artikel 217. Vervallen.

Artikel 218. Indien de beklaagde zich in arrest bevindt, zal hij daarin moeten blijven tot het uiteinde der zaak, tenware door het Hof, op voordracht van de advocaat fiscaal, of van de beklaagde zelf dienaangaande anders mocht worden beschikt.

TWEEDE TITEL

ELFDE HOOFDSTUK

Van de kosten

Artikel 219. De kosten van het rechtsgeding blijven voor rekening van de Staat.

In geval van vrijpraak beveelt de krijgsraad, dat de kosten, door de beklaagde gemaakt tot dagvaarding en schadeloosstelling van getuigen of deskundigen of tot het bijbrengen van stukken, met uitzondering van de kosten, welke de krijgsraad verklaartodeloos te zijn gemaakt, de beklaagde door de Staat worden vergoed.

Het bedrag der vergoeding wordt bij het vonnis vastgesteld.

Door de president wordt daarvoor, zodra het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, een bevelschrift van tenuitvoerlegging afgegeven.

Artikel 219a. Het tarief van gerechtskosten in militaire strafzaken buiten Nederland wordt door Ons geregeld.

TWEEDE TITEL

TWAALFDE HOOFDSTUK

Van het proces bij vermeende onbevoegdheid van de rechter

Artikel 220. Wanneer de officier-commissaris of de fiscaal, bij het eerste verhoor, of in de loop der informatiën, vermeent, dat, over de zaak of de persoon van de beklaagde een andere rechter bij de wet is gesteld, zal hij (ofschoon de beklaagde de onbevoegdheid van de rechter niet had beweerd, of zelfs zich daaraan vrijwillig had onderworpen) daarvan dadelijk rapport doen aan de krijgsraad.

Artikel 221. In de krijgsraad zal, door de officier-commissaris of de fiscaal, naar gelang de sustenu door deze of gene wordt gevoerd, de zaak en de bedenkingen wegens de onbevoegdheid worden voorgesteld, en, na daarop in allen gevalle de fiscaal in zijn advies te hebben gehoord, naar bevinding, door de krijgsraad, worden gedisponeerd.

Artikel 222. Bijaldien de krijgsraad vermeent dat, over de zaak, of de persoon van de beklaagde geen andere rechter bij de wet is gesteld, zal de krijgsraad de officier-commissaris autoriseren om de informatiën voort te zetten.

Artikel 223. Zo wanneer de krijgsraad bevindt dat er een andere rechter over de zaak of de persoon van de beklaagde, bij de wet, is gesteld, zal hij vonnis wijzen ten einde daarvan, aan de bevoegde rechter, kennis te geven, met aanbod om de beschuldigde indien die in arrest is, over te leveren.

Artikelen 224—226. Vervallen.

Artikel 227. Indien een beklaagde wil beweren dat de officier-commissaris onbevoegd is hem te verhoren, omdat, bij de wet over zijn zaak of persoon, een andere rechter is gesteld, zal hij zulks, met opgave der gronden, aan de officier-commissaris bij zijn eerste, tweede of verdere verhoor voordragen, voorts daarvan dadelijk door de officier-commissaris en de secretaris worden rapport gedaan aan de krijgsraad.

Artikel 228. Een beklaagde zal diezelfde onbevoegdheid ook nog, na de afloop der informatiën voor de officier-commissaris, in de krijgsraad zelf kunnen beweren.

Artikel 229. Na die beweerde onbevoegdheid wordt de beklaagde niet meer gehoord.

Artikel 230. De krijgsraad zal alsdan aan de beklaagde, een korte termijn van drie dagen stellen om die vermeende onbevoegdheid van de rechter, bij geschrifte, te betogen en zodanige conclusie daarbij te nemen als hij te rade worden zal.

Artikel 231. Het zal, aan de beklaagde, wanneer hij zich in arrest bevindt, worden toegestaan om met zijn raadsman te spreken over de gronden waarop die onbevoegdheid berust.

Artikel 232. Nadat die schriftuur van de beklaagde is ingekomen zal de krijgsraad dezelve stellen in handen van de fiscaal, om, binnen vierentwintig uren en uiterlijk drie dagen,

zo deze laatste termijn absoluut nodig is, daarop te dienen van zijn schriftelijke conclusie van antwoord.

Artikel 233. De krijgsraad zal daarop de zaak in overweging nemen en, bij vonnis, zodanige uitspraak doen als hij vermeent met de wet overeenkomstig te zijn.

Artikel 234. Wanneer, bij vonnis van de krijgsraad de voorgestelde onbevoegdheid van de rechter is verworpen, hebben de fiscaal en de beklaagde de tijd van acht dagen na de pronuntiatie van het vonnis om, daarvan het appel aan het Hoog Militair Gerechtshof, te interjecteren.

Artikel 235. Gedurende die tijd worden de informatiën niet voortgezet.

Artikel 236. De interjectie van het appel geschiedt voor de secretaris en wordt daarvan aantekening gemaakt en verder geprocedeerd als, bij het tiende hoofdstuk van deze titel, is gezegd.

Artikel 237. Bijaldien de fiscaal en de beklaagde de termijn tot het appel hebben laten verlopen, zonder daarvan gebruik te maken, worden de informatiën weder voortgezet en de zaak vervolgd volgens de wet.

Artikel 238. Vervallen.

Artikel 239. Ingeval de krijgsraad, bij vonnis, vermeent onbevoegd te zijn, om te erkennen over de zaak of de persoon van de beklaagde, zal zij, zo de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, daarvan, met toezending der nodige stukken, aan de bevoegde rechter, kennis geven, doch zo wanneer de beklaagde in arrest is, zal hij desniettemin daarin verblijven en de overgave van zijn persoon aan die rechter aangeboden worden.

Artikel 240. Zo wanneer de rechter, aan wie de gedetineerde wordt aangeboden, mocht weigeren of uitstellen, dezelve over te nemen, zal de krijgsraad de gedetineerde in bewaring doen houden en daarvan communicatie doen aan het Hoog Militair Gerechtshof, ten einde zulks verder worde gebracht daar en zo het behoort.

Artikel 241. Ingeval de zaak overeenkomstig artikel 27 is behandeld, blijven de voorafgaande voorschriften van dit hoofdstuk buiten toepassing, met uitzondering der artikelen 239 en 240, en onverminderd de bepalingen van het tiende hoofdstuk.

DERDE TITEL

Van de fiscaal en de secretaris bij de krijgsraden van de zeemacht

Artikel 242. De fiscaals zullen nasporen en bij de krijgsraden vervolgen alle zodanige strafbare feiten, waarvan de cognitie aan dezelve is opgedragen.

Zij kunnen de nasporing opgedragen aan de hulp-officieren van justitie — de kantonrechters uitgezonderd — zomede aan de beampten, genoemd in artikel 141, 6° en 142, van het Wetboek van Strafvordering.

In Suriname en de Nederlandse Antillen kunnen zij de nasporing opdragen aan ambtenaren die ter plaatse met het opsporen van strafbare feiten zijn belast.

De nasporing vindt niet plaats in gebouwen, vaartuigen, inrichtingen of terreinen, welke onder militair gezag staan, dan met toestemming van de daarover gestelde militaire autoriteit.

Artikel 243. Ingeval hun mocht worden aangebracht of bekend worden zodanig strafbaar feit, als door militairen van de zeemacht, aan de rechtsmacht van de krijgsraad in hun ressort onderworpen, mocht zijn begaan, en ter cognitie van de krijgsraad behoort, zullen zij gehouden zijn daarvan dadelijk schriftelijk bericht te geven aan de commanderende officier, onder welke de verdachte ressorteert.

Ingeval hun enig strafbaar feit mocht worden aangebracht of bekendgemaakt, waarvoor de krijgsraad geen erkenenis

heeft, zullen zij onverwijld daarvan kennis geven daar en zo het behoort, opdat desaangaande geprocedeerd of gehandeld worde naar bevinding.

Artikel 244. De fiscaal bij een permanente krijgsraad, zal zich niet langer dan vierentwintig achtereenvolgende uren van de plaats waar zijn krijgsraad zitting houdt, mogen verwijderen, zonder uitdrukkelijke toestemming van de president van die krijgsraad, doch, indien hij, om bijzondere redenen, zich mocht genoodzaakt vinden zijn residentie voor een langere tijd dan drie dagen te verlaten, zal hij daartoe verzoek moeten doen aan de advocaat-fiscaal bij het Hoog Militair Gerechtshof, welke daarop zal disponeren naar behoren.

De andere fiscaals zullen niet met verlof vertrekken, tenware zulks, ter beoordeling van de vlootvoogd welke hen heeft benoemd, mocht worden gepermitteerd, wanneer dezelve, zo nodig, evenals in ander wettig belet, door een ander zullen worden vervangen.

Artikel 245. Zij zullen, zoveel dit hen betreft, zorg dragen, dat de wetten, reglementen en ordonnantiën nauwkeurig worden nagekomen.

De fiscaals bij de krijgsraden zullen verplicht zijn de bevelen na te komen, welke hun, in hun amtsbetrekking, door Onze Minister van Justitie, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van de advocaat-fiscaal, of door laatstgenoemde zullen worden gegeven.

Artikel 246. Zij zullen verplicht zijn de autoriteit, die over de verwijzing heeft te beslissen en de krijgsraad te dienen van bericht, consideratiën en advies, in alle zaken, waarin zulks van hen zal worden gevorderd, en welke de militaire justitie betreffen.

Artikel 247. Zij zullen, indien zulks enigszins mogelijk is, behoorlijk correspondentie houden met de advocaat-fiscaal bij het Hoog Militair Gerechtshof, deszelfs bedenkingen en advies innemen in alle zaken waarin zij zulks nodig oordelen, en, in zaken van gewicht, bijzonder zich van dat advies voorzien, immers in zover bij hen enige twijfeling zou mogen overig blijven.

Artikel 248. Zij zullen direct noch indirect mogen ontvangen of genieten enige giften, gaven of geschenken, of zich die doen toezeggen van enige personen die zij weten of vermoeden onder suspicie van enig strafbaar feit te leggen, of daarvan, door anderen, te worden beschuldigd, noch ook van hen, die zij weten of geloven van derzelver nabestaanden, vrienden of begunstigers te zijn, al waren het ook de geringste geschenken van spijs of drank, zover, ten aanzien der laatstgenoemde, de minste vermoedens daarbij konden plaatshebben, dat die, ter contemplatie van bovengenoemde zaken, gedaan werden.

Artikel 249. Indien zij ontdekken enige geschenken, door anderen te hunnen behoefte ontvangen, of aan dezelve te hunnen respecte, gegeven te zijn, of ook, dat zijzelf, onwetend of onbedacht, die hebben aangenomen, zullen zij daarvan, dadelijk aan de krijgsraad kennis geven, en, hetzij de ontvangen geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeren op zodanige wijze als de krijgsraad zal goedgevinden.

Artikel 250. Zij mogen hun post niet uitoefenen in zaken, waarin als beschuldigden betrokken worden personen, die hun bestaan in de zesde of nadere graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap, voorbehoudens hun voordracht, om, in bijzondere gevallen, van de waarneming ener zaak, te mogen worden verschoond, wegens personen daarin op enigerlei wijze betrokken.

Artikel 251. In zodanige gevallen, zal zulks gebracht worden ter kennis van het Hoog Militair Gerechtshof als het een fiscaal betreft bij een permanente krijgsraad en anders van de vlootvoogd, welke de fiscaal heeft benoemd, die daaromtrent zullen disponeren naar behoren.

Artikel 252. Zij zullen de terechtzittingen van de krijgsraad bijwonen, en in dezelve de gevorderde ophelderingen geven.

Artikel 253. Zij zullen op eigen gezag niet mogen openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet, hetgeen hun, in de informatiën, zal voorkomen ten laste van deze of gene personen, immers niet anders of verder dan hun plicht vereisen zal.

Artikel 254. Zij zullen de procedures voor de krijgsraden aanvangen, vervolgen, en zover brengen dat in de naam van de Souvereine Vorst, daarin kan worden recht gesproken.

Artikel 255. In het voeren dezer procedures zullen zij zich gedragen naar hetgeen, te dien opzichte, bij de wetten, is vastgesteld.

Artikel 256. Alle procedures zullen, door hen, met zoveel spoed, worden voortgezet, en ten einde gebracht worden als de omslachtigheid der zaak maar enigszins gedooft; en zullen zij bijzonder gehouden zijn, voor zoveel op hen toepasselijk is, de procesorde na te komen, welke, te dien einde, bij de wet is voorgeschreven.

Artikel 257. Zij zullen alle autorisatiën welke hun amts-halve betreffen met de meeste promptitude ter executie leggen.

Artikel 258. De secretarissen zullen de krijgsraden in derzelver deliberatiën ook buiten de openbare terechtzittingen assisteren, te dien einde alle notulen van het verhandelde in de vergaderingen en besognes houden, de missives en verdere stukken ontwerpen, en wijders al datgene verrichten, wat een secretaris of Minister bij een College van Justitie verplicht is te doen.

Op hen zijn van toepassing de artikelen 248, 249, 250 en 251, met dien verstande evenwel dat de daar bedoelde kennisgeving zal geschieden aan de autoriteit, die hen benoemde.

Artikel 259. Zij zullen onder het raadplegen de adviezen en stemmen, met de meeste nauwkeurigheid, optekenen, zoveel mogelijk, met bijvoeging der redenen waarmede die bekleed worden, ten einde, des te beter, de conclusie kan worden opgemaakt.

Artikel 260. Geen extracten, afschriften of minuten van het verhandelde in de krijgsraad, waardoor, van de uitgebrachte adviezen en stemmen van de president en van de leden van de krijgsraad zou blijken, zullen bij de stukken van het proces worden gevoegd.

Artikel 261. Zij zullen de geëxtendeerde notulen, vonnissen, deliberatiën, missives en andere stukken, zonder verwijl, ter resumptie en approbatie of alteratie in de vergadering voorbrengen, en, wel inzonderheid met betrekking tot de notulen, in acht nemen, dat die telkens, in de eerstvolgende zitting van de krijgsraad, moeten geresumeerd worden.

Artikel 262. Zij zullen zorg dragen, dat de voormelde stukken, vervolgens in orde geschreven, en, na door hen ter ordonnantie van de krijgsraad te zijn getekend, door de president, geparafeerd en prompt geëxpedieerd worden.

Artikel 263. Zij zullen geen extracten uit de deliberatiën of vonnissen of andere stukken mogen tekenen of uitgeven, dan nadat dezelve door de krijgsraad zullen zijn goedgekeurd; edoch zullen zij de stukken altijd zelf tekenen, vóór en aleer die aan de president, om te paraferen, worden behandigd.

Artikel 264. Zij zullen de stiptste geheimhouding in acht nemen omtrent de adviezen van de president en van de leden en het niet ter openbare terechtzitting in de krijgsraad of bij de officier-commissaris verhandelde.

Artikel 265. Zij zullen alle commissies uit de krijgsraad assisteren, en bij de inspecties, verhoren, van getuigen of

beschuldigden alsmede bij de besognes daaruit voortspruitende, tegenwoordig zijn.

Artikel 266. Zij zullen zich eindelijk en over het algemeen gedragen naar hetgeen ten opzichte der procedures bij de wetten is vastgesteld.

VIERDE TITEL

Eed (belofte) voor de president en de leden van de krijgsraad, mitsgaders voor de officier-commissaris, de fiscaal en de secretaris

Artikel 267. De president en de leden van de krijgsraad, mitsgaders de officier-commissaris, de fiscaal en de secretaris leggen, respectievelijk, vóór het in functie treden, ieder naar de wijze van zijn godsdienstige gezindheid, de navolgende eden of beloften af.

Eed (belofte) van de president en de leden van de krijgsraad

„Ik zweer (beloof), dat ik de post als lid (president) van de krijgsraad te goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid, zal waarnemen; dat ik mij, in alle zaken, bij de krijgsraad voorkomende, zal gedragen met alle oprechtheid, eerlijkheid, en onzijdigheid, zonder daarin aan de partijen toe te dragen enige gunst of ongunst, en zonder mij daarvan te laten aftrekken door enige beweegredenen hoegenaamd; en dat ik, zoveel enigszins in mijn vermogen is, de voorschriften der wet, in de uitoefening mijner rechterlijke functies, zal in acht nemen en nakomen.”

„Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat belooft ik).”

Eed (belofte) voor de officier-commissaris en de fiscaal

„Ik zweer (beloof), dat ik mijn post als officier-commissaris (fiscaal) te goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid, zal waarnemen; dat ik, zodra enig strafbaar feit of vermoeden daarvan, (alleen voor de fiscaal: ter mijner vervolging als fiscaal staande,) tot mijn kennis zal zijn gekomen, daarvan, zonder uitstel, de rechte waarheid zal trachten op te sporen en doen hetgeen mijn post vereisen zal; dat ik daarin zal te werk gaan met alle oprechtheid, eerlijkheid en onzijdigheid zonder de schuldige of zijn vrienden of begunstigers te ontzien, en zonder de onschuldige te kwellen; en dat ik, zoveel in mijn vermogen is, de voorschriften der wet voor zover dezelve mijn officie betreffen, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen.”

„Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat belooft ik).”

Eed (belofte) voor de secretaris

„Ik zweer (beloof), dat ik mijn post, als secretaris, te goeder trouw en met alle vlijt en naarstigheid, zal waarnemen, dat ik getrouwelijk en met alle oprechtheid zal aantekenen, opmaken, te boek stellen en expediëren al wat mij, in mijn officie, zal worden belast; dat ik de registers en andere akten, welke tot mijn toeverzicht behoren, zorgvuldig zal bewaren, dat ik niet zal openbaren de gevoelens van de president of de leden van de krijgsraad of van de officier-commissaris, noch ook hetgeen, in de informatiën, zou mogen voorkomen, of iets anders hetgeen geheim zou moeten blijven; en dat ik voorts in mijn voorsz. betrekking, zoveel enigszins in mijn vermogen is, de voorschriften der wet getrouwelijk zal in acht nemen, voor zover die op mij van enige toepassing zijn.”

„Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat belooft ik).”

Artikel 268. De in artikel 267 voorgeschreven eed (belofte) wordt afgelegd:

a. door de president en de fiscaal bij een permanente krijgsraad alsmede door hun vervangers in handen van het Hoog Militair Gerechtshof;

b. door de militaire president, de leden, de officier-commissaris, de niet onder a genoemde fiscaal en de secretaris

bij de krijgsraad of bij de informatiën in handen van de autoriteit, die hen tot het vervullen van hun functie heeft benoemd.

Indien de in dit artikel bedoelde eed (belofte) niet in handen van het Hoog Militair Gerechtshof of van de sub b genoemde autoriteit kan worden afgelegd, wordt door de betrokkene eigenhandig een schriftelijke eed (belofte) opgemaakt en ondertekend.

Slotbepalingen

I—III. Vervallen.

Additionele bepalingen betreffende de berechting van minderjarigen

I

De voorschriften van dit wetboek zijn ook ten aanzien van minderjarigen van toepassing, voor zover in de volgende artikelen niet anders is vastgesteld.

Deze artikelen gelden, met uitzondering van de artikelen II, IX, X, XI en XII, alleen in strafzaken wegens misdrijven of wegens de overtredingen, bedoeld in de artikelen 432 en 433 van het Wetboek van Strafrecht.

Met de uitdrukking beklaagde wordt in de volgende artikelen steeds bedoeld de minderjarige beklaagde die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt.

II

In het bevel tot arrest van de beklaagde kan worden bepaald, dat dit op de voet van de krijgstuuchtelijke straffen hetzij van licht arrest hetzij van verzuwaard arrest zal worden ten uitvoer gelegd.

III

Voor zover niet anders is bepaald, wordt van alle betekenissen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen of andere schriftelijke mededelingen aan de beklaagde afschrift gezonden aan zijn ouders of voogd alsmede aan zijn raadsman zo hij die heeft. Aan de ouders of de voogd van de beklaagde wordt bovendien, zodra het vonnis kan worden ten uitvoer gelegd, mededeling gedaan van de straf of de maatregel die tegen de beklaagde is uitgesproken, en van het feit ter zake waarvan die uitspraak is gegeven.

De bepaling van het voorgaande lid geldt alleen ten aanzien van de ouders of de voogd die de ouderlijke macht of de voogdij over de beklaagde uitoefenen.

IV

Bij het eerste verhoor deelt de daarmede belaste officier-commissaris de beklaagde die nog geen raadsman heeft, mede, dat hem een raadsman zal worden toegevoegd. Ten spoedigste na afloop van dat verhoor voegt de president van de krijgsraad op het verzoek van die officier-commissaris aan zodanige beklaagde een raadsman toe.

De artikelen 114, tweede zin van het tweede lid, derde, vierde en laatste lid, en 115 zijn van toepassing.

V

Indien de informatiën zijn gehouden voor een officier-commissaris als bedoeld in artikel 26a, zal de beklaagde steeds nader door de officier-commissaris bij de krijgsraad moeten worden gehoord.

Deze wint omtrent de beklaagde voor zover nodig inlichtingen in omtrent diens opvoeding, karakter, ontwikkeling en doorgaand gedrag, ook door het horen van getuigen die hem door diens ouders of voogd zijn opgegeven.

VI

De raadsman van de beklaagde kan tijdens de informatiën voor de officier-commissaris bij de krijgsraad bij elk verhoor tegenwoordig zijn, waartoe hij telkens wordt opgeroepen. Niet-

temin kan de officier-commissaris in het belang van het onderzoek in bepaalde gevallen een verhoor buiten tegenwoordigheid van de raadsman bevelen.

VII

Tijdens de informatiën in het voorgaande artikel bedoeld wordt tot de ouders van de beklaagde, voor zover zij de ouderlijke macht niet hebben verloren, of tot de voogd telkens een uitnodiging gericht om desverlangd bij elk verhoor van de beklaagde, van een getuige of een deskundige tegenwoordig te zijn en daaruit op te merken, wat tot verdediging kan dienen. De officier-commissaris kan echter in het belang van het onderzoek of terwille van noodzakelijke spoed bevelen, dat een verhoor buiten tegenwoordigheid van ouder of voogd geschiede.

VIII

Indien de beklaagde ter terechtzitting van de krijgsraad wordt gedagvaard en geen raadsman heeft, voegt de president hem een raadsman toe.

De artikelen 114, tweede zin van het tweede lid, derde, vierde en laatste lid, en 115 zijn van toepassing.

IX

Het rechtsgeding tegen de beklaagde wordt, tenzij er medebeklaagden zijn die meerderjarig zijn of de leeftijd van 18 jaren hebben bereikt, met gesloten deuren behandeld. Tot bijwoning van deze niet openbare terechtzitting kan de president van de krijgsraad echter bijzondere toegang verlenen.

Tot bijwoning van alle terechtzittingen worden de ouders of voogd van de beklaagde opgeroepen. Tegenwoordig zijnde worden zij, nadat de beklaagde, één der medebeklaagden, een getuige of een deskundige zijn verklaring heeft afgelegd, in de gelegenheid gesteld, daartegen in te brengen wat tot verdediging kan dienen.

Niettemin kan de krijgsraad, hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de fiscaal, in het belang van het onderzoek bevelen, dat een verhoor van de beklaagde of van een getuige buiten tegenwoordigheid van ouders of voogd geschiede.

X

Indien de ouders of de voogd van de beklaagde als getuigen zijn gedagvaard om te worden gehoord over de opvoeding, het karakter, de ontwikkeling en het doorgaand gedrag van de beklaagde, kunnen zij zich niet verschonen op grond van bloed- of aanverwantschap met deze.

XI

De straf van berisping wordt in een niet-openbare terechtzitting ten uitvoer gelegd door de president van de krijgsraad.

De fiscaal draagt zorg, dat de veroordeelde op die terechtzitting tegenwoordig is, en kan daartoe de hulp inroepen van de openbare burgerlijke of militaire macht.

XII

Alle betekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen of andere schriftelijke mededelingen aan ouders of voogd vinden enkel plaats, indien deze ene bekende verblijfplaats hebben in het rijksdeel, waar de krijgsraad zitting houdt.

De mededeling, bedoeld in de tweede zin van het eerste lid van artikel III, geschiedt echter steeds, indien de ouders of de voogd die de ouderlijke macht of de voogdij over de beklaagde uitoefenen, een bekende woonplaats hebben.

XIII

Voor zover de behandeling van de strafzaak door een krijgsraad als bedoeld in artikel 121a plaatsvindt, zijn van deze additionele bepalingen alleen van toepassing de artikelen I, II, III, tweede zin van het eerste lid en tweede lid, IX, eerste lid, X, XI en XII. Indien de beklaagde een raadsman heeft, is mede artikel VI toepasselijk.

XIV. Vervallen

Additionele bepalingen betreffende de berechting van krijgsgevangenen en andere geïnterneerde personen die ingevolge artikel 65 van het Wetboek van Militair Strafrecht gedeeltelijk met Nederlandse militairen zijn gelijkgesteld.

XV

Het voorlopig arrest zal de tijdsduur van drie maanden niet mogen overschrijden.

XVI

De tenlastelegging zal de beklaagde worden medegedeeld in een taal welke hij verstaat. En afschrift van de tenlastelegging zal aan de raadsman worden gezonden.

XVII

Een raadsman zal ten minste 14 dagen vóór de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting beschikbaar moeten zijn.

De beklaagde is vrij in de keuze van zijn raadsman mits deze op grond van artikel 114 als zodanig kan optreden, dan wel een officier is van zijn nationaliteit, die zich in Nederlandse krijgsgevangenschap of internering bevindt en bereikbaar is of een advocaat is van zijn nationaliteit.

Indien de beklaagde geen raadsman kiest, zal de beschermende Mogendheid gedurende ten minste één week gelegenheid worden gegeven een keuze te doen, desgewenst uit een door de president van de krijgsraad ter beschikking gestelde lijst van raadslieden.

Indien noch de beklaagde, noch de beschermende Mogendheid een keuze doen, zal toevoeging van een raadsman plaatsvinden op de wijze als in het vierde lid van artikel 114 omschreven.

Tekst van de Provisionele Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof, gearresteerd bij Besluit van de Souvereine Vorst der Verenigde Nederlanden van 20 juli 1814 (Stb. 85), laatstelijk gewijzigd bij de Rijkswetten van 4 juli 1963, Stb. 294 en 295.

PROVISIONELE INSTRUCTIE VOOR HET HOOG MILITAIR GERECHTSHOF

EERSTE HOOFDSTUK

Van deszelfs gesteldheid en wijze van delibereren

Artikel 1. Het Hoog Militair Gerechtshof zal gevestigd zijn te 's-Gravenhage en bestaan uit zes leden, te weten: twee rechtsgeleerden, waarvan één president zal zijn, en vier officieren, en bij zich hebben een advocaat-fiscaal voor de krijgsmacht en een griffier.

Het Hof zal, behalve te 's-Gravenhage, ook elders zittingen kunnen houden, met dien verstande, dat zittingen buiten Nederland slechts ingevolge Onze machtiging kunnen plaatsvinden.

Artikel 2. De president evenals het andere rechtsgeleerde lid zal zijn een raadsheer hetzij in de Hoge Raad der Nederlanden, hetzij in het Gerechtshof te 's-Gravenhage, daartoe door de Vorst op gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Justitie en van Defensie aan te wijzen. De aanwijzing geschiedt voor de tijd dat de aangewezen raadsheer zal zijn in de Hoge Raad of het Gerechtshof voornoemd, behoudens eerdere beëindiging op zijn verzoek.

Als advocaat-fiscaal voor de krijgsmacht zal optreden de procureur-generaal, als griffier de griffier bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage.

De artikelen 11, 12, 13 en 15 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie zijn op de rechtsgeleerde leden van toepassing, met dien verstande, dat de daarbij aan de Hoge Raad of aan

de procureur-generaal bij dat college toegekende bevoegdheden toekomen aan het Hoog Militair Gerechtshof of aan de advocaat-fiscaal voor de krijgsmacht.

Het costuum van de rechtsgeleerde leden, de advocaat-fiscaal en de griffier wordt bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld.

Artikel 2a. De militaire leden van het Hof moeten de ouderdom van 30 jaren hebben bereikt. Zij worden door de Vorst op gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Justitie en van Defensie benoemd en, al dan niet op eigen verzoek, ontslagen.

Wanneer de militaire leden de volle ouderdom van zeventig jaren hebben bereikt, wordt hun met ingang van het daarop volgende kalenderjaar als zodanig door de Vorst ontslag verleend.

Artikel 3. De president, leden, advocaat-fiscaal en griffier zullen elkander onderling niet mogen bestaan tot in de vierde graad van bloedverwantschap of zwagschap.

Artikelen 4—7. Vervallen.

Artikel 8. Zowel de rechtsgeleerde als militaire leden zullen ter vergadering zitting hebben volgens de tijd, waarop zij als leden van dat college, de eed daartoe staande, hebben afgelegd, zonder dat, ten aanzien der militaire leden, derzelver anciënniteit in de dienst of de rang, welke zij bevoeren in de dienst ter zee of te land hebben bekleed, in aanmerking zal kunnen komen.

Artikel 9. Zij zullen, alvorens in functie te treden, moeten afleggen de eed voor dezelve respectievelijk bepaald, en hierna uitgedrukt.

Artikel 10. De vergadering van de raad zal gehouden worden zo dikwijls zulks voor de goede gang van zaken bij het Hof nodig zal zijn. Bij door het Hof vast te stellen en door de Vorst goed te keuren reglement worden deswege nadere bepalingen getroffen.

Artikel 11. Vervallen.

Artikel 12. Alle leden zijn verplicht de vergadering bij te wonen, tenzij dezelve door ziekte, of door de president, of de raad om gewichtige redenen verschoond worden.

Artikel 13. Bij verhindering van de president, of bij vacature, zal deszelfs post worden waargenomen door het oudste rechtsgeleerde lid in rang.

Artikel 14. De president zal hebben het beleid en bestuur over de orde, waarin de zaken, de ene na de andere zullen worden behandeld; hij zal enige tijd vóór het aangaan der gewone vergadering in de raadkamer zijn, ten einde te kunnen nagaan, welke zaken in overweging moeten worden genomen, om deswege met de griffier, of met de leden, over hun commissarissen te kunnen spreken.

Artikel 15. De president zal daarin zoveel mogelijk in acht nemen, dat de zaken, welke bijzondere spoed vereisen, vóór alle andere worden afgedaan, en dat voorts aan een ieder prompt en onvertogen recht wedervare.

Artikel 16. Alle besloten brieven, van wat aard of natuur, aan het Hof toegezonden, zullen door de president worden geopend, en bij de eerste gewone zitting, of eerder, aan de raad medegedeeld, of aan commissarissen, belast met de zaak, waartoe dezelve betrekkelijk zijn, ter hand gesteld worden.

Artikel 17. De rekestten, op welke in de raad moet worden gedisponeerd, zullen door de partijen, of van hunnentwege, moeten worden ingeleverd bij de president, ofwel in de griffie, om ten spoedigste aan dezelve te worden bezorgd. De leden van de raad zullen zich nimmer met het aannemen of overbrengen daarvan mogen bemoeien.

Artikel 18. De president of andere leden van het Hof zullen nimmer aan de partijen, hun verder dan in de zesde graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagschap bestaande, en die zij weten of vermoeden dat zij enig proces bij het Hof hebben, of zullen krijgen, of in welker zaken door het Hof zal moeten worden geadviseerd, deswege enige raad mogen geven.

Artikel 19. Zij mogen direct, noch indirect, enige giften, gaven of geschenken aannemen, genieten, of zich doen toezeggen van enige personen, die hun verder dan in de voorschreven zesde graad bestaan, en die zij weten, of vermoeden, enig proces of andere zaken voor het Hof te hebben, of te zullen krijgen, of in welker zaken zij, als leden, zullen zijn gerequireerd advies te geven of vermoedelijk gerequireerd zullen worden, en dat zowel vóór, als na de uiting van het proces, of gegeven advies, al ware het ook de geringste geschenken van spijs en drank, zover ten aanzien der laatstgemelde de minste vermoedens konden plaatshebben, dat die ter contemplatie van bovengenoemde zaken gedaan werden.

Artikel 20. Indien zij ontdekken, enige geschenken door anderen te hunnen behoeve ontvangen, of aan dezelve te hunnen respecte gegeven te zijn, of ook, dat zijzelf onwetend, of onbedacht, die hebben aangenomen, zullen zij daarvan dadelijk aan het Hof kennis geven, en, hetzij de ontvangen geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeren op zodanige wijze als het Hof zal goedvinden.

Artikel 21. De president en verdere leden zullen, bij de eerste gewone zitting in ieder jaar na nieuwjaarsdag, ofwel anders bij de eerste gelegenheid, in de raad, uitdrukkelijk moeten verklaren, dat zij, zoveel zij weten, zich hebben gedragen naar de inhoud der twee voorgaande artikelen, en in geval van enige twijfel, omtrent deze of gene zaak, verplicht zijn daarvan aan het Hof kennis te geven, om deszelfs goedvinden te vernemen. Zij zullen in alle geval opnieuw beloven, zich naar de wet op dat stuk stipt te zullen gedragen.

Artikel 22. Zij zullen nimmer mogen openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet de gevoelens van hun medeleden, zelfs niet van hunzelf.

Artikel 23. Tot de deliberatie over enige zaken zullen niet mogen worden toegelaten:

- a. die aan de beschuldigde bestaan in de zesde of nadere graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige affiniteit;
- b. die in de zaak waarover wordt gehandeld, voordat zij in de raad zijn gekomen, advocaten of adviseurs zijn geweest;
- c. die of zelf onwetend, of onbedacht of indirect door anderen ontvangen hebben enige giften, gaven of geschenken, of toezeggingen daartoe, door of vanwege de beschuldigde, op een tijd dat de zaak, waarover gehandeld wordt, reeds bij het Hof was gebracht, of vermoedelijk gebracht zou worden;
- d. die tegen de beschuldigde een proces voor enige rechter aanhangig hebben;
- e. die hebben deel uitgemaakt van de krijgsgaad die de zaak, waarover wordt gehandeld, heeft berecht.

Artikel 24. De president of andere leden, welke zich in een dezer gevallen bevinden, zullen gehouden zijn, daarvan kennis te geven, en bij gebreke van dien zal het Hof daarop uit zichzelf achtslaan.

Artikel 25. Wanneer het twijfelachtig is, of het voorhanden zijnde geval onder de hiervoren uitgedrukte behoort, of wanneer de president, of enig ander lid, zich vindt in enige betrekking tot de beschuldigde hiervoren uitgedrukt, doch waarom hij wenst van de behandeling der zaak te zijn ontslagen, als uit hoofde van bijzondere vriendschap, vijandschap, grote gemeenschappelijke belangen, of dergelijke redenen, zal

de raad in afwezigheid van degene, wie dit betreft, daarover beslissen.

Artikel 26. Het Hof kan hieromtrent in het oog houden, dat aan de ene kant de vergadering zoveel mogelijk worde voltallig gehouden, en ook niemand zonder enige wichtige redenen zich aan de behandeling van de een of andere zaak onttrekke, en dat aan de andere kant alle schijn van niet genoegzame onzijdigheid geweerd worde.

Artikel 27. De president of enig ander lid, uit hoofde van enige betrekking, hetzij op of zonder zijn verzoek, van de behandeling ener zaak ontslagen zijnde, zal ook de raadpleging der andere leden daarover niet mogen bijwonen, maar zich gedurende dezelve uit de raadkamer begeben.

Artikel 28. Het Hof vonnist met ten minste vijf leden. In geval van afwezigheid, belet of ontstentenis worden de leden vervangen door raden, door Ons op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Defensie aan te wijzen.

Indien de afdoening van zaken zulks vereist, kan het Hof ook buiten de gevallen, in het vorige lid bedoeld, met raden vonnissen, mits steeds ten minste vijf van de leden of raden van het Hof daaraan deelnemen.

Ingeval het Hof een lid of gewezen lid van de zeemacht vonnist, zullen zich onder de rechters altijd 2 officieren van de zeemacht, ingeval het Hof een lid of gewezen lid van de landmacht vonnist, steeds 2 officieren van de landmacht moeten bevinden.

Artikel 29. Tot het nemen van informatiën in zaken, waarin zulks vereist mocht worden, benoemt het Hof één of meer commissarissen. Het maakt de nodige schikkingen, dat deze en andere werkzaamheden onder alle leden, buiten de president, zoveel mogelijk op een gelijke voet verdeeld worden, en bepaalt te dien einde toerbeurten.

Artikel 30. Alle zaken, waarin commissarissen werkzaam zijn, zullen zoveel mogelijk worden waargenomen op zulke tijden, dat het werk van de raad daardoor niet worde verhinderd.

Artikel 31. Wanneer eenmaal commissarissen in een of andere zaak zijn werkzaam geweest, zal verder alles aan hen worden opgedragen, hetgeen daarna in diezelfde zaak voorvalt, of daartoe enige merkelijke of blijkbare betrekking heeft.

Artikel 31a. Het Hof kan het nemen van informatiën buiten Nederland opdragen aan de president van een krijgsraad of aan een officier-commissaris.

Artikel 32. Wanneer in enige zaken adviezen, rapporten, berichten, missives of andere uitgebreide stukken op naam van het Hof moeten worden opgemaakt, zullen de in die zaak benoemde commissarissen verplicht zijn, die stukken te stellen, en ter goedkeuring in de vergadering te brengen.

Artikel 33. In alle zaken waarin dit dienstig wordt geoordeeld, zal de president een rapporteur benoemen, zoveel mogelijk naar toerbeurten; men zal zorgvuldig geheim houden wie tot rapporteur is gesteld.

Artikel 34. De rapporteur zal zijn uiterste best doen, om het proces nauwkeurig te doorzoeken, en volkomen te verstaan, makende daarvan een behoorlijk recueil of uittreksel, bijzonder in grote zaken, ten einde klaar te kunnen aantonen al hetgeen zou mogen dienstig zijn tot verstand van het proces, en hetgeen daarin voorkomt.

Artikel 35. Niemand mag commissaris of rapporteur zijn in zodanige zaken, waarin zijn vader, zoon, schoonvader, schoonzoon, broeder of zwager als praktijzijn dient of gediend heeft.

Artikel 36. In de zaken, welke in het Hof worden behandeld zullen alle stukken, van wederzijden overgegeven, moeten

worden gelezen, tenware eenparig mocht worden begrepen, dat de woordelijke lezing van het een of ander zonder nadeel kan worden achtergelaten.

Artikel 37. Geen der leden zal van de partijen of iemand anders mogen ontvangen enige bewijsstukken, memoriën of iets dergelijks, buiten hetgeen aan het Hof, de president of commissarissen, zal zijn overgegeven.

Artikel 38. In alle zaken zal de president doen hoofdelijke omvraag, brengende het laatste zijn eigen advies uit; wordende het echter aan de president overgelaten, om, naar mate van de omstandigheden der zaak, bevorens delibererenderwijze elkan anders opinie te doen openbaren.

Artikel 39. Een ieder zal zijn gevoelens met redenen bekleeden, doch met alle bescheidenheid spreken van de verschillende gevoelens zijner medeleden.

Artikel 40. Niemand zal zijn medeleden onder het adviseren inspreken, of daarin hinderlijk zijn; niettemin, wanneer een lid adviserende zich klaarblijkelijk vergist omtrent het een of ander feit, of toont niet te vatten de staat van het geschil, zal de president, of een ander lid na bekomen permissie van de president hem zulks kortelijk doen opmerken.

Artikel 41. Niemand vermag, afwezend zijnde, zijn gevoelens door een ander doen voordragen, of schriftelijk inzenden, tenware hij commissaris of rapporteur ware in de zaak, of door ziekte of andere wettige redenen belet werd in de raad te komen; in dat geval zal zijn rapport of advies wel gehoord of gelezen, maar nochtans in het optellen der stemmen of het opmaken der conclusie niet mogen worden medegerekend.

Artikel 42. De president zal de conclusie opmaken bij eenparigheid, volstreckte meerderheid, of naar hetgeen de aard der zaak zal komen te vereisen.

Artikel 43. De pleidooien zullen worden gehouden met ongesloten deuren, ten aanhore van een iegelijk, tenware het Hof, in bijzondere gevallen, en om gewichtige redenen, het tegendeel zou mogen ordonneren.

Artikel 44. De president of oudste commissaris zal de goede orde, de stilte, en de eerbied aan de justitie verschuldigd, handhaven, en desnoods de weerspanningen buiten de gehoorzaal doen gaan, of in geval van opzettelijke kwaadwilligheid in bewaring nemen.

Artikelen 45—46. Vervallen.

TWEDE HOOFDSTUK

Van de rechtsmacht van het Hoog Militair Gerechtshof

Artikelen 47—54. Vervallen.

Artikel 55. De vonnissen, welke in hoger beroep worden ingezonden, zullen door het Hof, met de stukken van het proces, in handen van de advocaat-fiscaal worden gesteld, ten einde het appel voor de auditeur-militair of voor de fiscaal te vervolgen.

Artikel 56. Indien een krijgstuchtelijk gestrafte krachtens artikel 67 van de Wet op de Krijgstucht de eindbeslissing van het Hof inroept zal dit de zaak zo spoedig mogelijk in haar geheel onderzoeken.

Alvorens een beslissing te nemen zal het Hof de klager en, indien het zulks nodig oordeelt, de in artikel 61 van de Wet op de Krijgstucht genoemde meerdere, de strafoplegger, de door dezen of de klager opgegeven getuigen en deskundigen, mitsgaders de getuigen en deskundigen, welke het Hof ambtshalve heeft opgeroepen, zo mogelijk in persoon ondervragen of door een commissaris doen ondervragen.

Indien de te ondervragen persoon zich buiten Nederland bevindt, kan het Hof de ondervraging opdragen aan de president van een krijgsraad of aan een officier-commissaris.

De getuigen en deskundigen worden zo mogelijk onder ede gehoord. Artikel 284 tweede lid van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 57. Indien de ondervraging op een der wijzen in het voorgaande artikel genoemd niet doenlijk is, kan deze, hetzij schriftelijk, hetzij door een der in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering genoemde of in Suriname of de Nederlandse Antillen met de opsporing van strafbare feiten belaste ambtenaren, dan wel door een tot straffen bevoegde meerdere geschieden.

Artikel 58. Het Hof doet de straf teniet indien het van oordeel is dat de krijgstucltelijke bestraffing behoort te worden ongedaan gemaakt.

Bevindt het Hof dat de straf of de omschrijving van de strafreden dan wel beide behoren te worden gewijzigd, dan brengt het de door hem nodig geachte wijzigingen aan, met dien verstande dat de straf niet kan worden verzwaaard.

Artikel 59. De beslissing wordt bij een met redenen omklede beschikking genomen en in het openbaar uitgesproken.

Een afschrift van de beschikking wordt gezonden aan de in artikel 61 van de Wet op de Krijgstucht genoemde meerdere, aan de strafoplegger en aan de klager en desverlangd aan Onze Minister van Defensie.

Aan de klager kan in plaats van een afschrift een uittreksel worden gezonden.

Het door de gestrafte ten onrechte geleden nadeel zal zoveel mogelijk worden hersteld. Hieromtrent kunnen door Ons regelen worden gesteld.

Artikelen 60—64. Vervallen.

Artikel 65. Het Hof zal hebben het examen van de rapporten, welke elke commandant van enige stad, sterkte, buitenlandse bezitting of enige andere possessie of post, gelijk mede elke commandant van een vaartuig van oorlog, van welke rang hij ook zou mogen wezen, gehouden is in te leveren, om het verlies of de overgave van die stad, sterkte, bezetting, post, of bodem aan de vijand te justificeren, dat is, van zijn kant door een behoorlijk militair rapport te doen blijken, dat hij, door zijn gehouden gedrag, daartoe geen oorzaak gegeven heeft.

Artikel 66. Te dien einde zal een zodanig commandant een gedetailleerd militair rapport, door hem eigenhandig ondertekend, en voorzien van al zulke bijlagen of bewijsstukken, als ter zake dienende zijn, zodra mogelijk na het gebeurde, aan het hoofd van het Departement van Marine of van Oorlog, naarmate het de zee- of de landdienst betreft, inzenden, en daarop na ontvangst bij het Hof, worden beslist, of het verlies daarmede genoegzaam is gejustificeerd.

Artikel 67. Bijaldien na het examineren blijken mocht, dat de overgave of het verlies daarmede niet genoegzaam is gejustificeerd, maar dat het rapport duister en onvolledig is, zal het Hof, hetzij na daarop de bedenkingen van de advocaat-fiscaal te hebben ingenomen, hetzij dadelijk, zonder dezelve, de commandant door wie het rapport is ingezonden, aanschrijven om zodanige punten als bij die aanschrijving zijn vervat, nader binnen zekere precieze tijd te rapporteren, ofwel het onvolledige, door de inzending van deze of gene stukken aan te vullen.

Artikel 68. Ingeval de zaak meer mocht wezen gedisponeerd, om de commandant zelf te horen, ofwel de nader gevorderde schriftelijke ophelderingen niet voldoende mochten bevonden worden, zal het Hof de commandant, bij gesloten missive, kunnen requireren, om zich op zekere dag en uur in een der vertrekken te siteren voor commissarissen uit deszelfs midden, ten einde, omtrent enige punten, tot zijn rapport betrekkelijk, te worden gehoord.

Artikel 69. De commandant op de bepaalde tijd zich gesisteed hebbende, zal alsdan worden ondervraagd; doch zal zulks niet op de voet van een beschuldigde zijn ingericht, maar zullen de punten, waaromtrent nadere ophelderingen worden verlangd, door de presiderende commissaris, buiten de tegenwoordigheid van de advocaat-fiscaal, aan de gerequireerde commandant, worden voorgehouden, en in geschrifte vervat, mitsgaders door de gemelde commandant, benevens commissarissen en de griffier, worden ondertekend, om tot opheldering en tot aanvulling van het rapport te dienen en bij hetzelfde gevoegd te worden.

Artikel 70. Op deze wijze, ofwel bij nadere schriftelijke rapporten als voormeld, zullen alle zodanige informatiën worden ingewonnen, die de commandant, naar de aard dezer justificatie, gehouden is te geven.

Artikel 71. Wanneer over de zaak also een genoegzaam licht is verspreid, zal het Hof (even gelijk het dit, op het eerste rapport, zo hetzelve volledig is, doen kan), hetzij dadelijk, hetzij na daaromtrent de advocaat-fiscaal bevorens te hebben gehoord, de zaak daartoe zijnde gedisponeerd, de overgave of het verlies mogen verklaren voor gejustificeerd, en daarvan een dispositie, tot decharge van de belanghebbende, doen uitgeven.

Artikel 72. Ingeval echter bij het Hof mocht worden bevonden, dat de commandant of bevelhebber de overgave of het verlies niet genoegzaam en zodanig heeft gejustificeerd, dat daarop een dispositie als voormeld tot zijn decharge of justificatie vallen kan, zal hetzelve de stukken stellen in handen van de advocaat-fiscaal, ten einde daarin zodanig te handelen, als hij ambtshalve zal vermenen te behoren.

Artikel 73. Het zal aan het Hof vrijstaan om, in alle tijdstippen van dit precedent onderzoek, zulks nodig oordelende, ex officio de commandant, die daarin betrokken is, te doen stellen onder provisionele civiele bewaring.

Artikel 74. Op gelijke wijze als in de voorstaande artikelen is omschreven, zal worden gehandeld omtrent alle zulke justifiatiën, welke, wegens het gedrag van enige officieren van de zee-, land- en luchtmacht, ten gevolge van enige besluiten of decisiën van de Vorst zouden mogen worden gevorderd.

DERDE HOOFDSTUK

Van de rechtspleging bij het Hoog Militair Gerechtshof

Artikel 75. In zover in de rechtspleging bij het Hof niet in deze instructie wordt voorzien, worden gevolgd de beginselen en voorschriften, bij de rechtspleging bij de land- en de luchtmacht bepaald, voor zoveel aan gaat zaken betreffende de zeemacht overeenkomstig toegepast.

Artikel 167a van de Rechtspleging bij de Land- en de Luchtmacht is op het rechtsgeding in appel niet van toepassing.

Artikel 76. Indien ten aanzien van een verdachte, die in eerste aanleg voor het Hof terecht moet staan, geen commanderende officier tot de verwijzing bevoegd mocht zijn, treedt voor de verwijzing in de plaats een machtiging door het Hof op de advocaat-fiscaal verleend.

Artikel 76a. In eerste aanleg wordt de zaak ter terechtzitting aanhangig gemaakt door een dagvaarding, vanwege de advocaat-fiscaal aan de beklaagde betekend.

De dagvaarding geschiedt, zo in de zaak informatiën zijn genomen, onverwijld na afloop daarvan en anders zo spoedig mogelijk na de verwijzing.

Artikel 76b. In geval van appel kan de beroepende partij binnen veertien dagen na de verklaring van in hoger beroep te komen, aan het Hof indienen een memorie, behelzende de middelen en gronden waarop zij haar beroep steunt.

Artikel 76c. In appel wordt de zaak aanhangig gemaakt door een oproeping, vanwege de advocaat-fiscaal aan de beklagde betekend.

Artikel 76d. De beraadslaging geschiedt in appel naar aanleiding zowel van het onderzoek op de terechtzitting in hoger beroep, als van het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg, zoals dit volgens de notulen dier terechtzitting heeft plaatsgehad.

Artikel 76e. Indien in geval van appel de beklagde buiten Nederland verblijft, is zijn tegenwoordigheid ter terechtzitting slechts vereist, indien het Hof zulks nodig oordeelt.

Indien de beklagde zich buiten Nederland bevindt, kan de uitspraak, behoudens volstrekte verhindering in tegenwoordigheid van de beklagde, geschieden in een terechtzitting van een door het Hof aan te wijzen krijgsraad. In dat geval wordt de uitspraak door de secretaris gedaan. De advocaat-fiscaal kan alsdan de openbare aanklager bij die krijgsraad opdragen om voor de tenuitvoerlegging van de sententie zorg te dragen.

Getuigen, deskundigen en tolken, die zich buiten Nederland bevinden, worden alleen opgeroepen om in persoon voor het Hof te verschijnen, wanneer dit zulks nodig oordeelt. In dit geval komen de reis- en verblijfkosten naar door Ons gestelde of nog te stellen regelen, ten laste van Nederland.

Artikel 77. Het Hof, in appel sententie wijzende, bevestigt het vonnis hetzij met overneming, hetzij met verbetering van de gronden, of doet, met gehele of gedeeltelijke vernietiging van het vonnis, datgene wat de krijgsraad had behoren te doen.

Indien echter de hoofdzaak niet door de krijgsraad is beslist en het onderzoek daarvan het gevolg moet zijn van de vernietiging van het vonnis, kan het daartoe de zaak naar de krijgsraad terugwijzen. In geval van terugwijzing doet de krijgsraad recht met inachtneming van 's Hofs sententie.

Artikel 77a. Indien alleen de beklagde in hoger beroep is gekomen, kan hij tot geen zwaardere straf worden veroordeeld dat hem bij het vonnis van de krijgsraad is opgelegd.

Artikel 78. De sententiën bij het Hof in appel gewezen, zullen kracht van arrest hebben.

Artikel 79. De executie der sententiën van het Hof geschiedt door de provoost-generaal, onder het opzicht van de advocaat-fiscaal.

Artikel 80. Ingeval het Hof een sententie tot de straf des doods heeft gewezen, zal, tweemaal vierentwintig uren vóór de executie, de dood aan de gecondemneerde worden aangezegd door de advocaat-fiscaal, geassisteerd met de griffier van het Hof.

Artikel 81. Van die tijd af zal de toegang van zodanige vrienden en leraars, als hij verkiezen zal, tot hem vergund worden.

Artikel 82. Ook zal de toegang der leraars, ter keuze van de beschuldigde op zijn verlangen, reeds vóór die tijd worden vergund, wanneer de beschuldigde is onder vermoeden van een misdaad, waarop waarschijnlijk de doodstraf volgen zal.

Artikel 83. Het Hof zal, naar gelang van de omstandigheden, bij de sententie bepalen, dat de executie aan de gecondemneerde zal geschieden in de residentie, of ter plaatse, alwaar het vonnis ter eerste instantie is gewezen, of in het laatste garnizoen van de gecondemneerde, ofwel ter plaatse alwaar de misdaad is begaan.

VIERDE HOOFDSTUK

Van de advocaat-fiscaal van de zee- en landmacht

Artikel 84. De advocaat-fiscaal zal bij het Hoog Militair Gerechtshof vervolgen alle zodanige misdrijven, als waarvan de cognitie aan hetzelfde is opgedragen.

Hij zal verplicht zijn de bevelen na te komen, welke hem, in zijn ambtsbetrekking, door de Minister van Justitie worden gegeven.

Artikel 85. Hij zal zoveel mogelijk toezien, dat de zaken bij de krijgsraden op een regelmatige wijze worden behandeld, en te dien einde, met de auditeurs-militair en fiscaals, de nodige correspondentie houden.

Artikel 86. Hij is in het algemeen verplicht na te komen de manier van procederen, zonder oponthoud de beschuldigingen te vervolgen en de condemnatoire sententiën dadelijk ter executie te leggen.

Artikel 87. Hij zal nimmer op eigen gezag een gevangene of iemand, die op vermoeden van misdaad gearresteerd is, ontslaan of doen ontslaan, en zal zich in alle gevallen gedragen naar de dispositiën van het Hof omtrent gevangenen, hetzij dat in bijzondere gevallen acces wordt verleend, waar de wet over het algemeen dit niet vrijstelt, hetzij dat, om bijzondere redenen, de vrije toegang, anders bij de wet toegelaten, worde opgeschort.

Artikel 88. Hij is gehouden in eigen persoon zijn voordrachten in te dienen en, des gerequireerd, in geschrifte; het staat hem daartoe vrij, te allen tijde de toegang in de raad te vragen, en zelfs aan de president te verzoeken dat de vergadering buitengewoon belegd worde, mits in dit laatste geval opening gevende van de redenen van noodzakelijkheid.

Artikel 89. Hij zal geen toegang hebben in de raad dan na bekomen verlof, hetwelk hem nochtans, buiten gewichtige redenen, niet zal worden geweigerd, doch hij mag nimmer tegenwoordig blijven bij de deliberatiën, maar is gehouden zich te verwijderen, zodra hij zijn voordrachten gedaan heeft.

Artikel 90. Hij zal op eigen gezag niet mogen openbaren, hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet, hetgeen hem in de informatiën zal voorkomen ten laste van deze of gene personen, noch ook aan iemand visie of communicatie mogen geven van de kopieën of extracten, welke hij bekomt, van hetgeen bij de raad, in zijn zaak of te zijnen opzichte, is verhandeld, verder of anders dan zijn plicht vereisen zal.

Artikel 91. Hij is te allen tijde verplicht het Hof te dienen van bericht, of van onderrichting en consideratiën en advies, zo dikwijls als zulks van hem zal worden gevorderd, mitsgaders aan hetzelfde te suppediteren de gerequireerde informatiën en stukken.

Artikel 92. Hij zal direct noch indirect mogen ontvangen of genieten enige giften, gaven of geschenken, of zich die doen toezeggen van enige personen, die hij weet, of vermoedt, onder suspicie van misdaad te liggen, of daarvan door anderen te worden beschuldigd, noch ook van hen, die hij weet of gelooft van derzelver nabestaanden, vrienden, of begunstigers te zijn, al ware het ook de geringste geschenken van spijs of drank, zover, ten aanzien der laatstgemelde, de minste vermoedens daarbij konden plaatshebben, dat die, ter contemplatie van bovengenoemde zaken, gedaan werden.

Artikel 93. Indien hij ontdekt, enige geschenken, door anderen te zijnen behoeve ontvangen of aan dezelve, te zijnen respecte, gegeven te zijn, of ook dat hijzelf, onwetend of onbedacht, die heeft aangenomen, zal hij daarvan dadelijk aan het Hof kennis geven, en, hetzij de ontvangen geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeren, op zodanige wijze als het Hof zal goedvinden.

Artikel 94. Hij zal alle jaren, bij de eerste gewone zitting na nieuwjaar, ofwel anders bij de eerste gelegenheid, in de raad uitdrukkelijk moeten verklaren, dat hij, zoveel hij weet, zich heeft gedragen naar de inhoud der twee voorgaande artikelen, en alsdan verder handelen als ten opzichte der leden (artikel 21) is omschreven.

Artikel 95. Hij mag zijn post niet uitoefenen in zaken waarin, als beschuldigten, betrokken worden personen, die hem bestaan in de zesde of nadere graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap voorbehoudens zijn voordracht, om in bijzondere gevallen van de waarneming ener zaak te mogen worden verschoond, wegens personen daarin op enigerlei wijze betrokken.

Artikel 96. In geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van de advocaat-fiscaal of ook buiten deze gevallen, indien de afdoening van zaken zulks vereist, wordt diens dienst waargenomen door een advocaat-generaal bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage, door een der leden van het Hof, door de president te benoemen, dan wel door een door Ons aan te wijzen fiscaal of auditeur-militair, die een graad of hoedanigheid bezit, als bedoeld in artikel 121, eerste lid, van de Rechtspleging bij de Landmacht. Op hem, die aldus de dienst waarneemt, zijn de bepalingen van dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 97. Wanneer enige criminele zaken zijn afgelopen, is de advocaat-fiscaal gehouden, de stukken en informatiën ten Hove te brengen, om aldaar bewaard te worden.

Artikel 98. Bij vacature, zullen alle papieren en registers, die onder de gewezen advocaat-fiscaal, of in zijn boedel zijn berustende, en tot dit ambt behoren, aan het Hof moeten worden uitgeleverd.

Artikel 99. Vervallen.

Artikel 100. De advocaat-fiscaal zal te zijner assistentie hebben een provoost-generaal, welke, door de Souvereine Vorst, zal worden aangesteld, op zodanige instructiën, als na voordracht van het Hoog Militair Gerechtshof, door Hoogst-dezelve, zal worden gearresteerd.

VIJFDE HOOFDSTUK

Van de griffier

Artikel 101. De griffier zal bestemd zijn tot het bijwonen van de raad, en de commissiën en comparitiën daaruit voortvloeiende, mitsgaders tot het waarnemen der rol, het doen van inspectiën, verhoren van getuigen en beschuldigingen.

Artikel 102. De griffier zal altijd tegenwoordig moeten zijn bij de vergaderingen, zo gewone als buitengewone, tenzij hij, door ziekte, of andere volstreckte beletselen, verhinderd, of daarvan, om gewichtige redenen, door de president verschoond wordt.

Artikel 103. Hij zal ook buiten de vergaderingen, op zodanig andere tijden, ten Hove moeten zijn, als hem zal worden aangezegd en voorgeschreven, tenzij hij door ziekte of andere volstreckte beletselen verhinderd, of om gewichtige redenen, door de president deswege, verschoond wordt.

Artikel 104. Indien op tijden, wanneer het Hof niet vergaderd is, een rekest inkomt, tot de kennisneming van commissarissen van de rol behorende, is hij verplicht, mits daarvan door de verzoeker gewaarschuwd, zich bij commissarissen te vervoegen, ten einde de dispositie daarop te vernemen, en het nodige te verrichten.

Artikel 105. Vervallen.

Artikel 106. Hij zal getrouwelijk aantekenen en te boek stellen al wat hem bij de raad of commissarissen zal belast worden; mitsgaders opmaken, ondertekenen en expediëren, alle brieven, dépêches, akten, resolutiën, sententiën en alle andere stukken, waartoe bij de raad of commissarissen zal zijn gere solveerd, voorts doen aanleggen en bijhouden alle zulke registers als bij het Hof zal worden goedgevonden, en stipt geheim houden al hetgeen geheim behoort te blijven.

Artikel 107. Hij zal wijders in, en omtrent de uitoefening zijner functiën zich gedragen naar hetgeen bij het Hof of bij commissarissen zal worden goedgevonden.

Artikel 108. Hij mag zijn post niet uitoefenen in, noch de raadplegingen bijwonen over zaken, waarin een of meer van de partijen hem bestaan in de vierde of nadere graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap.

Artikel 109. Hij zal aan partijen, hem verder dan voorschreven graad bestaande en indien hij weet of vermoedt dat dezelve enig proces bij het Hof hebben of zullen krijgen, of in welker zaken door het Hof zal moeten worden geadviseerd, deswege geen advies mogen geven.

Artikel 110. Hij mag direct noch indirect enige giften, gaven of geschenken aannemen, genieten of zich doen toezeggen van de zodanigen, die hem verder dan in de voorschreven vierde graad bestaan, en die hij weet of vermoedt enig proces voor het Hof te hebben of te zullen krijgen, of in welker zaken door het Hof zal moeten worden geadviseerd, of waarin hij als griffier is werkzaam geweest, al ware het ook de geringste geschenken van spijs en drank, zover ten aanzien der laatstgemelde de minste vermoedens daarbij konden plaatshebben, dat die, ter contemplatie van bovengenoemde zaken, gedaan werden.

Artikel 111. Indien hij ontdekt enige geschenken, door andere personen te zijnen behoefte ontvangen, of aan dezelve te zijnen respecte, gegeven te zijn, of ook dat hijzelf die, of onwetend, of onbedacht mocht hebben aangenomen, zal hij daarvan dadelijk aan het Hof kennis geven, en, hetzij de ontvangen geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeren op zodanige wijze als het Hof zal goedvinden.

Artikel 112. Hij zal alle jaren bij de gewone zitting na nieuwjaar, ofwel anders bij de eerste gelegenheid, in de raad uitdrukkelijk moeten verklaren, dat hij, zoveel hij weet, zich heeft gedragen naar de inhoud der twee voorgaande artikelen, en verder moeten verrichten hetgeen, omtrent de leden bij artikel 21, is bepaald.

Artikel 113. In geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van de griffier of ook buiten deze gevallen, indien de afdoening van zaken zulks vereist, wordt diens dienst waargenomen door een substituut-griffier bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage, door een beëdigd klerk ter griffie van dat Hof dan wel door een door Ons aan te wijzen secretaris van een krijgsraad bij de zee- of landmacht, die een graad of hoedanigheid bezit, als bedoeld in artikel 121, eerste lid, van de Rechtspleging bij de Landmacht. Op hem, die aldus de dienst waarneemt, zijn de bepalingen van dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing.

ZESDE HOOFDSTUK

Van de gevangen- of provoosthuizen

Artikel 114. Het Hoog Militair Gerechtshof heeft, onder het opperbewind en het gezag van het Gouvernement, het toezicht over de gevangen- of provoosthuizen, waarin personen, tegen welke criminele procedures plaatshebben, in verzekerde bewaring worden gehouden.

Artikel 115. Het heeft insgelijks het oppertoezicht over de hoofd-provoosthuizen, waarin gecondemneerden uit kracht van rechterlijke vonnissen, worden geconfineerd.

Artikel 116. Het Hof is verplicht om zorg te dragen en onderzoek te doen, zo naar het gedrag en omstandigheden der aldaar bewaarde personen, als omtrent de zorg en verpleging derzelve, en zal nauwkeurig hebben toe te zien, dat de auditeurs-militair, bij de respectieve krijgsraden, exactelijk gehouden worden aan hun plicht te dezen opzichte.

Artikel 117. Indien de nood zulks vordert, zal het Hof de bevoegdheid hebben, om een commissie te zenden naar de hoofd-provoosthuizen ten einde de staat der geconfineerden aldaar op te nemen; doch zal zodanige commissie niets meer aan den Lande mogen in rekening brengen, dan hun behoorlijk defroyement.

ZEVENDE HOOFDSTUK

Van de praktijzens bij het Hof

Artikelen 118—125. Vervallen.

ACHTSTE HOOFDSTUK

Van de kosten

Artikel 126. De kosten van alle rechtsgedingen voor het Hof komen ten laste van de Staat.

Artikelen 127—129. Vervallen.

NEGENDENDE HOOFDSTUK

Van de bureelambtenaren en boden

Artikel 130. De bureelambtenaren ter griffie van en ten parkette bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage zijn tevens als zodanig werkzaam ter griffie van en ten parkette bij het Hof; de boden bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage zijn tevens als zodanig werkzaam bij het Hof.

Artikelen 131—132. Vervallen.

Eed voor de president en de leden van het Hoog Militair Gerechtshof

„Ik beloof en zweer, dat ik mijn ambt als lid, (president) van het Hoog Militair Gerechtshof, te goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid, zal waarnemen; dat ik mij in alle zaken, bij het Hof voorkomende, zal gedragen met alle oprechtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder daarin aan de partijen toe te dragen enige gunst of ongunst, en zonder mij daarvan te laten aftrekken door enige beweegredenen hoegenaamd, en dat ik zoveel enigszins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen de instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof vastgesteld.”

Eed voor de advocaat-fiscaal der zee- en landmacht

„Ik beloof en zweer, dat ik mijn ambt, als advocaat-fiscaal bij het Hoog Militair Gerechtshof, te goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik, zodra enige misdaden of vermoeden van misdaden, te mijner vervolging staande, tot mijn kennis zijn gekomen, daarvan zonder uitstel en zoveel mogelijk, de rechte waarheid zal trachten op te sporen, en doen hetgeen mijn ambt vereisen zal, en dat ik daarin zal te werk gaan met alle oprechtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder de schuldige of zijn vrienden of begunstigers te ontzien, en zonder de onschuldige te kwellen, en dat ik zoveel enigszins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen, de instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof vastgesteld, voor zover dezelve mij aangaat.”

Eed voor de griffier bij het Hoog Militair Gerechtshof

„Ik beloof en zweer, dat ik mijn ambt als griffier van het Hoog Militair Gerechtshof, te goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik getrouwelijk en met alle oprechtheid zal aantekenen, opmaken, te boek stellen en expedieren al wat mij, bij het Hof of commissarissen, zal belast worden; dat ik de registers en andere akten, welke tot mijn toeverzicht behoren, zorgvuldig zal bewaren; dat ik niet zal openbaren de gevoelens van de leden van het Hof of commissarissen, noch ook hetgeen in de informatiën zou mogen voorkomen, of

iets anders hetgeen geheim behoort te blijven; en dat ik, zoveel enigszins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen de instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof vastgesteld, voor zover dezelve mij aangaat.”

Eed voor de provoost-generaal der zee- en landmacht

„Ik beloof en zweer, dat ik mijn ambt, als provoost-generaal bij de zee- en landmacht, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik, zodra enige misdaden, welke staan ter vervolging van de advocaat-fiscaal, te mijner kennis komen, hem daarvan zonder uitstel zal verwittigen; dat ik alle orders en autorisatiën, welke mij, door of vanwege het Hoog Militair Gerechtshof, of de advocaat-fiscaal, worden gegeven, getrouwelijk en met alle ijver zal ten uitvoer brengen, zonder daarvan enigermate af te wijken, uit hoofde van gunst of vriendschap, of om welke reden zulks ook zou mogen wezen.

Dat ik mij inzonderheid zal beijveren om dezulken, welke de militaire dienst trouweloos verlaten, op te sporen en in verzekerde bewaring te doen nemen, en dat ik mij voorts in allen opzichte overeenkomstig de wet gedragen en alles aanwenden zal wat tot bevordering van de militaire dienst, en de uitoefening der militaire justitie bij de zee- en landmacht strekken kan.”

Tekst van het Wetboek van Militair Strafrecht van 27 april 1903 (Stb. 111), laatstelijk gewijzigd bij de Rijkswet van 4 juli 1963, Stb. 295

WETBOEK VAN MILITAIR STRAFRECHT

EERSTE BOEK

Algemene bepalingen

INLEIDING

Toepasselijkheid van het gemene strafrecht

Artikel 1. Bij de toepassing van dit Wetboek gelden de bepalingen van het gemene strafrecht, daaronder begrepen de negende titel van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht, behoudens de afwijkingen bij de wet vastgesteld.

Artikel 2. Op de niet in dit Wetboek omschreven strafbare feiten, begaan door aan de militaire rechtsmacht onderworpen personen, is het gemene strafrecht toepasselijk, behoudens de afwijkingen bij de wet vastgesteld.

Artikel 3. De in het Wetboek van Strafrecht voorkomende bepalingen betreffende feiten, begaan aan boord van of met betrekking tot een Nederlands schip, zijn ook toepasselijk op die feiten, begaan aan boord van of met betrekking tot een vaartuig der krijgsmacht, tenzij de inhoud dier bepalingen deze toepasselijkheid uitsluit of het feit valt onder een zwaardere strafbepaling.

TITEL I

Omvang van de werking der strafwet

Artikel 4. De Nederlandse strafwet is toepasselijk op de militair, die zich buiten Nederland aan enig strafbaar feit schuldig maakt.

Artikel 5. De Nederlandse strafwet is toepasselijk op ieder die zich, in tijd van oorlog, buiten het rijk in Europa schuldig maakt aan een strafbaar feit, waarvan onder die omstandigheden de kennisneming aan de militaire rechter behoort.

TITEL I A

Bepalingen omtrent feiten, begaan in of met betrekking tot Suriname en de Nederlandse Antillen

Artikel 5a. Op feiten, door aan de militaire rechtsmacht onderworpen personen begaan in of met betrekking tot Suriname of de Nederlandse Antillen, is het aldaar geldende strafrecht toepasselijk, indien de Nederlandse strafwet tegen zodanige feiten geen straf bedreigt.

Indien het strafrecht van een der in het vorige lid genoemde Rijksdelen wordt toegepast, kunnen tevens worden toegepast de bepalingen van de Nederlandse strafwet, die betrekking hebben op de voorwaardelijke veroordeling en op de terbeschikkingstelling van de regering wegens gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van de geestvermogens.

Artikel 5b. Indien de Nederlandse strafwet op feiten, door aan de militaire rechtsmacht onderworpen personen begaan in of met betrekking tot Suriname of de Nederlandse Antillen, een lagere vrijheidsstraf of geldboete stelt, dan de strafwet van het betrokken Rijksdeel, kan een vrijheidsstraf of geldboete worden opgelegd van ten hoogste de tijd dan wel het bedrag, gesteld bij laatstbedoelde strafwet.

TITEL II

Straffen

Artikel 6. De bij dit Wetboek gestelde straffen zijn:

a. hoofdstraffen:

- 1°. doodstraf;
- 2°. gevangenisstraf;
- 3°. militaire detentie;
- 4°. hechtenis;
- 5°. geldboete;

b. bijkomende straffen:

- 1°. ontslag uit de militaire dienst met of zonder ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen;
- 2°. verlaging;
- 3°. plaatsing in een strafklasse;
- 4°. ontzetting van bepaalde rechten en ontzegging van bepaalde bevoegdheden.

Artikel 7. De doodstraf wordt uitgevoerd met de kogel.

Nadere voorschriften betreffende de wijze van uitvoering worden door Ons gegeven.

Artikel 8. De bezorging van het lijk van de ter dood gebrachte geschiedt op eenvoudige wijze en zonder militaire plechtigheid.

Ingeval nabestaanden of betrekkingen van de ter dood gebrachte verlangen in de lijkbezorging te voorzien of enig kerk- of ander bestuur aanneemt daarvoor te zorgen, kan het lijk te dien einde door de ter plaatse aanwezige bevelvoerende officier aan die nabestaanden of betrekkingen of aan bedoeld bestuur worden afgegeven, onder de nodige voorzorgen, dat de lijkbezorging op eenvoudige wijze plaats hebbe.

Artikel 9. Bij schuldigverklaring aan een misdrijf waarop de doodstraf is gesteld, wordt die straf niet opgelegd dan met eenparigheid van stemmen.

Artikel 10. Voor de gevangenisstraf en de hechtenis gelden de in het gemene recht daarvoor gegeven regelen met dien verstande dat Wij voor militairen bijzondere voorschriften met betrekking tot de arbeid, de bestemming van de opbrengst van de verplichte arbeid en de geestelijke, culturele en sociale verzorging kunnen vaststellen.

Artikel 11. Ingeval gevangenisstraf of hechtenis kan worden uitgesproken is de rechter bevoegd in plaats daarvan tot militaire detentie te veroordelen.

De duur van de militaire detentie zal de duur van de tegen het feit bedreigde vrijheidsstraf en die van zes maanden niet mogen overschrijden.

Artikel 27 van het Wetboek van Strafrecht is bij het opleggen van militaire detentie van overeenkomstige toepassing.

Voor de toepassing van artikel 24 van het Wetboek van Strafrecht wordt de militaire detentie onder gevangenisstraf begrepen geacht.

Artikel 12. Militaire detentie wordt als regel in algehele of beperkte gemeenschap ondergaan. De straf wordt ten uitvoer gelegd hetzij in een militair gesticht hetzij in een huis van bewaring.

Met betrekking tot de indeling en het beheer van en het regiem in militaire gestichten, als bedoeld in het vorige lid, de arbeid, de bestemming van de opbrengst van de verplichte arbeid, de geestelijke, culturele en sociale verzorging en de tucht zijn, voor zover Wij niet anders bepalen, de voorschriften van toepassing welke gelden ten aanzien van de huizen van bewaring en de wijze waarop militaire detentie daarin wordt ten uitvoer gelegd.

Voor militairen, die de militaire detentie in een huis van bewaring ondergaan, kunnen Wij bijzondere voorschriften met betrekking tot de arbeid, de bestemming van de opbrengst van de verplichte arbeid en de geestelijke, culturele en sociale verzorging vaststellen.

Artikel 13. Een voorwaardelijke veroordeling wordt slechts uitgesproken indien het militair belang zich niet daartegen verzet.

Artikel 14. Voor de toepassing van de bepalingen, die betrekking hebben op de voorwaardelijke veroordeling, wordt de militaire detentie als gevangenisstraf beschouwd.

Artikel 15. Een opdracht tot het verlenen van bijstand aan een voorwaardelijk veroordeelde kan aan elke instelling, houder van een inrichting of bijzondere ambtenaar, die daarmede in een der rijksdelen belast is, worden gegeven.

Artikel 16. Indien de rechter ten aanzien van een voorwaardelijk veroordeelde een opdracht tot het verlenen van bijstand gegeven heeft, oefent, wanneer de veroordeelde zich in werkelijke dienst bevindt, degene die met het verlenen van de bijstand belast is, die niet uit, dan met goedvinden van de commanderende officier van de veroordeelde.

Artikel 17. De bevoegdheden, die met betrekking tot een voorwaardelijk veroordeelde toekomen aan de rechter die de voorwaardelijke veroordeling heeft gewezen, komen mede toe aan het Hoog Militair Gerechtshof.

Wij kunnen ook krijgsraden aanwijzen aan wie de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden mede toekomen.

Artikel 18. De kennisgeving, aan de militaire rechter, dat de bij een voorwaardelijke veroordeling gestelde voorwaarden niet worden nageleefd, geschiedt, wanneer de veroordeelde militair is, krachtens beslissing van diens commanderende officier. De beslissing wordt niet genomen dan na overleg met de ambtenaar die tot het doen der kennisgeving bevoegd is.

Artikel 19. Indien last tot tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke veroordeling gegeven wordt ten aanzien van een veroordeelde die op dat tijdstip geen militair is of zich niet in werkelijke dienst bevindt, kan de rechter bepalen dat de bijkomende straffen, bedoeld in artikel 6 onder b, nos. 1—3, niet worden ten uitvoer gelegd.

Artikel 20. De bepalingen van de artikelen 13—19 vinden enkel toepassing bij oplegging van straffen door de militaire rechter.

Artikel 21. Veroordelingen tot vrijheidsstraffen, vervangende hechtenis daaronder begrepen, kunnen in de gevallen en op de wijze door Ons te bepalen geheel of ten dele worden

ten uitvoer gelegd in strafgestichten in Suriname of de Nederlandse Antillen.

Veroordelingen tot gevangenisstraf, tot militaire detentie of hechtenis, vervangende hechtenis daaronder begrepen, kunnen, indien de gelegenheid ontbreekt om gebruik te maken van een daartoe bestemd gesticht of gebouw, in de gevallen en op de wijze door Ons te bepalen geheel of ten dele worden ten uitvoer gelegd hetzij in een strafgesticht buiten het Koninkrijk, hetzij op een plaats bestemd of geschikt tot het ondergaan van krijgstuchtelijke straf.

Artikel 22. Vervallen.

Artikel 23. Het ontslag uit de militaire dienst, met of zonder ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen, kan, behoudens de bepaling van artikel 52, door de rechter worden uitgesproken bij elke veroordeling hetzij tot de doodstraf, hetzij tot gevangenisstraf, van een militair, die hij op grond van het begane misdrijf ongeschikt acht, in de militaire stand te blijven.

Het houdt zowel het ontslag als dienstplichtige als de verbreking van een verbintenis tot vrijwillige krijgsdienst in.

Indien het gepaard gaat met ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen, heeft het tevens van rechtswege ten gevolge verlies van de bevoegdheid om ridderorden, eretekenen, medailles of onderscheidingstekenen, voor zover deze beide laatste ter zake van vorige dienst bij de gewapende macht zijn verkregen, te dragen.

Artikel 24. Vervallen.

Artikel 25. De verlaging kan door de rechter worden uitgesproken:

1°. in tijd van oorlog bij elke veroordeling van een onderofficier die de rechter op grond van het begane feit onwaardig of ongeschikt acht, in de door hem beklede rang te blijven dienen, in welk geval de veroordeelde bij het vonnis verlaagd wordt tot de stand van matroos of soldaat met aanduiding tevens van een bepaalde klasse, indien bij het onderdeel der krijgsmacht waartoe hij behoort, de mindere militairen in klassen zijn verdeeld; buiten tijd van oorlog kan deze straf uitsluitend worden opgelegd aan hen, die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eerste aanleg de leeftijd van 25 jaren nog niet hebben bereikt;

2°. bij elke veroordeling van een mindere militair, behorende tot een onderdeel der krijgsmacht bij hetwelk de mindere militairen in klassen zijn verdeeld, die de rechter op grond van het begane feit onwaardig of ongeschikt acht, in de klasse waarin hij is aangesteld, te blijven dienen, in welk geval bij het vonnis wordt bepaald tot welke lagere klasse de veroordeelde zal behoren.

Bij de zeemacht mag de verlaging niet verder gaan dan tot in de laagste klasse, waaruit de veroordeelde heeft kunnen opklimmen tot de rang, die hij bekleedde, of tot de klasse waartoe hij behoorde tijdens zijn veroordeling, met dien verstande dat niemand kan worden verlaagd tot een uitsluitend bij een opleiding voorkomende kwaliteit.

Artikel 25a. De executie van de in artikel 6 onder *b*, nos. 1 en 2 vermelde bijkomende straffen geschiedt naar door Ons te stellen regelen.

Artikel 26. De plaatsing in een strafklasse kan door de rechter worden bevolen bij elke veroordeling van een mindere militair wiens onderwerping aan een gestrengere krijgstucht hij op grond van het begane feit noodzakelijk acht.

Wanneer deze straf wordt uitgesproken tegen een tot een hogere klasse behorende matroos of soldaat, gaat zij van rechtswege gepaard met verlaging tot de laagste klasse, tot welke ingevolge artikel 25 de verlaging kan worden toegepast.

Artikel 27. De plaatsing in een strafklasse wordt opgelegd voor een tijd, bij het vonnis te bepalen, van ten minste drie maanden en ten hoogste twee jaren.

De straf gaat in op de dag waarop de veroordeelde in de tot haar uitvoering bestemde inrichting is aangekomen, behoudens dat zij door aan boord van een oorlogsvaartuig buitengaats veroordeelde militairen geheel of ten dele in de tucht-klassse aan boord kan worden ondergaan.

Artikel 28. Indien een in een strafklasse geplaatste militair uit de militaire dienst wordt ontslagen, gaat zijn ontslag uit de strafklasse van rechtswege daarmee gepaard.

Artikel 29. De veroordeelde tot plaatsing in een strafklasse kan voorwaardelijk daaruit ontslagen worden.

Dit voorwaardelijk ontslag is te allen tijde herroepbaar, ingeval het gedrag van de veroordeelde te wensen overlaat.

De tijd verlopen tussen het voorwaardelijk ontslag en de herplaatsing in de strafklasse, wordt niet in rekening gebracht op de duur der straf.

De in een strafklasse geplaatste wiens voorwaardelijk ontslag is herroepen, kan niet opnieuw voorwaardelijk ontslagen worden.

De straf van plaatsing in een strafklasse wordt geacht geheel te zijn ondergaan, indien hetzij de dienstdtijd, hetzij de straf tijd van de voorwaardelijk ontslagene zonder herroeping is verstreken.

Artikel 30. De besluiten van voorwaardelijk ontslag en die van herroeping worden genomen door of vanwege Onze Minister van Defensie, de eerste op voorstel of na ingewonnen bericht van de met het bevel over de strafklasse belaste officier, de laatste op voorstel of na ingewonnen bericht van de commanderende officier onder wiens bevel de veroordeelde staat.

Ingeval de veroordeelde zich op een oorlogsvaartuig buitengaats bevindt, kan het besluit van voorwaardelijk ontslag, zo nodig, door de commanderende officier worden genomen.

De voorwaardelijk ontslagene wiens gedrag naar het oordeel van de commanderende officier onder wiens bevel hij staat, te wensen overlaat, kan door deze in arrest gesteld, of, ingeval hij zich op een oorlogsvaartuig buitengaats bevindt, voorlopig in de tucht-klassse geplaatst worden.

De commanderende officier is verplicht daarvan zodra mogelijk kennis te geven aan de overheid die tot de herroeping van het voorwaardelijk ontslag gerechtigd is.

Volgt daarna de herroeping, dan wordt herplaatsing geacht geschied te zijn op de dag, waarop de in het derde lid omschreven voorlopige maatregel is toegepast.

Artikel 31. De voorwaardelijk uit de strafklasse ontslagene kan vóór het tijdstip waarop zijn straf tijd zonder herroeping van het voorwaardelijk ontslag is verstreken, niet in aanmerking komen om bevorderd of in een hogere klasse aangesteld te worden.

Artikel 32. De inrichting en indeling der strafklassen, de inwendige dienst en de tucht worden bij algemene maatregel van bestuur geregeld.

Daarbij worden tevens de voorschriften, nodig ter uitvoering van de artikelen 29 en 30, vastgesteld.

Artikel 33. Vervallen.

Artikel 34. Tijdens het ondergaan van gevangenisstraf, militaire detentie of hechtenis, vervangende hechtenis daaronder begrepen, en tijdens zijn verblijf in de strafklasse is de veroordeelde militair onbevoegd ridderorden, eretekenen, medailles of onderscheidingstekenen, voor zover deze beide laatste ter zake van vorige dienst bij de gewapende macht zijn verkregen, te dragen.

Artikel 35. Ontzetting van de rechten, vermeld in artikel 28 no. 1 en 3 van het Wetboek van Strafrecht en, indien de veroordeelde niet militair is, tevens van het recht, vermeld in no. 2 van dat artikel, kan worden uitgesproken bij veroordeling wegens enig opzettelijk gepleegd misdrijf, in dit Wetboek omschreven.

Artikel 35a. Indien een aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon naar aanleiding van een strafbaar feit begaan in of met betrekking tot Suriname of de Nederlandse Antillen, is ontzet uit een van de rechten vermeld onder 1°, 3°, 4° en 5° van artikel 28 van het Wetboek van Strafrecht, heeft deze ontzetting ook betrekking op de uitoefening van die rechten in het betrokken rijksdeel.

Artikel 36. Bij veroordeling van de bestuurder van een motorrijtuig wegens overtreding van artikel 162, 163 of 165 kan hem de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen voor de duur van ten hoogste vijf jaren worden ontzegd.

Indien tijdens het plegen van een der strafbare feiten in het eerste lid genoemd nog geen vijf jaren zijn verlopen na het einde van de tijdsduur, waarvoor bij een vroegere onherroepelijke veroordeling de schuldige de bevoegdheid, motorrijtuigen te besturen, is ontzegd, kan hem die bevoegdheid voor ten hoogste tien jaren worden ontzegd.

Artikel 36a. Bij veroordeling van een lid van de bemanning van een luchtvaartuig wegens overtreding van artikel 166 kan aan hem de bevoegdheid de luchtvaart uit te oefenen voor ten hoogste zes maanden worden ontzegd.

Artikel 36b. Wij kunnen regelen stellen met betrekking tot het tijdstip van ingang van de bijkomende straffen, bedoeld in de artikelen 36 en 36a, en de daaraan verbonden administratieve gevolgen.

Artikel 37. De bijkomende straffen, welke krachtens deze titel kunnen worden opgelegd, worden uitsluitend door de militaire rechter toegepast.

TITEL III

Uitsluiting, vermindering en verhoging der strafbaarheid

Artikel 38. Niet strafbaar is hij die in tijd van oorlog binnen de grenzen zijner bevoegdheid een naar de regelen van het oorlogsrecht geoorloofd feit begaat, of wiens bestraffing strijdig zou zijn met een verdrag, geldende tussen Nederland en de mogendheid waarmede Nederland in oorlog is, of met enig voorschrift, ingevolge zodanig verdrag vastgesteld.

Artikel 39. Vervallen.

Artikel 40. Ten aanzien van minderjarige militairen, wordt het rechterlijk bevel, dat de schuldige aan zijn ouders of zijn voogd zal worden teruggegeven, zo hij in werkelijke dienst is, vervangen door het bevel van de rechter, dat de schuldige aan de commanderende officier zal worden teruggegeven.

Artikel 41. Indien een minderjarige militair bij rechterlijk gewijsde tot de straf van plaatsing in een tuchtschool, de vervangende straf daaronder niet begrepen, wordt veroordeeld, kan de militaire rechter tevens bepalen, dat het militaire dienstverband wordt verbroken.

Artikel 42. Indien een minderjarige militair bij rechterlijk gewijsde ter beschikking van de regering wordt gesteld, gaat de verbreking van het militaire dienstverband daarmede van rechtswege gepaard.

Artikel 43. Vervallen.

Artikel 44. Voor de toepassing van artikel 39ter van het Wetboek van Strafrecht wordt de doodstraf gelijkgesteld met levenslange gevangenisstraf.

Artikel 44a. De verpleging van personen, die krachtens uitspraak van de militaire rechter in verband met de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van hun geestvermogens ter beschikking van de regering zijn gesteld, kan in de gevallen en op de wijze door Ons te bepalen geschieden in Suriname en de Nederlandse Antillen.

Artikel 45. Indien een misdrijf, waarop bij het gemene recht levenslange gevangenisstraf is gesteld, gepleegd is in tijd van oorlog door een aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon, kan de schuldige met eenparigheid van stemmen tot de doodstraf worden veroordeeld.

Artikel 46. Indien een militair door het begaan van een misdrijf waarop hechtenis is gesteld, een dienstplicht schendt, wordt hij, onverminderd de toepassing van artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste de duur der op dat misdrijf gestelde hechtenis.

Artikel 47. Ten aanzien van een militair die tijdens zijn verblijf in de straf- of in de tuchtklasse een misdrijf begaat, met het oogmerk om uit de militaire dienst ontslagen te worden, wordt, wanneer dat ontslag wordt uitgesproken, het maximum van de op het misdrijf gestelde tijdelijke gevangenisstraf verhoogd met de helft van de duur van de nog onvolbrachte diensttijd van de veroordeelde.

Artikel 48. Ten aanzien van een militair die opzettelijk met een militair van mindere rang aan enig opzettelijk gepleegd misdrijf deelneemt, wordt het maximum van de daarop gestelde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd.

TITEL IV

Poging

Artikel 49. Ter zake van poging tot een misdrijf waarop de doodstraf is gesteld, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren opgelegd.

TITEL V

Deelneming aan strafbare feiten

Artikel 50. Ter zake van medepligtigheid aan een misdrijf waarop de doodstraf is gesteld, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren opgelegd.

TITEL VI

Samenloop van strafbare feiten

Artikel 51. De betreffende zwaarte der in dit Wetboek gestelde hoofdstraffen wordt bepaald door de volgorde van artikel 6, onverminderd de bepaling van artikel 61 van het Wetboek van Strafrecht.

De gevangenisstraf en de hechtenis, gesteld in het Wetboek van Strafrecht, staan in zwaarte gelijk onderscheidenlijk niet de gevangenisstraf en de hechtenis van dit Wetboek.

Artikel 52. Bij veroordeling tot de doodstraf of tot levenslange gevangenisstraf kan daarnevens, behalve de in artikel 59 van het Wetboek van Strafrecht aangewezen straffen, geen andere straf worden opgelegd dan ontslag uit de militaire dienst met ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen.

Artikel 53. Bij samenloop van strafbare feiten op de wijze in de artikelen 57 en 58 van het Wetboek van Strafrecht bedoeld, worden de straffen van plaatsing in een strafklasse opgelost in één straf, waarvan de duur wordt bepaald binnen de grenzen van artikel 27 van dit Wetboek.

TITEL VII

Misdrijven naar het gemene strafrecht alleen op klachte vervolgbaar

Artikel 54. Indien een der misdrijven omschreven in de artikelen 245, 248ter en 281 van het Wetboek van Strafrecht, gepleegd is in tijd van oorlog, door een aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon, kan de vervolging ambtshalve plaatshebben.

TITEL VIII

Verval van het recht tot strafvordering en van de straf

Artikel 55. Het recht tot strafvordering wegens misdrijven, waarop de doodstraf is gesteld, vervalt door verjaring in vierentwintig jaren.

Artikel 56. Het recht tot strafvordering ter zake van de misdrijven omschreven in de artikelen 98 en 150, vervalt door verjaring in twaalf jaren.

Artikel 57. Ten aanzien van een persoon die vóór het begaan van het misdrijf de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, wordt elke der in de artikelen 55 of 56 vermelde verjaringstermijnen tot een derde van de daar bepaalde duur ingekort.

Ten aanzien van zodanige persoon is de termijn der verjaring van het recht tot uitvoering der straf, opgelegd wegens een misdrijf als bedoeld bij een der artikelen 55 of 56, een derde langer dan de bij het voorgaande lid bepaalde termijn der verjaring van het recht tot strafvordering wegens dat misdrijf.

Artikel 58. De termijn van verjaring van het recht tot strafvordering ter zake van ongeoorloofde afwezigheid, van desertie en van het misdrijf omschreven in artikel 150, vangt aan met de dag na die waarop de afwezigheid is aangevangen.

Artikel 59. Indien de doodstraf niet is uitgevoerd binnen drie jaren nadat de veroordeling onherroepelijk is geworden, wordt zij van rechtswege door levenslange gevangenisstraf vervangen.

TITEL IX

Betekenis van sommige in het wetboek voorkomende uitdrukkingen. — Uitbreiding der toepasselijkheid van sommige bepalingen

Artikel 60. Onder militairen worden verstaan:

1°. zij wier vrijwillig dienstverband bij de krijgsmacht tot doorlopende werkelijke dienst verplicht, tijdens de gehele duur van dat dienstverband;

2°. alle andere vrijwilligers bij de krijgsmacht en de dienstplichtigen, zo vaak en zolang zij in werkelijke dienst zijn, alsmede wanneer zij buiten werkelijke dienst in het tijdvak gedurende hetwelk zij voor die dienst kunnen worden opgeroepen, een der feiten plegen omschreven in de artikelen 108, 110 en 150 van dit Wetboek.

Aan alle militairen wordt bekendgemaakt dat zij onder de militaire tucht staan.

Artikel 61. Hij die feitelijk dient bij de krijgsmacht, wordt van rechtswege als militair aangemerkt, tenzij aannemelijk wordt gemaakt, dat hij niet onder een der bepalingen van het eerste lid van het voorgaande artikel valt.

Artikel 62. De in artikel 60 no. 2 bedoelde vrijwilliger bij de krijgsmacht of de dienstplichtige wordt geacht in werkelijke dienst te zijn:

1°. zodra hij, ter inlijving of voor de werkelijke dienst opgeroepen of vrijwillig in werkelijke dienst komende, op de plaats van zijn bestemming is aangekomen, zodra hij zich voor deze dienst heeft aangemeld of zodra hij voor deze dienst is overgenomen, een en ander totdat hij met groot verlof vertrekt of, wat betreft de landstorm, huiswaarts wordt gezonden;

2°. zolang hij deelneemt aan militaire oefening of militair onderricht, dan wel enige andere militaire werkzaamheid verricht;

3°. zolang hij als vrijwilliger of dienstplichtige of als verdachte of beklaagde in een militaire strafzaak bij enig onderzoek tegenwoordig is;

4°. zolang hij uniformkleding of het voor hem vastgestelde kenteken of onderscheidingsteken draagt;

5°. zolang hij in een militaire inrichting of aan boord van een vaartuig der krijgsmacht straf ondergaat.

Artikel 63. Onder militairen worden mede begrepen de tot enige militaire dienst gebruikt wordende gewezen militairen, in welk geval zij worden geacht de laatstelijk door hen beklede rang of de hogere, die hun bij of na het verlaten van de militaire dienst is toegekend, te bekleden.

Artikel 60, tweede lid, is van toepassing.

Artikel 64. Gewezen militairen worden ten aanzien van beledigingen en feitelijkheden, door hen binnen een jaar na het verlaten van de militaire dienst hun vroegere nog in dienst zijnde meerderen ter zake van vroegere dienstaaengelegenheden aangedaan, gelijkgesteld met militairen.

Artikel 65. Krijgsgevangenen en geïnterneerde personen die ingevolge artikel 4, onder B, van het Verdrag van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, van 12 augustus 1949 als krijgsgevangenen moeten worden behandeld, daaronder begrepen degenen die onder belofte of voorwaarde zijn vrijgelaten, worden, met inachtneming van de door hen beklede rang, gelijkgesteld met Nederlandse militairen ten aanzien van door hen begane strafbare feiten, waartegen is voorzien bij het gemene recht, bij de artikelen 79 of 80 of bij de titels IV—VI van het tweede boek van dit Wetboek. Geïnterneerde vreemde militairen die krachtens beschikking van het bevoegd Nederlands gezag andere vreemde militairen onder hun bevelen hebben, worden ten aanzien van hun verhouding tot die andere personen, met inachtneming van de door hen beklede rang gelijkgesteld met Nederlandse militairen.

Zij worden geacht tot dat deel van de krijgsmacht te behoren, onder welks bewaring zij zich bevinden.

Artikel 66. In de uitdrukking „hij die”, gebezigd in de omschrijving van een strafbaar feit wordt onder het woord „hij” verstaan ieder aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon.

Artikel 67. De verhouding van meerdere tot mindere bestaat tussen militairen:

1°. krachtens hogere militaire rang;

2°. bij gelijkheid van rang, krachtens meerdere ouderdom daarin, doch alleen in betrekking tot dienstaangelegenheden;

3°. onafhankelijk van hun rang of stand, wanneer en voor zover de ene, hetzij krachtens zijn betrekking als bevelvoerder militair, hetzij krachtens beschikking van het bevoegd gezag, de andere onder zijn bevelen heeft.

Artikel 67a. Ten aanzien van vreemde militairen kan een gelijkstelling van vreemde militaire rangen met Nederlandse plaatsvinden door Ons of van Onzentwege door Onze daarbij betrokken Minister van Defensie.

Artikel 68. Onder onderofficieren worden verstaan de militairen die enige militaire rang bekleden bij de zeemacht beneden die van luitenant ter zee der derde klasse en bij de overige delen der krijgsmacht beneden die van tweede-luitenant.

Onder mindere militairen worden verstaan de militairen die geen rang bekleden.

Artikel 69. Onder schildwacht wordt verstaan iedere militair, die met geweef of getrokken zijdgeweef gewapend of van een door Ons vast te stellen kenteken voorzien, op post of op uitkijk is gesteld.

Artikel 70. Onder oorlogsvaartuig wordt verstaan elk ten behoeve der zeemacht gebezigd vaartuig, waarover een militair der zeemacht het bevel voert.

Artikel 71. Zodra aan een gedeelte der krijgsmacht op de door Ons te bepalen wijze is bekendgemaakt, dat het door het militair gezag is aangewezen, hetzij ter deelneming aan een militaire expeditie, hetzij ter bestrijding ener vijandelijke macht, hetzij ter handhaving der onzijdigheid van de staat, hetzij tot enig optreden ofwel tot collectieve of tot individuele zelfverdediging, ofwel tot handhaving of herstel van de internationale orde en veiligheid, hetzij ter voldoening aan een vordering van het bevoegd gezag in geval van oproerige beweging, wordt ten aanzien van dat gedeelte, totdat die taak is geëindigd, tijd van oorlog aanwezig geacht, en worden, ten aanzien van datzelfde gedeelte, de personen tegenover wie het geweld der wapenen wordt of kan worden aangewend, gelijkgesteld met de vijand.

Artikel 71a. Voor de toepassing van artikel 25 en de titels III, IV en V van het tweede boek zal de rechter, onverminderd het bepaalde in artikel 71, de aanwezigheid van tijd van oorlog slechts aannemen, hetzij onder feitelijke oorlogsomstandigheden, hetzij indien Wij zulks bepalen in verband met het feit dat Wij een oorlog dreigende achten.

Ons desbetreffende besluit kan betrekking hebben op de gehele krijgsmacht of op een deel daarvan.

Artikel 72. Waar gesproken wordt van een misdrijf, gepleegd in tijd van oorlog, wordt daaronder mede begrepen het geval, dat de schuldige het misdrijf pleegt met het oog op een door hem aanstaand geachte oorlog tegen Nederland.

Artikel 73. Waar gesproken wordt van een misdrijf, gepleegd bij een gevecht met de vijand, wordt daaronder mede begrepen het geval, dat de schuldige het misdrijf pleegt met het oog op een door hem aanstaand geacht gevecht of bij een terugtocht uit een gevecht met de vijand.

Artikel 74. Voor de toepassing van de artikelen 148, 153 en 159—161 wordt de krijgsmacht geacht op voet van oorlog gebracht te zijn voor zover overeenkomstig de artikelen 71 en 71a de aanwezigheid van tijd van oorlog moet worden aangenomen.

Met een op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht wordt gelijkgesteld het oorlogvaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht, dat zich ergens bevindt waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is.

Artikel 75. De bepalingen van dit Wetboek zijn toepasselijk, indien de daarin omschreven feiten worden gepleegd tegen of met betrekking tot vreemde mogendheden, hun krijgsmachten of personen, die daarvan deel uitmaken, voor zover:

a. hetzij die mogendheden bondgenoten zijn van de Staat in een gemeenschappelijke oorlog;

b. hetzij strijdkrachten van die mogendheden gemeenschappelijk optreden met een gedeelte van de krijgsmacht, waaraan de bekendmaking, bedoeld in artikel 71, is gedaan;

c. hetzij met die mogendheden een overeenkomst is gesloten ter collectieve zelfverdediging en een gemeenschappelijke oorlog dreigende is.

De bepalingen van dit Wetboek zijn voorts toepasselijk indien de feiten omschreven in de artikelen 82, 108—120, 124, 127, 134, 137—143, 147 en 159 worden gepleegd tegen of met betrekking tot vreemde mogendheden waarmede een overeenkomst is gesloten ter collectieve zelfverdediging, hun krijgsmachten of personen, die daarvan deel uitmaken.

Artikel 75a. Een verhouding van meerdere tot mindere bestaat ten opzichte van vreemde militairen slechts voor zover zulks door Ons of van Onzentwege door door Ons aan te wijzen autoriteiten wordt bepaald.

Artikel 75b. Voor de toepassing van de artikelen 163, 164 en 167 worden onder rij-, voer-, vaar- en luchtvaartuigen, die bij de krijgsmacht in gebruik zijn, mede begrepen rij-, voer-, vaar- en luchtvaartuigen in gebruik bij een vreemde krijgsmacht als bedoeld in artikel 75.

Artikel 76. Onder feiten in dienst gepleegd, worden mede begrepen feiten gepleegd ter zake van dienstaangelegenheden.

TWEDE BOEK

Misdrijven

TITEL I

Misdrijven tegen de veiligheid van de Staat

Artikel 77. De militair die in tijd van oorlog opzettelijk de vijand hulp verleent of de Staat tegenover de vijand benadeelt, wordt, als schuldig aan militair verraad, gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Met gelijke straf wordt gestraft de militair die in tijd van oorlog tot het plegen van militair verraad samenspanst.

Artikel 78. Als schuldig aan verspieding wordt gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren:

1°. hij die opzettelijk ten behoeve van de vijand een inlichting betreffende enig kriegsbelang tracht in te winnen aan boord van een vaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht, binnen de voorpostenlinie, in een versterkte of bezette plaats of post, of in een inrichting van de krijgsmacht, dan wel in een verboden plaats;

2°. hij die in tijd van oorlog tersluik, onder een vals voorgeven, door middel van een vermomming of langs een andere dan de gewone toegang binnen een van de in no. 1 vermelde plaatsen tracht te komen, aldaar in dier voege aanwezig wordt gevonden, of zich op een van die wijzen of door een van die middelen vandaar tracht te verwijderen;

3°. hij die in tijd van oorlog opzettelijk een opneming doet of een afbeelding of beschrijving maakt, betreffende enige zaak van militair belang.

De bepalingen van nos. 2 en 3 zijn niet toepasselijk, indien de rechter blijkt, dat de dader niet ten behoeve van de vijand heeft gehandeld.

Artikel 79. Vervallen.

Artikel 80. De in geval van een oorlog waarin Nederland niet betrokken is, hier te lande geïnterneerde militair van een der oorlogvoerende mogendheden, die opzettelijk in strijd met een door hem gegeven belofte zich verwijderd of een door hem gegeven belofte of aangenomen voorwaarde waaronder hem verlof is verleend om zich tijdelijk of voorgoed te verwijderen, schendt, of die daartoe samenspanst, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 81. De militair die, hetzij enige handeling waarvan hij weet, althans redelijkerwijze kan vermoeden, dat de staat daardoor in gevaar van oorlogsverwikkeling wordt gebracht, opzettelijk, zonder daartoe gerechtigd te zijn, verricht, hetzij opzettelijk enig voorschrift tot handhaving van de goede betrekkingen van de Staat met andere mogendheden van regeeringswege gegeven en bekendgemaakt, overtreedt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 82. De militair die opzettelijk hetzij een bescheid, bericht of inlichting omtrent enig middel van verdediging waarvan hij weet dat de geheimhouding door het belang van de Staat wordt geboden, bekendgemaakt aan een ander dan die daarmede uit de aard zijner betrekking bekend mag zijn, hetzij enig tot het krijgsmaterieel behorend voorwerp waarvan hij weet dat de samenstelling in het belang van de Staat geheim moet blijven, overgeeft aan een ander dan die het uit de aard zijner betrekking in handen mag hebben, hetzij toelaat dat zodanig persoon zulk een bescheid, bericht of inlichting verkrijgt of zulk een voorwerp in handen krijgt, hetzij bij die verkrijging behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Artikel 83. Tegen de deelnemer aan enige in deze titel vermelde samenspanning, die, voordat de overheid met het bestaan daarvan bekend is, haar op zodanige wijze daarvan kennis geeft, dat diens gevolg het plegen van het voorgenomen misdrijf wordt voorkomen, is de strafvervolgning uitgesloten.

Deze bepaling geldt niet voor hem van wie blijkt, dat hij aanlegger is.

TITEL II

Schending van krijgsplichten, zonder oogmerk om de vijand hulp te verlenen of de Staat tegenover de vijand te benadelen

Artikel 84. Met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt gestraft de militair die in tijd van oorlog opzettelijk:

1°. enige onder zijn bevelen staande versterkte of bezette plaats of post, ofwel de krijgsmacht of enig deel daarvan aan de vijand overgeeft of in 's vijands macht doet of laat overgaan, zonder daarvoor of daarbij alles gedaan of bedongen te hebben wat zijn plicht onder die omstandigheden van hem eiste;

2°. de onder zijn bevelen staande plaats, post, vaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht buiten noodzaak eigendunkelijk ontruimt of verlaat;

3°. bij een gevecht met de vijand zijn plicht om met de onder zijn bevelen staande krijgsmacht de vijand op te zoeken, tegen hem op te rukken, aan het gevecht deel te nemen, de vijand te vervolgen of tegenover hem stand te houden, verzaakt;

4°. de onder zijn bevelen staande krijgsmacht, geheel of ten dele, buiten noodzaak naar onzijdig gebied doet of laat overgaan.

Artikel 85. Met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt gestraft:

1°. hij die opzettelijk bij een gevecht met de vijand of in een door de vijand aangevallen of met aanval bedreigde plaats of post zonder uitdrukkelijke last van of vanwege de ter plaatse aanwezige met het hoogste gezag beklede militair het teken van overgave geeft;

2°. hij die in tijd van oorlog het krijgsvolk tracht te misleiden, te ontmoedigen of in verwarring te brengen.

Artikel 86. Met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren wordt gestraft:

1°. de militair die opzettelijk bij een gevecht met de vijand, met schending van zijn plicht als militair, hetzij op de vlucht gaat, hetzij enig oorlogsmaterieel vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, hetzij zich ontdoet van enig wapen, munitie of krijgstoerusting, hem van rijkswege verstrekt of tot zijn voorgeschreven wapening of uitrusting behorende, hetzij zich krijgsgevangen geeft;

2°. de militair die zich in tijd van oorlog opzettelijk, hetzij tersluik, hetzij door een listige kunstgreep of een samenweefsel van verdichtsels, hetzij door dronkenschap of zelfverminking aan het gevecht of aan het ogenblikkelijk gevaar in het gevecht onttrekt.

De schuldige wordt gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien hij tevens een andere militair tot een der onder 1° en 2° van dit artikel omschreven handelingen aanzet, alsmede indien hij het misdrijf begaat als bevelvoerend militair.

Artikel 87. Hij die in tijd van oorlog opzettelijk een militaire operatie doet mislukken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

De schuldige wordt gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien hij het misdrijf begaat als bevelvoerend militair of als belast zijnde met het bestuur of toezicht over benodigdheden ten dienste van de krijgsmacht.

Artikel 88. Met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren wordt gestraft:

1°. hij die zonder verlof van of vanwege de ter plaatse aanwezige met het hoogste gezag beklede militair zich in betrekking stelt tot iemand die zich bij de vijandelijke krijgsmacht of in 's vijands macht bevindt, of tot een onderdaan ener vijandelijke mogendheid of macht;

2°. hij die een bescheid, bericht, inlichting of vraag van iemand die zich bij de vijandelijke krijgsmacht of in 's vijands macht bevindt, of van een onderdaan ener vijandelijke mogendheid of macht ontvangen of onderschept hebbende, opzettelijk nalaat daarvan dadelijk aan de militaire overheid mededeling te doen;

3°. hij die in tijd van oorlog een gebeurtenis, bijzonderheid of beschouwing, welker ruchtbaarheid enig krijgsbelang kan schaden, opzettelijk bekendmaakt, zonder van ambtswege daartoe verplicht of bevoegd te zijn.

Artikel 89. Hij die in tijd van oorlog weigert of opzettelijk nalaat te gehoorzamen aan een bevel of vordering, gedaan door een daartoe bevoegde militair, of zodanig bevel of vordering eigendunkelijk overschrijdt, of opzettelijk enige maatregel, door een militair in het belang der krijgsmacht of van de dienst ondernomen of bevolen, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Het maximum der in het eerste lid gestelde straf wordt verdubbeld:

1°. indien de schuldige opzettelijk het misdrijf blijft plegen, nadat een militair hem uitdrukkelijk op zijn strafbaarheid gewezen heeft;

2°. indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige een hem wegens gelijk misdrijf opgelegde straf geheel of ten dele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard;

3°. indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen;

4°. indien de schuldige tevens een ander aanzet zijn voorbeeld te volgen;

5°. indien de schuldige het misdrijf pleegt bij een gevecht met de vijand.

Indien het in het eerste lid omschreven misdrijf vergezeld gaat van twee of meer der in no. 1—5 vermelde omstandigheden, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikelen 90—93. Vervallen.

Artikel 94. Hij aan wiens schuld te wijten is dat, in tijd van oorlog, enige versterkte of bezette plaats of post, ofwel de krijgsmacht of enig deel daarvan verloren gaat, dat een militaire operatie mislukt, of dat een vaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht onbruikbaar wordt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien de schuldige het misdrijf pleegt als bevelvoerend militair of als belast zijnde met het bestuur of toezicht over benodigdheden ten dienste van de krijgsmacht, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Artikel 95. De militair, aan wiens schuld te wijten is dat enige versterkte of bezette plaats of post, ofwel de krijgsmacht of enig deel daarvan door de vijand wordt overvallen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien de schuldige het misdrijf pleegt als bevelvoerend militair, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

TITEL III

Misdrijven waardoor de militair zich aan de vervulling van zijn dienstverplichtingen onttrekt

Artikel 96. De militair wiens ongeoorloofde afwezigheid aan zijn schuld is te wijten, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden, indien die afwezigheid in tijd van vrede ten minste één dag en niet langer dan dertig dagen duurt;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden, indien die afwezigheid in tijd van vrede hem een reis, waartoe het bevel hem bekend was of redelijkerwijze door hem kon vermoed worden, naar of van een plaats buiten het Koninkrijk of naar een plaats in een ander rijkdeel, of een andere zodanige bevolen reis met een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht geheel of gedeeltelijk doet verzuimen;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar, indien die afwezigheid in tijd van oorlog niet langer dan vier dagen duurt;

4°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden, indien die afwezigheid in tijd van oorlog hem een bevolen reis, zoals in no. 2 is omschreven, geheel of gedeeltelijk doet verzuimen, of een ontmoeting met de vijand doet mislopen,

Artikel 97. De militair die zich schuldig maakt aan opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar, indien die afwezigheid in tijd van vrede ten minste één dag en niet langer dan dertig dagen duurt;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien die afwezigheid in tijd van oorlog niet langer dan vier dagen duurt.

Artikel 98. Als schuldig aan desertie wordt gestraft de militair:

1°. die zich verwijderd met het oogmerk om zich voorgoed aan zijn dienstverplichtingen te onttrekken, het oorlogsgevaar te ontgaan, naar de vijand over te lopen of, zonder daartoe gerechtigd te zijn, bij een andere mogendheid of macht in krijgsdienst te treden;

2°. wiens ongeoorloofde afwezigheid in tijd van vrede langer dan dertig, in tijd van oorlog langer dan vier dagen duurt;

3°. die zich schuldig maakt aan opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid en daardoor een bevolen reis, zoals in artikel 96 no. 2 is omschreven, niet of niet geheel medemaakt.

Desertie in tijd van vrede gepleegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Desertie in tijd van oorlog gepleegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Artikel 99. Het maximum der in de artikelen 97 en 98 gestelde straffen wordt verdubbeld:

1°. indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige een hem hetzij wegens desertie, hetzij wegens opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid bij vonnis opgelegde straf geheel of ten dele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard;

2°. indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen;

3°. indien de schuldige is bevelvoerend militair;

4°. indien hij het misdrijf pleegt, terwijl hij is dienstdoende;

5°. indien hij zich naar of in het buitenland verwijderd;

6°. indien hij, zich van een vaartuig der krijgsmacht verwijderende, het misdrijf pleegt met behulp van een tot de krijgsmacht behorende sloep of ander licht vaartuig;

7°. indien hij het misdrijf pleegt met medeneming van een ten behoeve der krijgsmacht gebezigd luchtvaartuig of motorrijtuig, een wapen of munitie.

Indien het in artikel 97 omschreven misdrijf of het misdrijf van desertie in tijd van vrede vergezeld gaat van twee of meer der in no. 1—7 vermelde omstandigheden, wordt het maximum der in het eerste lid gestelde straf nogmaals met de helft daarvan verhoogd.

Artikel 100. Met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt gestraft:

1°. desertie naar de vijand;

2°. desertie, in tijd van oorlog, van een oorlogsvaartuig op brandwacht liggende, van de veiligheidstroepen, of uit een door de vijand aangevallen of met aanval bedreigde plaats of post;

3°. desertie met het oogmerk om in een door de schuldige aanstaand geachte oorlog van de Staat met een andere mogendheid of macht bij deze in krijgsdienst te treden.

Artikel 101. Naar de onderscheidingen gemaakt in de artikelen 97—100 en met de daarbij gestelde straffen wordt gestraft de militair die zich opzettelijk door een listige kunstgreep of een samenweefsel van verdichtsels tijdelijk of voorgoed aan de vervulling zijner dienstverplichtingen onttrekt, of die zich opzettelijk daarvoor ongeschikt maakt of laat maken.

Met afwezigheid wordt ten aanzien van die artikelen gelijkgesteld de tijd, gedurende welke de militair op een der voorschreven wijzen de vervulling zijner dienstverplichtingen verzaakt heeft.

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft hij die opzettelijk een militair op diens verzoek voor de verdere vervulling zijner dienstverplichtingen tijdelijk of voorgoed ongeschikt maakt.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Artikel 102. Hij die een verlofpas valselijk opmaakt of vervalst, of die zodanig stuk op een valse naam of voornaam of met aanwijzing ener valse hoedanigheid doet afgeven, met het oogmerk om het te gebruiken of door een militair te doen gebruiken als ware het echt en onvervalst of als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Met gelijke straf wordt gestraft de militair die opzettelijk gebruik maakt van een valse of vervalste verlofpas als ware hij echt en onvervalst of als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid.

Artikel 103. De militair die opzettelijk van eens anders reispas, veiligheidskaart, reisorder of verlofpas gebruik maakt, als ware hij de daarin genoemde persoon, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Artikel 104. Indien een der misdrijven omschreven in de artikelen 102 of 103 van dit Wetboek of in de artikelen 228, 229 of 231 van het Wetboek van Strafrecht, door een militair in tijd van oorlog wordt gepleegd, ten einde het misdrijf van desertie gemakkelijk te maken, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 105. De samenspanning tot een der in deze titel omschreven misdrijven wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van artikel 83 is toepasselijk.

Artikel 107. Vervallen.

TITEL IV

Misdrijven tegen de ondergeschiktheid

Artikel 108. De militair die opzettelijk een meerdere, hetzij in het openbaar mondeling of door een geschrift of afbeelding, hetzij in zijn tegenwoordigheid mondeling of door een gebaar

of daad, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding, beledigt of met enig kwaad bedreigt, hetzij hem uitscheldt, beschimpt of in zijn tegenwoordigheid bespot, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Artikel 109. De militair die een geschrift of afbeelding waarin hij weet dat een belediging voor een meerdere voorkomt, verspreidt, tentoonstelt, aanslaat of ter verspreiding in voorraad heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Artikel 110. De militair die opzettelijk een meerdere door enige feitelijke beledigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Artikel 111. Wanneer een militair opzettelijk tegen een meerdere een der in de artikelen 261, 262 en 268 van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven pleegt, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar boven het maximum der aldaar gestelde straffen.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt het maximum der in het eerste lid gestelde straf nogmaals met een jaar verhoogd.

De bepalingen van de artikelen 267 en 269 van het Wetboek van Strafrecht zijn in deze gevallen niet van toepassing.

Artikel 112. De militair die naar aanleiding van een dienst-aangelegenheid een meerdere tot tweegevecht uitdaagt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Met gelijke straf worden gestraft de militair die opzettelijk zodanige uitdaging overbrengt, en de meerdere die haar aanneemt.

De militaire getuigen en geneeskundigen die, wetende dat de uitdaging naar aanleiding van een dienst-aangelegenheid plaats had, het daaropvolgende tweegevecht bijwonen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 113. De militair die tegen beter weten een aantijging, klacht of aangifte tegen of over een meerdere inbrengt of inzendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 114. De militair die weigert of opzettelijk nalaat te gehoorzamen aan enig dienstbevel, of die zodanig bevel eigendunkelijk overschrijdt, wordt, als schuldig aan opzettelijke ongehoorzaamheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en negen maanden.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Het maximum der in het eerste en het tweede lid gestelde straffen wordt verdubbeld:

1°. indien de schuldige opzettelijk in zijn ongehoorzaamheid volhardt, nadat een meerdere hem uitdrukkelijk op zijn strafbaarheid heeft gewezen;

2°. indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige een hem wegens gelijk misdrijf bij vonnis opgelegde straf geheel of ten dele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard;

3°. indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen;

4°. indien de schuldige tevens een andere militair tot het misdrijf aanzet;

5°. indien hij het misdrijf pleegt bij een gevecht met de vijand.

Indien het in het eerste of het in het tweede lid omschreven misdrijf vergezeld gaat van twee of meer der in no. 1—5 vermelde omstandigheden, wordt het maximum der in het derde lid gestelde straffen nogmaals met de helft daarvan verhoogd.

Indien het bevel het werkdadig optreden tegen de vijand, of de bestrijding van ogenblikkelijk zeegevaar betrof, wordt de schuldige gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 115. Indien de ongehoorzaamheid van de militair aan onachtzaamheid is te wijten, wordt hij gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien het bevel het werkdadig optreden tegen de vijand, of de bestrijding van ogenblikkelijk zeegevaar betrof.

Artikel 116. De militair die opzettelijk een meerdere feitelijk bedreigt met geweld, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Artikel 117. De militair die opzettelijk een meerdere feitelijk aanrandt, zich met geweld of bedreiging met geweld tegen hem verzet, hem van zijn vrijheid van handelen berooft, of hem door geweld of bedreiging met geweld dwingt tot het volvoeren of tot het nalaten ener dienstverrichting, wordt, als schuldig aan feitelijke insubordinatie, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Indien het feit enig lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 118. Feitelijke insubordinatie, gepleegd met voorbedachte rade, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Indien het feit enig lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Artikel 119. Feitelijke insubordinatie, gepleegd door twee of meer verenigde militairen, wordt, als munitierij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

De schuldige wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien het door hem gepleegde misdrijf of de daarbij door hem gepleegde feitelijke enig lichamelijk letsel ten gevolge heeft;

2°. met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien zij de dood ten gevolge hebben.

Artikel 120. Met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt gestraft:

1°. feitelijke insubordinatie in tijd van oorlog;

2°. munitierij aan boord van een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is.

Artikel 121. Indien een der in de artikelen 117—120 no. 1 omschreven misdrijven buiten dienst wordt gepleegd, wordt, in de gevallen omschreven in de artikelen 117, 118 en 119, eerste lid, en tweede lid no. 1 het maximum der tijdelijke gevangenisstraf met drie jaren verminderd en wordt in de gevallen omschreven in de artikelen 119, tweede lid, no. 2 en 120 no. 1 de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Artikel 122. Indien een feit, hetwelk in de strafbepaling van artikel 117 of van artikel 118, al dan niet in verband met artikel 121, valt, tevens valt in een zwaardere strafbepaling

van het gemene recht, wordt deze laatste toegepast, doch wordt tevens het maximum der daarbij gestelde gevangenisstraf met twee jaren verhoogd.

Artikel 123. Het maximum der tijdelijke gevangenisstraf, gesteld bij de artikelen 117—121, wordt met een derde verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige een gevangenisstraf, hem opgelegd wegens een der misdrijven, omschreven hetzij in een van die artikelen, hetzij in een der artikelen, vermeld in artikel 422 van het Wetboek van Strafrecht, geheel of ten dele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard.

Artikel 124. Wanneer vijf of meer militairen samenrotten om in vereniging hun plicht te verzaken, worden zij, indien het tot enige feitelijke of bedreiging daarmede gekomen is, behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de bijzondere door hem bedreven feiten, als schuldig aan militair oproer, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog of aan boord van een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, worden de schuldigen gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 125. De belhamels onder de deelnemers aan militair oproer worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog of aan boord van een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, wordt de schuldige gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 126. De deelnemers aan samenrotting om in vereniging hun plicht te verzaken die tot de orde terugkeren, voordat tot enige feitelijke of bedreiging daarmede gekomen is, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Indien de samenrotting is gepleegd in tijd van oorlog, of aan boord van een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Ten aanzien van de belhamels wordt het maximum der in het eerste en het tweede lid gestelde straffen verdubbeld.

Artikel 127. De samenspanning tot ongehoorzaamheid, muiterij of militair oproer wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van artikel 83 is toepasselijk.

Artikel 128. Ten aanzien van de in deze titel omschreven feiten wordt een troepenafdeling, belast met wacht- of patrouilledienst, of een schildwacht gelijkgesteld met een meerdere, behalve ingeval het feit is begaan door hem aan wie zij, als zodanig, ondergeschikt zijn.

TITEL V

Schending van verschillende dienstplichten

Artikel 129. De schildwacht die zijn post eigendunkelijk verlaat, een als zodanig op hem rustende verplichting niet nakomt, of zich in een toestand brengt of laat brengen waarin hij zijn dienst als schildwacht niet naar behoren kan verrichten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Indien de schuldige zich bevond aan boord van een oorlogsvaartuig in nood verkerende of in tijd van oorlog op brandwacht liggende, bij veiligheidsstroepen in tijd van oorlog, of in een door de vijand aangevallen of met aanval bedreigde

plaats of post, wordt hij gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Met gelijke straffen worden gestraft de officier van de wacht aan boord van een oorlogsvaartuig of de militair die hem tijdelijk vervangt, de machinist, hoofd der wacht aan boord van een oorlogsvaartuig, en de bevelhebber van enige wacht, ronde of patrouille of van enige met de uitoefening van de veiligheidsdienst in tijd van oorlog belaste troepenafdeling, die als zodanig gelijke handelingen plegen.

Indien andere militairen, behorende tot enige wacht, ronde of patrouille of tot enige met de uitoefening van de veiligheidsdienst in tijd van oorlog belaste troepenafdeling, gelijke handelingen plegen, zijn de eerste drie leden van dit artikel op hen van toepassing, behoudens dat in de gevallen van het eerste en het tweede lid het maximum der daar gestelde straffen met de helft verminderd wordt, en dat in de gevallen van het derde lid de schuldige gestraft wordt met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Artikel 130. De militair die zich opzettelijk, hetzij tersluik, hetzij door een listige kunstgreep of een samenweefsel van verdichtsels, hetzij door dronkenschap of zelfverminking aan enige gevaarlijke dienst onttrekt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 131. De militair die zich opzettelijk, hetzij tersluik, hetzij door een listige kunstgreep of een samenweefsel van verdichtsels tijdelijk of voorgoed aan de vervulling van een bepaalde soort van dienstverplichtingen onttrekt, of die zich opzettelijk daarvoor ongeschikt maakt of laat maken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Met gelijke straffen wordt gestraft hij die opzettelijk een militair op diens verzoek voor de vervulling van een bepaalde soort van dienstverplichtingen ongeschikt maakt.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt het maximum der in het eerste en het tweede lid gestelde straffen met vier jaren verhoogd.

Artikel 132. De militair die opzettelijk aan de overheid een onjuiste ambtelijke mededeling doet of overbrengt, of opzettelijk nalaat aan de bevoegde overheid een mededeling te doen, die hij van ambtswege doen moest of waarvan de verzwijging het belang van de dienst of van de Staat kan schaden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 133. De militair aan wiens schuld te wijten is dat, in tijd van oorlog, aan de overheid een onjuiste ambtelijke mededeling wordt gedaan of overgebracht, of wordt nagelaten aan de bevoegde overheid een mededeling te doen, die van ambtswege gedaan moest worden of waarvan de verzwijging het belang van de dienst of van de Staat kan schaden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 134. De militair die opzettelijk, zonder daartoe bevoegd te zijn, enige maatregel in het belang der krijgsmacht of van de dienst ondernomen of bevolen, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Artikel 135. De militair die opzettelijk nalaat enig door Ons of van Onzenwege vastgesteld dienstvoorschrift op te volgen, dat door Ons als voorschrift in de zin van dit artikel is aangeduid of die zodanig voorschrift eigendunkelijk overschrijdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 136. De samenspanning tot een der in de artikelen 129—134 omschreven misdrijven wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van artikel 83 is toepasselijk.

Artikel 137. De militair die door misbruik of aanmatiging van gezag iemand dwingt iets te doen, niet te doen, of te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 138. De militair die door misbruik van zijn invloed als meerdere tegenover een mindere, deze overhaalt iets te doen, niet te doen, of te dulden, wordt, indien daaruit enig nadeel kan ontstaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 139. De militair die, met het oogmerk om zich of een ander voor bestraffing, terechthijzing of afkeuring te vrijwaren of een ander aan onverdiende bestraffing, terechthijzing of afkeuring bloot te stellen, hetzij een mindere door gift, belofte of misleiding weerhoudt van of overhaalt tot het doen van een beklag, verzoek, klacht of aangifte, hetzij een stuk of aangelegenheid onthoudt aan de kennisneming van de bevoegde meerdere, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 140. De militair die opzettelijk, hetzij met overschrijding van zijn bevoegdheid, hetzij in een aangelegenheid die vreemd is aan de belangen van de dienst, een mindere beveelt iets te doen, niet te doen, of te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 141. De militair die opzettelijk een mindere uitscheldt, uitvloekt, beschimpt of in zijn tegenwoordigheid bespot, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Artikel 142. De militair die in dienst opzettelijk een mindere slaat of stompt of hem op andere wijze pijn veroorzaakt of hem feitelijk bedreigt met geweld, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit enig lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Valt het feit tevens in een zwaardere strafbepaling van het gemene recht, dan wordt deze toegepast.

Artikel 143. De militair die opzettelijk toelaat, dat een mindere een misdrijf pleegt, of die, getuige van een door een mindere gepleegd misdrijf, opzettelijk nalaat tegen de dader de door het belang der zaak gevorderde maatregelen van geweld naar vermogen aan te wenden, wordt gestraft gelijk de medeplichtige.

Artikel 144. Hij die, kennis dragende van enige in dit Wetboek strafbaar gestelde samenspanning tot misdrijf of van een voornemen tot het plegen van een misdrijf ter zake waarvan de doodstraf kan worden opgelegd, of van een misdrijf tegen de veiligheid van de staat, desertie in tijd van oorlog, feitelijke insubordinatie of militair oproer, op een tijdstip waarop het plegen van het misdrijf nog kan worden voorkomen, opzettelijk nalaat daarvan tijdig voldoende kennis te geven hetzij aan de overheid, hetzij aan de bedreigde, wordt, indien het misdrijf is gevolgd, gestraft gelijk de medeplichtige.

Met gelijke straf wordt gestraft hij die kennis dragende van enig in het eerste lid vermeld reeds gepleegd misdrijf op een tijdstip waarop de gevolgen nog kunnen worden afgewend, opzettelijk nalaat daarvan gelijke kennisgeving te doen.

Artikel 145. De bepalingen van het vorig artikel betreffende het doen van kennisgeving zijn niet van toepassing op hem die door de kennisgeving gevaar voor een strafvervolgung zou doen ontstaan voor zichzelf, voor een zijner bloedver-

wanten of aangehuwden in de rechte linie of in de tweede of derde graad der zijlinie, voor zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot, of voor een ander, bij wiens vervolging hij zich, uit hoofde van zijn ambt of beroep, van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschonen.

Artikel 146. Hij die, mondeling of bij geschrifte, een militair opruiet tot enig misdrijf, in dit Wetboek omschreven of door hem te begaan onder een der in artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht vermelde omstandigheden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien de opruiing betreft een der misdrijven omschreven in de artikelen 92—101 of 121 van het Wetboek van Strafrecht, desertie of ongehoorzaamheid in tijd van oorlog of muiterij of militair oproer buiten tijd van oorlog.

De schuldige wordt gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren:

1°. indien de opruiing geschiedt in tijd van oorlog en zij betreft een der in artikel 92 of 93 van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven, militair verraad, desertie in een der in artikel 100 omschreven gevallen, ongehoorzaamheid in een der in het laatste lid van artikel 114 omschreven gevallen, muiterij, militair oproer of het in artikel 148 omschreven misdrijf;

2°. indien de opruiing geschiedt aan boord van een oorlogsvaartuig of luchtvaartuig der krijgsmacht zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, en zij muiterij of militair oproer betreft.

Met gelijke straffen wordt gestraft hij die een der in dit artikel vermelde geschriften, waarvan hij de inhoud kent, verspreidt, tentoonstelt, aanslaat of ter verspreiding in voorraad heeft.

Artikel 147. Hij die door een sein, teken, voorstelling, toespraak, lied, geschrift of afbeelding de tucht onder de krijgsmacht tracht te ondermijnen, of die, met de strekking van het geschrift of de afbeelding bekend, zodanig stuk verspreidt, tentoonstelt, aanslaat of ter verspreiding in voorraad heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Met gelijke straffen wordt gestraft hij die het wapen van Nederland, van de Koning, van een lid van het Koninklijk Huis of van de Regent, de Nederlandse vlag of wimpel of een regimentsvaandel of regimentsstandaard beschimpt.

Artikel 148. Met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren worden gestraft de tot een op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende militairen die met verenigde krachten hetzij geweld tegen een of meer personen plegen, hetzij opzettelijk en wederrechtelijk enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, vernielen, beschadigen, onbruikbaar maken of wegmaken, en bij het plegen van het feit misbruik maken of dreigen te maken van macht, gelegenheid of middel, hun als militair geschonken.

Met gelijke straf worden gestraft de aan de militaire rechtsmacht onderworpen personen, bij een op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht in dienstbetrekking zijnde of haar met toestemming van de militaire overheid vergezellende of volgende, die gelijke handelingen plegen en daarbij misbruik maken of dreigen te maken van macht, gelegenheid of middel, hun door hun betrekking tot de krijgsmacht geschonken.

Artikel 81 van het Wetboek van Strafrecht blijft buiten toepassing.

Artikel 149. Hij, die geweld pleegt tegen een dode, zieke of in de krijg verwonde, behorende tot de krijgsmacht van een der strijdende partijen, wordt gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Onder hen, die behoren tot de krijgsmacht van een der strijdende partijen, worden voor de toepassing van dit artikel gerekend allen, die bij deze krijgsmacht in dienstbetrekking zijn

of haar met toestemming van de militaire overheid vergezellen of volgen.

Artikel 150. De militair die opzettelijk niet voldoet aan een wettige oproeping voor de werkelijke dienst, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Blijkt niet dat het feit opzettelijk is gepleegd, dan wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

TITEL VI

Diefstal, verduistering en heling

Artikel 151. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft hij die diefstal pleegt en daarbij misbruik heeft gemaakt van de gelegenheid, hem verschaft door zijn inkwartiering of door zijn huisvesting op openbaar gezag.

Artikel 152. Met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren wordt gestraft diefstal door een militair gepleegd op een onder zijn bijzondere bewaking of bescherming gestelde plaats.

Artikel 153. Met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren wordt, als schuldig aan plundering, gestraft:

1°. de tot een op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende militair die bij het plegen van diefstal misbruik maakt of dreigt te maken van macht, gelegenheid of middel hem als militair geschonken;

2°. de aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon, bij een op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht in dienstbetrekking zijnde of haar met toestemming van de militaire overheid vergezellende of volgende, die bij het plegen van diefstal misbruik maakt of dreigt te maken van macht, gelegenheid of middel, hem door zijn betrekking tot de krijgsmacht geschonken;

3°. hij die diefstal pleegt aan of tegen een dode, zieke of in de krijg verwonde, behorende tot de krijgsmacht van een der strijdende partijen. Onder hen, die behoren tot de krijgsmacht van een der strijdende partijen, worden voor de toepassing van deze bepaling gerekend allen, die bij deze krijgsmacht in dienstbetrekking zijn of haar met toestemming van de militaire overheid vergezellen of volgen.

Indien het feit is gepleegd door twee of meer verenigde personen, worden de schuldigen gestraft met de dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 154. Vervallen.

Artikel 155. Het maximum der tijdelijke gevangenisstraf, gesteld bij de artikelen 151—154, wordt met een derde verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige een gevangenisstraf, hem opgelegd wegens een der misdrijven, omschreven hetzij in een van die artikelen, hetzij in een der artikelen, vermeld in artikel 421 van het Wetboek van Strafrecht, geheel of ten dele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard.

Artikel 156. De samenspanning tot een der in de artikelen 151—154 omschreven misdrijven wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van artikel 83 is toepasselijk.

Artikel 157. De militair die opzettelijk enig voorwerp door een der in deze titel omschreven misdrijven verkregen, koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt, als schuldig aan heling, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Met gelijke straf wordt gestraft hij die opzettelijk uit de opbrengst van enig door zodanig misdrijf verkregen voorwerp voordeel trekt.

Artikel 158. De militair die enig voorwerp koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt, indien aan zijn schuld te wijten is dat zijn handeling een door een der in deze titel omschreven misdrijven verkregen voorwerp betreft, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Met gelijke straf wordt gestraft hij die uit de opbrengst van enig voorwerp voordeel trekt, indien aan zijn schuld te wijten is, dat zijn handeling een door zodanig misdrijf verkregen voorwerp betreft.

TITEL VII

Vernieling, beschadiging of wegmaking van ten behoeve van de krijgsmacht dienende goederen

Artikel 159. Hij die wederrechtelijk en opzettelijk een dier, dat ten behoeve der krijgsmacht wordt gebezigd, doodt, beschadigt, voor de dienst ongeschikt maakt of wegmaakt, wordt gestraft:

1°. indien hij het feit pleegt, terwijl hij behoort tot een op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht, met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren;

2°. in andere gevallen met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 160. De militair, tot een op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende, die wederrechtelijk en opzettelijk enige oorlogsbehoefte vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, of die zich opzettelijk en eigendunkelijk ontdoet van enig hem van rijkswege verstrekt wapen, munitie, krijgstoerusting of voedingsmiddel, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Artikel 161. De militair, tot een op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende, die enig aan hem of aan een andere militair van rijkswege verstrekt goed, wetende dat dit behoort tot de militaire kleding of uitrusting, hetzij zonder schriftelijke vergunning, door of vanwege de bevoegde officier afgegeven, verkoopt, ruilt, ten geschenke, in pand, gebruik of bewaring geeft, hetzij wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

TITEL VIII

Verkeersmisdrijven

Artikel 162. Hij die als bestuurder van een motorrijtuig, een rijwiel of enig ander rij- of voertuig daarmede over enige voor het openbaar of militair verkeer openstaande weg rijdt dan wel als bestuurder van een vaartuig daarmede op enig voor de openbare of militaire scheepvaart openstaand water vaart, onder zodanige invloed van het gebruik van alcoholhoudende drank, dat hij niet in staat moet worden geacht het rij-, voor- of vaartuig naar behoren te besturen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden.

Artikel 163. Hij die optreedt als bestuurder van een motorrijtuig, een rijwiel of enig ander rij-, voor- of vaartuig, dat bij de krijgsmacht in gebruik is, onder zodanige invloed van het gebruik van alcoholhoudende drank, dat hij niet in staat moet worden geacht zijn taak, als zodanig, naar behoren te vervullen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

Artikel 163a. Voor de toepassing van de artikelen 162 en 163 wordt met alcoholhoudende drank gelijkgesteld elke stof, waarvan de bestuurder weet of redelijkerwijze moet weten, dat het gebruik de rijvaardigheid kan verminderen.

Artikel 164. Hij die opzettelijk wederrechtelijk enig motorrijtuig, vaartuig of luchtvaartuig gebruikt, dat bij de krijgsmacht in gebruik is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

DERDE BOEK

Overtredingen

TITEL I

Verkeersovertredingen

Artikel 165. Hij die zich op een voor het openbaar of militair verkeer openstaande weg dan wel op een voor de openbare of militaire scheepvaart openstaand water zodanig gedraagt, dat de vrijheid van het verkeer dan wel van de scheepvaart zonder noodzaak wordt belemmerd, of de veiligheid op de weg of op het water in gevaar wordt gebracht of dat redelijkerwijze is aan te nemen dat dit het geval kan zijn, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden.

Artikel 166. Hij die zich als lid van de bemanning van een luchtvaartuig zodanig gedraagt, dat de vrijheid van het verkeer zonder noodzaak wordt belemmerd of de veiligheid in het luchtruim dan wel op de grond of op het water in gevaar wordt gebracht of dat redelijkerwijze is aan te nemen, dat dit het geval kan zijn, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Artikel 167. Hij die als gebruiker van een voor het openbaar of militair verkeer openstaande weg of als gebruiker van een voor de openbare of militaire scheepvaart openstaand water, dan wel als bestuurder van een motorrijtuig, een rijwiel, enig ander rij- of voertuig, een vaartuig of een luchtvaartuig, dat bij de krijgsmacht in gebruik is, de door of vanwege het bevoegd gezag met betrekking tot het verkeer of de scheepvaart gegeven regels en aanwijzingen niet in acht neemt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste vier maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

TITEL II

Feiten strafbaar gesteld in de buitenlandse wet

Artikel 168. Hij die buiten het Koninkrijk een feit begaat, dat niet met straf wordt bedreigd door enige ingevolge dit Wetboek toepasselijke strafbepaling, doch waarvoor hij ingevolge enige op hem toepasselijke wet van het land, waar het feit begaan wordt, strafbaar is, wordt gestraft met hetzij hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste duizend gulden, hetzij één van deze straffen. De opgelegde hechtenis mag in duur het maximum van de tegen het feit in de buitenlandse wet bedreigde vrijheidsstraf niet overtreffen. Behoudens het bepaalde in artikel 24 van het Wetboek van Strafrecht mag de opgelegde geldboete evenmin het maximum van de tegen het feit in de buitenlandse wet bedreigde geldboete te boven gaan.

De vrijheidsstraf en de geldboete mogen slechts gezamenlijk worden opgelegd, indien dit ook bij toepassing van de buitenlandse wet mogelijk ware geweest.

Tekst van de Wet op de Krijgstucht van 27 april 1903 (Stb. 112), laatstelijk gewijzigd bij de Rijkswet van 4 juli 1963, Stb. 295

WET OP DE KRIJGSTUCHT

§ I. Omvang van de werking dezer wet

Artikel 1. De bepalingen dezer wet zijn toepasselijk op de militair, die zich binnen of buiten het Koninkrijk aan enig krijgstuchtelijk vergrijp schuldig maakt.

§ II. Krijgstuchtelijke vergrijpen

Artikel 2. Krijgstuchtelijke vergrijpen zijn:

1°. alle niet in enige strafwet omschreven feiten, strijdig met enig dienstbevel of dienstvoorschrift, of onbestaanbaar met de militaire tucht of orde;

2°. de strafbare feiten, waarvan de militaire rechter kennis kan nemen, voor zover zij onbestaanbaar zijn met de militaire tucht of orde, doch tevens van zo lichte aard dat de zaak buiten strafrechtelijke behandeling kan worden afgedaan.

§ III. Krijgstuchtelijke straffen

Artikel 3. De krijgstuchtelijke straffen voor officieren zijn:

A. Hoofdstraffen

- 1°. berisping;
- 2°. licht arrest van ten hoogste 14 dagen;
- 3°. streng arrest van ten hoogste 14 dagen.

B. Bijkomende straf

inhouding van geldelijke militaire inkomsten.

Artikel 4. De krijgstuchtelijke straffen voor onderofficieren zijn:

A. Hoofdstraffen

- 1°. berisping;
- 2°. voor onderofficieren die een mindere rang dan die van sergeant bekleden: strafdienst, ten minste 1 en ten hoogste 2 uur per dag, gedurende ten hoogste 8 dagen;
- 3°. de verplichting om ten hoogste 2 uur vóór het avondappel in de kazerne of het kwartier of aan boord terug te zijn en aldaar te verblijven, tenzij de gestrafte daarbuiten dienst heeft te verrichten, gedurende ten hoogste 14 dagen;
- 4°. licht arrest van ten hoogste 21 dagen;
- 5°. verzwaard arrest van ten hoogste 14 dagen;
- 6°. streng arrest van ten hoogste 14 dagen; deze straf wordt niet opgelegd aan een minderjarige die de leeftijd van achttien jaren nog niet bereikt heeft;
- 7°. verlaging; buiten tijd van oorlog kan deze straf uitsluitend worden opgelegd aan hen, die ten tijde der eerste strafoplegging de leeftijd van 25 jaren nog niet hebben bereikt.

B. Bijkomende straf

inhouding van geldelijke militaire inkomsten.

Artikel 5. De krijgstuchtelijke straffen voor mindere militairen zijn:

A. Hoofdstraffen

- 1°. berisping;
- 2°. strafdienst, ten minste 1 en ten hoogste 2 uur per dag, gedurende ten hoogste 8 dagen;
- 3°. de verplichting om ten hoogste 2 uur vóór het avondappel in de kazerne of het kwartier of aan boord terug te zijn en aldaar te verblijven, tenzij de gestrafte daarbuiten dienst heeft te verrichten, gedurende ten hoogste 8 dagen;
- 4°. licht arrest van ten hoogste 21 dagen;
- 5°. verzwaard arrest van ten hoogste 14 dagen;

6°. streng arrest van ten hoogste 14 dagen; deze straf wordt niet opgelegd aan een minderjarige die de leeftijd van achttien jaren nog niet bereikt heeft;

7°. verlaging in klasse, indien de gestrafte behoort tot een onderdeel der krijgsmacht waarbij de mindere militairen in klassen zijn verdeeld;

8°. plaatsing in een tuchtklasse.

B. Bijkomende straf

inhouding van geldelijke militaire inkomsten.

Artikel 6. De berisping geschiedt mondeling door de strafoplegger of indien dit niet doenlijk is, door een andere meerdere van zijnentwege, ofwel schriftelijk bij gesloten brief door de strafoplegger.

De mondelinge berisping geschiedt of zonder dat daarbij bijzondere vormen in acht genomen worden, of, indien dit door de bestraffende meerdere noodzakelijk geacht wordt, na bijroeping en ten aanhoren van een of meer andere militairen van niet lagere rang en, wat de officier betreft, bovendien van niet mindere ouderdom in rang, dan de gestrafte.

Een aanmerking of terechtwijzing waarbij de tot straffen bevoegde meerdere niet uitdrukkelijk te kennen geeft, dat zij als straf van berisping moet worden beschouwd, geldt niet als straf.

Artikel 7. De strafdienst bestaat:

A. voor de onderofficieren: in het doen excerceren van of in het houden van toezicht over de met strafdienst gestrafte mindere militairen, of in het doen van andere dienst, overeenkomende met de rang en de betrekking van de gestrafte,

B. voor de mindere militairen: in het excerceren met of zonder volledige uitrusting, of, zo nodig, in het doen van andere dienst, overeenkomende met de stand en de betrekking van de gestrafte,

alles op de door de commanderende officier te bepalen werkdagen, in de vrije uren van de gestrafte.

Artikel 8. Het licht arrest wordt ondergaan:

A. door de officier:

1°. te land: in zijn woonverblijf, tent of kwartier of, op bivak, op de door de commanderende officier ter plaatse aan te wijzen plaats;

2°. aan boord van een oorlogsvaartuig: op het schip;

B. door de onderofficier en de mindere militair:

1°. te land: in de kazerne, het kwartier of zijn woonverblijf of, indien hij gekantonneerd, gekampeerd of gebivakeerd is, op de door de commanderende officier ter plaatse aan te wijzen plaats;

2°. aan boord van een oorlogsvaartuig: op het schip.

Door de militairen wien aan boord van een oorlogsvaartuig een verblijf is aangewezen, wordt het licht arrest, zo mogelijk, aan boord ondergaan.

Deze straf kan gepaard gaan met die van strafdienst.

De militair die licht arrest ondergaat, is niet uitgesloten van het verrichten van dienst.

Artikel 9. Het verzaamd arrest wordt ondergaan:

A. door de onderofficier:

1°. te land: a) in een onderofficierskamer of in het vertrek hem tot het verrichten van zijn administratieve werkzaamheden aangewezen, en, indien hij korporaal is, in het vertrek waar hij gehuisvest is; b) indien hij gekantonneerd, gekampeerd of gebivakeerd is, op de door de commanderende officier ter plaatse aan te wijzen plaats;

2°. aan boord van een oorlogsvaartuig: in zijn hut, en door hem die geen hut bewoont, op de door de commanderende officier van het vaartuig naar door Ons of van Onzentwege te stellen regelen aan te wijzen plaats;

B. door de mindere militair:

1°. te land: in het daartoe bestemd vertrek of, indien hij gekantonneerd, gekampeerd of gebivakeerd is, op de door de commanderende officier ter plaatse aan te wijzen plaats, in beide gevallen gedurende de nacht, voor zoveel doenlijk, in afzondering;

2°. aan boord van een oorlogsvaartuig: op de door de commanderende officier van het vaartuig naar door Ons of van Onzentwege te stellen regelen aan te wijzen plaats.

De militair die te land verzaamd arrest ondergaat, is niet uitgesloten van het verrichten van dienst.

De militair die aan boord van een oorlogsvaartuig verzaamd arrest ondergaat, kan worden uitgesloten van het verrichten van dienst buiten de lokaliteit, waarin hij de straf ondergaat.

Artikel 10. Het streng arrest wordt ondergaan:

A. door de officier:

1°. te land: in zijn woonverblijf, tent of kwartier of, op bivak, op de door de commanderende officier ter plaatse aan te wijzen plaats;

2°. aan boord van een oorlogsvaartuig: in zijn hut, en door hem die geen hut bewoont, hetzij in een daartoe beschikbare hut, hetzij in de voor zijn gewoon verblijf bestemde lokaliteit.

Door de officier wien aan boord van een oorlogsvaartuig een verblijf is aangewezen, wordt het streng arrest, zo mogelijk, aan boord ondergaan;

B. door de onderofficier en de mindere militair:

in afzondering in een daartoe bestemde cel, ook door hen die aan boord van een oorlogsvaartuig zijn ingescheept, bij voorkeur aan de wal.

Wanneer de gelegenheid ontbreekt om deze laatsten de straf te doen ondergaan in een daartoe bestemde cel aan de wal, wordt zij ondergaan in een daartoe bestemde cel aan boord van een oorlogsvaartuig.

Wanneer ook daartoe de gelegenheid ontbreekt, wordt zij ondergaan door de hutsgast in zijn hut, en door de onderofficier die geen hut bewoont en door de mindere militair op de door de commanderende officier van het vaartuig naar door Ons of van Onzentwege te stellen regelen aan te wijzen plaats aan boord, zo mogelijk in afzondering.

Indien de met streng arrest gestrafte onderofficier of mindere militair gekantonneerd, gekampeerd of gebivakeerd is, ondergaat hij die straf op de door de commanderende officier ter plaatse aan te wijzen plaats.

De militair, die streng arrest ondergaat, is uitgesloten van het verrichten van dienst buiten de lokaliteit, waarin hij de straf ondergaat.

Bij een leger te velde kan aan de met streng arrest gestraften worden opgedragen ook buiten de plaats waar zij hun straf ondergaan dienst te verrichten.

Het verrichten van dienst wordt hun in ieder geval opgedragen voor of bij de aanvang van het gevecht en bij alarm.

Artikel 11. Met inachtneming van door Ons of van Onzentwege te stellen regelen kan door de commanderende officier wijziging worden gebracht in de plaats waar en in de wijze waarop de straf zal worden ondergaan, ingeval hetzij de lichaamstoestand van de met verzaamd of van de met streng arrest gestrafte militair, hetzij de omstandigheden van het klimaat of het weder, hetzij de toestand van de arrestlokalen een afwijking van de bovenvermelde bepalingen in het belang van de gestrafte nodig maken.

Artikel 12. Aan boord van een vaartuig dat geen oorlogsvaartuig is, worden de arreststraffen ondergaan op de door de strafoplegger zoveel mogelijk in overeenstemming met de bepalingen der artikelen 8—11 aan te wijzen plaats.

Artikel 13. De duur der arreststraffen is ten minste één dag.

Artikel 14. Het is de met arrest-gestrafte militair verboden, de plaats, waar hij zijn straf moet ondergaan, gedurende zijn straftijd buiten dienst zonder noodzaak te verlaten, of zonder daartoe bekomen verlof bezoeken te ontvangen.

Naar regelen door Ons te stellen kan hem worden toegestaan godsdienstoefeningen zijner gezindte bij te wonen.

Artikel 15. Bij de oplegging ener arreststraf kan worden bepaald, dat de tijd, door de gestrafte vóór de tenuitvoerlegging dier straf in voorlopig arrest of in voorlopige verzekerde bewaring doorgebracht, bij de uitvoering der hem opgelegde arreststraf geheel of gedeeltelijk zal worden in mindering gebracht.

Deze bepaling is ook toepasselijk, ingeval aan een militair, terzelfder tijd verdacht van meerdere feiten, de straf wordt opgelegd ter zake van een ander feit dan waarvoor hij zich in voorlopig arrest of in voorlopige verzekerde bewaring bevindt of bevonden heeft.

Artikel 16. De verlaging bestaat:

a. voor de onderofficier: in het terugbrengen tot de stand van matroos of van soldaat, met aanduiding tevens van een bepaalde klasse, indien bij het onderdeel der krijgsmacht waartoe hij behoort, de mindere militairen in klassen zijn verdeeld;

b. voor de mindere militair: in het terugbrengen tot een lagere klasse.

Bij de zeemacht mag de verlaging niet verder gaan dan tot in de laagste klasse, waaruit de gestrafte heeft kunnen opklommen tot de rang, die hij bekleedde, of tot de klasse, waartoe hij behoorde, toen hem de straf werd opgelegd; met dien verstande dat niemand kan worden verlaagd tot een uitsluitend bij een opleiding voorkomende kwaliteit.

Artikel 17. De met verlaging gestrafte kan, totdat de straf tegen hem is ten uitvoer gelegd, in arrest worden gesteld of gehouden.

Artikel 18. De plaatsing in een tuchtklasse bestaat in de onderwerping van de militair aan een gestrengere krijgstucht.

Zij wordt ondergaan in één of meer der daarvoor bestemde inrichtingen, behoudens dat zij door aan boord van een oorlogsvaartuig ingeschepte militairen geheel of ten dele aan boord kan worden ondergaan.

Zij wordt alleen opgelegd aan de mindere militairen, op wie geen verlaging kan worden toegepast.

Artikel 19. De plaatsing in een tuchtklasse wordt opgelegd voor een tijd, bij de oplegging der straf te bepalen, van ten minste drie maanden en ten hoogste zes maanden.

Artikel 20. De met de straf van plaatsing in een tuchtklasse gestrafte militair kan deswege na de oplegging der straf in arrest worden gesteld; hij kan in arrest worden gehouden, totdat hij in de tot uitvoering der straf bestemde inrichting is aangekomen.

Artikel 21. Indien de in een strafklasse of de in een tuchtklasse geplaatste militair wegens een gedurende zijn verblijf aldaar begaan krijgstuchtelijk vergrijp wordt gestraft met plaatsing in een tuchtklasse, gaat deze straf in op de dag waarop de vorige straf eindigt.

Artikel 22. De tijd, door de met plaatsing in een tuchtklasse gestrafte militair in streng arrest doorgebracht, telt niet mee voor de tijd van zijn verblijf in die klasse.

Artikel 23. Voor de tuchtclassen gelden gelijke bepalingen als ten aanzien van de strafklassen vervat zijn in de artikelen 28—34 van het Wetboek van Militair Strafrecht.

Artikel 24. Door Ons kunnen in geval van oorlog of oorlogsgevaar de tuchtclassen worden opgeheven of kan daaraan een bijzondere bestemming gegeven worden.

In het eerste geval keren de in een tuchtklasse geplaatsten ten spoedigste terug tot het onderdeel der krijgsmacht waartoe zij behoren.

Artikel 25. Elke straf van licht arrest, opgelegd buiten Nederland, onder feitelijke oorlogsomstandigheden of aan boord van een oorlogsvaartuig buitengaats, kan gepaard gaan met inhouding van een vierde gedeelte van de geldelijke militaire inkomsten van de gestrafte gedurende de gehele straftijd of een gedeelte daarvan.

Elke straf van verzuwaard arrest van een onderofficier of van een mindere militair, opgelegd buiten Nederland, onder feitelijke oorlogsomstandigheden of aan boord van een oorlogsvaartuig buitengaats, kan gepaard gaan met inhouding van de helft van de geldelijke militaire inkomsten van de gestrafte gedurende de gehele straftijd of een gedeelte daarvan.

Elke straf van streng arrest kan gepaard gaan met inhouding van de geldelijke militaire inkomsten van de gestrafte gedurende de gehele straftijd of een gedeelte daarvan.

Aan de inhouding in de vorige leden bedoeld zijn niet onderworpen geldelijke militaire inkomsten, die niet in een bedrag per dag, week of maand zijn vastgesteld, en het gedeelte van de geldelijke militaire inkomsten, dat naar door Onze Minister van Defensie te stellen regels geacht wordt bestemd te zijn voor de bestrijding van de kosten van huisvesting, kleding en voeding van de militair. Onze Minister van Defensie kan bepalen, dat ook andere delen van de geldelijke militaire inkomsten hetzij bij alle, hetzij bij bepaalde categorieën militairen niet aan de inhouding in de vorige leden bedoeld zijn onderworpen.

Artikelen 26—27. Vervallen.

Artikel 28. Wanneer de werkelijke of de gehele diensttijd van een met arrest gestrafte militair verstrijkt gedurende het ondergaan der straf, wordt hij niet met groot verlof huiswaarts gezonden of uit de militaire dienst ontslagen, voordat zijn straftijd is verstreken.

Artikel 29. De betreffende zwaarte der krijgstuchtelijke hoofdstraffen wordt bepaald door de volgorde waarin zij voorkomen in de artikelen 3—5, met dien verstande dat in ieder van die artikelen elke volgende straf zwaarder is dan de voorafgaande, en dat licht arrest gepaard met strafdienst zwaarder is dan licht arrest, doch lichter dan verzuwaard arrest.

Alleen de hoofdstraffen worden in vergelijking gebracht.

Artikelen 30—36. Vervallen.

§ IV. Oplegging en tenuitvoerlegging van krijgstuchtelijke straffen

Artikel 37. Bij de bepaling van de soort en van de mate van krijgstuchtelijke straf is de strafoplegger verplicht rechtvaardigheid naast gestrengheid te betrachten en zowel de omstandigheden waaronder het vergrijp begaan is, als de persoonlijkheid en het doorgaand gedrag van de dader in aanmerking te nemen. Hij beslist naar eigen inzicht en geweten.

Artikel 38. Bij krijgstuchtelijke bestraffing van een militair die zich aan één of meer krijgstuchtelijke vergrijpen schuldig maakte, wordt slechts één hoofdstraf opgelegd, behoudens de bepaling van het voorlaatste lid van artikel 8.

Buiten het geval aangegeven in artikel 25 wordt geen bijkomende straf opgelegd.

Artikel 39. De bevoegdheid om de in de artikelen 3—5 vermelde straffen aan de onder zijn bevelen staande militairen op te leggen komt toe aan:

- 1°. elke vlag- of opperofficier;
- 2°. de commanderende officier van een of meer oorlogsvaartuigen, inrichtingen of squadrons vliegtuigen der zeemacht;
- 3°. de commanderende officier van een brigade, een vliegbasis of een dienstvak en iedere daarmede gelijk te stellen door Onze Minister van Defensie aangewezen, commanderende officier;
- 4°. de commanderende officier van een taktisch geheel, gevormd uit verschillende troepenafdelingen;

5°. iedere boven een onder 2° — 4° genoemde commanderende officier gestelde meerdere;

6°. de commandant van een ingesloten versterkte plaats of post of van een te velde afgesneden troepengedeelte.

Bij ontstentenis of afwezigheid van een commanderende officier of commandant gaat de hem bij dit artikel toegekende bevoegdheid over op degene, die met de waarneming van het commando is belast.

Ten aanzien van een militair, die niet onder de bevelen staat van een in gevolge de voorgaande leden tot straffen bevoegde meerdere, komt deze bevoegdheid toe aan de officier, die daartoe door Ons of door Onze Minister van Defensie is aangewezen.

Artikel 40. De bevoegdheid om krijgstuchtelijke straf op te leggen aan militairen, die aan boord van een oorlogsvaartuig zijn ingescheept, komt uitsluitend toe aan de commanderende officier van dat oorlogsvaartuig en aan iedere boven die commandant gestelde meerdere.

Artikel 41. De bevoegdheid om de in de artikelen 3—5 vermelde straffen aan de onder zijn bevelen staande militairen op te leggen komt mede toe aan:

1°. elke hoofdofficier van de landmacht en de luchtmacht;

2°. de commandant van een compagnie, een escadron, een batterij of van een squadron van de luchtmacht en iedere daarmee gelijk te stellen, door Onze Minister van Defensie aangewezen, commandant;

3°. iedere boven een onder 2° genoemde commandant gestelde meerdere;

4°. de officier detachementscommandant behalve indien het detachement aan boord van een oorlogsvaartuig is ingescheept;

behoudens dat de straf van streng arrest aan officieren alleen door de hoofdofficier detachementscommandant en die van verlaging en van plaatsing in een tuchtklasse door geen der bovengenoemden mogen worden opgelegd.

Bij ontstentenis of afwezigheid van een commandant gaat de hem bij dit artikel toegekende bevoegdheid over op degene, die met de waarneming van het commando is belast, behoudens dat de straf van streng arrest aan officieren alleen door de hoofdofficier waarnemend detachementscommandant mag worden opgelegd.

Artikel 42. De in artikel 39 vermelde bevoegdheid komt mede toe aan de garnizoens- of plaatselijke commandant, ten aanzien van alle zich ter plaatse van zijn commandement bevindende mindere militairen en militairen van lagere rang of van mindere ouderdom in rang dan hijzelf heeft, wanneer zich ter plaatse geen tot straffen bevoegde meerdere van de militair, die het vergrijp beging, bevindt en de behandeling van de zaak geen uitstel kan lijden.

Deze bevoegdheid strekt zich niet uit tot oplegging van de straf van streng arrest aan officieren en die van verlaging en van plaatsing in een tuchtklasse.

Artikel 43. De onderofficier detachementscommandant is bevoegd aan de onder zijn bevelen staande militairen de straf van licht arrest of een lichtere straf op te leggen, behalve:

1°. indien het detachement aan boord van een oorlogsvaartuig is ingescheept;

2°. indien het detachement, als zodanig, aan de wal of aan boord van een vaartuig dat geen oorlogsvaartuig is, deel uitmaakt van een verenigde troepenafdeling onder de bevelen van een andere meerdere.

Artikel 44. Iedere meerdere die voldoende aanwijzing heeft gekregen om aan te nemen, dat een mindere zich aan een ernstig krijgstuchtelijk vergrijp heeft schuldig gemaakt, is bevoegd hem, zo nodig, voorlopig arrest aan te zeggen.

De mindere is verplicht aan die aanzegging onmiddellijk gevolg te geven.

Het voorlopig arrest wordt in de regel ondergaan:

a. te land: op dezelfde wijze als de krijgstuchtelijke straf van licht arrest;

b. aan boord van een oorlogsvaartuig: op de daarvoor door de commanderende officier van het vaartuig aan te wijzen plaats.

Indien het echter, hetzij in het belang van het onderzoek, hetzij ter voorkoming van wanorde noodzakelijk is, wordt het voorlopig arrest ondergaan op soortgelijke wijze als de krijgstuchtelijke straf van verzwaard of van streng arrest.

De voorlopig gearresteerde is in de regel uitgesloten van het verrichten van dienst buiten de plaats waar hij het voorlopig arrest ondergaat.

Artikel 45. Het voorlopig arrest, bedoeld in het voorgaande artikel, duurt niet langer dan vierentwintig uur.

Artikel 46. Geen krijgstuchtelijke straf wordt opgelegd voordat de verdachte door de strafoplegger zelf of, zo deze verhinderd is of zich elders bevindt, door een andere tot straffen bevoegde meerdere is gehoord.

Is ook dit laatste niet doenlijk, dan kan de ondervraging van de verdachte door de strafoplegger schriftelijk, of van zijnenwege door een der in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering genoemde of in Suriname of de Nederlandse Antillen met de opsporing van strafbare feiten belaste ambtenaren geschieden.

Onze Minister van Defensie kan ten aanzien van door hem aan te wijzen eenheden der zeemacht bepalen dat de verdachte in bepaalde gevallen niet door de strafoplegger zelf behoeft te worden gehoord, doch dat dit verhoor kan plaatsvinden door een door de strafoplegger aan te wijzen officier.

Artikel 47. Is de van een krijgstuchtelijk vergrijp verdachte militair tijdens de ontdekking van het feit niet onder de wapenen, dan vraagt, zo nodig, de betrokken commanderende officier aan Onze Minister van Defensie onder overlegging van de ter beoordeling der aanvraag nodige stukken, machtiging om hem onder de wapenen te roepen.

Is die machtiging verleend en de verdachte dientengevolge ter plaatse van zijn bestemming aangekomen, dan gelden ten aanzien van de strafoplegging de gewone regelen.

Artikel 48. Wanneer een meerdere van zijn bevoegdheid om een mindere voorlopig arrest aan te zeggen, of wanneer een van de in de artikelen 41—43 genoemde officieren of onderofficieren van zijn bevoegdheid tot strafoplegging gebruik maakt heeft, handelt hij verder naar de hiervoor gestelde of nog te stellen regelen.

Artikel 49. De bevoegdheid om het voorlopig arrest op te heffen komt toe:

a. aan de tot straffen bevoegde meerdere die de zaak behandelt;

b. aan iedere boven deze gestelde meerdere, echter niet zonder zo mogelijk de arrestoplegger te hebben gehoord.

Artikel 50. Bevoegd om, hetzij in een buitengewoon geval de uitvoering van een krijgstuchtelijke straf te schorsen, hetzij een krijgstuchtelijke straf of de omschrijving der strafreden of beide te wijzigen dan wel de straf teniet te doen, zijn:

a. de strafoplegger;

b. iedere boven deze gestelde tot straffen bevoegde meerdere, echter niet zonder zo mogelijk de gestrafte en de strafoplegger te hebben gehoord; wijziging van de straf of van de omschrijving van de strafreden ten nadele van de gestrafte vindt niet plaats dan nadat hij is gehoord.

Wijziging van de straf of de omschrijving van de strafreden of tenietdoening van de straf krachtens het voorgaande lid kan na beklag niet meer geschieden door de strafoplegger en de in artikel 61 bedoelde meerdere en is na het inroepen van de eindbeslissing van het Hoog Militair Gerechtshof uitgesloten.

Indien de straf wordt ondergaan elders dan waar zij is opgelegd komt de bevoegdheid om haar uitvoering te schorsen mede toe aan de commanderende officier of de detachementscommandant, onder wiens bevelen de gestrafte alsdan staat, echter niet zonder de gestrafte en zo mogelijk de strafoplegger te hebben gehoord.

Hij die van zijn bevoegdheid tot wijziging van de straf of van de omschrijving van de strafreden gebruik heeft gemaakt, wordt als strafoplegger beschouwd.

Artikel 51. Vervallen.

Artikel 52. Behalve in geval van schorsing krachtens de artikelen 50 en 62, mag de eenmaal aangevangen uitvoering ener arreststraf alleen worden afgebroken, ten einde de gestrafte een hem middelerwijl opgelegde zwaardere straf te doen ondergaan.

Artikel 53. Van opgelegde krijgstuchtelijke straffen kan, bij gelegenheid van verjaardagen van het Hoofd van de Staat of van leden van het Koninklijk Huis of bij gelegenheid van andere nationale feestdagen of uit hoofde van buitengewone omstandigheden, gehele of gedeeltelijke vrijstelling worden verleend naar regelen, daarvoor te stellen bij algemene maatregel van bestuur.

Artikel 54. De straffen worden naar gelang van omstandigheden aan de wal of aan boord ten uitvoer gelegd.

Artikel 55. De straffen worden ten uitvoer gelegd zodra mogelijk nadat zij zijn opgelegd.

De dag waarop de straf is opgelegd, geldt als eerste dag van de bepaalde straftijd, tenzij op die dag de tenuitvoerlegging van de straf nog niet is aangevangen.

De straftijd wordt gerekend te zijn geëindigd met de tijd van reveille, volgende op de laatste dag der ondergane straf.

Artikel 56. Zowel het ondergaan als het doen ondergaan van straf of van voorlopig arrest is te beschouwen als dienst.

Artikel 57. Het recht van strafvordering vervalt niet door de toepassing van krijgstuchtelijke straf.

In geval van schuldigverklaring houdt de rechter bij de bepaling van de straf met die toepassing rekening.

Artikel 58. Wanneer de militaire rechter bij het onderzoek van een aan zijn kennisneming onderworpen zaak

bevindt, dat het feit een krijgstuchtelijk vergrijp, volgens de daarvan in artikel 2, onder 1°, gegeven omschrijving, oplevert, dan wel bevindt, dat het, een in artikel 2, onder 2°, omschreven feit opleverende, buiten strafrechtelijke behandeling kan worden afgedaan,

dan wel, het ten laste gelegde feit niet bewezen of niet strafbaar achtende, bevindt, dat de beklaagde zich aan een met de zaak samenhangend krijgstuchtelijk vergrijp heeft schuldig gemaakt,

is hij bevoegd hetzij de zaak onder mededeling van alle stukken ter verdere behandeling naar de commanderende officier van de beklaagde te verwijzen, hetzij, indien hij daartoe bijzondere aanleiding aanwezig acht, de zaak verder te behandelen als ware hij de commanderende officier.

In het laatste geval is de militaire rechter indien de beklaagde ter zake van het feit reeds krijgstuchtelijk is gestraft, bevoegd naar bevind van zaken die straf te bevestigen of te wijzigen, al dan niet met wijziging van de omschrijving der strafreden, dan wel die straf teniet te doen. Indien de militaire rechter die straf wijzigt ten gunste van de beklaagde dan wel tenietdoet, wordt het ten onrechte door de beklaagde geleden nadeel zoveel mogelijk hersteld.

Heeft de militaire rechter de zaak niet ter verdere behandeling naar de commanderende officier verwezen, dan wordt door deze of de boven hem gestelde meerderen ter zake van het feit geen krijgstuchtelijke straf opgelegd.

§ V. Samenloop van strafbaar feit en krijgstuchtelijk vergrijp

Artikel 59. Ter zake van een door een militair begaan strafbaar feit, waarvan de militaire rechter kennis moet nemen of waarvoor hij hem veroordeeld heeft, wordt de dader, boven de bij het vonnis uit te spreken of uitgesproken straf, geen krijgstuchtelijke straf opgelegd.

Artikel 60. Wanneer iemand verdacht wordt twee of meer feiten te hebben begaan, die als op zichzelf staande handelingen moeten worden beschouwd en waarvan één of meer, misdrijf of overtreding opleverende, tot de kennisneming van de militaire rechter behoren, terwijl één of meer andere van die feiten krijgstuchtelijke vergripen opleveren, neemt de militaire rechter indien er samenhang of verband tussen die beide of tussen die meerdere feiten bestaat, daarvan gelijktijdig kennis en neemt hij bij de bepaling van de straf het krijgstuchtelijk vergrijp of de krijgstuchtelijke vergripen in aanmerking en houdt, indien ter zake van dat vergrijp of die vergripen reeds krijgstuchtelijke straf is toegepast, bij de bepaling van de straf met die toepassing rekening.

§ VI. Beklag over opgelegde krijgstuchtelijke straf

Artikel 61. De krijgstuchtelijk gestrafte die zich over de hem opgelegde straf of over de omschrijving van de strafreden bezwaard acht, is, tenzij de straf is opgelegd door de militaire rechter, bevoegd langs de hiërarchieke weg zijn beklag te doen bij de tot straffen bevoegde meerdere onder wiens rechtstreeks bevel de strafoplegger gesteld is, of die door Ons of door Onze Minister van Defensie is aangewezen.

Artikel 62. Het beklag moet schriftelijk worden gedaan binnen een termijn van vier dagen, aanvangende met de tweede dag na die waarop de oplegging van de straf ter kennis van de gestrafte is gekomen. In geval van volstrekte verhindering om binnen genoemde termijn beklag te doen vangt die termijn aan zodra de verhindering is opgeheven.

Verlangt de zich in arrest bevindende gestrafte omtrent het inbrengen van een beklag met anderen te raadplegen, dan worden de door hem daartoe aangewezen personen, ten getale van ten hoogste drie, tot hem toegelaten, indien en voor zover de commanderende officier hun aanwezigheid niet onraadzaam acht.

Onverminderd zijn bevoegdheid tot schorsing krachtens artikel 50, kan de meerdere die over het ingediende beklag heeft te beslissen, indien en voor zover daartoe termen zijn, de verdere uitvoering der straf schorsen. Maakt hij van die bevoegdheid gebruik, dan kan hij de gestrafte gedurende de tijd dier schorsing, voor zover nodig, in arrest doen verblijven.

Door het beklag wordt de uitvoering of de verdere uitvoering der straf niet geschorst, behoudens hetgeen wordt bepaald in artikel 63 betreffende de straf van verlaging en in artikel 64 betreffende die van plaatsing in een tuchtklasse.

Artikel 62a. Slechts ingeval de straf van verlaging of plaatsing in een tuchtklasse is opgelegd, kan de gestrafte afstand doen van het recht van beklag. Hij dient dit schriftelijk te doen doch niet eerder dan op de tweede dag na die, waarop de oplegging der straf te zijner kennis is gekomen.

Artikel 63. De straf van verlaging wordt, tenzij de gestrafte afstand heeft gedaan van het recht van beklag, niet ten uitvoer gelegd binnen de in het eerste lid van artikel 62 vermelde termijn en, ingeval hij beklag heeft gedaan, niet dan nadat de beslissing daarop te zijner kennis is gebracht.

Artikel 64. De straf van plaatsing in een tuchtklasse wordt tenzij de gestrafte afstand heeft gedaan van het recht van beklag, niet ten uitvoer gelegd binnen de in het eerste lid van artikel 62 vermelde termijn; ingeval hij beklag heeft gedaan, niet vóór de termijn, waarbinnen hij de eindbeslissing van het Hoog Militair Gerechtshof kan inroepen, is verstreken, en indien hij inmiddels de bij artikel 67 bedoelde eindbeslissing heeft ingeroepen, niet voordat hij daarvan kennis draagt.

Artikel 65. De in artikel 61 genoemde meerdere is verplicht de zaak zodra mogelijk in haar geheel te doen onderzoeken. Hij zal de klager, de strafoplegger, indien deze zulks verlangt of het onderzoek dit vordert, voorts, indien en voor zover daartoe termen zijn, de door beiden opgegeven of andere getuigen en deskundigen zo mogelijk in persoon ondervragen of anders door een tot straffen bevoegde meerdere doen ondervragen.

Is ook dit laatste niet doenlijk, dan kan de ondervraging door de in het voorgaande lid genoemde meerdere schriftelijk of van zijnentwege door één der in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering genoemde of in Suriname of de Nederlandse Antillen met de opsporing van strafbare feiten belaste ambtenaren geschieden.

Nadat het onderzoek is afgelopen beslist de meerdere bij een met redenen omklede beschikking.

De beslissing wordt aan de klager medegedeeld, waarbij hem een afschrift of een uittreksel van de beschikking wordt uitgelevert. Afschrift van de beschikking wordt aan de strafoplegger gezonden.

Artikel 66. De in artikel 61 genoemde meerdere doet de straf teniet indien hij van oordeel is dat de krijgstuchtelijke bestraffing behoort te worden ongedaan gemaakt.

Bevindt deze meerdere dat de straf of de omschrijving van de strafreden dan wel beide behoren te worden gewijzigd, dan brengt hij de door hem nodig geachte wijzigingen aan, met dien verstande dat de straf niet kan worden verzwaaard.

Het door de klager ten onrechte geleden nadeel zal zoveel mogelijk worden hersteld.

Artikel 67. Tenzij de straf is tenietgedaan is de gestrafte bevoegd gedurende een termijn van vier dagen, aanvangende met de tweede dag na die waarop de beslissing van de in artikel 61 bedoelde meerdere hem is medegedeeld, de eindbeslissing van het Hoog Militair Gerechtshof in te roepen. In geval van volstreekte verhindering om binnen genoemde termijn de eindbeslissing in te roepen vangt die termijn aan zodra de verhindering is opgeheven.

De eindbeslissing wordt ingeroepen door een daartoe strekkend verzoek schriftelijk langs de hiërarchieke weg bij de in artikel 61 bedoelde meerdere in te dienen.

De eindbeslissing wordt steeds geacht met betrekking tot de straf en de omschrijving van de strafreden in hun geheel te zijn ingeroepen.

Slechts ingeval de straf van plaatsing in een tuchtklasse is opgelegd kan de klager afstand doen van het recht om de eindbeslissing van het Hof in te roepen. Zulks dient schriftelijk te geschieden, doch niet eerder dan op de tweede dag na die, waarop de beslissing van de in artikel 61 bedoelde meerdere hem is medegedeeld.

Artikel 68. Vervallen.

§ VII. Slotbepalingen

Artikel 69. Vervallen.

Artikel 70. Iedere meerdere is verplicht zoveel mogelijk er voor te waken, dat de onder zijn bevelen gestelden een rechtvaardig, verstandig en gepast gebruik maken van de hun bij deze wet toegekende bevoegdheden.

Artikel 71. De militair die zich over een hem gegeven order of over een uitspraak, waarin hij als strafoplegger is betrokken geweest, bezwaard acht, is bevoegd deswege zijn beklag te doen, naar regelen door Ons te stellen.

De verplichting om de order op te volgen, wordt door het beklag niet opgeheven.

Artikel 72. De zowel in deze wet als in het Wetboek van Militair Strafrecht voorkomende uitdrukkingen hebben in beide dezelfde betekenis. Artikel 61 van het Wetboek van Militair Strafrecht is van toepassing.

Voor de toepassing van deze wet wordt slechts tijd van oorlog aanwezig geacht, voor zover ook tijd van oorlog aanwezig is in de zin van de artikelen 71 of 71a van het Wetboek van Militair Strafrecht.

Artikel 72a. Vervallen.

Artikel 72b. Deze wet is tevens van toepassing op krijgsgesvangenen en andere geïnterneerde personen die ingevolge artikel 65 van het Wetboek van Militair Strafrecht gedeeltelijk met Nederlandse militairen zijn gelijkgesteld, met dien verstande dat:

1. op hen uitsluitend de volgende krijgstuchtelijke straffen toegepast mogen worden:

a. intrekking van voorrechten welke boven de in het Verdrag van Genève betreffende de behandeling van krijgsgesvangenen, van 12 augustus 1949 voorgeschreven behandeling zijn verleend, gedurende ten hoogste dertig dagen.

b. inhouding van het voorschot op de bezoldiging en van de werkvergoeding tot een maximum van 50% gedurende ten hoogste dertig dagen.

c. het doen van corvees tot ten hoogste twee uur per dag gedurende ten hoogste dertig dagen.

d. streng arrest gedurende ten hoogste dertig dagen;

2. de straffen, in dit artikel onder 1 vermeld, slechts als hoofdstraf kunnen worden opgelegd en de straf, in dit artikel onder 1c vermeld, niet op officieren kan worden toegepast;

3. in afwijking van artikel 15 de tijd, door de gestraften vóór de tenuitvoerlegging van de straf in voorlopig arrest of in voorlopige verzekerde bewaring doorgebracht, bij de uitvoering van de hen opgelegde straf geheel in mindering moet worden gebracht;

4. de tijdsduur van het voorlopig arrest voor hen nimmer 14 dagen mag overschrijden;

5. de betreffende zwaarte der krijgstuchtelijke straffen wordt bepaald door de volgorde waarin zij in dit artikel onder 1 voorkomen, met dien verstande, dat elke volgende straf zwaarder is dan de voorafgaande;

6. artikel 43 ten aanzien van hen niet van toepassing is;

7. zij het recht hebben, voordat tot oplegging van een krijgstuchtelijke straf wordt overgegaan, getuigen te doen horen en zich door een tolk te doen bijstaan;

8. indien zij voor verscheidene feiten gelijktijdig worden gestraft, de totale duur der hen opgelegde straffen niet meer dan dertig dagen mag bedragen en, indien zij na oplegging van een krijgstuchtelijke straf andermaal worden gestraft, voordat tot tenuitvoerlegging van de tweede straf mag worden overgegaan, een termijn van drie vrije dagen moet zijn verlopen, indien één dier straffen voor de duur van tien of meer dagen is opgelegd;

9. de aan hen opgelegde straffen niet alleen aan henzelf, maar ook aan hun vertrouwensman moeten worden aangezegd;

10. indien aan hen een krijgstuchtelijke straf wordt opgelegd, het recht tot strafvordering met betrekking tot het feit waarvoor de straf werd opgelegd, daardoor vervalt.

Artikel 73. Nadere bepalingen die ter uitvoering van deze wet noodzakelijk zullen blijken te zijn, worden bij algemene maatregel van bestuur uitgevaardigd, tenzij de wet anders bepaalt.

Artikel 74. Deze wet treedt in werking tegelijk met het Wetboek van Militair Strafrecht.